VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK

TRGOVINA BALAŽIC
ČRENŠOVCI, tel.: 70 796
UGODNO: ● ženski, moški in otroški čevlji ● športna obutev ● tekstil

PRAZNIČNI PROGRAM

21. dec. ob 19. uri
grajska dvorana
MAKVIRAG
madžarski etno bend
BOŽIČNE LJUDSKE PESMI

22. dec. ob 16. uri
soboški grad
LUTKE IN DEDEK MRAZ

23. in 24. dec.
ob 17. in 19. uri
soboški kino
FILM ART FEST
ORLANDO
FELIKS 93

VESTNIK

Murska Sobota, 17. decembra 1993 • Leto XLV • Št. 50 • Cena 90 SIT

Ministrstvo za finance se bolje spozna na prometne razmere kot ministrstvo za promet in zveze

Javni razpis... tovornjaki pa vozijo

stran 3

MENJALNICA
LEND
Ugoden nakup in prodaja deviz ter drugih valut.
Mohorjeva 2, Lendava,
telefon: (069) 75 427, 75 518

Rusko svetobolje pač. Dočakajo prve svobodne volitve v vsej zgodovini, volit pa pride samo 53 odstotkov volilnih upravičencev! Čeprav so jih več kot sedemdeset let vadili ubogati oblast, skoraj polovica Rusov ni šla volit, marveč so, zavedajoč se, da jih oblast tokrat ne bo preganjala, z neudeležbo izrekli prizadetost. Za narod, za katerega je poleg omenjenega pritiskanja značilno še to, da je narod Dostojevskega, je poenostavljeno reči, da v tolikem odstotku ni šel volit zato, ker je nezadovoljen z reformami v zadnjih letih.

Nezadovoljen je bil tudi takrat, ko ni smel svobodno voliti. Ali se bo zdaj zaradi nezadovoljstva obnašal kot užaloščena ‚matjora'! Ta narod je ponižan in užaljen, njegov volilno abstinentski opozorilni listek prihaja iz podpodja. Pretzadeta je njegova samovščenost. Zato je razumljivo, da so največ glasov dali nacionalistični Liberalno- demokratski stranki. Tukaj je volilo nacionalno svetobolje. Volila je tudi značilna slovanska kolektivistična malodušnost. Zato so

Rusko nacionalno svetobolje

komunisti po prvih svobodnih volitvah tretja najmočnejša stranka. In volilo je tudi svetovljanstvo – svetovljanstvo po rusko, seveda. Stranka Jelcinovih pristašev je druga najmočnejša stranka.

Vsak volilec je imel štiri glasove, ker je glasoval obenem za poslance dume, za senatorje v svetu federacije, za eno od trinajstih strank in o ustavi. Za 450 sedežev v spodnjem domu, to je v državni dumi, se je potegovalo 1567 kandidatov; polovica teh poslancev bo izvoljena po večinskem načelu, druga polovica pa po strankarskih listah. Vstopni prag znaša 5 odstotkov. V svetu federacije, v gornjem domu, je 178 sedežev – za vsako od 89 ruskih republik, okrožij in področij po dva. Za te sedeže se je potegovalo 490 kandidatov.

Volilci so Jelcinovo ustavo potrdili. Vendar iz tega še ne sledi, da bo »car Jelcin« lahko vladal avtokratsko. Za rusko dušo, ki ni vajena demokracije, bi bila takšna nagla prevzgoja za principe zahoda boljša kot gretje ob nacionalnem plamenu. Prej bi bili skozi, manj bi se v njih kopičila prizadetost. Če se je temu hitrejšemu prehodu bolj uprl ruski nacionalni ponos kot pa velikoruska aroganca, je naposled težko reči. Prizadetost in dejstvo, da je nacionalistična Liberalno- demokratska stranka Žirinovskega dobila četrtino glasov, gresta z roko v roki. Ni dvoma, ruski nacionalizem bo pospešil razvoj drugih nacionalizmov, med drugim tudi nemškega. Izid ruskih volitev je še enkrat pokazal, da je internacionalizem izdihnil. S tem bo potrebno živeti. Evropa dobiva svojo klasično evropsko »nacionalno« podobo.

ŠTEFAN SMEJ

Dobili smo novega tisočaka in pettisočaka... Ni je tako dvomljive stvari na svetu, kot so bankovci. Zato, ker so sami na sebi tako malo vredni. Kaj pa je bankovec drugega kot kos potiskanega papirja! Kolikšna je njegova uporabna vrednost? Če odštejemo to, da ga lahko prilepiš muzikantu na čelo – kar je sicer slinavo in postavljaško, a takrat, ko to počenjaš, je kvečjemu kavalirski delikt – je uporaben samo še za to, da si z njim od sveče do cigarete preneseš ogenj. Kovanci so nekaj drugega, kovina je vedno nekaj vredna. Papirnatemu denarju pa daje vrednost samo vera vanj. In, nič ne pomaga, za tovrstno ničevost se je potrebno grebsti. Še sreča, da je ni potrebno TUDI ljubiti; zadostuje že, če je imaš čimveč.

fotografija: N. Juhnov
besedilo: ššm

Vse poti vodijo v Potrošnik

BOGATA PONUDBA ZIMSKIH ŠPORTNIH OBLAČIL IN OPREME

smuči (tudi tekaške), kombinezoni, smučarski čevlji, vezi, palice, drsalke in drugo

v DOMU TEHNIKE
M. Sobota
na športnem oddelku
Možnost nakupa tudi na obročno odplačevanje na 3, 6 in 12 mesecev ter s čeki na odlog.

pričakuje vas veletrgovina Potrošnik
DOM TEHNIKE

VREME

Ob koncu tedna bo suho in razmeroma toplo vreme.

Vestnikov koledar
16. december, četrtek, Adela
17. december, petek, Lazar
18. december, sobota, Leo
19. december, nedelja, Urban
20. december, ponedeljek, Evgen
21. december, torek, Peter
22. december, sreda, Frančiška

Pregovor

Dež in veter pred božičem koplje jamo rad mrličem.

EN DAN NAKUPA
V MESECU DECEMBRU
V PRODAJALNAH
MESNE INDUSTRIJE
POMURKA

ZASTONJ

Harmonija zdrave narave

POMURKA
Murska Sobota d.o.o.
POMURKA

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Bistvena ugotovitev vlade je, da se nadaljuje delo, ki omogoča pospešeno in učinkovito lastninjenje ter revizijo SDK-ja. Kot je povedal notranji minister Ivan Bizjak, so vložili že nad 80 ovadb zaradi nepravilnega lastninjenja.

LJUBLJANA – Po slovenskih učnih centrih so se konec tedna vrstile slovesne prisege nove generacije vojakov. V Cerkljah ob Krki sta bila slavnostna govornika predsednik Milan Kučan in generalpolkovnik Albin Gutman, v Kranju pa je mladim vojakom, njihovim starešinam in svojcem spregovoril obrambni minister Janez Janša. Podobne prisege so bile še v Murski Soboti, Šentvidu, na Ptuju in Vrhniki.

LJUBLJANA – Tu je potekal tridnevni seminar o problematiki državljanstva. V sodelovanju s Svetom Evrope sta ga organizirali ministrstvi za pravosodje in notranje zadeve. Slovenskim strokovnjakom so predstavili evropske poglede na problematiko državljanstva in tovrstna prizadevanja Sveta Evrope.

LJUBLJANA – Pogajalski partnerji so soglašali s predlogom premiera Janeza Drnovška, naj bi se čimprej začela pogajanja o predlogu socialnega sporazuma. Predstavniki sindikatov so načeloma podprli osnutek sporazuma, zakonske osnutke pa bo na njihovo zahtevo pred parlamentarno razpravo uskladila vladna pogajalska skupina.

PO SVETU

TIRANA – Slovenski predsednik Milan Kučan se je z albanskim kolegom Salijem Berisho pogovarjal o krepitvi sodelovanja med državama in balkanski krizi.

MOSKVA – Vrhovni sovjet Kazahstana, druge največje naslednice nekdanje Sovjetske zveze, je sprejel sklep o samorazpustitvi in razpisu novih parlamentarnih volitev 7. marca naslednje leto.

TEHERAN – Pakistanska ministrska predsednica Benazir Bhuto je bila na uradnem obisku v Iranu. Ob tej priložnosti sta državi razširili gospodarske in diplomatske odnose.

OSLO – Nekdanja politična nasprotnika, vodja ANC Nelson Mandela in predsednik Južnoafriške republike Frederic W. de Klerk, sta družno prejela Nobelovo nagrado na mir za leto 1993. Prejela sta 800 tisoč dolarjev vredno nagrado in obljubila, da se bosta skupaj bojevala za mir.

JORDAN – Palestinci na zasedenih ozemljih na desnem bregu Jordana so se udeležili stavke, ki sta jo organizirala Palestinska osvobodilna organizacija in islamsko upornško gibanje Hamas. Izraelski zunanji minister Perez in vodja Palestincev Arafat pa sta se dogovorila, da morata obe strani upoštevati časovne roke, določene v sporazumu o umiku izraelski enot iz Gaze in Jeriha.

ŽENEVA – Pogajalci iz 115 držav so v okviru urugvajskega kroga pogajanj nadaljevali usklajevanje določil splošnega sporazuma o trgovini in carinah.

BRUSELJ – Predsedniki držav in vlad Evropske unije so na dvodnevnem zasedanju razpravljali o veliki brezposelnosti in gospodarskem nazadovanju v Evropi. Pripravili so ustrezne ukrepe za oživitev politike zaposlovanja, saj se število brezposelnih že približuje 20 milijonom.

BUDIMPEŠTA – V univerzitetni bolnišnici je umrl madžarski premier in predsednik Madžarskega demokratičnega foruma Jozsef Antall. 62-letni premier je imel že dalj časa raka na limfnih žlezah, v zadnjih dneh pa tudi veliko težav s srcem.

MOSKVA – V Rusiji so bile prve svobodne in tajne parlamentarne volitve ter referendum o državni ustavi. Volitve so potekale tudi drugje. Na lokalnih volitvah na Portugalskem je vladajoča Socialdemokratska stranka doživela hud poraz. Prve parlamentarne volitve so imeli tudi v pirenejski državici Andori in v turškem delu Cipra.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za IV. trimesečje 1993 je 1.100,00 SIT, celoletna naročnina 3.800 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Avstrijski predbožični politični konjunkturni cikli

Eno od temeljnih misli ekonomske teorije politike lahko strnemo v vprašanje, ki se glasi približno takole: Kakšno (ekonomsko) politiko mora zagovarjati politik pred volitvami, da pride na oblast, oziroma kateri so ukrepi, ki naj jih izvaja stranka na oblasti, da bo tudi po volitvah soudeležena pri delitvi oblasti?» S prijemi metodološkega individualizma potem ekonomska teorija politike ali, kakor ji še pravijo, teorija javne izbire (Public Choice Theory) poskuša določiti glavne udeležence te družbenopolitične igre (volivci, vlada, industrija), tipične vzorce njihovega obnašanja ter analizirati njihove interese (volivci: visoke plače; vlada: čim večji prihodki v obliki davkov; industrija: čim manj vmešavanja države, nizki davki, nizka cena delovne sile). Janez Šušteršič z ljubljanske Ekonomske fakultete je prav gotovo eden boljših poznavalcev tega nauka pri nas in kot vsak ekonomist, ki so mu izročila njegove stroke nadvse sveta, gleda tudi on na delo politikov predvsem pragmatično, torej (mikro)ekonomsko: »Kot se podjetnik posveča večanju svojega profita, tako tudi politik poskuša maksimirati število glasov na volitvah. Časovno obdobje med enimi in drugimi volitvami zato tudi vpliva na uporabo različno priljubljenih instrumentov gospodarske politike; nobena vlada, ki hoče ostati na oblasti, tako v določenem obdobju pred volitvami ne bo zviševala davkov in zamrznila plač, marveč bo – tudi na račun nekoliko večje inflacije – dovolila zvišanje plač, se še bolj zadolžila v tujini in podobno.« V tem primeru potem ne govorimo več samo o »političnoekonomskih ciklih«, temveč tudi o »političnih konjunkturnih ciklih«.

V Avstriji se bliža eden takšnih zelo konjunkturnih političnih ciklov ravno v teh predbožičnih časih svojemu vrhuncu. Dnevne politične teme v prednovoletnem obdobju, ki so *»tako pomembne, da kar glava boli«*, bi namreč težko nešteli na prste ene roke. Največji temi, ki se še zmerom prerivata po parlamentarnih klopeh, sta **ohranitev nevtralnosti tudi po pristopu v Evropsko unijo ter zagotovitev zadostnega števila vojaških nabornikov**, potrebnih za varovanje avstrijske »vzhodne meje«, kamor spada v tukajšnji terminologiji tudi Slovenija. Tako zmerom uporabna cvetka za zelo tehtne medstrankarske razprave o tem, ali lahko žena obdrži svoj priimek in ali lahko mož prevzame ženinega in ali lahko žena obdrži svojega in prevzame moževega in ima potemtakem oba in..., pa tudi razprava, s katero so vrli avstrijski poslanci prikazovali skrajne možnosti retorične akrobatike v sistemu sodobne parlamentarne demokracije, o zmanjšanju alkohola za volanom z 0,7 na 0,5 promila, sta doživeli svoj – zasluženo – prezgodnji konec. Poslanci so *sklenili*, da ne bodo *sklepali* ter oboje preložili.

Vendar razprave o smiselnosti nevtralnosti v EU in civilnega služenja vojske nikakor ne čaka enaka usoda. Obe sta namreč zelo primerni za testiranje razpoloženja avstrijskih volivcev pred volilnim letom 1994, ko bodo prebivalci nekaterih zveznih dežel povabljeni na volišča tudi trikrat. V štirih avstrijskih deželah bodo že spomladi volili poslance v deželne zbore, junija je na vrsti referendum o pristopu v EU in jeseni potem še kot vrhunec avstrijskega notranjepolitičnega dogajanja zvezne parlamentarne volitve. Prvi dve temi, s katerima se pravzaprav začenja netenje predvolilnih strasti, **boj za maksimiranje volilnih glasov**, in katerima se bo do jeseni prihodnjega leta priključilo še veliko drugih, sta torej že izbrani.

Razprava o služenju vojaškega roka v civilu se je do sedaj pokazala zgolj kot nategovanje vladajočih koalicijskih strank – socialdemokratske in ljudske – okrog vprašanja, ali povišati čas služenja s sedanjih 10 na 12 mesecev ter tako narediti desetmesečno služenje s puško in v uniformi nekoliko atraktivnejše. Predstavniki obrambnega ministrstva (ljudska stranka) zahtevajo povečanje, saj naj bi imeli ravno zaradi časovne izenačenosti med civilnim in vojaškim služenjem čedalje večji primankljaj za »obrambo domovine z orožjem« voljnih mladeničev, ta pa naj bi pomenil nevarnost za zagotavljanje obrambne sposobnosti Republike. Koliko gre pri tem za resnično željo, rešiti problem, in koliko za predvolilno »žicanje« mladih volivcev, postane jasno ob »novih varnostnih trenutkih«, ki bodo postali aktualni po pristopu v EU. Tam bodo obrambni koncepti tako ali tako čisto drugačni. Če bodo tudi učinkovitejši, pa je – ob politični in vojaški nesposobnosti, ki jo EU kaže v bosanskem konfliktu – seveda vznemirljivo vprašljivo. Razprava o dolžini služenja vojaškega roka v civilu, ki tačas poteka v avstrijskem parlamentu, bi se morala na vsak način preusmeriti na vprašanje organiziranja avstrijske varnosti v spremenjeni Evropi. To je udeležencem razprave tudi jasno, kljub temu pa ostaja možnost plačane vojske v obliki specialno izurjenih, trenutnim razmeram primernejših in tudi manjševilnih enot tema, ki je zaenkrat nihče noče načenjati.

Zato pa toliko bolj razgreva duhove vprašanje, ki je tudi neposredno povezano s pristopom Avstrije v družčino dvanajsterice. Eden od temeljnih zakonov avstrijske ustave je **zakon o nevtralnosti**, sprejet v burnem letu 1955, potem ko so zavezniški vojaki že zapustili to obdonavsko republiko. V njem se republika Avstrija zavezuje, da bo v primeru vojaških konfliktov do vojskujočih se držav ostala nevtralna in se bo držala načela nevmešavanja. Do tod torej vse lepo in prav. Stvari se – ustavnopravno – zapletejo ob dejstvu, da predstavlja **načelo subsidiarnosti** v pravu EU enega od temeljev pri reševanju sporov med Unijo in državami članicami. Sodišče EU je pravo Unije postavilo nad nacionalno pravo posamezne dežele članice, to pomeni, da v primeru gospodarskih in vojaških konfliktov Avstrija kot članica EU svoje z ustavo zagotovljene nevtralnosti ne bi mogla zagotavljati, marveč bi morala slediti skupnim odločitvam Unije. **S pristopom brez »če« in »ampak«** (*ohne Wenn und Aber*), kot si to zamišljajo avstrijski socialdemokrati, bi bila ogrožena kar tri temeljna načela avstrijske ustave: načelo *demokratičnosti* (avstrijski zakonodajni organi: državni zbor, državni svet ter deželni zbori bi bili vezani na odločitve organov Unije), načelo *federalnosti* (zmanjšanje avtonomije in pristojnosti zveznih dežel) in **načelo pravne države** (sodstvo EU ima prednost pred nacionalnimi sodstvi).

Potrebna bodo torej nadaljnja pogajanja z Unijo, le-tem bo sledil podpis meddržavne pogodbe v skladu z načeli mednarodnega prava, le-ta pa bo nujno vsebovala zgoraj naštete posege v sedaj veljavno avstrijsko ustavo, to pa pomeni [illegible] spremembo celotne ustave. Z[illegible] spremembo celotne ustav[illegible] predvideva avstrijski [illegible] ustavni zakon po predhodn[illegible] pozitivnem sklepu v [illegible]mentu še razpis referendum[illegible]. Od izida referenduma [illegible] potem precej odvisen tudi [illegible] jesenskih parlamentarnih vol[illegible]tev.

Avstrijska vlada in [illegible] vladajoča večina v parlamen[illegible] bosta za ponovno izvolitev [illegible]hodnje leto morali zaposli[illegible] horde spretnih pravnikov [illegible] seveda ekonomskopolitičn[illegible] teoretikov. Gospodarska [illegible]sija, 230 000 brezposelnih, ne[illegible]spešno gospodarjenje z drža[illegible]nimi podjetji, 1000 milijard a[illegible]strijskih šilingov državne[illegible] dolga ter 80 milijard proračun[illegible]skega primankljaja v naslednjem letu – vse to [illegible] avstrijske volivce pred [illegible] preizkušnjo. **Enačba** [illegible] *TRALNOST = VOJAŠK[illegible] VARNOST = ČLANSTV[illegible] V EVROPSKI UNIJI = [illegible] SPODARSKA RAST* se [illegible] namreč izkaže kot enačba tr[illegible] rešitve, to pa pomeni [illegible] izid junijskega referendum[illegible] s tem pa tudi velik udarec [illegible] sedanji politiki vladajoče koali[illegible]cije. Opozicijski politiki si [illegible] manejo roke. Ponovitev jun[illegible]skega referenduma prihodn[illegible] leto in ponovna pogajanj[illegible] z EU pa je scenarij, ki [illegible] čedalje verjetnejši.

A. HORVAT

Z Dunaja piše

Pisemske bombe v blesku kljukastega križa

Črna limuzina dunajskega župana Helmuta Zilka se je na poti z letališča lesketala v siju slavnostne predbožične razsvetljave tega nekdanjega cesarsko-kraljevskega mesta. Župan in njegova simpatična soproga sta se ravnokar vračala z obiska pri prijateljih v Švici. Zaradi nekajdnevne odsotnosti je začel Zilk že v avtu pregledovati službeno pošto, ki jo je šofer pred nekaj urami pripeljal iz pisarne v dunajski mestni hiši. Užitek za pregled preostalih treh pisem, ki so nosila zaznamek »osebna pošta«, si je Zilk kot običajno prihranil za udobno sedenje v naslonjaču dnevne sobe stanovanja zakoncev Zilk in Koller na Naglergasse v dunajskem prvem okraju. Nekaj minut za tem so dogodki v stanovanju potekali z neverjetno naglico: pok pisemske bombe, brizganje krvi iz štrclja na levi roki, Zilkova prisebnost in soprogin histerični vrisk. Osebni zdravnik zakoncev, ki je prispel nekaj minut po grozljivem dogodku, je po prvi pomoči in alarmiranju dunajske bolnišnice z vnemo strokovnjaka izza zavese poiskal nekatere dele Zilkovega zapestja na levi roki; razcefrani ostanki dveh prstov in nekaj mesa. Kljub izgubi dveh litrov krvi in težavam s srcem je imel nadvse priljubljeni dunajski župan na začetku tega tedna že prve pogovore s predstavniki avstrijskih medijev.

Dva dni po eksploziji v Zilkovem stanovanju, ko so eksplodirale še tri od skupaj deset do sedaj odkritih pisemskih bomb, češkemu carniku na avstrijsko-češkem mejnem prehodu vest ni dala miru. »Ti prekleti prepotentni obritoglavci , katerih ideološki predniki so med drugo svetovno vojno skurili toliko ljudi. Vam bom že pokazal!« In res, podzavestna jeza se je tokrat splačala. V avtomobilu avstrijski policiji že pred pisemskimi atentati(!) dobro znanega dunajskega neonacista Petra Binderja je češka obmejna policija našla 15 lovskih pušk, nekaj revolverjev znamke Colt in Wembling, 370 kosov ostre municije, 10 zažigalnikov za eksploziv ter več stekleničk z zaenkrat še neraziskano tekočino. Binder je izjavil, da je bil namenjen v glavno mesto nemškega »Reicha«, torej v Berlin.

Šele sedaj je avstrijska policija začela verjeti v možnost, da za bombnimi napadi na ugledne ustanove in osebnosti iz avstrijskega javnega življenja, ki so zagovarjale strpnost do tujcev v Avstriji, stoji domača, torej avstrijska neonacistična scena z dobrimi vezami v Nemčiji. Šef avstrijske tajne policije Stapo Oswald Kessler je priznal, da so na začetku zaradi sicer nov, vendar hkrati naravnost genialne tehnične in praktične izvedbe pisemskih bomb izključevali možnost vpletenosti na tem področju dokaj »nerazvite« avstrijsko-nemške neonacistične scene. »Ni dežele, kjer bi imela policija neonaciste tako dobro pod nadzorom, kot je to v Avstriji,« pravi šef avstrijskih James Bondov. Deset pisemskih bomb je dokaz za to...

Dobrih 230 000 brezposelnih v Avstriji, vsi kot tri milijone za delo sposobnih, ki dobivajo nadomestek za plačo v Nemčiji, nezaposlenost v Franciji, Španiji (23 odstotkov), na Nizozemskem, poleg tega pa odraščanje že druge in tudi tretje generacije tujih delavcev iz dežel nekdanje Jugoslavije in Turčije, ki se ne nameravajo nikoli več vrniti v svoje matične dežele, nekaj milijonov pripadnikov predvsem muslimanskega verskega nazora širom po industrijsko razviti zahodni Evropi predstavlja idealnega krivca za odvisnost ponosnih Nemcev in Francozov od usmiljenosti dela državnega proračuna, namenjenega za pomoč brezposelnim.

Vodilni politiki razvitega sveta stojijo danes domala nemočni pred naraščajočo grožnjo gospodarske recesije. Gospodarsko-politični sistem zahodne Evrope, ki prisega na človekove pravice, hkrati pa stori vse – v okviru demokratičnih možnosti seveda – da se te pravice zaobide, ne drvi v naročje zgolj gospodarske, marveč tudi politični in etični krizi. Ali so torej podivjane horde »zmerom včerajšnjih« neonacistov tisti dejavnik, ki bo nezaželene tujce prepričal, da se vrnejo »tja, od koder so prišli«? Iskanje grešnega kozla zaradi neobvladovanja gospodarskih problemov doma se je torej končalo v tistem hipu, ko je francoska policija začela tolerirati pretepanje alžirskih, nemška in avstrijska pa zatiskati oči pred pretepanjem turških priseljencev. Vse se je torej začelo z dokaj »nedolžnim« protijudovskim širokoustenjem nemško zavednega Avstrijca s čudno pristriženimi brki v neki muenchenski pivnici sredi dvajsetih let tega stoletja. Sledovi njegovega dela lahko danes najdemo širom po svetu. Je že tako, da se zgodovina ponavlja, ciniki imajo tudi tokrat prav. Bombe v Avstriji to potrjujejo.

ANDREJ HORVAT

Ministrstvo za finance se bolje spozna na prometne razmere kot ministrstvo za promet in zveze

Javni razpis... tovornjaki pa vozijo

Vse kaže, da so v republiki spet pozabili na cestne probleme severovzhodne Slovenije. Dokler ni bilo zagotovljenega financiranja dolgoročnih načrtov zgraditve avtocest, so tako na RUC-u kot na drugih ministrstvih nenehno govorili o velikih prometnih zagatah v severovzhodni Sloveniji, ki da jih morajo rešiti, saj se je število tovornjakov nenormalno povečalo. Vse kaže, da je bilo omenjanje Pomurja, Dolge vasi in povezave z Madžarsko le izgovor – izgovor za pridobitev soglasja v skupščini in mednarodnih posojil. Sedaj so na ta problem pozabili (saj ga v resnici sploh niso poznali), ceste skozi Pomurje, ki niso bile obnovljene v zadnjih dveh letih, pa so čedalje bolj podobne njivi. Najhuje je na mostovih čez reko Muro, na Petanjcih, Gornjem in Dolnjem Lakošu, v Dolgi vasi in na mejnem prehodu.

Peter Černigoj in Martin Jakše, podsekretar in svetovalec vlade z ministrstva za finance, sta na ministrstvo za promet in zveze poslala dopis oziroma Zavrnitev soglasja k pogodbi za najem parkirišča brez javnega razpisa. Razlogi, ki jih navajata, so banalni, pravilno rečeno administrativni, na štirih straneh pa sta se izkazala kot prava cestna strokovnjaka:»...*Zaradi telefonskih sugenc smo ponovno proučili pogodbo za najem parkirišča pri podjetju AR ŠPED Gornja Radgona. K tej pogodbi nismo dali soglasja. Ni bilo javnega razpisa za ta posel. Utemljetev opustitve razpisa je dvomljiva. Zlasti pa menimo, da ta pogodba odpira specifično nov za RS neugoden način reševanja problematike parkirišč za tovornjake. Stroške parkiranja naj bi sedaj plačeval proračun. Pričakujemo, da bodo kmalu zahtevala plačilo najemnine za parkirišča za tovornjake tudi druga podjetja, ki sedaj parkirnino zaračunavajo prevoznikom...« Finančniki se torej bojijo, da bodo odslej vsi zahtevali proračunska sredstva, pozabljajo pa, da je položaj v Pomurju specifičen. Ne le da na mejnem prehodu pobirajo ogromne zneske za* **cestnino**, ampak pomurske ceste sploh niso primerne za tako velik promet, kakršen se že tri leta vali po njih. Razmere so nepričakovane in nujne in tako bi moralo ukrepati tudi ministrstvo za finance. Sprašujejo se, »v čigavi pristojnosti je reševanje urejanja parkirišč« in lovijo podpisnike zahtev (RUC, UNZ M.Sobota), da eni govorijo o »začasni rešitvi«, drugi pa »utemeljujejo primernost«, dalje pa celo pojasnjujejo, kakšna morajo biti parkirišča.

Kako bodo utemljevali razloge za uničenje cest, za vsakodnevne smrtne žrtve, nejevoljo krajanov, šoferjev? To jih seveda ne zanima. AR ŠPED je ponudil rešitev, ki je dokaj primerna, saj imajo na voljo velike asfaltirane in razsvetljene površine, postavili so tudi sanitarije, potrebno pa bi bilo postaviti semaforje in skrbeti za redno vzdrževanje. Ker je do prevelikega števila tovornjakov na pomurskih cestah prišlo zaradi **Slovenije** oziroma politike, je dolžnost Slovenije, da olajša težave, ki so zaradi tega nastale. Parkiranje po naročilu policistov je za šoferje nuja, ki jo morajo izpolniti proti svoji volji; njim je vseeno, če stojijo s tovornjakom v Dolgi vasi pred hišami ali na parkirišču. Policisti ne morejo nikogar prisiliti, da bo šel obvezno parkirat in za to še plačal!

8. decembra je AR ŠPED sporočil, da ne dovoli več usmerjanja odstranjenih tovornjakov na njihovo parkirišče, saj ministrstvo za finance ni podpisalo pogodbe. Z odjugo so se pokazale vse posledice nepretrgane kolone tovornjakov, plato pred mejnim prehodom Dolga vas še vedno ni zgrajen, ljudje pa so v vedno večji življenjski nevarnosti.

Naši poslanci pa se prepirajo o trasi avtoceste – o iluziji!

BERNARDA B.PEČEK

Kakšni strokovnjaki za promet so na ministrstvu za finance, dokazuje tudi naslednji odstavek iz dopisa:

»Na odseku Radgona–Lendava so zgrajene vzporedne poti za počasni promet na veliki dolžini, te v zimskem času predvidoma niso v uporabi. Ali vozil ni možno začasno – interventno, ko je sneg na cesti, odstaviti na te pasove, morda vsaj na eni strani?«

Vabimo jih, naj si pridejo te traktorske steze in globoke jarke pogledat, hkrati pa naj vprašajo šoferje težkih tovornjakov, kateri bo upal z naloženim tovorom zapeljati na takšno stezo!

SPOR KUČAN – JANŠA

Pogovor s predsednikom Skupščine občine Murska Sobota **Andrejem Gerenčerjem**

»Že sedaj težko do ministra!«

Poslanci soboškega parlamenta se v zadnjem obdobju sestajajo kaj poredko. Sprva bi pomislili, da se obnašajo času primerno varčevalno. Toda dejanski vzrok je drugačen. V parlamentu je namreč občutiti razcepljenost na več skupin, to pa onemogoča normalno opravljanje dela. Zato smo v pogovoru s predsednikom SO Andrejem Gerenčerjem skušali zvedeti, kako načrtujejo delovanje občine v prehodnem obdobju.

– Gospod predsednik, tudi murskosoboški občini se že nekaj časa ukvarjate z blokado delovanja občinskega parlamenta, ker je nesklepčnost prepogosta. Kje vidite poglavitne razloge za tak odnos poslancev?

»Jaz bi težko sprejel tezo o blokadi naše skupščine. Po podatkih, ki sem jih zbral za poročilo o sklepčnosti, smo imeli v tem letu trikrat nesklepčen zbor združenega dela, enkrat zbor krajevnih skupnosti in dvakrat družbenopolitični zbor. Je pa drug problem, ko imamo skupna zasedanja, saj ne moremo izpeljati vseh točk dnevnega reda, ker so ljudje že utrujeni. Tako nekateri predčasno zapustijo zasedanje in tako postajamo nesklepčni. Dejansko je tako, da sem pred velikimi problemi zaradi vodenja skupščine, ker moram nenehno paziti na sklepčnost in vsebinska vprašanja dnevnega reda. Poleg tega se nam mandat izteka, mnogi delegati so tudi že utrujeni in so precej preobremenjeni z drugimi zadevami. Pa to problem le naše skupščine, zato moramo jemati nesklepčnost kot nekaj normalnega. Strinjam pa se z vami, da te nesklepčnosti lahko bilo manj. Zato pozivam naše delegate, da bi bili odgovorni do volivcev. Tisti, ki se je dal izvoliti za štiri leta, mora tudi pošteno opraviti svojo funkcijo. Upam, da bomo do konca tega mandata, to je do konca aprila, imeli vsaj bi imeli kvečjemu še tri seje zborov, zasedanja občinske skupščine izpeljali do konca.«

– Kako pa bi odgovorili na trditve nekaterih poslancev, češ da premalo odločno vodite zasedanja občinskega parlamenta?

»Ja, to so pripombe nekaterih, prav tistih, ki delajo največ nediscipline. Samo en zgled: predhodno dajo pripombo, zakaj nekateri delegati govorijo dalj, kot je določeno s poslovnikom, ki določa največ 5 minut, ko pride tak delegat za govornico, pa izrablja potrpljenje vseh nas in govori več kot 5 minut. Mislim, da bi bilo zgrešeno, če bi imel v parlamentarni demokraciji predsednik skupščine palico. Delovanje skupščine in sploh disciplina je odvisna od delegatov. Zadnje čase pa se zelo strogo držim poslovnika in si prizadevam, da bodo seje skupščine kolikor toliko normalne. Res pa je, da so predvidene spremembe dale več poleta delegatom in včasih nekateri večkrat razpravljajo o isti zadevi. In potem jih je težko ustaviti. Ne mislim pa zganjati nekakšnega nasilja nad delegati, ker bi mi potem lahko očitali prav to.«

– Zakon o lokalni samoupravi naj bi vnesel vrsto sprememb pri organiziranju novih občin, pokrajin in upravnih okrajev. Kaj si od tega zakona konkretno obetate v murskosoboški občini?

»Murskosoboška občine kot ena izmed največjih v Sloveniji bo imela veliko težav pri uresničitvi vseh teh ciljev. Po prvotnem predlogu komisije, ki jo vodi dr. Vrišer, naj bi imeli pri nas 10 novih občin, po drugi različici pa 6. Da ne bi s tem begali občanov, pripominjam, da je to samo model, ki je nastal v strokovnih krogih. Ta projekt ni obvezujoč. Za nas je bistvenega pomena, katere bodo pristojnosti nove občine in kako zagotoviti njeno nemoteno financiranje. Ti dve vprašanji sta zelo pomembni, čeprav nekateri poslanci govorijo, da ne potrebujemo nobenih napisanih pristojnosti, ker naj bi o vsem tem jasno pisalo

ANDREJ GERENČER – predsednik Skupščine občine Murska Sobota

v ustavi. Ni res, ustava govori samo načelno, zato se moramo dogovoriti o nekaterih pristojnostih novih občin. Moram reči, da je nova lokalna samouprava resnično uprava ljudi in se država umika iz novih občin. Država bo ustanovila upravne okraje, ki bodo njena podaljšana roka. Po izračunih bo 85 odstotkov dela zdajšnjih občinskih skupščin prevzela država.«

– V sedanjih razmerah postaja čedalje aktualnejše vprašanje, kje bodo sedeži upravnih okrajev, med katerimi se omenja tudi Murska Sobota.

»Murska Sobota je v vseh treh različicah omenjena kot sedež upravnega okraja. V prvi različici 25 upravnih okrajev bi k občini Murska Sobota sodila Lendava, v drugi različici 11 upravnih okrajev bi bil v Murski Soboti sedež za vse štiri pomurske občine, podobno pa je zapisano tudi v tretji različici z 19 upravnimi okraji. Mislim, da tudi različica s 25 upravnimi okraji ne bo vzdržala, ker mnoge občine, ki se sedaj ne vidijo v teh upravnih okrajih, želijo to v prihodnje postati. Zdaj že obstajajo ideje o 40 upravnih okrajih, a menim, da je to zdaleč preveč za Slovenijo. Naše stališče glede državne uprave pa je, da mora biti organizirana po najcenejši različici, s čimer bi bila tudi dostopnejša ljudem. Zato se nam zdi, da je različica z 11 upravnimi okraji povsem v redu. Hkrati pa naj bi imeli ti okraji v občinah svoje izpostave. Ne smemo pozabiti, da bo imelo posamezno ministrstvo svoje izpostave v sedanjih občinah. Upravni okraj bo samo izpostava države in nič drugega. Drugo pa je vprašanje pokrajine, o čemer malo govorimo. Tudi zakon je na tem področju ohlapen, saj govori, da se lahko občine združujejo v pokrajine. Mislimo, da neka vmesna stopnja med občino in državo mora biti, ker se bo drugače preveč razbohotila centralizacija. Za pokrajine pa se bomo morali dogovoriti, ker se bo v njihovem okviru krojila regijska politika. Mislim, da regija mora imeti svoj organ, svojo institucijo, kjer se bomo dogovarjali o odnosu do države. Moram odkrito povedati, da danes iz soboške občine, ki je ena največjih v Sloveniji, težko pridemo do ministra ali državnega sekretarja. Zato je pomembno, da se dogovarjamo med pokrajinami. Gospodarske povezave in gradnja nekaterih skupnih družbenih objektov, zlasti zdravstvenih, so nas v preteklosti v Pomurju združevale. Zato morajo ostati motivi za skupno sodelovanje tudi v prihodnje. Če nas bo več, bomo močnejši, sicer bodo z nami drugje lažje manipulirali.«

MILAN JERŠE

Seja vlade

Ovadbe zaradi »domačih« lastninjenj

Vlada Slovenije še naprej intenzivno spremlja lastninjenje podjetij in dejavnost SDK-ja pri revizijah. Posebno komisijo vodi minister Davorin Kračun, ki se je sestala nekajkrat in ugotovila zadovoljivo aktivnost na tem področju. Tako so pripravljene vse spremembe uredb (o revizijskih uredbah, zunanjetrgovinskem trgovanju, metodologiji otvoritvene bilance), ki bodo te dni objavljene v uradnem listu.

Minister za notranje zadeve Ivan Bizjak je povedal, da njegovi strokovnjaki takoj posežejo v primere, za katere jim SDK sporoči, da so sumljivi. Do sedaj so vložili že okoli 80 ovadb, pregledali pa so 125 podjetij. Težje je delo s tujino, ker morajo najprej priti do konkretnih primerov in rezultatov, šele nato lahko zaprosijo za pomoč sorodne organizacije v tujini. Minister za pravosodje Miha Kozinc je dejal, da tožilci in sodišča prednostno obravnavajo primere, ki izvirajo iz lastninskih procesov. Na podlagi dela SDK-ja je bilo izdanih 14 ovadb, v 24 primerih gre za sume kaznivega dejanja, prijavljenih pa je tudi 24 posameznikov. Pri rednih kontrolah SDK-ja pa so bile ugotovljene nepravilnosti v podjetjih, zaradi katerih je podanih 24 ovadb, 42 sumov za kazniva dejanja in je prijavljenih 49 posameznikov.

Vlada pripravlja socialni pakt, zato je sprejela osnutek socialnega sporazuma, ki se bo kmalu znašel v skupščini. Ob tem pa bodo na vrsti še številni zakoni; tako zakon o kolektivnih pogodbah, zakon o pogojih za refundiranje prispevkov za socialno zavarovanje, zakon o solidarnostnih zaposlitvenih sredstvih, zakon o plačah poslovodnih organov, predvidene pa so tudi spremembe pri sodniških in poslanskih plačah.

Vlada je sprejela zakon o veteranih. To so osebe, ki so v vojni ali vojaški agresiji na republiko Slovenijo opravljale vojaške dolžnosti za obrambo države in osebe, ki so v policijskih vrstah opravljale enako delo. Med veterane se štejejo tudi ljudje, ki so sodelovali že v prejšnih vojnah (NOB) ali drugače sodelovali v obrambi. Veteranski dodatek bodo dobile osebe, starejše od 50 let, ki so nezmožne za delo. Tudi tistim, ki imajo nizke osebne dohodke, bi z veteranskim dodatkom zagotavljali socialno varnost. Eden od predlogov (zakon mora sprejeti skupščina) je, da bi se obdobje preživeto v obrambnih silah, štelo v pokojninsko dobo dvojno. Vsa sredstva pa seveda mora zagotoviti proračun.

MARJAN HORVAT

Določen lastninski delež občine Ljutomer v Komunalno-stanovanjskem podjetju

Letos še izguba, potem pa dobiček?

Tako kot lani se tudi letos obeta Komunalno-stanovanjskemu podjetju Ljutomer izguba. Le-ta je znašala v devetih mesecih nekaj čez 9,9 milijona tolarjev. V zadnjem četrtletju se stanje pri poslovanju sicer izboljšuje, vendar izgube še zdaleč ne bodo odpravili. Kako bo torej z zaključnim računom, ki praviloma ne sme imeti rdečih številk? In kakšni so predlogi za lastninsko preoblikovanje tega javnega podjetja? To je bila ena od osrednjih tem ponedeljkove seje občinske vlade v Ljutomeru.

Ugotovljeno je bilo, da v občinskem proračunu ne bo denarja za pokritje izgube v Komunalno-stanovanjskem podjetju, zato jo bo treba pokriti s sredstvi za amortizacijo. Spet bodo torej porabili denar, ki bi ga sicer morali nujno vlagati v vzdrževanje naprav in opreme. To se jim bo lahko še hudo maščevalo, vendar druge rešitve zaenkrat ne vidijo.

Dokaj jasni pa so obrisi glede lastninskega preoblikovanja tega podjetja. Predlog je pripravil ITO Ljubljana (podjetje za inženiring). Po njihovem naj bi se Komunalno-stanovanjsko podjetje Ljutomer preoblikovalo v kapitalsko družbo z omejeno odgovornostjo. Do razdružitve posameznih dejavnosti naj ne bi prišlo, temveč bi sedanjo decentralizacijo ‚razbili' z oblikovanjem profitnih enot ali centrov. Vrednost premoženja je ocenjena na 2,5 milijona nemških mark. 34 zapolenih bo lahko z notranjim odkupom doseglo 47-odstotni lastninski delež, delež občine Ljutomer od javnih prihodkov pa je ocenjen na 21,2 odstotka, ki naj bi kot svoj kapital vložila v novo kapitalsko družbo. S tem bo imela najmanj enega člana v upravnem odboru družbe, svoj vpliv na njeno poslovanje (opravljanje del) pa bo lahko še povečala s pogodbo o odnosih med občino in Komunalno-stanovanjskim podjetjem. Bojazni, da bi jim ta dejavnost, ki je splošnega pomena za vse občane, ušla z vajeti, potemtakem skoraj ni. Za to, kako bo podjetje naenkrat začelo ustvarjati dobiček, vsaj tako je predvideno v elaboratu o lastninskem preoblikovanju, pa ni oprijemljivih argumentov. Ali pa?

JOŽE GRAJ

V lendavskem Varisu, Purlenu in Montaži

Uspešni nasledniki zavoženega podjetja

Ko je pred leti lendavsko podjetje IMO, ki je svojčas uspešno poslovalo v okviru Gorenja, zašlo v težave, so se te zaostrile do meje, ko je bil stečaj neizbežen. Da bi ohranili zdrave dele podjetja in zadržali del zaposlenih, so pred dobrima dvema letoma in pol na ruševinah propadlega podjetja ustanovili tri družbe – Varis, Purlen in Montaža. Več kot polovica zaposlenih (IMO je ob stečaju zaposloval okoli 550 delavcev) je takrat sicer ostala brez dela, pa tudi v novih družbah so se ubadali s težavami, kako zagotoviti delo vsem, ki so jih zaposlili. Nova podjetja so namreč prevzela tudi del obveznosti podjetja IMO, z izgubo jugoslovanskega tržišča so se razmere še dodatno zaostrile in preteči je moralo kar nekaj časa, da se je poslovanje normaliziralo.

Izpad na dosedanjih tržiščih so vsa tri podjetja skušala nadomestiti na zahodnih trgih, najuspešnejši pri tem pa je Varis, ki je s prodajo svojih izdelkov najbolj usmerjen na zahodno tržišče. Za program sanitarnih kabin so podpisali dve dolgoročni pogodbi za dobavo le-teh avstrijskemu in nemškemu partnerju, oba tuja partnerja pa sta zagotovila odkup 800 sanitarnih kabin, ta pa sta dve tretjini proizvodnje. Preostale bodo izvozili prek slovenskih firm oziroma prodali na slovenskem tržišču, kot novost pa so v letošnjem letu uvedli proizvodnjo plastičnih kabin, ki jih delajo izključno za tujega kupca. Prav sodelovanje s tujimi partnerji je jamstvo za zasedbo proizvodnih zmogljivosti, saj imajo že zdaj delo zagotovljeno do konca aprila prihodnjega leta, v tej dejavnosti pa naj bi na novo zaposlili od 10 do 20 delavcev. Pri toplotni tehniki, ki predstavlja petino Varisove celotne proizvodnje, dobivajo čedalje večji pomen cevni radiatorji in namenska proizvodnja tlačnih posod za znanega kupca, medtem ko se zmanjšuje proizvodnja serijskih ekspanzijskih posod.

Da s prodajo nimajo večjih težav, potrjujejo tudi podatki o številu zaposlenih, saj se je to od 1. januarja letos do zdaj povečalo s 128 na 138 delavcev. Ti so ustvarili vrednost proizvodnje v višini 5,3 milijona mark, od tega kar 64 odstotkov s prodajo na tujih trgih. Po besedah direktorja Štefana Sobočana bodo letošnje poslovno leto uspešno sklenili in ustvarili tudi nekaj akumulacije, med cilji pa je potrebno posebej omeniti višjo tehnološko raven izdelave cevnih radiatorjev in plastičnih kabin. Najpomembnejši pa so jim seveda zadovoljni delavci, saj so plače usklajene s kolektivno pogodbo, povprečna čista plača pa znaša 650 nemških mark.

Z nekoliko več težavami v poslovanju so se letos srečevali v družbi Purlen, to pa je vplivalo na uresničevanje ciljev. Firma se s svojimi deli vključuje v naložbena dela v gradbeništvu in energetiki, prav teh pa v zadnjem času močno primanjkuje. Izpad prodaje na trgu nekdanje Jugoslavije je že v preteklosti zmanjšal obseg proizvodnje za več kot polovico, letos pa bodo zastavljeni finančni načrt realizirali 80- odstotno (fizično 90-odstotno). Kot pravi direktor Branko Žižek, bo izpad predvsem zaradi manjšega izvoza, saj so predvideli, da bo ta predstavljal dobršen del dosežene realizacije, izvoza pa bo za polovico manj, kot so predvideli. Kljub težavam v poslovanju pa Purlen letos ni imel večjih likvidnostnih težav, saj so z lastno prodajo sproti reševali nastale probleme. Več težav so imeli z nakupom reprodukcijskega materiala, ki ga več kot polovico uvažajo, so pa morali vnaprej nakazati predujem. V Purlenu je redno zaposlenih 18 delavcev, ki dobivajo plače v skladu s kolektivno pogodbo, cilji pa so posodobitev in povečanje proizvodnje, večji izvoz ter uvajanje novih programov. Tako naj bi že v drugi polovici prihodnjega leta začeli z novim programom izdelave panelnih plošč, ki bo zapolnil proizvodne vrzeli v nesezonskih mesecih.

Z razvojem, ki ga je dosegla firma v zadnjih letih, je zadovoljen tudi Stanislav Recek, direktor Montaže, saj se je število delavcev od leta 1991 povečalo z 18 na 38 stalno zaposlenih. Podjetje je uspešno prebrodilo začetne težave in se je ponovno uspešno vključilo v delo na domačem tržišču, kjer si s kakovostjo in poslovnostjo utrjuje svoje mesto. Plan realizacije so vsa ta leta presegali in tako bo tudi letos, ko bo namesto načrtovanih 90 milijonov tolarjev realizacije ta dosegla kar 125 milijonov tolarjev, od tega 26 milijonov na tujih trgih. Rezultati so še toliko spodbudnejši, ker opravljajo sklepna dela v gradbeništvu, teh pa je čedalje manj. Tudi to je dokaz, da so s svojimi storitvami kakovostni in konkurenčni in takšni želijo ostati tudi v prihodnjem letu.

LUDVIK KOVAČ

Pomursko gospodarstvo po letošnjih devetih mesecih

Skrbi na začetku novega poslovnega leta

Do konca leta je ostalo le pol meseca in v tem času ni pričakovati bistvenih sprememb, ki bi vplivale na poslovne rezultate gospodarstva v letošnjem letu. Podrobnejših podatkov o tem, kaj se dogaja v slovenskem in seveda tudi pomurskem gospodarstvu, ni, zato se moramo zadovoljiti le z nekaterimi statističnimi podatki in na njih graditi svoje razmišljanje. Tudi za obdobje devetih mesecev namreč podjetja ne izdelujejo premoženjskih izkazov in izkazov uspeha, pač pa le trimesečno poročilo, ki ga predložijo službi družbenega knjigovodstva. S temi podatki seveda ni mogoča celostna analiza gospodarjenja, pač pa lahko le ugibamo in na tej osnovi pridemo do nekaterih napovedi. Že bežna analiza nekaterih podatkov pokaže, da napovedi ne morejo biti preveč optimistične in bo štart v novo poslovno leto precej skrb zbujajoč.

To še toliko bolj, ker razmere tudi na zunanjih tržiščih niso rožnate in se recesija na mnogih področjih nadaljuje. Na teh trgih se blokade vedno bolj povečujejo, vedno večji je pritisk na ta tržišča iz nekdanjih socialističnih držav, domače slovensko tržišče pa je za sedanjo sestavo proizvodnje že tako ali tako zasičeno. Ukrepi, ki jih sprejemamo za oživljanje gospodarstva, so največkrat kratkoročni in dolgoročno ne dajejo željenih učinkov. V gospodarstvu je namreč tako, da se učinek ukrepov vidi šele po določenem času, in če ukrepi niso stalni, v gospodarstvu prihaja do nihanj.

Napovedi o oživljanju gospodarstva v zadnjih mesecih so sicer spremljali določeni pomisleki, ki so se pojavljali prav zaradi zgoraj opisanih razlogov. Nerealno bi bilo namreč pričakovati, da bi po daljšem obdobju nenehnega nazadovanja kar naenkrat prišlo do pozitivnega preobrata. Tudi če se razmere izboljšujejo, bodo nihanja še nekaj časa, zato si tudi ne bi upali trditi, da je najhujša gospodarska kriza že za nami. Izjalovili so se namreč tudi nekateri dobro zastavljeni ukrepi, negativni učinki v zadnjem času pa bodo gotovo vplivali na rezultate gospodarjenja. Tako je, denimo, nevzdržen podatek, da ob padanju proizvodnje naraščajo realni osebni dohodki, povprečni stroški dela na zaposlenega se povečujejo, pa tudi sicer o kakšni večji razbremenitvi gospodarstva ne moremo govoriti. S proračunskim memorandumom za prihodnje leto je sicer predvideno, da se bo delež javne porabe v bruto domačem proizvodu znižal, vendar najnovejša dogajanja v parlamentu in okoli njega kažejo, da se bo težko držati dogovorjenih okvirjev. Apetiti posameznih ministrstev, da ne rečem političnih strank, so namreč preveliki, in če jim bodo ugodili, bo to moral nekdo plačati.

Če se še nekoliko pomudimo pri plačah, potem zapišimo, da znaša v Pomurju povprečno obračunana plača na delavca v gospodarstvu 70.375 tolarjev, to je za 51,5 odstotka več kot v enakem obdobju lani, v negospodarstvu, kjer znaša letošnje devetmesečno povprečje 86.587 tolarjev, pa je to povečanje več kot 60-odstotno. Če povečanje primerjamo z rastjo cen življenjskih potrebščin, ugotovimo, da so se plače realno povečale za okoli 12 odstotkov. Po podatkih, ki smo jih slišali na zadnji seji odbora območne gospodarske zbornice za Pomurje, smo s povprečnimi plačami celo nad slovenskim povprečjem, medtem ko nekateri kazalci o uspešnosti gospodarjenja niso ravno obetavni.

Podobne težnje v gibanju plač so tudi drugod v Sloveniji in to lahko ogrozi uresničevanje zastavljenih ciljev v gospodarstvu. Mnogi trdijo, da so slovenske plače previsoke, vendar je pri takšnih trditvah potrebna previdnost. Če raven plač primerjamo z zmanjšano gospodarsko aktivnostjo in z rastjo cen življenjskih potrebščin, potem takšne trditve držijo, vendar ne v celoti. Gre namreč za povprečje, to pa je lahko zelo varljivo. So namreč takšni, ki zaslužijo več od povprečja, je pa še več takih, ki zaostajajo, in pravi čudež je, kako lahko še shajajo. Kaže, da so zdaj časi takšni, ko ni pomembno, kaj znaš in kaj delaš, pač pa, kje delaš. Analiza podatkov o povprečnih plačah v posameznih pravnih osebah nas namreč pripelje do ugotovitve, da povprečje plač dviga manjše število pravnih oseb, ki nadpovprečno povečujejo maso osebnih dohodkov. Podatki namreč kažejo, da se v Sloveniji povečuje število delavcev, katerih plače zaostajajo za republiškim povprečjem. V letošnjih prvih devetih mesecih je bilo takšnih delavcev 59 odstotkov (lani v enakem obdobju 47 odstotkov), nanje pa je odpadlo le 46 odstotkov celotne mase plač. Na drugi strani pa je pri pravnih osebah gospodarstva, ki so povprečno plačo presegle najmanj za polovico, zaposlenih le 7 odstotkov delavcev, masa njihovih plač pa je predstavljala 14 odstotkov celotne mase plač. Med posameznimi pravnimi osebami so razlike očitne, najbolj pa izstopajo zavarovalne organizacije, kjer so povprečne plače 80 odstotkov višje od povprečja v slovenskem gospodarstvu. Na drugi strani pa je kar 77 odstotkov pravnih oseb iz gospodarstva izplačevalo nižje plače od povprečnih, skoraj 22 odstotkov vseh delavcev pa je zaposlenih v podjetjih, kjer povprečna plača na zaposlenega ne dosega niti 75 odstotkov povprečja slovenskega gospodarstva. In ker so tudi znotraj posameznih podjetij med plačami zaposlenih gotovo razlike, si lahko sami ustvarite mnenje o tem, ali in čigave slovenske plače so res previsoke.

Ko torej na eni strani narašča masa izplačanih realnih plač, so na drugi strani v gospodarstvu še vedno nekatera gibanja, ki ne vlivajo optimizma. Čeprav se je v zadnjem letu število novih podjetij v Pomurju močno povečalo, se to ne kaže pri zaposlovanju, saj se število brezposelnih še naprej povečuje. Konec oktobra smo imeli v Pomurju 41.637 zaposlenih, to je 175 delavcev manj kot v juniju, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa je to število manjše za 870 delavcev. Temu primerno se je povečalo število brezposelnih, ki so jih v oktobru registrirali že 8.745, stopnja brezposelnosti pa je dosegla 17,4 odstotka, to je precej nad republiškim povprečjem, kjer je stopnja brezposelnosti približno 15-odstotna.

Ob vseh teh podatkih so v pomurskem gospodarstvu še nekatera druga neugodna gibanja. Likvidnostni položaj se še naprej slabša, saj se z likvidnostnimi težavami srečuje vedno več podjetij. V obdobju od januarja do oktobra je bilo mesečno nad 5 dni blokiranih 65 pravnih oseb (lani 56), povprečni mesečni znesek blokacij pa je ob devetmesečju znašal nekaj manj kot 650 milijonov tolarjev (lani skoraj 450 milijonov tolarjev). Povečuje se tudi število delavcev, ki so zaposleni v podjetjih z blokiranimi žiroračuni, saj se je to število letos povečalo na skoraj 10 tisoč ali v primerjavi z lani skoraj za 12 odstotkov. Položaj je toliko bolj vznemirljiv, ker ne kaže znakov izboljšanja. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva v Murski Soboti je pogoje za stečaj izpolnilo že 8 družbenih podjetij s 1.400 zaposlenimi in jih zaenkrat rešuje le moratorij nad stečaji.

Obseg industrijske proizvodnje v Sloveniji in Pomurju še vedno zaostaja za lanskim, v Pomurju je bil v devetih mesecih nižji za 3,6 odstotka, najbolj pa se je obseg proizvodnje zmanjšal v kovinskopredelovalni industriji, pri proizvodnji opreme in strojegradnji. Posledica težkega likvidnostnega položaja in slabe akumulativnosti pomurskega gospodarstva je tudi slabša naložbena dejavnost, saj je bilo konec letošnjega septembra v gradnji le 222 investicijskih objektov (lani 243). Pa še med temi prevladujejo naložbe v infrastrukturne objekte, medtem ko so redke naložbe, ki bodo neposredno vplivale na povečanje obsega proizvodnje.

Izvoz pomurskega gospodarstva se bistveno ne spreminja, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem se je v letošnjih devetih mesecih le-ta povečal za 2,1 odstotka, uvoz pa se je zmanjšal kar za 32,5 odstotka. Pomurska pokritost uvoza z izvozom je tako 130,3-odstotna (v Sloveniji je pokritost 89,8 odstotna), največji del pomurskega izvoza pa še naprej odpade na Muro, ki je realizirala kar 50,2 odstotka celotnega pomurskega izvoza. Podjetja so največ izvozila v Nemčijo, Madžarsko, Italijo in Avstrijo, medtem ko pri uvozu ugotavljajo, da se močno povečuje iz sosednje Avstrije, v njegovi sestavi pa prevladuje blago splošne porabe. Gledano iz širšega zornega kota to sicer ni ugodno, saj je uvoz iz Avstrije razmeroma drag, vendar če upoštevamo zgolj interese regije, bi ga moralo biti še več. Še vedno se namreč dogaja, da veliko uvažajo tudi podjetja iz drugih krajev Slovenije in to blago prodajajo na pomurskem tržišču, medtem ko pomurska podjetja na slovenskih trgih niso prodorna. Da to drži, potrjuje tudi podatek, da je pomurska trgovina v letošnjih devetih mesecih ustvarila le 18,6 odstotka vseh prihodkov, medtem ko znaša delež slovenske trgovine v vseh prihodkih gospodarstva 22,8 odstotka.

LUDVIK KOVAČ

Državno posojilo za vračanje

Med Zvezno Republiko Nemčijo in Republiko Slovenijo je bil lani v začetku novembra sklenjen sporazum o finančni pomoči zdomcem, ki se želijo vrniti in zaposliti v domovini. Imenovali so ga sporazum o reintegraciji zdomcev, zaposlenih v Nemčiji. Po njem naši delavci, ki so bivali ali še živijo v Nemčiji in se bodo vrnili domov ali so se že po prvem januarju 1991, lahko dobijo posojilo iz sredstev obeh držav Nemčije in Slovenije za poklicno vključitev v gospodarstvo in ustvarjanje eksistence.

Dobro leto je torej minilo, odkar je za Slovenijo sporazum podpisala ministrica za delo Jožica Puhar, in ko je govorila o posojilu za zdomce v višini pet milijonov mark. Tisti, ki so spremljali sporazum, vedo za zavlačevanje pri uresničevanju letega predvsem po naši krivdi, saj vemo, da na Slovenski investicijski banki dolgo niso imeli sklepa skupščine o izvajanju sporazuma. Kljub temu pa je bilo v dobrem letu od podpisa sporazuma razpisanih za 20 milijonov mark posojil. Denar je prišel ali bil odobren v dveh delih.

Pomurski zdomci so dobili za 28 programov 6 milijonov mark, to je 30- odstotni del celotnega zneska. Glede na število naših ljudi, zaposlenih na tujem, je ta delež zadovoljiv. Za Pomurje je torej pripravljenih 28 programov, 25 že dokončno odobrenih, za 6 programov je odobren denar, vendar ga kreditojemalci še niso začeli koristiti, trije programi pa so pred kreditnim odborom in imajo prosilci vse možnosti, da ga dobijo.

Franc Štrakl, direktor poslovne enote Slovenske investicijske banke Slovenije v Ljutomeru, ki ima podatke o programih, odobrenih za severovzhodno Slovenijo, ugotavlja, da ni podatkov o tem, koliko ljudi se bo tako uspelo zaposliti ali kakšni bodo učinki posojila z vidika zaposlovanja. Znana pa je vsebina programov ali dejavnosti, v katere zdomci vlagajo denar. Kar 60 odstotkov vseh programov je trgovsko-gostinskih in zanje je bil tudi približno tolikšen delež odobrenih sredstev. Dva programa sta grafično-tiskarska, dva vrtnarsko-vinogradniška, trije za avtoservis in podobne storitve, en program, ki pa še ni zaživel, pa je bil odobren za turistično kmetijo ter dva za frizersko dejavnost. Zdomci so se v večini primerov odločali, da svoj kapital vložijo v dejavnost, ki jo bodo sami opravljali, za sovlaganje pa je bilo namenjenih pet programov. Tako kot pri samostojnih programih, so tudi tu denar vlagali v gostinsko in trgovinsko dejavnost.

V Slovenski investicijski banki torej ugotavljajo, da pri odobravanju posojil in vračanju zdomcev ne gre za prenos tehnologije na naše območje, prav tako se lahko lotijo dela, ki ne temelji na znanju, ki ga je delavec pridobil na tujem. Gre torej za osebno oceno, kje ali v kateri dejavnosti bi bil vir zaslužka, in ni potrebno visoko tehnološko znanje.

»Zaradi tega je tudi največja zaskrbljenost zdomcev, ki bi delali doma, vendar ne vedo, kaj, s čim bi se ukvarjali. Mogoče nam manjkajo ustrezne inštitucije, ki bi jih usmerjale in dajala napotke o programih, torej da bi jih usmerjale v programe.« (Franc Štrakl)

MAJDA HORVAT

Slovenska investicijska banka bo tudi letos organizirala srečanje z zdomci, ki razmišljajo o tem, da bi se vrnili. Glede nadaljnjega odobravanja posojil za njihovo vračanje se namreč nadaljujejo pogovori z bančnimi in vladnimi inštitucijami.

Za finančno izvajanje sporazuma med državama sta pooblaščeni Deutsche Ausgleichsbank Bonn in Slovenska investicijska banka. Obe tudi dajeta potrebne informacije.

Obrestna mera posojila se določa na podlagi mesečnih podatkov o inflacijski stopnji (R), ki jih objavlja Banka Slovenije, zmanjšana za 15 odstotkov odgovarjajočih skupnih inflacijskih obresti letno, nakar se doda 4 odstotke (85 R + 4 %). Največje možno posojilo je 300 tisoč mark v tolarski protivrednosti, preračunano po veljavnem uradnem slovenskem menjalnem tečaju. Odplačilna doba je odvisna od vrste naložb in znaša do 15 let za nepremičnine in kmetijske naprave, 10 let za naložbe v stroje in opremo ter 8 za stroške podjetja.

Vračanje podržavljenega premoženja

V Pomurju 1.755 zahtevkov

7. decembra se je iztekel zakonski rok, do katerega so lahko oškodovanci vlagali zahtevke za vračilo podržavljenih stavb, zemljišč in podjetij.

V ljutomerski občini so do določenega dne prejeli 530 različnih zahtevkov, doslej pa so jih rešili malo manj kot polovico.

V občini Gornja Radgona je bilo vseh zahtevkov za denacionalizacijo 790, rešili so jih 228. Tako so med drugim vrnili prejšnjim lastnikom 870 hektarjev zemljišč.

Vseh zahtevkov za vrnitev premoženja v občini Lendava je 125, od tega 50 za vrnitev stavbnih zemljišč, 60 za kmetijska zemljišča in 15 za vrnitev podjetij. Rešili so 30 zadev.

V soboški občini so v sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora dobili 177 zadev, rešili pa so jih 50. V sekretariatu za kmetijstvo se je nabralo 310 zahtevkov, rešili so jih 50. V sekretariat za gospodarstvo pa je prišlo 23 zahtevkov in vsi so v postopku.

S. S.

Inovatorji so med nami

Zlata medalja Rudiju Drevenšku

Na nedavni razstavi inovacij Eureka v Bruslju so se slovenski inovatorji dobro odrezali, saj so prejeli kar osem zlatih, sedem srebrnih in dve bronasti medalji. Med dobitniki zlatih medalj je tudi Rudi Drevenšek, lastnik podjetja Elgrego iz Murske Sobote.

Samostojen podjetnik je od 1990. leta, dotlej pa je bil zaposlen v Muri kot vzdrževalec motornih vozil. Že tedaj, vsekakor pa od 1987. leta, ko je vzel dovoljenje za popoldansko obrt, je tuhtal, kako rešiti problem vžiganja dizelskih motorjev pri nizkih temperaturah. Na svetu je sicer nekaj sistemov, ki vsak na svoj način rešujejo gretje pogonskega goriva, vendar niso ustrezni ne tako imenovana termoljanova cev, ne Boschevi sistemi, ne sistemi superfiltrov, prav tako ne gretje goriva s toplo vodo, še najmanj pa kurjenje pod motornjaki, to namreč tudi pogosto vidimo na naših cestah. Mož je torej začel tuhtati o izboljšavah in porodila se je novost: sistem elgrego – električno gretje dieselskega goriva. In kako deluje? Električna energija (12 ali 24 voltov), ki prihaja iz akumulatorja, greje cel sistem napajanja motorja z gorivom. V ta namen je vgrajen v posebni šobi v rezervoarju za gorivo električni grelec. Že ogreto gorivo potuje iz rezervoarja po sesalnih ceveh, ki so dobro zaščitene oziroma izolirane, do ročne črpalke, ki ima prav tako grelec, od tam pa do čistilnika (filtra) goriva, v katerem je tudi grelnik. Do motorja pride torej toplo gorivo, ki omogoča nemoten start motorja in vožnjo, med katero se vozniku vozil z dizelskimi motorji ni treba bati, da bodo obtičali. Grelci so seveda povezani z električno instalacijo, krmiljenje pa omogoča elektronika.

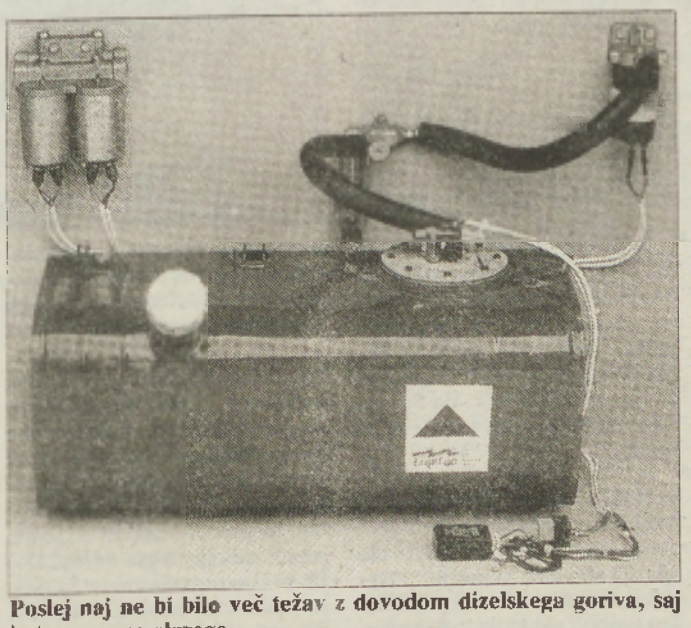

Poslej naj ne bi bilo več težav z dovodom dizelskega goriva, saj je tu naprava elgrego.

Rudi Drvenšek pa je s sodelavci tudi razvil sistem za hiter vžig motorja. Ta naprava omogoča start dizelskega motorja pri zelo nizkih temperaturah (pod minus 30), seveda pa deluje tudi poleti. Inovator je predvidel dopolnjevanje baterij oziroma akumulatorjev, gretje goriva in vzdrževanje tlaka v zračni ištalaciji vozila. Za delovanje morata biti na voljo električno omrežje (220 voltov) in izvor komprimiranega zraka s tlakom od 8 do 10 barov.

Inovator je svoja izuma že dal patentirati. Spodbudno je, da novost ni ostala le pri prototipih, ampak jo je tržišče sprejelo. Doslej so v delavnici Elgrega, ki je v Vučji Gomili, izdelali že okrog 1.000 elgregov, kot se sistem imenuje. Ne kupujejo jih le za vdelavo v vozila, ki so že v prometu, ampak predvsem za nova vozila tovarne TAM, zato je Rudi Drevenšek hvaležen njenemu direktorju Jusu Pehliču, enako tudi zavarovalnici Triglav in drugim, ki so ga spodbujali, mu tako in drugače pomagali, da je vzrajal in, kot vidimo, rezultat ni izostal. Da gre za veliko zadevo, potrjuje tudi zlata medalja iz Bruslja, zato bodo poslej šli elgregi še lažje na tuje tržišče. Doslej je izvažal predvsem na Madžarsko, kjer so sisteme vdelovali v vozila Ikarus. Sicer pa je v eno državo že prodal tudi licenco.

Pomen Drevenškove iznajdbe je tudi v tem, da je za svojo novost uporabil »serijske« izdelke slovenskih tovarn, na primer Donitove filtre, Etine grelnike... Pričakovati je mogoče, da bo dal inovator na tržišče še kaj novega, saj bo poslej lažje raziskoval, kajti naposled je dobil nekaj denarja za nove raziskovalne projekte.

Rudi Drevenšek, dobitnik zlate medalje na sejmu inovacij Eureka v Bruslju.

Š. SOBOČAN

Seja sveta Območne organizacije svobodnih sindikatov Pomurja

Do februarja volitve svetov podjetij

Ocena aktivnosti pri volitvah svetov podjetij je bila v ospredju seje sveta Območne organizacije svobodnih sindikatov Pomurja v Murski Soboti. Na njej smo slišali podatek, po katerem sproti spremljajo dogajanje v posameznih odborih sindikatov dejavnosti, zlasti še v sindikatih gospodarskih podjetij. Pri tem se opirajo na določbe zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju. V tej zvezi so v sindikatih že opravili evidenco izvoljenih članov sveta delavcev oziroma delavskih zaupnikov. Ugotavljajo, da so doslej le v treh podjetjih v Pomurju, med njimi sta tudi Pan–Agra iz Murske Sobote in Gales iz Boračeve, v celoti opravili vse potrebne aktivnosti. V večini drugih podjetij pa se zanašajo na rok do konca februarja, ko morajo opraviti volitve v svete podjetij.

Kot je pokazala razprava na seji pomurskih svobodnih sindikatov, je v marsikaterem podjetju še vrsta nejasnosti o pristopu. Pri tem so grajali tudi nekatere organe republiškega sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki kljub opozorilom niso pravočasno pripravili ustreznega poslovnika. Dejstvo je, da bodo stari delavski sveti še naprej obdržali svojo vlogo, aktivnosti za izvolitev novih svetov podjetij pa potekajo povsod tam, kjer so že oblikovali upravne odbore. V tekstilni dejavnosti imajo največ težav v tistih podjetjih, ki imajo svoj sedež zunaj Murske Sobote, marsikje pa zadeve mirujejo, ker poteka proces lastninjenja. Tudi podjetja iz kemične industrije se srečujejo s težavami, zlasti v Iliriji, kjer so problemi z denacionalizacijo. Sicer pa so zadovoljni s postopki volitev v svet podjetij, to velja tudi za ptt-dejavnost, čeprav bo svet slednje deloval v okviru konference sveta delavcev na ravni republike. Zbore delavcev so imeli tudi delavci kovinarske industrije, kjer pa še nihče ni oblikoval nadzornih odborov. Tudi v gostinstvu ugotavljajo, da so se bolj ukvarjali z lastninskimi postopki, čeprav so v Radenski delavski sveti svojo funkcijo prenesli na svete delavcev. V kmetijstvu pa so večinoma družbena podjetja, ki prek delavskih svetov niso uspela sprožiti večjih aktivnosti.

Na seji so sprejeli tudi sklep o prenehanju delovnega razmerja in mirovanju pravic za vodjo pravne službe pri pomurskih sindikatih **Branka Lutariča,** ki naj bi opravil enoletno odvetniško prakso. Letos je že opravil pravosodni izpit, želi pa pridobiti tudi odvetniške izkušnje pri odvetnici Tanji Koračin–Bohar. Še naprej pa bi opravljal dela in naloge pravnega svetovanja za člane sindikata. Po besedah Branka Lutariča je letošnjega marca sprejet zakon o odvetništvu zaostril tudi pogoje za opravljanje pravne službe pri sindikatih. Ker gre za obojestranski interes, so se člani predsedstva strinjali z vsebino ponujene pogodbe.

MILAN JERŠE

Težavno dogovarjanje med najemniki in lastniki poslovnih prostorov

O posledicah poledice celo med poslanci

Že drugič sklicana seja zbora združenega dela občinske skupščine v Murski Soboti je minila v znamenju potrjevanja številnih odlokov in obravnave raznih informacij, čeprav bi to morali opraviti že prej. V dobrih dveh urah so tako brez razprave sprejeli predloga odloka o graditvi in vzdrževanju zaklonišč v občini ter o sprejetju lokacijskega načrta za vodovod Puconci-Sebeborci, v enofaznem postopku pa še odlok o uvedbi agromelioracijskega postopka v delih 13 katastrskih občin na Goričkem. V tej zvezi je sprejet tudi odlok o zagotavljanju sredstev za vzdrževalna dela na skupnih objektih in napravah na melioracijskih območjih. V nadaljevanju seje pa so poslanci potrdili še osnutek odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pomurske lekarne in dopolnitev sklepa o statusni spremembi Pomurskega zdravstvenega zavoda. Soglašali so tudi s predlogom za uvedbo postopka za spremembo 6. člena statuta občine, po katerem se iz narodnostno mešanega območja izvzamejo naselja Ivanjševci, Berkovci in Lončarovci.

Nekaj več razprave je bilo tokrat pri obravnavi poročila o izvajanju zakona o denacionalizaciji. Vsi po vrsti so se strinjali, da je treba pospešiti denacionalizacijske postopke, čeprav je po besedah **Janka Malba** izvršni svet dodatno mobiliral ljudi. Znova je bilo najbolj vprašanje vračanja zemljišč, omenili pa so problem dodeljevanja med najemniki in lastniki poslovnih prostorov. Glede informacije o predvidenih gradnji avtoceste skozi Pomurje pa je bilo rečeno, da podpirajo strokovno utemeljeno severno različico te pomembne prometne povezave za hitrejši razvoj naše pokrajine. Na vprašanje, kdaj lahko pričakujejo gradnjo te avtoceste v severovzhodni Sloveniji, pa niso mogli dobiti konkretnega odgovora. Pri tem so se poslanci zavzeli, da čimprej glasujejo o izvedbenih aktih, sicer bodo zopet prišli do izraza politični lobiji, ceste pa bodo še bolj uničene zaradi čedalje gostejšega tovornega prometa, ki se vali skozi Pomurje.

Ko je bil govor o območjih upravnih okrajev, je prevladalo mnenje, da morata biti državna uprava in lokalna samouprava organizirani tako, da bosta cenejši in učinkovitejši od sedanje. Glede novih upravnih okrajev – eden od njih bo v Murski Soboti – pa so menili, da je sprejemljivejših 11 namesto 25 okrajev. Brez kake večje razprave so nato prisluhnili še informacijam o dobljenih posojilih za pospeševanje podjetništva in obrtništva, o izvajanju natečaja za pridobitev sredstev za spodbujanje demografsko ogroženih območij, za kar naj bi čimprej dobili poimenski seznam prosilcev, in o izvajanju javnih del ter o tem, da bi strokovni organi pripravili program odpravljanja divjih odlagališč.

Med delegatskimi vprašanji in odgovori je potrebno omeniti pobudo **dr. Antona Camplina** o preoblikovanju tridomnega parlamenta v enodomnega, ker bi se na ta način lažje izognili krojenju nesklepčnosti. Zanimalo pa ga je tudi, koliko kazni je bilo izrečenih zaradi neočiščenih pločnikov in cest. **Dr. Štefan Kous** je iz prve roke posredoval zanimive podatke. Po njih je do 2. decembra poiskalo zdravniško pomoč zaradi zlomov 284 ljudi. Zaradi poledice na domačih dvoriščih in stopniščih pa so v bolnišnico morali prepeljati 34 oseb. S tem je ovrgel javne kritike izključno na račun podjetja Komunala.

MILAN JERŠE

Protest negospodarskih sindikatov

Predstavniki reprezentativnih sindikatov negospodarskih dejavnosti so na predsednika vlade naslovili protest, ker jih ni povabil na pogovor o ponudbi vlade za sklenitev socialnega sporazuma. Vladi očitajo, da so bili povabljeni sindikati, ki si niso pridobili po zakonu predpisane reprezentativnosti. V imenu sindikata zdravstva in socialnega varstva, sindikata zdravnikov in zobozdravnikov, policijskega sindikata, Konfederacije sindikatov zavodov Slovenije, sindikata carinikov in sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti odločno protestirajo proti takšni kršitvi zakona. Obenem opozarjajo, da na ta način dosežen dogovor o socialnem sporazumu nikakor ne bo zavezoval približno sto tisoč delavcev, zaposlenih v omenjenih negospodarskih dejavnostih.

MJ

V občini Gornja Radgona še/že o obrambi pred točo

Žrtev slabe obrambe

Se bo zgodba iz leta 1993 ponovila v letu 1994? Če se na ministrstvu za kmetijstvu v prihodnje ne bodo nekoliko zavzeteje ukvarjali z organiziranjem obrambe pred točo, se kaj lahko zgodi, da bo tudi prihodnje leto potrebno iskati krivce za naravne katastrofe (kakor se je zgodilo poleti 1993). Dejstvo je, da v severovzhodni Sloveniji obramba pred točo ne deluje. Nad slabšim nadzorom nebesnega območja nad tem delom Slovenije so se kmetijci pritoževali vse od takrat, ko so radarski center preselili na Lisco, razmere pa so se močno poslabšale v zadnjih letih, ko ni bilo več normalnih radijskih zvez med centrom in operaterji, ne natančnega vodenja raket in niti ustreznih raket.

Ali mora ministrstvo še naprej podpirati monopolni položaj Radarskega centra na Lisci, ko pa so strokovnjaki že večkrat dokazali, da z radarjem ne pokrivajo več občin in pokrajin med Dravo in Muro ter Muro in Rabo? Letalski center Maribor je že lani predlagal letalsko obrambo pred točo, ki pa bi jo morale občine seveda finančno podpreti. Podpis pogodbe in nakazilo denarja iz občine Gornja Radgona je prehitela toča, ki je divjala 18. julija 1993 in najhuje prizadela prav vinograde in intenzivne sadovnjake Radgonsko-kapelskih goric. Takrat se je razkrila vsa nedorečenost in neorganiziranost obrambe pred točo ter neodgovorno obnašanje nekaterih na vodilnih mestih na lokalni in republiški ravni. Ker nova verzija pogodbe z Letalskim centrom Maribor ni bila pravočasno podpisana, prav tako tudi ne nakazan potreben denar, letalo v nedeljo 18. julija ni poletelo nad občino Gornja Radgona (čeprav je bilo v zraku). Razkrilo se je tudi, da Hidrometeorološki zavod noče pravočasno obveščati Letalskega centra Maribor, svoje naloge pa ni pravočasno opravilo niti Ministrstvo za kmetijstvo.

Pred kratkim je Izvršni svet Gornja Ragona prejel **Pobudo Letalskega centra Maribor o organiziranju letalske protitočne obrambe v sezoni od 1.5 do 30.9 1994 na območju Severovzhodne Slovenije**. Na zadnji seji (9.decembra) so sprejeli ugotovitve in stališča, in sicer da se morajo o projektu obrambe pred točo čim prej dogovoriti v pristojnih strokovnih institucijah na republiški ravni (še letos), saj bodo le tako lahko **pravočasno** določili nosilce obrambe pred točo in vire financiranja. Gornjeradgončani menijo, da mora krovno organizacijo obrambe pred točo kot celostnega sistema prevzeti **Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo Republike Slovenije**, ki naj bo hkrati tudi predlagatelj programa financiranja (financirala naj bi se iz proračuna, pa tudi s sredstvi zainteresiranih občin in podjetij). Zapisali so še: *»Iz navedenih opredelitev in neuspešne obrambe pred točo v letu 1993 s strani Letalskega centra Maribor na območju naše občine Gornja Radgona Izvršni svet ne soglaša s pobudo LC Maribor, da samostojno nastopa kot nosilec in izvajalec obrambe pred točo na območju SV Slovenije, ki zajema tudi območje občine Gornja Radgona.«* Zahtevajo torej večje sodelovanje vseh (Hidrometeorološkega zavoda, Radarskega centra in Letalskega centra Maribor, ki bo pri izvajanju nalog sodeloval tudi z Aeroklubom M.Sobota in Aeroklubom Ptuj), najprej pa večjo angažiranost ministrstva, ki je ustanovljeno tudi zato, da pomaga kmetom pri kmetovanju. Hkrati Gornjeradgončani zahtevajo, da se jim za povračilo škode, ki je nastala zaradi julijskega neurja s točo, nakažejo solidarnostna sredstva.

Zahtev imajo veliko, čeprav ni točno zapisano, če so se opredelili za obrambo pred točo z raketami, letalom ali kombinirano (kar je kasneje pojasnil podpredsednik IS Janko Slavič). Prav bi bilo, da bi se prej uskladili s sosednjimi občinami severovzhodne Slovenije, ki so prav tako odvisne od uspešne letalske obrambe pred točo. Kakorkoli hočejo postati občine in pokrajine čim bolj samostojne, bodo v določenih zadevah, kjer gre za njihovo skupno korist, morale sodelovati. Tega se morajo naučiti, saj bodo v nasprotnem oškodovani predvsem ljudje, medtem ko se bodo politiki na svojih stolčkih zastonj hvalili, da so uspeli.

BERNARDA B.PEČEK

Zveza organizacij za tehnično kulturo želi bolj spodbujati računalniško dejavnost na šolah

Zdaj je čas za učilnice z računalniki

V Ljubljani je bila konec minulega meseca dokaj odmevna razstava ali prireditev INFOS '93. To je bila tudi ena od priložnosti Zveze organizacij za tehnično kulturo občine Murska Sobota, da se poveže s šolami v občini in tudi širše, organizira skupno ekskurzijo v naše glavno mesto in spodbudi mentorje računalniških krožkov ali druge na šolah, da dajo večji poudarek uporabi računalnika pri vzgojno- izobraževalnem procesu. Odziv je bil še kar dober. O tem in nekaterih drugih nalogah, ki jih izvajaja ZOTK-a Murska Sobota, smo se po vrnitvi z ekskurzije pogovarjali s profesionalnim strokovnim delavcem in podpredsednikom te organizacije GEZO FARKAŠEM.

»INFOS '93 je bila vsekakor najkakovostnejša tovrstna prireditev v Sloveniji. Zato so pri njeni izvedbi sodelovala ministrstva za šolstvo in šport, za finance in za družbeno-ekonomske odnose. Naše ekskurzije pa se je udeležilo 40 mentorjev računalništva iz vseh štirih pomurskih občin. Čeprav smo le občinska organizacija, vključujemo v aktivnosti tudi preostale tri občine v regiji, saj drugod občinske zveze ne delujejo. Mi smo bili doslej tudi organizatorji medobčinskih tekmovanj v računalništvu, logiki in tehničnih dejavnostih. Prav tako izvajamo vsako leto izbirna tekmovanja oračev, in ker so naši traktoristi običajno tudi najboljši v Sloveniji, prej pa tudi v Jugoslaviji, sodelujemo pri njihovi udeležbi na svetovnem prvenstvu. Letos smo bili na Švedskem, prihodnje leto pa nas čaka svetovno prvenstvo v Novi Zelandiji. ZOTK-a je nasploh neke vrste krovna organizacija za tehnične dejavnosti na šolah, v radioklubu, avto-moto društvu, aeroklubu in brodarskem društvu. Sicer pa je temelj naše dejavnosti delo z mladimi. Gre za modelarstvo, fototehniko, radio amaterstvo, raziskovalne tabore, računalništvo idr.«

Po mnenju našega sogovornika so med najprizadevnejšimi pri tehnični dejavnosti predvsem OŠ III in OŠ I Murska Sobota, OŠ Beltinci, OŠ Puconci in OŠ II M. Sobota. Na OŠ Rogašovci, kjer so bili pred leti zelo aktivni mladi tehniki, pa žal ni več tako.

In računalništvo na osnovnih šolah? Slika ni zadovoljiva, ker za delo mladih računalnikarjev nimajo na voljo sodobnih računalnikov. Le-ti so v večini primerov v tajništvih in jih uporabljajo v glavnem za razno administrativno delo, učenci pa lahko le redko kje uveljavijo svoja hotenja, razen da se igrajo ob zastarelih računalnikih Commodore 64. Vsekakor pa je potrebno zasledovati višje cilje, in sicer da bodo računalnik uporabljali pri pouku tako učitelji kot učenci. Kaže, da so najdlje pri tem na OŠ I M. Sobota, kjer so se vključili v izvajanje republiškega računalniškega projekta Petra. Na tej šoli je prijavljenih k računalniškemu krožku kar 113 učencev.

Kajpak pa ni dovolj le sodobna računalniška oprema, ampak so enako potrebni tudi mentorji z ustreznim znanjem. V ta namen je ZOTK-a pritegnila 8 zunanjih mentorjev, ki jih nameravajo usposobiti za delo v računalniških krožkih po šolah. Prav gotovo bi bilo koristno znova obuditi tudi društvo računalnikarjev, od katerega so si pred leti precej obetali, pa je njegova dejavnost povsem zastala. Na ZOTK-i še razmišljajo, da bi tudi v Murski Soboti pripravili mini INFOS, to je razstavo sodobne računalniške opreme in prikaz, kaj nekatere osnovne in srednje šole že znajo na tem področju.

Če je bila pred leti sprožena veslovenska akcija *na vsako šolo en računalnik*, je zdaj čas za novo akcijo, in sicer *na vsako šolo računalniško učilnico*. To je seveda odvisno predvsem od denarja in vsekakor bi morali imeti posluh za to akcijo tudi na občinah. Če bomo namreč tu zaostali, se bo prav gotovo še podaljšal naš korak za vstop v razvito Evropo.

JOŽE GRAJ

Tudi predšolski otroci na Kapeli so se preselili v nove prostore – V soboto še skupno slovesno odprtje šole in vrtca

Res so lahko zadovoljni

Ob številnih križih in težavah, ki pestijo razvoj naše mlade države, lahko zapišemo tudi nekaj spodbudnega. Na Kapeli so letos uspeli dograditi tako šolske prostore kot zgraditi ob njih tudi nov otroški vrtec.

Kaj pomeni imeti dovolj ustreznih učilnic, primerno kuhinjo in jedilnico, knjižnico ter še druge nujne prostore, so učenci in učitelji osemletke na Kapeli lahko ‚okusili' že nekaj dni po začetku novega šolskega leta. Te dni pa so učenci, ki so vešči dela z oljnimi barvicami in čopičem, po stenah veselo slikali razne motive. Malčki iz vrtca in njihove vzgojiteljice pa so se preselili v nove prostore šele prejšnji ponedeljek; kot da bi jim to darilo prinesel prav Miklavž in s sabo pripeljal tudi skoraj vso novo opremo. Nekaj posebnega so zlasti okrogle mize, kakršne so izbrale vzgojiteljice, da se malčki ne bi po nerodnosti udarjali ob vogale. Eni in drugi pa bodo vse to proslavili v soboto.

Vestnik tudi ko pada sneg

In kaj bo s starim vrtcem? Lastništvo si lasti Vinogradniško gospodarstvo Kapela, saj je tako tudi zapisano v uradni knjigi na občini. Znano pa je, da je bila v tej stavbi najprej cerkvena šola, nato redna šola in potem še otroški vrtec. Ves čas je bila torej namenjena za družbene dejavnosti. Oddelek za gospodarstvo in negospodarske dejavnosti pri SO Gornja Radgona zato predlaga, naj se sproži sodni spor, da bo potem zadeva lastništva rešena za vselej.

Nekdo nas je opozoril, da imajo na Kapeli še problem z veroukom. Ravnateljica šole Marija Mauko nam je povedala, da so urnik zanj skušali kar najbolj uskladiti z domačim župnikom, kljub vsemu pa niso uspeli najti zadovoljive rešitve za vse razrede. Pripombe imajo predvsem nekateri starši tretje- in četrtošolcev, ker je verouk zanje ob sobotah. Tedaj morajo otroci iti z doma samo zavoljo tega. Večina se jih pravzaprav mora na Kapelo pripeljati iz okoliških krajev. To res ni najustrezneje. Toda tako je tudi zavoljo tega, ker se je bilo treba ozirati na katehetsko ‚službo' iz Murske Sobote, ki pomaga kapelskemu župniku pri verouku za tamkajšnje šolarje (v župnijskih prostorih). Ključ za rešitev problema, če to sploh je, je potemtakem treba iskati predvsem znotraj cerkve.

JOŽE GRAJ

40 otrok v novem kapelskem vrtcu (seveda tudi njihove vzgojiteljice) je res lahko nadvse zadovoljnih z novimi prostori in opremo. Posebnost so okrogle mize, ob katerih veselo rišejo in izrezujejo zvezdice, snežinke... (Fotografija: J. G.)

Zdravila iz humanitarnih paketov so lahko breme

Soboška bolnica nima neuporabnih zdravil

Pričakovanje darovalca humanitarne pomoči, da ga zaradi tega njegovega dejanja predstavimo v medijih, ni taka redkost. Sicer pa zakaj ga ne bi predstavili javnosti, in sicer ne samo zaradi njegove humanosti in pripravljenosti darovati, pomagati, ampak tudi zato, ker je zadovoljen prejemnik, saj mu je darovano dobrodošlo. Pa naj gre za obdaritev otrok, šol, skupin ali za pomoč v zdravilih in sanitarni pomoči, ki so jo prejemale tudi slovenske bolnišnice.

In prav tačas smo lahko prebrali, da ima ptujska bolnišnica pet ton neuporabne humanitarne pomoči. Gre za zdravila, ki jim je rok za uporabo pretekel in za katera bodo morali plačati drago uničevanje na tujem, kamor pa jih zaenkrat še ne morejo izvoziti. Ptujski primer gotovo meče slabo luč na darovalce in potrjuje tudi to, da se na račun Balkana praznijo skladišča z zastarelimi zdravili in sanitetnim materialom v zahodnih državah. Ptujski primer ima gotovo tudi drugo plat in ne kaže pri vsej zadevi zgolj kazati na dobrotnika, saj je vendar pošiljke nekdo moral prevzeti in videti, kaj je bilo v paketih. Pa ga vendar omenjamo zato, ker je gospod Franc Lasič iz Frankfurta, ki je v ptujskem primeru imenovan kot tisti, ki je neuporabno zdravstveno pomoč pripeljal, humanitarno pomoč vozil tudi v soboško bolnišnico. O zdravilih in humanitarni pomoči, ki jo je prejela soboška bolnišnica, smo se pogovarjati s predstojnico bolnišnične lekarne Nado Bernat, dipl. farmacevtko.

»Da, tudi soboška bolnišnica je dobivala pomoč različnih darovalcev iz Avstrije, Nemčije, Madžarske, tudi od gospoda Lasiča in od Karitas iz Ljubljane.«

– Ptujska bolnišnica je prek časopisa javnosti dala vedeti, da ima pet ton neuporabnih zdravil, ki jih je prejela kot humanitarno pomoč, katere zbiranje je organiziral gospod Lasič. Kako je bilo s pošiljkami vaši bolnišnici?

Vse pošiljke, ki smo jih prejeli, smo strokovno pregledali trije diplomirani farmacevti. Zdravila, ki jim rok uporabnosti ni potekel, smo uporabili na naših oddelkih, nekaj je bilo tudi takih, katerim je rok pretekel, in smo jih strokovno uničili, nekaj zdravil pa je bilo rastlinskega izvora, ki se pri nas še ne uporabljajo. Torej tudi pri nas noben bolnik ni prejel zdravila, ki prej ne bi bilo strokovno pregladano.

– Kako ste jih strokovno uničili, saj imajo v prajdi bolnišnici problem, kako uničiti oporečna zdravila?

Res da pravilnika o tem nimamo, vendar pa je dr. Mirko Činč, diplomirani farmacevt, v glasilu Združenja lekarn Slovenije objavil članek z naslovom Uničevanje zdravil. Zdravila se strokovno uničujejo tako, da se odstrani najprej primarni in nato sekundarni ovoj, tekočina se izlije, drugo pa se zmelje v praškasto obliko in nato sežge. Imamo tudi zdravila, ki se ne smejo sežigati, vendar so zelo redka.

– Kaj bi rekli o prejetem, ki bile pošiljke bolnišnici dobrodošle, so bile koristne?

Vemo, da so se bolnišnice lani otepale z velikimi težavami, z blokacijo veledrogerij pri dostavi zdravil, ker jim nismo mogli redno plačevati. Vse darovano nam je prišlo zelo prav. Sploh pa so pošiljke gospoda Lasiča k nam prihajale do spomladi lanskega leta, potem pa je bilo pošiljanje ustavljeno. Kar je še pošiljk, so od Karitas.

– V primeru darovanja humanitarne pomoči bolnišnicam se postavlja vprašanje organiziranega in nadzorovanega zbiranja. Zdravstveno ministrstvo je dalo napotke a enotnega pristopa ni.

Zdravstveno ministrstvo je izdalo pravilo predlog, da naj pomoč izročijo v finančno obliki in s potem bolnišnice same, kupijo kar potrebujejo. Mislim pa, da so se pošiljke za nas sedaj zelo zredčile, saj so v glavnem namenjene za vojna območja. Pomoč prihaja še od Karitas, ki pa je strokovno pripravljena.

MAJDA HORVAT

Peto stanovanjsko posojilo

Stanovanjski sklad države bo še to leto razpisal peto stanovanjsko posojilo. Upravni odbor Stanovanjskega sklada je sprejel sklep, da tokrat razpiše posojilo z ugodno obrestno mero v višini 500 milijonov tolarjev, vendar za tiste, ki prvič rešujejo stanovanjsko vprašanje z nakupom stanovanja ali ponovno zaradi spremenjenih družinskih, socialnih ali zdravstvenih razmer. Posojilo torej ni namenjeno posameznikom, ki individualno gradijo stanovanjsko hišo. Zanimivo je, da je med razpisnimi pogoji za pridobitev posojila tudi zahteva, da bo prodajalec kupnino za prodano stanovanje namenil za nakup novega stanovanja ali gradnjo stanovanjske hiše. Sploh pa bo tudi to posojilo omejevano s številnimi pogoji ali ovirami. Najpomembnejši med njimi je ta, da bodo posojilo stanovanjskega sklada pogojevali s predhodno pridobljenim občinskim posojilom po ugodni obrestni meri.

Posojilo torej lahko zaprosi tisti, ki kupuje stanovanje, gradi stanovanjsko hišo v zadružni gradnji, preureja podstrešje v večdružinski hiši, ki pa ni družinska, ali obnavlja stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki je priznani kulturni ali zgodovinski spomenik.

Novi pogoj pri stanovanjskih posojilih sklada je torej tak, da zavezuje ne samo prejemnika posojila, ampak tudi prodajalca stanovanja. Drugi, ki je prav tako zelo omejevalen, določa, kolikšna je lahko končna nakupna cena stanovanja po pogodbi za kvadratni meter. Novozgrajena stanovanja ne smejo biti dražja od 1600 mark za kvadratni meter v tolarski protivrednosti, stara pa 1200 mark za kvadratni meter. Posojilo ni namenjeno lastnikom stanovanj, ki so stanovanje kupili po določilih stanovanjskega zakona, ki so najemniki v stanovanju, ki bi ga lahko kupili po stanovanjskem zakonu, pa to niso storili, ter v primeru, ko gre za nakup stanovanja od družinskih članov.

Višina posojila, ki ga upravičenec lahko dobi, je največ 40 odstotkov vrednosti primernega stanovanja. Primerno stanovanje na primer za družino s štirimi člani je od 69 do 85 kvadratnih metrov po vrednosti 1200 mark za kvadratni meter.

Prvič pa bo stanovanjski sklad razpisal tudi posojila za neprofitne stanovanjske organizacije. Tem bodo razdelili 700 milijonov tolarjev, nanj pa lahko računajo ali se zanj potegujejo organizacije, ki so vpisane v ustrezni register pri ministrstvu za okolje in prostor. Tudi zanje so pripravili omejevalne kriterije. Kot prvi je ta, da bodo vsaj 20-odstotni delež v gradnjo vložile tudi stanovanjske organizacije.

Vlogo za pridobitev tega posojila bo treba oddati najpozneje do konca aprila, odplačilna doba je 25 let, obrestna mera pa je R + 3 odstotki.

Tisti, ki želijo posojilo za nakup stanovanja, pa morajo vlogo oddati od 1. do 19. februarja prihodnje leto, obrestna mera pa je prav tako R + 3 odstotke. Odplačilna doba je največ 15 let.

Če ugotavljamo, da bo tudi peti razpis stanovanjskega sklada za pridobitev posojila uokvirjen s številnimi omejitvami, pa je največja gotovo ta, da so razpisani posojilni zneski nizki. To je seveda posledica manjšega prihodka denarja v sklad, kot so načrtovali, so ugotavljali na seji upravnega odbora sklada. Zadnji denar ali kupnine od nakupov stanovanj pred iztekom roka za ugoden nakup stanovanj pričakujejo decembra in januarja.

MH

Slovenski odbor UNICEFA

UNICEF, sklad Združenih narodov za otroke, imamo od četrtka tudi v Sloveniji. Ustanovili smo ga po dveletnih pripravah iniciativnega odbora, ki ga je vodila Jadranka Vouk z ministrstva za delo, družino in socialno varstvo. Ustanovne skupščine se je udeležilo kar 300 ljudi. Slovenski nacionalni odbora Unicefa bo vodila Andreja Černič-Meglič, aktivistka zveze prijateljev mladine Slovenije. Unicef deluje sicer že v 137 državah, s človekoljubno pomočjo pa je navzoč povsod tam, kjer je potrebna. Prednost daje zdravstvenemu varstvu, prehrani, čisti vodi in higieni, izobraževanju in usposabljanju ter socialnim službam za matere in otroke. Deluje prek svojih uradov in nacionalnih odborov.

F. MATKO

Slovenski vinski prvaki 1993

Osem najboljših slovenskih vin

»Šampanjsko ali peneče vino – penina – je dandanašnji gospodi najbolj ljubo in milo. Ni prave veselice ali slovesnosti, kjer se penina ne peni.

Penina, pa se ve, ni naravno ali navadno izvrelo vino, temuč je umetno pripravljeno. To umetnost so iznajdli francoski Šampanjci in so bili dolga leta edini posestniki te skrivnosti, ki jim je kaj lepih penezov donašala. Polič penine prodajati po 3 ali 4 fl. sr. je veliko denarja! Ker pa se po celej Evropi in še drugod po 100- ali 1000-krat več penine potrebuje in spije, kakor v Šampanjskem vina prirase, je očitno, da je dokaj ponarejene in iz drugega vina pripravljene.

Tudi v našem cesarstvu so se že nekteri penine lotili ali, sploodno rečem, da še ni nobeden tak izverstne zmogel, kakor zdaj naš verli Radgončan A. Kleinošek (po pravem Klenošek), ki se je sehdob v Gradec preselil. Kdor je imel priložnost njegovo penino pokušati, se od nje dobrega, čistega okusa in nježnega živega peničenja prepričati, bode moje besede poterdil. Pri mnogoterih – tu v Gradcu zlasti osnovanih – skušnjah in primerjavah Kleinošekove penine s pravimi francoskimi, je mnogim – inače štimanim vino– in peninoznancem spodletelo spoznati, ktera je Kleinošekova, ktera francoska! Marsikateri jo čislajo više od francoskih, posebno za važnega vzroka voljo, da zdravju zmirom ljubi.«

Tako so pred 140 leti (10. decembra 1853) na prvi strani zapisale Bleiweisove NOVICE, da smo ta citat izbrali za uvod v naslednji zapis, pa ni naključje. 10. decembra letos so namreč v kleti Radgonskih goric, kjer še zdaj izdelujejo znano Radgonsko penino, razglasili letošnje slovenske vinske prvake. Ta častni naziv najboljšim slovenskim vinom že peto leto zapored podeljujejo kmetijski novinarji Slovenije, ki so za prizorišče letošnje podelitve izbrali Radgonsko klet. Pa tudi to ni naključje, saj so si Radgonske gorice med letošnjimi osmimi vinskimi prvaki prislužile kar dva. Ta častni naziv so slovenski kmetijski novinarji podelili zlati radgonski penini – modri pinot, letnik 1992, in vinu rulandec – sivi pinot, letnik 1991. Naziv slovenski vinski prvak 1993 pa so prejeli še chardonnay 1992, D. in S. Kristančiča iz Medane, laški rizling 1991, izbor, Vinogradništvo – klet Krško (to vino je bilo za prvaka razglašeno že tudi lani), sauvignon 1992 Srečka Srebrniča iz Cegla pri Dobrovem, laški rizling 1986, izbor, Vina iz Brežic, traminec 1986, izbor, Vinogradniškega gospodarstva Kapela in sauvignon 1992, pozna trgatev, Bogomira Vrecla iz Hoč.

Slovesnost ob razglasitvi letošnjih vinskih prvakov so s svojo navzočnostjo počastili tudi vinski vitezi gradiščansko-panonskega reda konzulata za Slovenijo. Fotografija: Jože Pojbič.

Prvič so novinarji nazive vinskih prvakov podelili leta 1989 na razglasitvi v Ormožu, takrat je te naslove osvojilo 6 slovenskih vin, zdaj pa se z nazivom vinski prvak ponaša že 5o slovenskih vin. Letošnjo slovesnost v Gornji Radgoni je popestril nastop godalnega tria s Ptuja, s svojo navzočnostjo pa so jo počastili tudi vinski vitezi gradiščansko-panonskega reda iz Slovenije (prišli so štirje od šestih) na čelu s prorektorjem konzulata za Slovenijo g. Pirkmajerjem. Srečanje se je nato nadaljevalo s pokušino nekaterih najboljših slovenskih vin, od suhih do posebnih trgatev in izborov, za poslastico pa so poskrbeli gostitelji, ki so ponudili tudi najboljša vina letošnje trgatve, med njimi suhi jagodni izbor chardonnaya in radgonske ranine. LUDVIK KOVAČ

Letošnji naziv vinskega prvaka je prejelo 8 slovenskih vin, kar dve vrsti, ki sta dobili najvišja naziva, pa so tokrat donegovali v kleti Radgonskih goric. Fotografija: Jože Pojbič.

Poostreni ukrepi reje bikovskih mater

Najboljši pomurski živinorejci, rejci bikovskih mater, so se prejšnji teden zbrali na enodnevnem posvetu v Murski Soboti, kjer so jih med drugim seznanili tudi z nekaterimi poostrenimi pogoji in ukrepi pri vzreji bikovskih mater. V Sloveniji je namreč letos stekla akcija za odkrivanje bolezni IBR-IPV pri reji bikovskih mater, k sreči pa kakšnih množičnejših okužb niso ugotovili. Med 1.731 pregledanimi živalmi so odkrili le sedem primerov te bolezni in so jo doslej v glavnem že tudi odpravili.

Bolezen se je pred leti že pojavila na Živinorejsko-veterinarskem zavodu v Murski Soboti, jim je pa kljub temu uspelo, da so vzrejno središče ohranili zdravo in bolezni IBR-IPV zdaj tu ni več. Kot pravijo strokovnjaki, bolezen sicer ni smrtno nevarna, saj pogine le okoli 5 odstotkov okuženih živali, povzroča pa veliko gospodarsko škodo, ki se kaže predvsem kot slabše priraščanje in slaba mlečnost.

Da bi bikovske matere obdržali zdrave, so se v Živinorejsko- veterinarskem zavodu za Pomurje odločili, da poostrijo pogoje te reje in nadzor nad njo, zato so sprejeli nekatere ukrepe. Za rejce so pripravili posebne pogodbe, v katerih je točno določeno, pod kakšnimi pogoji mora potekati reja. Rejci bodo morali v hlevu voditi posebno evidenco bikovskih mater, ki bo na vpogled ustreznim službam, nakup živali za te reje pa bo poslej omejen le iz tistih rej, ki so brez bolezni. V pogodbi so določeni še nekateri drugi ukrepi, ki jih bo potrebno izvajati, rejci, ki se tega ne bodo držali, pa bodo izgubili status reje bikovskih mater.

Posvet rejcev bikovskih mater so organizatorji izkoristili tudi za strokovno predavanje o prehrani krav, s posebnim poudarkom na presuševanju krav in na krmljenju pri uvajanju v novo laktacijo.

L. KOVA

Prenos vzdrževalnih del

Po doslej veljavnem občinskem odloku o zagotavljanju sredstev za vzdrževalna dela na skupnih objektih in napravah na melioracijskih območjih soboške občine so vsa ta dela opravljali v KZ Panonka oziroma njenih temeljnih zadružnih organizacijah.

S pomočjo svojih izvajalcev so opravljali vsa neposredna vzdrževalna dela, prek svoje zemljiške službe pa so skrbeli tudi za plačilo nasta lih stroškov. Slabost takega načina obračunavanja stroškov glede vzdrževanja pa je bila v tem, ker v primeru neplačevanja zadruga ni imela zagotovljene izvržbe brez posredovanja sodišča. Po statusnih spremembah dotedanje zadruge pa novo nastale zadruge spričo svoje organizacijske oblike ne morejo več opravljati dosedanje funkcije glede vzdrževanja, zato so ta dela prenesli na sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo občine Murska Sobota.

Tako je imenovana komisija za nadzor nad izvajanjem vzdrževalnih del na melioracijskih objektih, za vsako prihodnje leto pa izda sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo vsakoletno odredbo o višini sredstev za kritje stroškov za vzdrževalna dela. Pri tem uporabniki melioracijskih objektov svoje prispevke nakazujejo na zbirni žiro račun proračuna občine Murska Sobota. Opredeljeno je, da komisijo za nadzor nad izvajanjem vzdrževalnih del na melioracijskih objektih imenuje sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo občine Murska Sobota. Komisijo sestavljajo predsedniki odborov za vzdrževanje melioracijskih objektov in predstavnik sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo. Poleg tega se v odbor imenujeta najmanj dva člana iz vsake katastrske občine na posameznem melioracijskem območju. Program zajema vzdrževalna dela na skupnih objektih in napravah, predvideni začetek in konec izvajanja posameznih del, finančno ovrednotenje teh del ter površino kmetijskih zemljišč in stroške vzdrževalnih del na hektaru melioriranega zemljišča. Osnutek predlaganega odloka je že obravnaval občinski izvršni svet, sprejeli pa naj bi ga v enofaznem postopku tudi zbori občinske skupščine. MILAN JERŠE

Vsak četrtek Vestnik

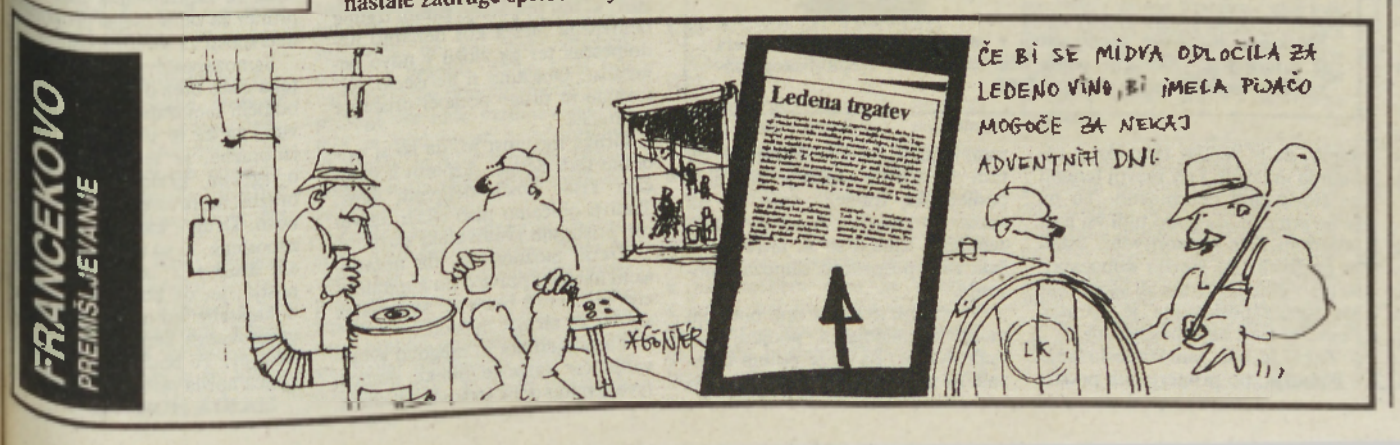

Izkušnje pridelovanja sudanske trave

Leta 1993 smo se odločili, da bomo začeli uvajati v njivski kolobar sudansko travo. Do te odločitve je prišlo predvsem zaradi izredne suše v letih 1992 in 1993 ter poleti velikega pomanjkanja zelene voluminozne krme za govedo. Kot vemo, potrebuje sudanska trava bistveno manj vode za rast, kot recimo koruza. Transpiracijski koeficient (poraba vode v litrih za 1 kg suhe snovi) pri sudanski travi je okrog 250, pri koruzi okrog 400 in pri travah okrog 800.

Tehnologija pridelovanja:

Kolobar: Sejemo jo kot poznejši posevek za mnogocvetno ljulko ali landsberško zmesjo. Kot strniščni posevek jo sejemo za ozimnim ječmenom.

Tla, klima: Prenaša dobro prodnata tla, v sušnih letih tudi srednje težka glinasto peščena tla. Bolj uspeva v toplejših in sušnih območjih in ne prenaša zime. Zmrzne pri temp. –1 stopinja C.

Gnojenje: Sudanska trava potrebuje 100 kg dušika na ha, 60 kg fosforja in 80 kg kalija na ha.

Setev: Za silažo sejemo na medvrstno razdaljo 60 cm, za zeleno krmo pa na 12 cm. Setev opravimo z žitno sejalnico, za silažo pa lahko tudi s sejalnico za koruzo BECKER. Obvezen ukrep po setvi je valjanje, predvsem zaradi boljšega vznika in pozneje lažje košnje.

Količina semena: za silažo 12 kg/ha
za zeleno krmo 18 kg/ha

V letošnjem letu je bila izvedena setev na območju Goričkega (Cankova, Gerlinci, Sv. Jurij, Gor. Slaveči) v glavnem v strnišče za ozimnim ječmenom v času od 25. junija do 20. julija. Večji del je bila gosta setev za zeleno krmo, manj pa za silažo. Setev je bila opravljena z žitno sejalnico, manjše površine pa so zasejali s pnevmatsko sejalnico BECKER, nekaj pa je bilo tudi ročne setve. V vseh primerih je bila uporabljena sorta NS-srem.

Vznik posevkov je bil glede na razpoložljivo vlago v tleh dober. Slabši vznik je bil le na površinah z ročno setvijo in kjer po setvi ni bilo opravljeno valjanje. Po vzniku je bila rast počasnejša, vendar do pretirane zapleveljenosti ni prišlo, tako da plevelov ni bilo potrebno zatirati.

Prva košnja je bila pri višini 50 do 60 cm. V tem času je bila kljub suši in vročini rast zelo intenzivna. Pridelek prvega odkosa je bil od 20 do 30 t/ha, odvisno od gostote in višine posevka.

Po prvem odkosu je bila močna suša, tako da je prišlo do zastoja v rasti. Po prvih padavinah so se posevki dobro obrasli, tako da smo dobili še dober drugi odkos. Pridelek drugega odkosa je bil od 15 do 20 t/ha.

Konzumacija sudanske trave pri govedu je bila zelo dobra. Različni avtorji so navajali in opozarjali na nevarnost vsebnosti alkaloida DURIN v sudanski travi, ki lahko deluje strupeno za žival, če je le-ta zaužije večje količine. Vendar pa do teh pojavov ali kakšnih koli znakov zastrupitve pri živalih ni bilo opaziti.

Sklepne misli:

– Sudanska trava je zelo primerna na prodnatih tipih tal namesto koruze.

– Uporabljamo jo lahko kot zeleno krmo ali kot silažo. Konzumacija zelene mase je zelo visoka.

– Ob upoštevanju tehnologije daje dobre pridelke. Pomembna ukrepa sta strojna setev in obvezno valjanje po setvi.

– V letih z normalno količino padavin daje posevek mnogocvetne ljulke večji pridelek (prezimni posevek – največji pridelek spomladi). V sušnih letih, kot je bilo letošnje leto, pa je paralelni posevek mnogocvetne ljulke s sudansko travo (setev je bila opravljena istočasno 23. 6. 93 na isto parcelo v strnišče po ozimnem ječmenu) propadel, posevek sudanske trave pa je dal dva odkosa.

KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA
AVGUST GOMBOC inž. agr.

Krmni sirek v prehrani prašičev

Sušna obdobja, ki se zadnja leta pojavljajo na našem območju, so bila vzrok, da se je sirek kot krmna rastlina začel pojavljati tudi v Pomurju. To je rastlina sušnih območij, zato so jo naši ljudje začeli sejati tudi pri nas kot glavni posevek tam, kjer so prodnata tla in v sušnih obdobjih koruza ne uspeva.

Primerjava sorte sirka-dorado s sorto koruze-eva 1991)

	SB	SV	PSB	ŠV	Ca	P	Lizin
	(vse vrednosti so v gramih v 1 kg suhe snovi)						
Sirek	106.4	57	83	865	2.13	3.47	2.80
Koruza	91.9	22.5	70.7	940	1.26	2.86	3.38

Iz zgoraj navedenih podatkov je razvidno, da je hranilna vrednost krmnega sirka dokaj ugodna v primerjavi s koruzo, le da je energetsko nekaj manjvrednejši kot koruza in to na račun surove vlaknine. Vsebnost elementov je presenetljivo dobra, saj vsebuje precej kalcija in fosforja.

Živali ga ne jedo najraje, zato je prav, da ga dajemo v obroku, skupaj s krmili, kot so pšenica, ječmen in druga žita. Ker je okus povezan z vsebnostjo tanina, so sorte sirka, ki vsebujejo več tanina, manj primerne. Paziti moramo tudi pri skladiščenju zrna. Ker ima zrno debelo ovojnico, se pri skladiščenju zelo hitro pokvari. Videti je, kot da je suho, vendar se v notranjosti zadržuje še veliko vlage in pride do kvarjenja. V obroku za prašiče mora biti sirek mlet in pri pitancih do 60 kilogramov ga vključujemo v obrok največ 10 %. Prav tako ga lahko uporabljamo v prehrani nizko brejih svinj do 20 % v obroku, ne hranimo pa z njim pujskov in doječih svinj.

Zorica Abraham
ŽVZ za Pomurje

gospodarstvo

Gmajna se drajna

Ščepci iz zgodovine občin ali kako so ženskam odvzeli volilno pravico

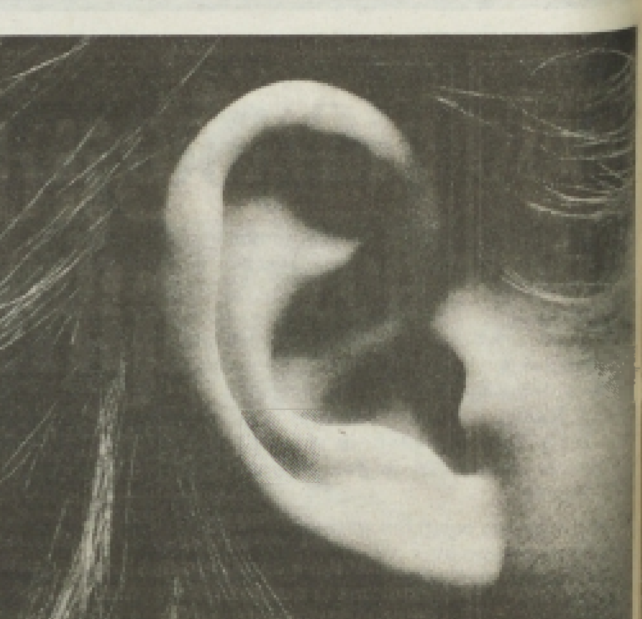

Zadnjič smo pod gornjim naslovom tako po ščepcih, ker smo pač vzeli iz knjige Sergeja Vilfana Pravna zgodovina Slovencev tiste reči, ki so bolj slikovite, govorili o razvoju uprave in samouprave na slovenskem ozemlju. Govorili smo o tem, kako so pred trdnejšim upravnim redom razmejevali meje posesti, tako med zasebnimi lastniki kot med skupno posestjo gmajn, o tem, kako je z ideološko osnovo domnevnega slovenskega nagnjenja k zadružništvu, kdaj se prvič pojavi župan, kakšne postopke so imeli za zapomnjenje mej.

Tokrat nadaljujemo z vprašanjem o neki posebni obliki samoupravljanja v soseskah in vaseh. Gre za vprašanje, ali so Slovenci poznali obliko samoupravljanja, ki je pri nekaterih neevropskih ljudstvih še danes znana kot institucija *moških klubov*. Tako namreč lahko sklepamo po Vilfanovem uvodu v to vprašanje. Sprašuje se namreč, če »so Slovenci poznali samoupravo tudi v takih oblikah, da bi vsi moški gospodarji ene vasi tvorili neko skupnost, ki bi reševala določenen zadeve posameznega naselja«. Ta oblika samouprave je bila sicer izrazito podložna, kot pravi Vilfan, toda tudi, tak je naš komentar, izrazito spolno šovinistična.

Menda smo tako samoupravo imeli, razvila pa naj bi se najprej na severnem obrobju slovenskega ozemlja, pod vplivom germanskega pravnega reda. Kajpak! Ta ugotovitev nam je v tolažbo, ker zadeva s kakršnokoli obliko, četudi preteklega moškega ekskluzivizma danes ni nič kaj simpatična. V času ko naj bi rešitev iz civilizacijske stiske prinesla vladavina ženskega načela ali *jinga*, se v kulturni in tudi upravni zgodovine iščejo tiste prvine, ki kažejo na *matrilokalnost, materopravnost in sploh na ginekokracijo, na vladavino žensk.*

Torej je že bolje, če smo to grdo navado prevzeli od Germanov, kakor pa da bi zrastla v naših srenjah.

Srenja. Skupne zadeve, kot so pašne pravice, vzdrževanje poti, napajališč in drugega so zemljiški gospodje dovolili upravljati soseskam. Te so to urejale tako, da so se vsi moški gospodarji zbrali na sestankku in reč pretresli. Domneva se, da moški ekskluzivizem ni bil zelo trd. V primeru, ko ko je na kaki domačiji gospodarila ženska, se je smela tudi ona udeležiti tega sestanka.

Od kod izraz »srenja«? Kdor je šel na sestanek, tisti je stopal »na sredino«. Od tod naj bi prišel izraz srenja. Svet, ki je bil pod tovrstno pravno jurisdikcijo srenje – kajti šlo je za neko obliko vaškega sodišča, poravnalnega sveta –, se v pravno-upravni terminologiji imenuje z različnimi imeni: skupščina, gmajna, komunela, soseska in srenjski svet.

Na teh sestankih so določali, kdo mora očistiti vaške izvire, mlake in mlakuže, poskrbeti za napajališča, urediti pristop ali ogrado. Človeku se kar milo stori, ob vsem upravičenem pomisleku, da je bila zadeva tako moško šovinistična, ko na to pomisli. Danes srenjski možje nasprej pomislijo na to, kako bi denar za karkoli, kar je potrebno v soseski urediti, dobili od občine.

Župani. Zadnjič smo omenili, da se ime »župan« v slovenski upravni zgodovini in sploh prvič pojavi okrog leta 777. Šlo naj bi »za gospodarja večje skupine Slovencev«. V nadaljnji zgodovini županovanja naj bi se razvili dve vrsti županov, soseski župan in župan zemljiškega gospostva.

Kako so volili župane? Na rovaš. Opis, ki ga v nadaljevanju posredujemo, je sicer novejšega datuma, vendar pravni zgodovinarji menijo, da je bil postopek tak že v srednjem veku.

Kaj je rovaš? Danes poznamo samo prenesen pomen besede »rovaš«. V pomenu, da nekdo nekaj dela na moj ali naš rovaš ali račun. Rovaš je palica, na katero so delali zareze – če je kdo pil na tuj rovaš, je to pomenilo točno to, da se je zareza delala na tujo palico.

Člani (moški!) soseske so posedli v krog in ustno izvolili nekoga od tam sedečih za »zrezača«. Ta je moral biti zaupanja vreden mož, ker so mu med volitvami na uho šepetali, koga hočejo za župana. Volilni postopek je potem potekal takole. Zrezač si je vzel kak meter dolgo palico. Najbrž leskovo, ker je najbolj gladka in ravna. Na enem konci jo je pustil okroglo, na tem jo je držal. Na drugem pa jo je po treh straneh posnel, tako da je dobil tri robove. Iz česar sklepamo, da kandidatov ni smelo biti več kot troje, edino, če je vzel še eno palico, kar pa je postopek, bogme, še bolj zameglilo. Kako se je namreč volilo! Tako, da je »zrezač«, kakor ga imenuje Vilfan, hodil od volivca do volivca, ki mu je na uho zašepetal, komu daje svoj glas. Za vsakega kandidata, ki je dobil glas, je na njegovem robu naredil zarezo. Posebna umetnost zrezača naj bi bila, da je palico ves čas držal in sukal tako, da ni mogel nihče opaziti, na katero mesto zarezuje. Najbrž zato, da ne bi sprožil slovenskega črednega kompleksa, kajti za Slovence je značilno, da volijo tiste, za katere menijo, da jih bo volila večina. Lahko pa si mislimo, kako dosledno je tak zrezač zarezoval glasove. Rating je moral skrivati, palico sukati pred radovedneži, poslušati prišepetovanje in istočasno zadeti pravi rob kandidata, ki ni bil z ničemer posebej označen. Ni hudič, da mu ni pri tem večkrat tudi drugače naneslo, kot bi moralo. – Po preštetju glasov je razglasil župana in podžupana.

Ker so Slovenci že v srednjem veku poznali likof ali po prekmursko »adomaš«, »udomaš«, je ta podatek še dodaten razlog, da v korektno nanašanje rovašev dvomimo. Gotovo je novoizvoljeni župan po razglasitvi plačal likof. »Likof je v tem, da ob sklenitvi pravnega posla udeležene osebe izpijejo nekaj alkoholne pijače, pri nas praviloma vina,« pravi Sergej Vilfan v podpoglavju z naslovom Obligacijsko pravo (Pravna zgodovina Slovencev, str. 236). Z obljubljenim likofom se je dalo primamiti glas zase, posebno še, če je bil zarezač bolj žejne sorte. Takega pa se navadno izbere.

K sreči pa tudi ta okoliščina ne gre na rovaš neke izvorne slovenske podkupljivosti. Beseda likof je staronemškega izvora, sestavljena je iz *lid*, *lith*, s čimer se je označevalo opojno pijačo, in *kauf*, ki pomeni kupno pogodbo. Slovenci [illegible] bi besedo likof in torej tudi običaj prevzeli v 12. stoletju.

Vilfan meni, da je bila »vaška samouprava županskih oblik po svojem bistvu prilagoditev staroslovanske župne ureditve njenemu razbitju na soseske v času kolonizacije«. Zadeva s to prilagoditvijo se nam zdi nekoliko dvorezna. Po eni strani upamo, da je šlo za prilagoditev germanskemu pravnemu občutku v tem, da so slovenski srenjski veljaki odvzeli ženskam volilno pravico. To iz razlogov, da imajo Slovenci prirojeno etnično pravnost in smisel za enakopravnost. Zato je lahko odrekanje pravice ženskam, da volijo, samo prilagoditev germanskemu vplivu. Po drugi strani pa smo spet na tem, da se tej odločitvi priklonimo. Po izkustvih z zadnjih volitev bi se namreč smelo reči, da je bila ta poteza srenjskih veljakov kar umestna. Ženske so glede na izide teh volitev in glede na raziskave javnega mnenja nekako osumljene, da volijo in simpatizirajo bolj čredno kot moški.

ŠTEFAN SMEJ

Kdaj je stečaj podjetja rešitev

Stečaji povzročili 630 milijonov mark škode

Gotovo so stečaji najbolj vidni in občuteni dokaz bistvenih sprememb v družbenem in gospodarskem sistemu pri nas. Če so bili še redki, vendar prvi stečaji v Sloveniji uvedeni 1989. leta, so v letu 90 in 91 porasli preko vseh (sprejemljivih) meja, ki jih v času največjih gospodarskih kriz pozna svet. Val stečajev je zaustavil moratorij na vlaganje prijav za uvedbo stečajev po 22. členu zakona o finančnem poslovanju. Veljati je začel julija 1991. Če je moratorij val stečajev zaustavil, pa jih popolnoma ni omejil. Upniki, lastniki podjetij, vodilni delavci so lahko vlagali prijave za stečaj, tega pa avtomatično več ni počela knjigovodska služba. Zadnji dve leti pa je vloge za stečaj najpogosteje dajal za državna podjetja Sklad za razvoj. Moratorij bo prenehal veljati z dnem, ko bo začel veljati novi zakon o stečajih, prisilni poravnavi in likvidacijah.

S stečaji pa je bila povzročena ogromna družbena škoda, je ugotovila dr. Alenka Žnidaršič-Kranjc. V 150 stečajih, kolikor jih je bilo v letih od 89 do 91 v Sloveniji, je bilo povzročenih za 630 milijonov mark škode, ali 3 milijone mark na stečaj ali deset tisoč dolarjev na vsakega zaposlenega, ki je v stečaju izgubil zaposlitev. V povprečju je na stečaj delo izgubilo 219 delavcev.

Če sindikati in delavci ugotavljajo, da so žrtve stečajev predvsem delavci, avtorica knjige Planirani stečaji povdarja, da je zadnjo najpomembnejše vprašanje, koliko je bilo s stečaji povzročene družbene škode in šele potem, kdo je žrtev stečaja, ali je to delavec, upnik ali davkoplačevalec. Poudarila je, da stečajev ne smemo gledati izključno kot negativ pojav, saj tudi ne gre za neko slovensko izmišljotino. Ekonomska logika stečaja je doseči boljšo prerazporeditev razpoložljivih omejenih družbenih sredstev in s tem večjo učinkovitost le-teh. S tem pa tudi boljši položaj zaposlenih ter da bi v novi prerazporeditvi sredstev našli novo delovno mesto.

> Zanimivo je, da sta predsednica svobodnih sindikatov v Mariboru Metka Ksandič ter predsednica Društva Manager Anica Brglez Volk povedali isto trditev, da stečaji ne rešujejo problemov. Slednja je tudi povdarila, da parlament večkrat sprejme popolnoma drugačno vsebino zakona, kot so jo podpirali na primer gospodarstveniki. Predsednica mariborskih sindikatov pa je na posvetu o načrtovanih stečajih nanizala nekaj trditev, predvsem iz njihovih izkušenj.
>
> 1. Pri stečajih sploh ne gre za sanacijo in prestrukturiranje gospodarstva, ampak za sanacijo največjih upnikov, torej bank na račun gospodarstva.
> 2. V stečajih gre za privatizacijo za vsako ceno, ne glede na posledice, ki jih bo plačala država.
> 3. Država še vedno podpria vse nepravilnosti, ki so bile zaznane v dosedanjih postopkih.
> 4. Programirani stečaji so bili v naših razmerah namerno povzročeni.
> 5. Problemov novi stečajni zakon ne bo rešil.

Pri nas pa, kot da stečaji, ki so bili opravljeni, te ekonomske logike ne bi poznali, niti je niso vsebovali. Sredstva po stečajih namreč niso prišla v boljšo, optimalnejšo prerazporeditev, pa tudi drugih priložnosti za delavce ni bilo ustvarjene, da bi našli ponovno zaposlitev. Analiza stečajev podjetij je pokazala, da je le v 19 odstotkih stečajev od vseh, ki so jih opredelili za načrtovane ali planirane, prišlo v postopku in sanaciji do revitalizacije. Torej je le 19 odstotkov podjetij šlo po poti, kot jih za programirane stečaje piše teorija. Kajti prav načrtovani stečaji bi naj pomenili odgovorno odločitev in razmišljanje, da je bolje, da je stečaj uveden pravočasno, kot pa prepozno. S tem je lahko povzročena škoda čim manjša oziroma in je stečaj metoda sanacije podjetja. Po rezultatih sodeč torej v večini primerov načrtovanega stečaja niso izpeljali tako, kot si ga je nekdo (pozitivno) zamislil.

V Sloveniji je bilo v obravnavanih treh letih kar 47 odstotkov stečajev načrtovanih, torej pred sodiščem povedano, da gre za vodeni stečaj, čeprav ne stara ne nova zakonodaja o stečajih tega pojma, programirani stečaj, ne pozna. In kar v 66 odstotkih vodenih stečajih je šlo predvsem za to, da so se na ta način rešili viška presežnih delavcev, šele nato je kot vzrok načrtovanega stečaja omenjeno nadaljevanje proizvodnje, predvsem v zmanjšanem obsegu.

To, da so bili načrtovani stečaji zamišljeni pozitivno, torej da so »čisti«, brez nezaželjenih, celo družbeno kaznivih dejanj, je seveda lahko le predpostavka ali teza, ki pa jo je avtorica knjige Planirani stečaji ovrgla. Verjetnost, da je načrtovani stečaj »čist«, brez evidentiranih družbeno nezaželjenih ravnanj je le 4,3 odstotka, kar je veliko manj, kot velja za neprogramirane stečaje. Nepravilnosti v stečaju so namreč bile pogostejše v programiranih stečajih. Gre predvsem za nepravilnosti pri ustanavljanju hčera podjetja.

MAJDA HORVAT

Delo in zaposlitev samega sebe je še vedno zanimivo

V članku Podjetniško usposabljanje za samozaposlovanje pri nas (ACS Ljubljana 93) Jordan Berginc ugotavlja, da je v prvem polletju 1992 v Sloveniji uradno poslovalo 14428 malih podjetij. Največ zaposlenih je bilo v malih podjetij s 50 do 250 zaposlenimi, in sicer 27,6 odstotka, v malih podjetjih od 1 do 10 zaposlenih pa le 3,4 odstotka zaposlenih. Zanimivo pa je, da so največ prihodka med malimi podjetji ustvarila prav ta podjetja, največ tudi na enega zaposlenega. Največja intenzivnost samozaposlovanja je bila prav v prvi polovici lanskega leta. Lani je tako 41 odstotkov malih podjetij delovalo v finančnem in poslovnem sektorju, 26 odstotkov v trgovini, v industriji 15, obrti 9, 7 v gradbeništvu ter 4 odstotke v gostinstvu.

Samozaposlovanje že tretje leto izvajajo ali ga spodbujajo tudi v soboški enoti Zavoda za zaposlovanje in prav tako ugotavljajo, da se je večina samozaposlenih odločila za storitveno in zelo malo za proizvodno dejavnost. K različnim ocenam, ki dajejo večji povdarek proizvodnim dejavnostim, lahko dodamo, da je vendar tako kot v zahodnih državah, kjer razvoj temelji na storitvenih dejavnostih. To pa še ne pomeni, da bodo tudi vsi naši programi, ker so storitveni, ostali in preživeli. Po številu samozaposlenih v času izvajanja ali spodbujanja samozaposlovanja je namreč Pomurje med najuspešnejšimi.

Zakaj je bilo samozaposlovanje v Pomurju, po primerjalnih podatkih sodeč, tako uspešno? Ne bi mogli reči, da samo zaradi dela strokovnih delavcev, ampak ker so za to bile primerne, spodbujevalne okoliščine. Bil je to čas, ko so se stečaji podjetij vrstili in število nezaposlenih povečevalo. Nekateri so spoznali, da lahko in morajo računati predvsem na sebe, da si sami najdejo delo in zaposlitev. Pa tudi prostor ali regija je bila brez podjetniške tradicije, zato je bil »prazen« prostor, ki so ga lahko zapolnili. Ljudje so se hitro odločali, zato pospešeno samozaposlovanje.

Sploh je bila v tem obdobju moda ustanavljanja podjetij »za vsak slučaj«, pa če je potem delovalo ali ne in nekateri celo govorijo o renesanci malega podjetništva. Prav zato so že lani na strokovnih službah zavoda za zaposlovanje v Murski Soboti pričakovali, da se bo trend samozaposlovanja zmanjšal, saj ne gre računati na to, da se ta možnost ne bi »iztrošila«. Tudi samozaposlovanje namreč ima »svoje meje«. Kaže, ker se število samozaposlenih še vedno poveča, da te meje pri nas še nismo dosegli.

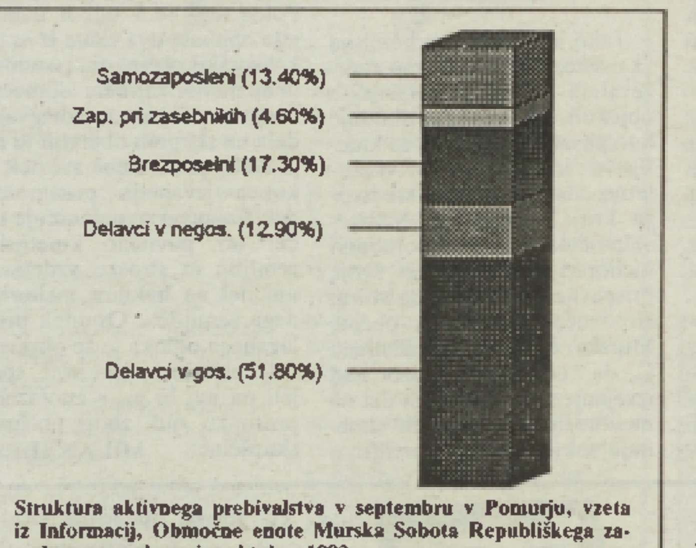

Struktura aktivnega prebivalstva v septembru v Pomurju, vzeta iz Informacij, Območne enote Murska Sobota Republiškega zavoda za zaposlovanje, oktober 1993.

Poznane so tri možnosti za samozaposlitev, kot jih beležijo na Zavodih za zaposlovanje: da je delavec, ki je izgubil zaposlitev, na primer ob stečaju podjetja, uveljavil pravico do kapitalizacije sredstev, ki mu pripadajo zaradi izgube delovnega mesta kot denarno nadomestila ter ga vložil v novo dejavnost. Običajno ti ne iščejo svetovalne in druge pomoči pristojne inštitucije.

Druga možnost je, da so si pridobili tudi denar, razpisan v natečaju Tisoč novih delovnih mest. Tudi ti običajno niso iskali nasvetov pristojnih svetovalnih služb.

Tretja možnost je, da nezaposleni uveljavi pravico do kapitalizacije ter hkrati obiskuje svetovalne službe ali tečaje, delavnice.

Za podjetnika in njegovo svetovanje ter različne oblike pomoči (svetovalno delo svetovalnih služb, priprava podjetniškega načrta, davčno in finančno svetovanje, pomoč pri marketingu, opravljanje računovodskih storitev in drugo) v podjetništvu je za samozaposlenega s strani države namenjenih 2 tisoč mark, vendar so stroški samozaposlitev pri nas manjši. [illegible] samozaposlenega v povprečju [illegible] trošijo največ poldrugi [illegible] mark, kajti, običajno, ko se [illegible]slijo, ne obiskujejo več izobraževanja. Po pogodbi se mora podjetnik zaposliti v pol leta, denar, [illegible] 2 tisoč mark, pa lahko koristi [illegible] dni. Denarja, ki ostane, pa ne [illegible]rejo izplačati, niti ga znotraj [illegible]voda za zaposlovanje namen[illegible] primer za zahtevnejše programe dejavnosti za samozaposlitev.

Samozaposlovanje pa le ne poteka čisto brez ovir. Tiste, ki so se odločili samozaposliti v lastni trgovini, pa za to niso imeli ustrezne izobrazbe, je sedaj udaril zakon o trgovini, ki določa, kakšno izobrazbo mora imeti izvajalec dejavnosti. Drugo, kar bo zadelo samozaposlene, ki so ustanovili podjetja ali družbe z omejeno odgovornostjo, je, da bodo morali družbe dokapitalizirati na enotno vrednost ustanovnega kapitala 1,5 milijona tolarjev. To bodo morali storiti do konca aprila prihodnje leto.

> **Letos se je samozaposlilo:**
>
> **Murska Sobota**: 26 jih je obiskovalo svetovalno službo, 6 jih je dobilo denar na natečaju tisoč delovnih mest, 6 se jih je samozaposlilo s kapitalizacijo sredstev.
>
> **Gornja Radgona**: 31 je obiskovalo svetovalno službo, 2 sta dobila denar na natečaja za tisoč delovnih mest, 7 je uveljavilo kapitalizacijo.
>
> **Lendava:** 15 samozaposlitev s pomočjo svetovalnih služb, 1 z denarjem natečaja, 9 jih je uveljavilo kapitalizacijo.
>
> **Ljutomer**, 8 samozaposlitev s pomočjo svetovanja, 3 z denarjem natečaja, 8 jih je uveljavilo kapitalizacijo sredstev.
>
> Podatki seveda niso dokončni, saj se bo do konca leta število samozaposlenih še povečalo.

MAJDA HORVAT

Novice iz kulture

* V petek zvečer (10. decembra) je bila grajska kapela nabito polna. Nad pričakovanji je 1. Salonskega večera, novega kulturnega dogodka v organizaciji Pokrajinskega muzeja Murska Sobota in Zveze kulturnih organizacij, udeležilo veliko ljubiteljev lepe pesniške besede. Nekatere je pritegnil pesnik **Dane Zajc, druge igralec Janez Škof**, kakorkoli: dobro pripravljeni (pravzaprav že režirani) kulturni večer je zadovoljil še tako zahtevnega udeleženca. Dane Zajc je s posebno prefinjenim občutkom interpretiral svoje pesmi, igralec Janez Škof pa je dal s »frajtonarco« (nanjo se je naučil igrati v zadnjih dveh letih) in songi poeziji Daneta Zajca novo širino. Ustvarila sta pravi pesniški večer za umetniške sladokusce, kasneje pa so se pitje lahko z njima tudi osebno pogovorili.

Prihodnji salonski večeri bodo v grajskem salonu (kot je bilo načrtovano po konceptu, vendar zaradi obnove to sedaj ni bilo izvedljivo), organizatorji pa spet obljubljajo srečanje z dvema zanimivima gostoma s področja umetnosti.

* **Lendavska ZKO** je na zadnjem sestanku v torek pregledala uresničevanje sklepov 2. seje, predstavila program dela za leto 1994, se seznanila, kako potekajo priprave na gradnjo kulturnega doma, imenovala inventurno komisijo, pregledala in ocenila delo v društvih in se zadržala še pod »razno«. O podrobnostih bomo pisali prihodnje.

* **7. razširjena seja komisije za kulturo pri sekretariatu za družbene dejavnosti SO M. Sobota** je bila, po pripovedovanju prič in udeležencev, rahlo segreta. Segreto so sejali 7. decembra. Najprej se je bilo potrebno posvetiti zahtevi za popravek zapisnika 6. razširjene seje, ki jo je poslal Ignac Meden. Meden se zmrduje, ker ga zapisnik navaja kot predlagatelja »vsebinsko marginalnega predloga o morebitni vključitvi Kučanove delavnice v novo stavbo študijske knjižnice«, ne pa tudi kot tistega, ki je predlagal nekaj javnih natečajev. Ignac Meden je na 6. seji predlagal, naj se za načrte nove knjižnice razpiše natečaj, in na 7. seji so sklenili, da bodo občinskemu sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora priporočili, naj razpiše natečaj. Ne samo za zgradbo študijske knjižnice, ampak kar za urbanistično ureditev mesta Murska Sobota. Sicer pa je tudi to Meden predlagal že na prejšnji seji.

Tudi za ureditev soboške kinodvorane sem predlagal natečaj, piše v svoji zahtevi Meden. Udeleženci seje so rekli, da je res predlagal, da pa je po sklepu finančnega ministrstva za vsako trošenje javnega denarja tako ali tako potreben javni razpis...

Pod drugo točko naj bi se sejalci ubadali s presejavanjem prijavljenih kulturnih akcij. Tako je, sodeč po nejevolji načelnice sekretariata za družbene dejavnosti Brigite Bavčar, gospa načelnica pričakovala. Ker pa je večina članov sveta finančno involvirana s prijavljenimi akcijami, se ni nihče preveč spotikal v nikogaršnje prijavitve. Tako je, kot smo slišali od nekega udeleženca seje, načelnica upravičeno problematizirala smisel komisije.

Med prijavljenimi akcijami nacionalnega pomena za leto 1994 pričakuje najvišji znesek za nakup knjig Pokrajinska in študijska knjižnica. Znesek so izračunali na ministrstvu za kulturo in znese 11.516.400 SIT. Kako? Po nekih evropskih ali kakšnih že standardih se pričakuje, da letno na 1000 prebivalcev priraste število knjig za 200. Povprečna cena knjige je 3000 SIT, glede na število prebivalcev soboške občine pa bi bilo treba kupiti 12.800 knjig.

Varuhi kulture, upravljalci s kulturo in poklicno zaposleni s kulturo prosijo skupaj za 21.570.000 SIT. V obojih »kulturnih akcijah«, tistih, ki so nacionalnega pomena, in tistih, ki so občinskega.

* Ob 120-letnici bančništva v Pomurju je Ljubljanska banka – Pomurska banka, d.d., izdala monografijo z naslovom **Bančništvo in hranilništvo v Pomurju**. Avtorji besedil so: Vanek Šiftar, Franc Kuzmič, Sándor Varga, Jože Rogan, Anton Ritoznojnik, Štefan Hajdinjak in Janez Nemec.

Fotografija je s predstavitve knjige.

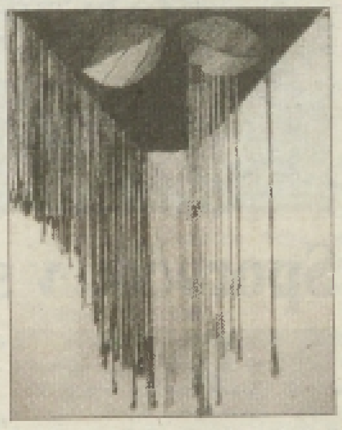

* »Slovenka Silvia Horvat je v začetku 70-tih let začela tkati slike,« piše v prepognjenki za razstavo v münchenski galeriji Eichinger. V tej galeriji je diplomirana dizajnerka tekstila, fakulteto je končala v Ljubljani, razstavljala od 9. novembra do 3.decembra letos. Svobodna umetnica Silvija Horvat je žena vodje predstavništva Ljubljanske banke v Münchnu, Horvata iz Kobilja.

Dr. Susanna Partsch, avtorica teksta v prepognjenki, nadalje piše, da je Horvatova začetno geometrično govorico opustila in se odločila za predmetnost, v kateri sta material in tehnika postavljena pred nove izzive. S predstavitvijo detajla iz narave, z redukcijo in potujitvijo ji uspeva, da pogled usmeri na bistveno. Žile lista postanejo filigransko razvejena tekstura pokrajine. Morje s svojimi brezdaljnim breznom je karakterizirano z eno samo školjko.

Horvatova izdeluje svoje tkane slike iz volne in tega, kot pravi Partscheva, kar je najbolj razvidno iz zadnjih del, ne prikriva.

ššm

V petek zvečer v monoštrski gledališki dvorani

Porabci ‚naredili' zelenega konja

V gledališki dvorani v Monoštru naenkrat verjetno še ni bilo toliko Slovencev iz porabskih krajev, kot se jih je zbralo v petek zvečer, da bi si ogledali dokumentarni film Porabje, ki ga je posnel s sodelavci producent in rešiser Pegaz filma iz Ljubljane ANDREJ MLAKAR.

Scenarij sta pravzaprav oblikovala predvsem prekmurska umetnika, pisatelj in pesnik FERI LAINŠČEK in gledališki igralec MILIVOJ ROŠ. Zamisel o snemanju tega filma pa je nastala prejšnjo zimo, ko sta se Mlakar in Lainšček dogovarjala in ‚snovala' film Halgato (po Lainščkovem romanu Namesto koga roža cveti). K sodelovanju sta pritegnila še M. Roša, ki že nekaj let zelo uspešno ustvarja z mladimi lutkarji v Porabju, in sicer v sodelovanju z OŠ Gornji Senik, kjer so pod njegovim vodstvom pripravili nazadnje lutkovno igrico Bratje, škratje, tatje. Besedilo je napisal F. Lainšček. Ravno ta njun skupni ‚projekt' je bil osnova ali okostje za dokumentarni film z naslovom Porabje in podnaslovom *Kak nejga zelenoga konja, tak nejga čednoga Slovenca*.

Ob koncu predstave je Marijana Sukič povabila ustvarjalce filma na oder in jim posebej čestitala.

Glavni junaki filma so torej lutkarji z Gornjega Senika (policaj, carinik, kovač, pismonoša idr.), prikazane pa so tudi žive ‚lutke', torej ljudje iz Porabja, ki opravljajo te poklice. Vsekakor izvirna in zanimiva zamisel! Še najbolj je ‚zablestel' kovač Krajcar. Nastopajo pa tudi domala vsi, ki so na kakršen koli način povezani z delom lutkovne skupine (učiteljica Fodorjeva, starši otrok in drugi). Zelo vidno vlogo igra tudi ansambel Lacija Korpiča s skupino pevk iz Monoštra. Videli pa smo še šolarje iz Števanovec v prizoru o Lepi Vidi, *fašenke* z Gornjega Senika in celo večino ustvarjalcev filma.

Ko se je izteklo 33-minutno predvajanje tega dokumentarca, je bila večina obiskovalcev dokaj zadovoljnih. Najbrž pa jih je film tudi nekoliko ‚zbegal', ker so se prizori ves čas prepletali, mešali... in ker so na koncu le videli tudi zelenega konja. V zeleno ga je namreč prebarval (iz belega) predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem JOŽEF HIRNÖK. To mu je šlo še kar hitro od rok. S tem so ovrgli madžarsko zbadljivko na njihov račun in dali vedeti, da se da ‚narediti' tudi pametne Slovence. Simbolika, ki je je v tem filmu vse polno.

JOŽE GRAJ

Prebivanje ženske v poeziji

(...ot ob pesniški zbirki Divan, M. Vincetiča)

Poskusimo razbrati, kako se do... čas!

Psihološki čas je utemeljen v ... naše duševnosti. Ko čakamo ... na vlak, merimo to čakanje ... našim pričakovanjem, ki je ver... pri vsakem različno, čakanje ... pa ima zopet svoje pričakova... Psihološki čas je potemtakem ... spremenljiv, kajti naša duševnost ... ves čas v gibanju.

Psihološki čas torej ni enoten, da ga izmerimo, je oseba usvojila fizikalni čas, ki ga merimo s sekundami, minutami, urami itd. Ta čas je posnet po gibanju nebesnih teles. Ta čas je strogo izmerjen, vendar je prazen, brez vsebine. Vidimo, če si hočemo predstavljati milijoninko sekunde, ga ne moremo, kajti ni mogoče doživeti nobene vsebine v milijoninki sekunde. Imamo psihološki »sedaj« in fizikalni »sedaj«, ki pa nista enaka.

... pa postane še bolj dramatično, ko se vprašamo, kakšen čas teče v poeziji. V poeziji ne more biti psihološkega časa, ker se spreminja pomen v poeziji pa se ne more spreminjati, kajti pomena potem sploh ne moremo dojeti. Fizikalni čas tudi ne more biti resnični časa poezije, ker je pra...

Tako ločimo: psihološki čas, fizikalni čas, ter čas poezije. Dobimo tri različne »sedaje«, iz tega sledi, da je čas pogojen (relativen), saj je strogo samo enega pomena. Tudi ne vemo jasno do-ločiti luč »sedaja«, kar pomeni, da je čas paradoks.

... Prešernovem stihu: Dolgost ... življenja našega je kratka, je izrečen paradoks časa. Kosovel v pesmi Mehanikum zastruni misel: paradoks je skok iz mehanike v življenje.) Paradoks je živ kakor ... elektrika.)

Tu je mehanika tista, ki se pokorava zakonom in fizikalnemu času ter življenje, ki se upira tem zakonom in ima svoj čas. Razmerje med obema pa je paradoks, ki je kot elektrika. Tu sedaj jasni misel, da poezija ustvarja svoj čas skozi gibanje besed.

Kosovel zatrdi to teoretično: »tako rabim v pesmi banalen izraz, ker mi tvori kontrast z nečim, kar je v pesmi posebnega, vzvišenega, zlatega. Ta kontrast vzbuja med slikama gibanje, življenje, pesem ni več enolična in oživi. (...) To je tisti duh pesmi, njena duša in vsebina. Ako je ta duh v pesmi, potem je vseeno, ali je pesem v rimah ali brez rime... itd.«)

Psihološki čas ne more biti merilo, zavoljo spremenljivosti; tudi fizikalni čas ni merilo, ker je prazen. Potemtakem moramo iskati resničen čas v poeziji.

Skozi preteklo luč poglejmo žensko v poeziji, da potem stopimo k Vincetiču.

Sveti Gregorij (umrl okoli leta 394) iz Nise, v komentarju k Visoki pesmi, kar zapoje: »Glej, kako te je Stvarnik počastil, bolj kot vse ostalo stvarstvo. Nebo ni bilo ustvarjeno kot božja podoba, niti luna ne, ne sonce, ne lepota zvezd, nič tistega ne, kar moremo občudovati v vesolju. Samo ti si bila ustvarjena po podobi »Narave«, ki presega vse naše razumevanje, na tebi je podobnost z neizrekljivo »Lepoto« in vtis pravega božanstva, ti si zbirališčč blaženosti, odsev prave »Luči«.

Ženska je tu podana kot božanstvo, kajti čas v vesolju zanjo ne velja, ker ne more pojasniti odtisa pravega božanstva in neizrekljive lepote. Ženska je v pesmi onstran časa, prebiva potemtakem v večnosti. Sedaj razumemo misel, da je poezija večna. V večni poeziji je ženska postavljena na oltar in se ne spreminja, kar pomeni, da je breztelesna.

Pesnik v paradoksu časa pa utelesi misel, da v tem svetu breztelesne ženske ni.

Sedaj lahko citiramo Bukovskega, naslov pesmi je; Ena najbolj vročih: **/Nosila je platinsko blond lasuljo in/ imela je naličen in napudran obraz / in našminkala se je / si naredila ogromna barvasta usta / in njen hrbet je bil skrivljen, / ampak rit je imela še vedno kot mlado dekle / in noge so bile dobre./ Nosila je plave hlačke in jaz sem jih snel/ ji dvignil obleko in v TV svetlikanju/ sem jo vzel stoje...**

Mar je to le poceni blišč s poceni besedami? Ta pesem pomeni namreč, da ni več večne podobe ženske, ženska ni več postavljena na oltar, ni več brez-telesna. Prav nasprotno, ženska je tu, ta tu pa je telesen in čuten. Pri Bukovskemu brez-časnosti ni več. Ženska v telesnosti pa je dana v spremenljivem času. Tako je resničen čas zastavljen, ne pa rešen.

Tako smo s tem uvodom uvedli ravnino, na kateri bomo videli Vincetičevo pojmovanje ženske.

Čas ženske pri Vincetiču

Kakšno pot išče Vincetič k ženski?

Prisluhnimo pesmi iz razdelka Divan: **/Ko nedeljsko posedim z mestno lepotico/ in ji v šali nadrobim /da sem pesnik z zbirko. /**

Tu zremo v časno in čutno-telesno lepotico ter poezijo (sem pesnik z zbirko). Dogajanje je v teku med čutno lepotico, ki je torej v psihološkem času in poezijo, v kateri naj bi prebival resničen čas. Mar se lepotica zaveda resničnega časa poezije? Poglejmo dalje pesem: **/Le za droben hip zardi / češ poznam to finto /. Dekle se ne zaveda resničnega časa, zato sledi čas vsak-dana. / potem se leno zastrmi in srka težko vino /.**

Paradoks časa v spremenljivem vsak-danu in časom poezije, ki hoče biti resničen, je jasen, vtihotapi se neskladje, zato spesni Vincetič naprej : **/v meni pa se dela stih / ki ne gre na rimo /.**

Očrtuje se časovno neskladje, vendar pesnik ne gre vsak-dan, marveč se od-loči za poezijo: **/Ojej kako se ji mudi / v mojo knjigo /.**

Mestna lepotica bo torej resnična le, če bo prišla v poezijo. V pesmi imamo žensko v vsakdanu, v sprejemljivem psihološkem času in žensko v poetičnem času, vendar to nasprotje le čutimo, ne zvemo, katera je bolj resnična, ženska je nekako odsotna, zato Vincetič zaključi pesem: **/v meni pa se le čemi / za vse bolj prazno mizo).**

Vidimo nihanje med vsak-danom, kjer je ženska v psihološkem času spreminjanja in žensko v poeziji, kjer naj bi bila v resničnem času, torej resnična.

Tudi Vincetič ne verjame v večnost ženske. V pesmi. Sanje po ženski noči, iz-reče : **/Z vrčem hodi po vodo / prsata lepotica / ojej kak ziblje se telo / kako drobno stopica /, in v zadnji kitici : /Do bokov brede v vodo / prsata lepotica / da si spere moško noč / s skrivnega vrtička /.**

Pesnik je vpet med čutno telesno žensko ter žensko v poeziji, kar je pojasnila prejšnja pesem. Seveda pa paradoks časa ostaja nerešen, in prav tako žensko prebivanje v Vincetičevi poeziji ostaja paradoksalno, ženski sij-aj ni jasen, čeprav hoče Vincetič to zakriti z igrivostjo. Pesnik bo tako moral preiskati nove poti.

CIRIL GRAH

kulturni koledar

RAZSTAVE

GORNJA RADGONA: Od 8. do 22. decembra je v knjižnici LU razstava **Anice Žule »Svila in barva«.**

RADENCI: V razstavnih prostorih Radenske bo v četrtek, 16. decembra, ob 18. uri otvoritev razstave **ikon makedonskega slikarja Goceta Kalajdžića**. Predstavila se bo tudi makedonska foklora. Razstava bo odprta do 20. januarja 1994.

MURSKA SOBOTA: V študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice bo od 17. decembra 1993 do 21. januarja 1994 odprta razstava o pesniku Francetu Balantiču.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih zavarovalnice Triglav razstavlja Jože Horvat-Jaki.

LENDAVA: V grajski galeriji razstavlja fotografije Istvan Hagymas. V gradu so na ogled stalna razstava Oloris in freske Zoltana Gaborja.

LJUTOMER: V galeriji Anteja Trstenjaka razstavlja akademska slikarka Milena Usenik, in to do 19. decembra.

MORAVSKE TOPLICE: V razstavnem salonu hotela Ajda je razstava ob 30. obletnici zdravilišča.

MURSKA SOBOTA: V galeriji bo od 17. decembra 1993 do 17. januarja 1994 razstava slik Mirka Rajnarja.

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA: Zveza lovskih družin Prekmurja in založba Franc-Franc prirejata slavnostni koncert v počastitev 80-letnice **Jožeta Grleca**, zaslužnega glasbenika, glasbenega pedagoga in lovskega rogista. Na prireditvi z naslovom Lovski rogovi pojo bo tudi predstavitev knjige z naslovom Skladbe za lovkse rogove in zvočne kasete Lovski rogovi pojo. Lovsko slavje bo v soboto, 18. decembra, ob 17. uri v Grajski dvorani soboškega gradu.

MORAVSKE TOPLICE: V hotelu Ajda, v taverni, bo 17. decembra ob 11. uri predstavitev z naslovom Razvoj multimedijskih aplikacij.

MURSKA SOBOTA: 19. decembra ob 19. uri bo v rimskokatoliški cerkvi orgelski koncert Saše Freliha.

MURSKA SOBOTA: 21. decembra ob 19. uri bo v grajski dvorani koncert božičnih pesmi ansambla Mak Virag iz Madžarske.

GORNJA RADGONA: 18. decembra ob 20. uri bo v dvorani glasbene šole nastopal duo Andromeda.

ne zgodi se vsak dan

Slovenski barbudosi

»Pred nekaj več kot tridesetimi leti se je končal zmagoviti pohod Castrovih barbudosov (bradačev), ki je prinesel osvoboditev Kube izpod škornja tirana Batiste,« je zamišljeno pripovedoval Cene Čebula. »Danes je Kuba, eden zadnjih bastionov boljševizma in kot ena nekoč relativno razvitejših držav tretjega sveta, popolnoma na dnu.« Cene je vidno nejevoljen gledal v prazno kavno skodelico.

»In kaj sklepaš iz tega?« ga je vprašal Janko.

»Nič ne sklepam, pač pa opažam. Ko gledam TV-posnetke sej naše vlade, prenose iz slovenske skupščine, okrogle mize, intervjuje s predstavniki vlade in opozicije, pogovore z mirovniki, zelenci, predstavniki mladine, starih, opažam nekaj skupnih dejstev...«

»Ta dejstva govorijo, da so vsi skregani, drug z drugim« je rekel Janko.

»Veliko je govora o udbomafiji, o klerofašistih, korupcijskih aferah in podobnih zadevah, misliš na to?« je vprašala Mimica.

»Niti ne ali pa, kakor se vzame. Opažam, da gre za veliko zaroto. Skregani so le navidez, po moje gre za enotno gibanje, in se le navidez prepirajo med seboj.«

»Če te prav razumem, mi hočeš reči, da so v bistvu vsi enotni, da pa delujejo po načelu divide et impera...,« je spet vprašal Janko.

»Točno tako sem mislil. Na Kubi je šlo za zaroto barbudosov, ki so se vsi skupaj zbrali okoli Castra, njihov cilj je bil pripeljati svoj narod prek roba revščine in ga potem tam držati ter vladati, vladati, vladati...«

»Tisto z robom revščine jim je že uspelo,« je zadovoljno zatrdil Janko. Zadovoljen pa je bil zato, ker je takoj prebral Cenetove misli.

»Vidiš, kar so prišli na oblast bradači, je na Kubi šlo vse narobe, britvice, britve, »razir« aparati, klasični in električni so izginili, izginile pa sta tudi sladkor in cigare, monokulturi Kube. Vsega je primanjkovalo, celo teh dveh izdelkov. Kuba je postala ena najbolj revnih držav sveta.«

»Kaj meniš, da gre tudi pri nas za zaroto bradačev?« je hotela vedeti Mimica.

»Seveda! Poglej, ključni možje v državi se navidez kregajo med seboj, v resnici pa so bolj složni, kot bi si lahko mislili, vsi namreč pripadajo isti sranki barbudosov.«

»Kaj pa tisti, ki nimajo brad?« je hotela vedeti Mimica.

»To je samo krinka ali so bradači, ki so se potuhnili in čakajo, zelo redki pa so taki, ki jim zaradi hormonalnih težav ne raste brada.«

»Torej meniš, da so tudi tisti redki brez brad bradači?« se je čudil Janko.

»Zagotovo so barbudosi,« je rekla Mimica.

»No vidiš,« je rekel Cene, »tudi drugi so že dojeli bistvo. Kmalu bomo tam, kjer je bila Kuba pred leti.«

Mimica je pograbila lonec za kavo in rekla: »Da bi to človek ugotovil, pa res ni treba posebno globoko razmišljati.«

Šla je po vodo, kajti na vrsti je bila druga kava, Cene pa je nekako poklapano utihnil.

Frančišek se je tedaj oglasil prvič: »Že dalj časa razmišljam, da bi si pustil rasti brado.«

Borivoj Repe

V toj našoj nouvoj državi mamo vse tak lipou v red zeto, ka si lejko vsefele modrije vô najdemo. Tak si naprijliko samo za peldo zemimo direktora edne preci velke družbene firme pri nas, ka lejko ma doma ešče svojo lastno privatno firmo. Pa tou bi se ešče nekak dalo požrejti v ton našon neredi. Liki te isti direktor od svoji delavcof v družbenoj firmi strogo zahteva, ka si naj niti eden ne drzne s svojin poklicnin delon v proston časi komi pomagati. Či se tou zgodi, te si naj zeme knjižico, pa se naj s firme spakiva v tiston momenti slučaja. Tak si je Bela brodo ka je nej čudo, či je tou tak, gledouč na tou, s ken si glavou terejo naši voljeni. Pa njemi je tou na pamet prišlo, obrnjeno na slavsko:

Nekdo je na glavo padel,
vse obrača naokrog,
formo občinam bo ukradel,
Okraje zgradil bo ta Bog.

Smo Okraje že imeli,
pristojnosti jim vrag je vzel,
ker so pametni hoteli,
da "folk" bo Občine imel.

Zdaj so Občine premalo,
d'narja imamo na pretek?
Kol'ko le bo spet to stalo,
da z blata vrnemo se v drek?

Brat Džouži

Parazit, ki utegne iztrebiti podgane

V Egiptu so začeli v boju proti podganam uspešno uporabljati enoceličarje iz rodu sarkocistisov, ki so škodljivi za glodalce, za druge organizme pa ne. Parazit je doma iz Azije. Z novim načinom biološkega bojevanja proti podganam bodo nadomestili sedanje drage metode. Doslej so v te namene vsako leto uporabili na tisoče ton strupa za podgane in dragocenega žita za vabo. Škoda, ki so jo povzročili glodalci na pridelkih, je ogromna. V mnogih okoljih živi tudi do petkrat več podgan kot ljudi. Parazit napada notranje organe glodalcev in povzroča hude krvavitve iz pljuč, ki čez nekaj dni povzročijo smrt.

Sporočilo v steklenici

Česa takšnega ni videl znameniti pomorščak iz 18. stoletja James Cook na nobenem od svojih potovanj v Avstralijo, Ameriko in Antarktiko, pa tudi prebivalci Middlesbrougha ne. Pred nedavnim so namreč v tem yorkširskem mestu odkrili deset metrov visok spomenik za 197.600 dolarjev, imenovan Bottle of Notes, (Steklenica z zapiski), delo Charlesa Oldenburga in njegove žene. To je prvo Oldenburgovo delo, razstavljeno v Britaniji. Oldenburg je tisti, ki je nekoč predlagal, da bi postavili orjaško ličilo za ustnice na londonski Picadilly Circus in v Temzo zasidrali velikansko napravo za merjenje stanja vode. Kritiki se zgražajo in sprašujejo, kaj steklenica pomeni. Narejena je iz citatov iz Cookovega dnevnika, vlitih v jeklen okvir.

Orjaški kondom

Skupine za boj proti aidsu so ob svetovnem dnevu boja proti tej bolezni opozorile z orjaškim kondomom; nataknili so ga na obelisk na pariškem trgu Concorde.

Bela kita naprodaj

Pomanjkanje sredstev vedno bolj čutijo tudi v ruskih raziskovalnih inštitutih. Na pacifiškem inštitutu v daljnovzhodnem Vladivostoku so bili ponosni na dva krotka bela kita. A vzdrževanje teh redkih morskih živali je predrago, zato so bela kita prodali Japoncem.

Požrešni dihurji

Sodite med tiste, ki se primejo za nos že, če kdo omeni dihurja. Nikar, to so lahko prav prijazne živali. Obiskovalci vancouverskega parka Stanley so nad njim navdušeni. Manj navdušene so mestne oblasti. Zaradi obilice hrane, ki jim jo nosijo sprehajalci, so se dihurji, rakuni in tudi podgane tako razmnožili, da so to prava nadloga.

Zid smrti, ki je desetletja razdeljeval oba dela Berlina, so porušili že pred štirimi leti. Ostali so le posamezni deli, ki so tako kot tale blizu Reichstaga svojevrstni spomeniki. Stebri z letnicami in številkami so tragična statistika. Kažejo, koliko vzhodnjakov je vsako leto svoje sanje o boljšem življenju na zahodu končalo v coni smrti ob berlinskem zidu.

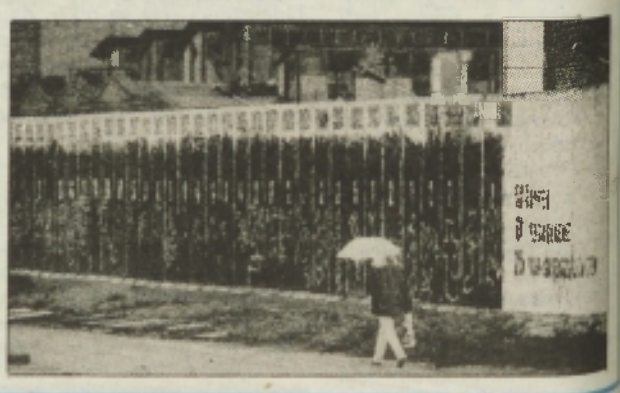

Smrečica iz slamic

Pa je leto naokrog. No, ne še čisto, a v Koreji so pohiteli. Prvo božično drevo so v Seulu postavili že sredi novembra. In ne čisto navadno. Uslužbenci neke veleblagovnice so 7,6 metra visoko »smrečico« zgradili iz 17 tisoč uporabljenih slamic za sokove in druge pijače.

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Prišel bo nekdo, ki ti je nekoč veliko pomenil, a te je na koncu pustil na cedilu. Morala se boš odločiti, ali mu boš kljub tveganju ponovno verjela. V službi te čaka prijetno presenečenje.

On: Najprej ti cela stvar ne bo preveč dišala, a se boš kmalu privadil in postalo ti bo celo všeč. Še vedno pa se ti ne bo uspelo sprijazniti z izgubljeno priložnostjo, to se ti lahko še maščuje.

BIK

Ona: Vse se lahko obrne na še veliko bolje kot pa so tvoja najbolj optimistična pričakovanja. Na prijetnem popivanju s prijateljicami boš spoznala osebo, ki ti bo v prihodnosti še mnogo pomenila.

On: Poslovno ti bo ta teden ostal še dolgo v prijetnem spominu, saj se ti bo nenadoma odprla povsem nepričakovana alternativa. Pa tudi tvoj nov družbeni položaj bo povsem nekaj drugega, kot je bil doslejšnji.

DVOJČKA

Ona: Mogoče je prav tvoja premajhna obveščenost tisto, kar ti vztrajno kvari tvoje odnose s partnerjem. Poglej malo okoli sebe in kaj hitro ti bo vse popolnoma jasno. Predvsem pa te čaka zelo zanimiv teden.

On: Vedno znova si obljubljaš, da se boš spremenil in obnašal popolnoma drugače, vendar pa konkretnih rezultatov ni in ni. To se ti lahko kaj hitro maščuje tako na poslovnem kot tudi povsem osebnem področju.

RAK

Ona: Ne ravnaš najbolj pametno, da živiš iz dneva v dan in ukrepaš, kot se ti v danem trenutku pač zazdi. Raje trdneje poprimi za delo in nehaj počivati na lovorikah, ki so že zdavnaj mimo. Isto pa velja tudi za ljubezen.

On: Nestrpno boš čakal na neko priložnost, ki bo na koncu preprosto odkorakala mimo tebe. Sredi tedna se ti obeta izredna zabava s prijatelji, kjer se ti obeta še vse kaj drugega, kot boš pričakoval.

LEV

Ona: Odločitev je sicer precej težavna, toda s čakanjem se lahko vse skupaj le poslabša. Pomisli malo tudi na morebitne posledice tvojega neodgovornega ravnanja. Popazi malo na partnerja!

On: Prišel bo odgovor na tvoje vprašanje, vendar ne bo ravno takšen, kot si pričakoval. Vseeno pa je vredno poskusiti, saj bo morebiten dobitek mnogo večji od vloženega truda. Na denar pa raje kar pozabi.

DEVICA

Ona: Partner te bo pustil malone na cedilu in poskušala boš vse, le da bi mu to enako tudi vrnila. Vse skupaj se lahko kaj hitro sprevrže v srdit spopad mišlenj in interesov ter se lahko konča dobro ali slabo.

On: Prišel bo ugoden trenutek, ko boš lahko z malo vloženega truda iztržil velik uspeh. Nato pa čimprej utrdi svoj položaj, saj se bo marsikateremu porodila misel, da bi te izpodnesel. Uspeh pri nasprotnem spolu ti bo polepšal konec tedna.

TEHTNICA

Ona: Včasih se obnašaš tako, kot da te ni življenje še ničesar naučilo. Nad neko zadevo ne bodi preveč razočarana, ampak poskusi živeti tako, kot si si že pred časom začrtala. Ponujeno ponudbo pa sprejmi.

On: Nekdo ti bo ponudil zanimiv predlog, ki ga boš z veseljem sprejel. Seveda pa je predlog eno, realizacija pa nekaj povsem drugega. Sprejmi pomoč, saj ti bo dodaten denar samo koristil.

ŠKORPIJON

Ona: Poskusila si boš premisliti, a bo izziv prevelik za tvojo radovednost. Ko bosta sama, se nikar ne sprenevedaj, ampak mu odkrito povej, kaj pričakuješ. Na razne igrice pa raje pozabi.

On: Nečemu se boš prav od srca nasmejal, dobra volja pa bo ves konec tedna. Izlet z novimi prijatelji ti bo prinesel nepričakovana spoznanja o čustvih nekoga, do kogar nisi popolnoma ravnodušen.

STRELEC

Ona: Ko se boš ponovno srečala z osebo, ki ti veliko pomeni, premisli o tem. Ne delaj preveč daljnosežnih načrtov, saj še za ta trenutek ne veš, kaj se lahko zgodi. Še vedno je aktualna prijateljičina ideja.

On: Prepričan si, da si velikodušen in razumevajoč, toda te takšnega vidijo tudi drugi. S preveliko samohvalo se lahko le zagovoriš, zato bodi malo objektivnejši. Nekdo pričakuje od tebe veliko več, kot si pripravljen dati.

KOZOROG

Ona: Nisi navajena hladnega ozračja, zato se v novi družbi kaj težko znajdeš. Okušala boš srečo, vendar boš venomer iskala nekaj več. Je pač tako, da zate ni ničesar dovolj dobro in popolnoma obenem.

On: Namesto da brskaš po preteklosti, se raje ozri naprej. Videl boš, da imaš prav lepe možnosti pri osebi, na katero si že skoraj pozabil. Tudi poslovne stvari se vzpodbudno obračajo bolje.

VODNAR

Ona: Izpolnilo se ti bo veliko pričakovanje, ki te bo navdalo z občutkom nepopisne sreče. Naletela boš na nepredvidene težave in jih uspešno odstranila, tako da ti bo pot do cilja široko odprta.

On: Izogibanje obveznostim pomeni včasih tudi sprijaznitev z osamljenostjo. Namesto da se sam sebi smiliš, se raje odpravi v veselo družbo in... Nekdo že precej časa čaka na priložnost, da se ti približa.

RIBI

Ona: Tvoje sprenevedanje ti ne bo prav nič koristilo, ampak se ti lahko še zelo maščuje. Obiskal te bo star znanec in ti predlagal sodelovanje z obojestransko koristijo. Potrudi se, ne bo ti žal.

On: Sedaj pa vidiš, kam te je pripeljalo tvoje neodgovorno ravnanje. Nekdo, ki si ga pustil na cedilu, samo čaka na ugoden trenutek. Raje stori prvi korak in se mu vsaj poskušaj opravičiti.

za vsakogar nekaj

Darilna vrečka z okrasnim motivom

Namesto da zavijemo darila v papir, jih lahko damo tudi v vrečke iz blaga. Vrečke sešijemo sami. Okrasimo jih z vezenim motivom, na primer venčkom. Motiv izvezemo na kos belega redko tkanega blaga. Vezemo s križnim vbodom. Motiv prišijemo na blago in ga obrobimo s trakom. Barve: vrečke sešijemo iz rdečega blaga z drobnim vzorčkom. Motiv je na vsej osnovi vezen z zeleno ali rdečo prejico.

Svetujemo

Tobačni vonj: Neprijeten vonj po tobaku vsrkavajo goreče sveče, pomaga pa tudi, če v prostore, kjer se veliko kadi, postavimo posodice s smrekovim ali sivkinim oljem.

Jabolčnih olupkov in pešk ne zavržemo, ampak jih uporabimo za žele. Isto velja za hruške. Oboje skuhamo do mehkega v malo vode in dodamo želirni sladkor. Na liter soka dodamo 350g sladkorja.

Oblačila: Na nekaterih mestih se oblačila sčasoma začnejo svetiti. Prelikamo jih čez krpo, ki smo jo navlažili s kisom ali salmijakom Pred čiščenjem in likanjem oblačila vedno skrtačimo s suho ščetko.

Jajca na oko: pecimo na vročem maslu, ki pa ne sme porjaveti. Ko so jajca pečena, posolimo beljak, ker pusti sol na rumenjaku grde bele sledove.

Preden damo cvetje v vazo, del stebla odrežemo z ostrim nožem. Pri lesenih steblih (krizanteme, španski bezeg, forzicije) zdrobimo konec peclja s kladivcem, da lažje vsrkavajo potrebno vodo. Če cvetje v vazah skloni glavice, odrežemo stebla pod vodo, postavimo rože v globoko vodo čez noč, zjutraj pa jih damo znova v vazo. Vaza s cvetjem ne sme stati v bližini tople peči, prav tako ne previsoko, ker je v zgornjih plasteh zrak suh in topel. Prav tako cvetju škoduje prepih. Vodo pogosto menjamo in pazimo, da so v njej samo stebla, ker listje hitro zgnije, voda pa ne sme biti blatna, gnila in smrdljiva.

Glasbene lestvice

LESTVICA NAJBOLJŠIH SEDEM SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. ALL ABOUT SOUL – Billy Joel
2. I'D DO ANYTHING FOR LOVE – Meat Loaf
3. JULIA – Chris Rea
4. BOYS WILL BE BOYS – The Hooters & Cindy Lauper
5. CRYIN' – Aerosmith
6. HERE WE GO – Stakka Bo
7. WILD WORLD – Mr. Big

PREDLOGI:
1. **ROSES IN THE HOSPITAL – Manic Street Preachers**
4. **ESCUCHA ME – Gipsy Kings**
5. **I'VE GOT YOU UNDER MY SKIN – Frank Sinatra & Bono**

MURSKI VAL
LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. HEROJA – Pop design
2. BELE ROŽE IZ ATEN – Nace Junkar
3. VSI LJUDJE HITIJO – Neca Falk
4. TECHNO BUM PLANET – Čudežna polja
5. BILA JE NOČ ZA NAJU – Aleksander Jež
6. BIL JE TAKO PRIKUPNO ZMEDEN – Projekt Triglav
7. NEKDO MI KRADE SANJE – Miha Balažic

PREDLOGI:
POTEPUH – Damjana Golavšek in Jazz selection iz Ljubljane
TIHO JOČEJO SOLZE – Magnet
TI SI KRIVA – Peter Pan

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. VETER JE NAPISAL PRAVLJICO – Ans. Tonija Verderberja
2. SINKO MOJ – Ans. Franca Miheliča
3. ABRAHAMKA – Ans. Prerod
4. RODNI KRAJ – Vokalni kvintet Ajda
5. ČE BLIŽNJEGA RAD IMAŠ – Ans. Avsenik
6. AVTO SEM SI KUPIL – Ans. Rompompom
7. STUDENČEK – Ans. Rudija Bardorferja

PREDLOGI:
1. **NA SILVESTROVO – Štajerskih 7**
2. **ZDRAVICA – Ans. Simona Legnarja**
3. **AVE MARIJO ZVONI – Alpski kvintet**

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 23. decembra 1993, na naslov: Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 50

Glasujem za skladbo:

- tuja _____
- domača _____
- narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov

Ohranimo zdrave zobe 3

V uvodnem delu k zadnjemu prispevku bi rad samo še enkrat zbral in strnil temeljna izhodišča, ki narekujejo sodoben pristop k osebni ustni higieni. Vse tri prispevke pa končujejo kratka navodila za sodobno osebno ustno higieno.

Danes bom torej samo kot pajek, ko prede mrežo, zbral miselne nitke iz obeh prejšnjih člankov in jih poskušal povezati v dovolj trdno mrežo, s katero vas bom poskušal prepričati o smotrnosti osebne ustne higiene, take, ki ji danes upravičeno rečemo SODOBNA ustna higiena. Poudarek je na besedi sodobna, s tem jo hočem dokončno razmejiti z dosedanjim načinom čiščenja zob. Pri tem razmišljanju je namreč najpomembnejša ugotovitev, da so si ljudje res že stoletja čistili in umivali zobe in vsaj v zadnjem času pri tem uporabljali že kar primerna orodja. Niso pa tega počeli s primerno tehniko, ne dovolj dolgo in zaradi tega tudi nikakor dovolj učinkovito.

Odkritje plaka in ugotovitev, da je v njem infekcijski agens, ki povzroča ob kariesu tudi parodontalna obolenja, je naš odnos do čiščenja zob in do celotne ustne higiene preprosto postavil na glavo. V en in drug bolezenski potek se vključujejo določene bakterije, blizu je čas, ko jih bomo imeli razvrščene za obe bolezni in po pomenu, s katerim se vključujejo v bolezenski dogajanji. Mogoče bomo takrat obvladovali obe obolenji z natančno doziranim učinkovanjem na odločilne vrste. Do takrat pa ostaja samo vednost, da moramo kar se da sproti odstranjevati plak. Ta vednost tudi narekuje tehniko čiščenja zob in čas, ki ga moramo posvetiti temu opravku. In še enkrat in drugače povedano, kdor se zadovolji pri čiščenju zob samo z odstranjevanjem mehkih vidnih oblog oziroma ostankov hrane, ni opravil niti delček potrebnega dela. SMISEL SODOBNE USTNE HIGIENE JE KONTROLIRANJE ALI OBVLADOVANJE PLAKA. Za učinkovito obvladovanje plaka je ob primerni tehniki nujno posvetiti temu opravku dovolj časa. Majhna peščena urica je pri tem lahko tudi lep pripomoček.

Še enkrat bom povedal, da je trud za ustno higieno nekoristen, če so zobje obloženi z zobnim kamnom. Zobni kamen odstranjujemo pri nas stomatologi, upam, da bodo tudi pri nas čez čas to delali ustni higieniki. Uvajanje tega novega poklica pove dovolj zgovorno, kako škodljiv je zobni kamen ob zobeh.

Še nekaj besed o izbiri zobne paste. Izognil se bom priporočanju določene vrste, to počnejo dovolj učinkovito reklame na televiziji. Stomatologi dajemo odločno prednost tehniki čiščenja in času. Mogoče še beseda o različnih mehanskih in električnih pripomočkih. Mislim, da so lahko koristen pomočnik pri kar garaškem delu, ki ga terja sodobna tehnika čiščenja zob. Odločno pa poudarjam, da to velja le toliko, kolikor so dodatna pomoč. Nikakor pa še ne morejo nadomestiti osnovnega temeljitega ročnega dela z dobro zobno ščetko. Upam, da povedano ni izraz konzervativnega pogleda, ampak prej prepričanja, da zaenkrat na trgu ni idealnega pripomočka, ki bi lahko popolnoma zamenjal osebno delo.

Pa še o medzobnih prostorih, kjer se tesno stikajo posamezni zobje v zobni vrsti. Za čiščenje teh stikov obstaja danes že kar nekaj pripomočkov, od nitk do posebnih krtačk in električnih vodnih prh. Zelo vztrajnim in marljivim toplo priporočam zobno nitko, tistim manj pa mogoče vodno prho. Ta z močnim vodnim curkom kar dobro očisti ta najteže dostopna mesta, če vodi dodamo ustno vodo, bo učinek še izdatnejši.

Bojim se, da sem se zopet preveč razpisal. Opravičujem se za nekatere ponovitve. Večji del sem zapisal zavestno. Ponavljanje je pač mati modrosti.

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz)

Petek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Borzni utrip – 9.30 NSTSNMV – 10.00 Poročila – 11.15 Od petka do petka – 12.00 Poročila – BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve ob koncu tedna – 17.30 Alternativno – 18.00 MV-dur – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.40 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.10 Angleščina – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.10 Panonski odmevi – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Evropa v enem tednu – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 11.15 Zgodilo se je – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakon, cekron, pa z marelof – lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Glasbene novosti – 10.00 Poročila – 10.30 Kratki stik – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Iščemo za vas – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 11.15 Borzni utrip – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodi farmi – 18.30 Poročila BBC – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Sedem veličastnih – 10.00 Poročila – 10.30 Pika na i – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC – 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

Obnova akvarija

Ne glede na to, kako redno in kakovostno vzdržujemo akvarij, se v njem po dveh do treh letih razmere poslabšajo do te mere, da niso več primerne za življenje rib, ki brez vidnega vzroka začnejo poginjati. Tega je kriva podlaga, kjer se je nabralo preveč mulja in so se začeli gnilobni procesi. Zato akvarij povsem obnovimo. Kot vedno pri vsakem opravilu v akvariju odklopimo električni tok, nato pa opravimo naslednja dela:

1. Del vode (običajno od polovice do tretjine) odtočimo v plastične posode.
2. Odstranimo tehnično opremo in dekorativni material, izpulimo nežnejše rastline.
3. Polovimo ribe.
4. Odtočimo preostalo vodo.
5. Populimo rastline in odstranimo podlago.
6. Temeljito operemo akvarijsko posodo, po potrebi zamenjamo prednje steklo.
7. Preperemo podlago.
8. Ponovno uredimo akvarij.
9. Izenačimo temperaturo vode in naselimo ribe ter druge organizme.

Posušeni paradižniki

Posušeni paradižniki imajo prijeten vonj in poseben rahlo sladek okus, uporabimo pa jih lahko pri pripravi nadeva za mesne in zelenjavne jedi, za razne omake, z njimi lahko obložimo pico. Zrele plodove prerežemo po dolgem, odstranimo odebeljene dele, nato paradižnike zložimo s prerezano ploskvijo navzgor na pooljen pekač in jih posolimo. Sušimo jih v pečici, 10 do 12 ur, pri temperaturi 100 stopinj. Paradižnik mora dobiti temno rdečo ali rjavkasto barvo in ostati še nekoliko mehak. Ohlajene paradižnike zločimo v steklene kozarce, ki jih dobro zapremo in postavimo v hladilnik. Shranek se obdrži 14 dni, če pa ga nameravamo hraniti dlje, prelijemo paradižnike z oljem, v kozarce pa damo še nekaj vejic aromatičnih zelišč.

Kuhajte z nami

Praznično pecivo h kavi, čaju

Ker ga pripravljamo iz kupljenega listnatega testa, je priprava peciva hitra, enostavna in zanesljiva.

1. Smetanovi »škrniceljčki« – h kavi

Potrebujemo: 1 zavitek globoko zamrznjenega odtajanega testa, 1 rumenjak, 25 g grobega kristalnega sladkorja, 2,5 dcl sladke smetane, 1 zavitek utrjevalca za smetano, 2 zavitka vanilijevega sladkorja.

Odtajano testo razvaljamo v pol cm debelo in podolgovato ploščo (50 cm), ki jo s koleščkom narežemo na 3 cm široke trakove. Stožčaste pločevinaste kalupe namočimo v mrzli vodi in nanje navijemo testene trakove tako, da se pokrivajo čez rob. Zložimo jih v plitev pekač, splaknjen z mrzlo vodo. Navitke premažemo s stepenim rumenjakom in potresemo s kristalnim sladkorjem. Spečemo in ohlajene poberemo s kalupov. Po potrebi jih sproti nabrizgamo s tolčeno smetano, ki smo ji vtepli utrjevalec in vanilin.

2. Svinjski repki

Odtajano testo razvaljamo v 30 cm dolgo in pol cm debelo ploščo. Potresemo jo s sladkorjem. Na ožji strani začnemo rahlo zvijati ploščo do sredine, nato jo zvijemo še z nasprotne strani do sredine – do zvitka. Z mokrim ostrim nožem zrežemo dvojni zvitek na dober cm debele ploščice. Položimo jih na splaknjen pekač. Pečemo jih 20 minut pri 225°C. Prileže se k čaju.

SESTAVIL MARKO NAPAST	MESTO OB OMEŠKEM JEZERU V KARELIJI	OPRAVA, POHIŠTVO	MORSKA ŽIVAL	NEKDANJI TURŠKI OBLASTNIK	ZASTAREL IZRAZ ZA RUŠO	SLOVENSKI PESNIK, SODOBNIK	ENOCELIČAR, MEMIAČICA
OSEBJE, KI JE V SLUŽBI NA LADJI							
PESMIŠKA BODICA							
TLAČENJE V KAJ							
MATI BOGOV V GRŠKI MITOLOGIJI				DEL SKLADBE	ELZA BUDAU / FIGURA PRI ČETVORKI		
OLIVER MLAKAR			DEL STOPALA / TRAK ZA HLACE				
MEHIŠKI REVOLUCIONAR (EMILIANO)							ZAPRT BALKON V NADSTROPJU
AVTOMOBILSKA OZNAKA AVSTRIJE		PRIZORIŠČE V CIRKUSU / OSNOVNA MERA					
NOVICA					KILOLITER / ROČNI VOZIČEK		
OSEBNI ZAIMEK			ČEBELJA PASA	IZUMRLI GERMAN / OTOK V ALEUTIH			
VALOVIT RAVNINSKI SVET							
OSNOVNA SESTAVINA TRONIH MAŠČOB							
TOPOVSKI IZSTRELEK, PREDNIK ŠRAPNELA							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – Vodoravno: ateizem, pernica, linden, jek, Ava, ST, Krim, kina, Ta, Anand, Cardiff, E, Timor, smet, LE, Tukidid, ars, Moi.

podlistki

Spomini na organizacijsko delo v Prekmurju

Vladimir Škerlak

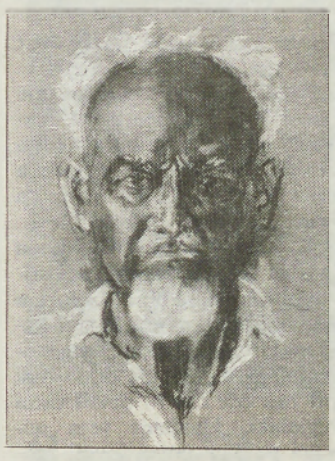

Za primerjavo naj navedemo, da je imel KPA v septembru 1934 41 članov, torej pravih visokošolcev – neklerikov – verjetno več kakor Zavednost.

24. novembra 1935 so Novine pisale:

»Te klub nam je v Murskoj krajini napisao skoro poldrugo stran v odgovor, gde svoje enoletno delovanje za našo gimnazijo razdevao kak lectar sovje figice... Drugi članek... je tüdi v Ljudskoj pravici... i najbrž je kakši članek v toj zadevi napisani tüdi v šterom moskovskom listi... Odgovarjati moramo na neistinitosti v teh člankih v Murskoj krajini i Ljudskoj pravici, gde je istina prav po moskovsko zasukana v neresnico... Nas je vodila pri vsem našem deli resnična, nesebična lübezen do našega lüdstva i naše krajine, pri svojem deli pa bili neodvisni od Belgrada, od Ljubljane, pa tüdi od Moskve... **Mi bi lehko našteli vse natenci, ka se godi v klubi ali v ozadji kluba, ar vse točno zasledujemo.** (op. VŠk: jaz sem bil o tem prepričan in sem svojega brata tudi opozarjal)... **KPA pomeni težko rano, ki de jo trbelo izrezati, tüdi če de bolelo.«**

Dne 26. julija 1936 so Novine pisale:

»V te najlepši cvet naših izsušenih njiv je dehno strupeni veter brezverstva i veri sovražnoga marksizma. Med našim dijaštvom se nanagloma širi brezbožnost! To je ugotovitev i mora strezniti stariše naših dijakov, dijake same, šteri še hranijo v sebi nevtepeno vero svojih starišov.

Naša akademska, to je, visokošolska mladina, se je od bojne nadale zbirala v kat. društvi Zavednost (op. VŠk: pravila so bila vložena v začetku leta 1924, torej pet let in več po vojni). Pred kakšnimi petimi leti pa se je notri v to društvo vrinilo pod vodstvom akademika Titana gibanje, ki njemi je šteło vzeti katoliški značaj in ga odpelati v bolševiški tabor...

Ka pa je KPA?... Po svoji pravilaj je to društvo, ki odklanja vsakši svetovni nazor, to se pravi, je popolnoma brezversko (op. VŠk: protislovje, saj je tudi brezverstvo svetovni nazor!).

16. avgusta 1936: »KPA, Gnezdo marksizma. Što stoji za klubom. Komunistična taktika... Tem gospodom smo se jako zamerili, ker nismo priobčili poziva k akciji za gimnazijo. Novine so prve odkrile, kakši interesi vodijo akcijo kluba! Podpise ste pobirali, da vas še naše lüdstvo ne poznalo. Zdaj probajte kaj takšega, zdaj poberite izjave slovenskih kulturnih delavcov i jih pošlite v 'Slovenca', pa bomo videli, što je v opoziciji s prekmurskim i z vsem slovenskim lüdstvom! V oči si poglednimo!«

23. avgusta 1936 (po akciji za knjižnice):

»Da bo s šund literaturov klub zdigavao kulturni napredek našega lüdstva, to lahko pripovedavle bolševikom v Moskvi, pa ne nam... Taktika, kakršno vodstvo iz Moskve diktira svojim priveržencem, je danes slovenski, pa tudi svetovni javnosti že dobro znana. Kjer je, recimo, komunizem že preveč na slabem glasu, tam komunistični agitatorji ne gredo s svojo pravo barvo na dan, temveč se stalno skrivajo med najrazličnejšimi socijalnimi, človekoljubnimi gibanji. Ko pa zaslutijo, da so prilike dovolj ugodne, nastopijo z vso brutalnostjo in surovostjo svoje resnične boljševiške vsebine in brezobzirno pogazijo vse svoje prvotne socijalne, človekoljubne in mirovne krinke...

Mi smo namreč dosedaj mislili, da je klub namenoma in po nekem gotovem načrtu razdeljeval med naše otroke razne knjige z nenavadno dvoumno in opolzko vsebino. *Nadaljevanje prihodnjič*

Ob petdesetletnici mature

Zapiski iz Železnih Dveri 3

JUŠ MAKOVEC

Na nedoletno Hermino je vinograd v Železnih Dverih prešel kot zapuščina po očetu Francu Serafinu Herzogu že 9. decembra 1858. Posest je torej ležala v Železnih dverih, k.o. Gresovščak, nekaj deset metrov od predlani še znamenitega, potem pa od vetra uničenega veleklopotca, namesto katerega napoveduje lastnik Milan Belec še večjega! Šlo je za 2 ha 88 a in 44 m² vinograda, nekaj sadovnjaka, travnika in njivice.

Ivan Kryl je začel januarja 1875 zapisovati vse stroške in prihodke v tako imenovani Sinopsis, kot je naslovil svoj vinogradniški dnevnik[3]. Smisel mojega pisanja ni v nekakšnem obujanju vinogradnikovih spominov, začenši pred skoraj 120-timi leti in vse do začetka prve svetovne vojne, temveč predvsem primerjavah med nekoč in danes. Tu bo bralcu vinogradniku pomagala lastna izkušnja. Meni je bil v pomoč Franc Fišer[4] iz Ljutomera, poznavalec vzgoje trte »na kol«, kot je bil to nekoč običaj.

Omenjeni Krylovi zapiski imajo poleg mnogih odlik zaradi natančnosti ob zapisovanju opravil, cen, težakov in materialov tudi to vrlino, da je njihov avtor zelo verno zapisoval vsa zapažanja o rasti trte, vremen in vplive le-tega na »počutje« vinograda. Pač po navodilih, ki so jih ljutomerski vinogradniki zapisali v svoje statute in pravila. Kot zagnan triintridesetletnik je delal po načelu: če hočeš biti profesor, ustanovi najprej šolo, če hočeš biti minister, si omisli najprej državo. Resnici na ljubo je treba povedati, da je bila Krylova dveletna realka mnogim Prlekom v veliko pomoč pri študiju. Odločil se je – Kryl torej – da dobi iz te »vinske rože« čim več najboljšega vina. Jože Panič iz Slamnjaka, ki je preživljal svojo mladost v Krylovi viničariji v tridesetih letih in naprej, ko je bil lastnik vinograda že Ivanov sin Pavel, profesor na Srednji tehniški šoli v Ljubljani, mi je pred nedavnim pripovedoval, kako so mnogi ljubljanski in drugi strokovnjaki s področja pomologije ugibali o nekaterih neznanih jabolčnih in drugih sortah iz Krylovega sadovnjaka.

Ivan Kryl z ženo Hermino, roj. Herzog, leta 1909 (Foto: Pavel Kryl).

Je pa v teh Zapiskih iz Železnih Dveri ena težava, in to ne majhna. Nikjer namreč ni podatka o velikosti vinograda. Zato sem se moral odločiti za nekoliko tvegan poskus: iz pridelka v več letih sem sklepal na velikost površine, zasajene s trto. Je pa v zapiskih (na posebnem papirju) stroškovnik za 1 oral (57 a) vinograda. To mi je bila pomožna orientacija pri sklepanju o velikosti vinograda. Da bi bralci lažje sledili vsem poznejšim navedkom raznih podatkov, bom že tukaj objavil ta stroškovnik za en oral vinograda. Stroški »segajo« samo do trgatve, kajti drugače je, če ti sorodniki in prijatelji pomagajo pobrati zastonj, in spet drugače, če moraš vse plačati. Torej: za rez in vez 3 goldinarje, gnojenje 20, grobanje trt 8, prva kop 36 težakov 14,40, druga kop 18 težakov 7,20, pletje in vezanje 6, škropljenje 4,60, 24 kg modre galice 5,28, tri vreče apna 0,90, škropilnica 4, ravnanje »grabic« in »sepa« 2,20 goldinarja. Skupaj torej 75,58 goldinarja.

Je pa dodana še cenejša različica, ki predvideva za 18,98 goldinarja manj stroškov, torej 57,60 goldinarja na oral. V čem je razlika? Pri zimski rezi prihranek 80 krajcarjev, pri zimskem gnojenju 10 goldinarjev(!), pri grobanju trt za 60 krajcarjev, pri drugi kopi za 2,70 goldinarjev, pri pletju in vezanju za 2,40 goldinarja, pri škropljenju za 1,40 goldinarja, porabi modre galice 70 krajcarjev, apna in žvepla 30 krajcarjev. Oba »recepta« sta bila napravljena v začetku 90. let, ker prej niso poznali stroškov, povezanih s škropljenjem. Kryl je opravil prvo škropljenje leta 1889, in to z borimi petimi kilogrami modre galice! Gnojenje – 10 ali 20 goldinarjev na oral – je bilo za marsikaterega vinogradnika namišljen strošek, saj so gnojili z lastnim gnojem.

Nadaljevanje prihodnjič

[3] Zapiske mi je dal na vpogled Jože Cebašek iz Ljutomera, za kar se mu zahvaljujem.

[4] Franc Fišer, absolvent Vinarske in sadjarske šole Maribor leta 1928, je bil med drugim oskrbnik in upravnik posestev admontskega benediktinskega samostana v Železnih Dverih, v sklopu katerih je bilo 40 ha vinogradov, 30 ha sadovnjakov in 50 ha gozdov.

LILLEHAMMER

Košček olimpijske pogače tudi za Slovence

Že tretji mesec okoli 15 delavcev mariborskega Expo biroja na vseh osmih prizoriščih 17. zimskih olimpijskih iger postavlja šotore, katerih skupna površina meri več kot 25 tisoč kvadratnih metrov. Za šotore so se organizatorji odločili, ker bodo z njihovo postavitvijo in poznejšo odstranitvijo najbolje ohranili naravo oziroma jo najmanj oskrunili.

Ko slovenske roke zavihajo rokave

Direktor in lastnik firme Expo biro **Blaž Železnik** si šteje v veliko čast, da so bili ravno oni prek nemške firme Röder izbrani za postavljanje premičnih objektov, ki so last nemškega partnerja. Ta ima svojo »enoto« – Röder Skandinavia tudi na Švedskem, za katero mariborčani na Norveškem tudi delajo. »Karkoli delati na olimpijskih igrah oziroma za njihovo izvedbo, pa ni samo čast, temveč tudi velika obveza.« Do konca decembra je treba postaviti 410 različnih objektov za razne namene, kot so športni, gostinski, rekreacijski, za prvo pomoč in drugi. »Slovenci smo izredno priden narod, ki je poleg vsega tudi inovativen, discipliniran pri delu. Bistveno več bi lahko dosegli, če se ne bi vedno čutili nekako podrejene ter bili pretirano skromni in ponižni. Mirno lahko konkuriramo tudi najzahtevnejšim,« dodaja direktor Železnik, ki že misli tudi na postavljanje podobnih objektov vse prihodnje leto v Švici na različnih prireditvah, pa na tekmovanje formule 1 v Španiji in morebiti celo na Kmetijsko-živilski sejem, na katerem so tudi do zdaj že sodelovali. Sicer pa tovrstni posel gospoda Železnika spominja na gledališče, iz katerega je tudi sam prišel: »Postavimo prizorišče, na katerem se nekaj dogaja, in po koncu ga spet pospravimo in začnemo postavljati kje drugje.«

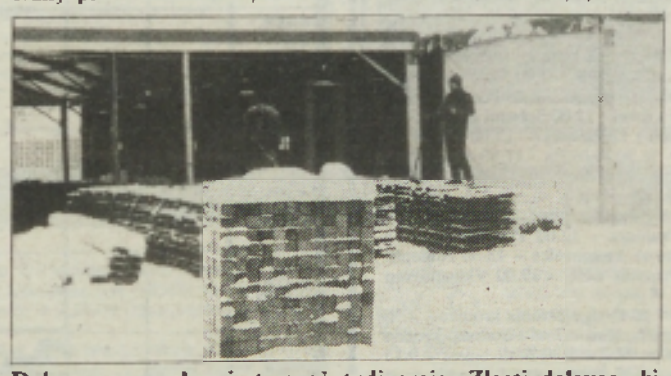

Delo ne samo krepi, temveč tudi greje. Zlasti delavce, ki postavljajo ogromne šotore, v katerih bo seveda tudi gretje.

Sneg in mraz slovenskim »fantom« ne prideta do živega. Dela, ki jih na terenu vodi Vlado Klinar, potekajo po načrtih. Možje vzdržujejo dobro formo in zdravje tudi na račun čistega zraka, da jim ne zmanjka moči, pa skrbi z dobro hrano tudi kuhar Damjan, s čigar kuhinjo so zadovoljni tudi trije Švedi iz Röder Skandinavie. Delavci so zadovoljni tudi z bivalnimi razmerami. Celodnevno delo (v času polarne noči je povsem svetlo samo kake štiri ure) jim ne omogoča kaj prida prostega časa, pa vendar najdejo minutko dve tudi za prebiranje resda že malce »starejših« časopisov, ki jih dobivajo iz Maribora, za gledanje televizije (pornografskih filmov z videokaset so se že naveličali) ter za partijo ali dve – da vidijo, kdo je boljši ali pa ima več sreče pri kartah.

Nedeljsko delo in nedeljski obiskovalci

Expo biro je eno izmed okoli 2 tisoč podjetij, ki sodelujejo pri pripravi olimpiade. Delavci so pridni, delajo tudi ob nedeljah. V naravi ne srečujejo samo losov in nekaterih drugih živali, temveč tudi mnoge zlasti nedeljske obiskovalce olimpijskih prizorišč. Ti se zelo zanimajo za njihovo delo, na katero gledajo z navdušenjem in občudovanjem. Njihova osveščenost ali skrb za okolje, v katerem živijo, je neizmerna. To poudarjajo tudi predstavniki organizacijskega komiteja olimpijskih iger v Lillehammerju. Podpredsednik Peter Rönningen pravi, da mora biti spomladi spet vse tako, kot je bilo pred olimpiado. Niti eno drevo ne sme manjkati. Večino ali skoraj vsa bivališča bodo po igrah porušili ali preselili drugam. Montažni in leseni objekti so preprosti, funkcionalni in »prijetni«. Po koncu iger 27. februarja bodo na sklepni olimpijski prireditvi iz Lillehammerja poslali posebno sporočilo v Nagano na Japonsko, kjer bodo naslednje zimske olimpijske igre. »Pazite na naravo, ko boste pripravljali igre!« Gospod Rönningen pa nam je še povedal, da bo sporočilo »potovalo« s štirimi vprežnimi sanmi, ki jih bo vleklo 40 psov iz Norveške skozi Finsko, Rusijo – čez tajgo – v Nagano, kamor bodo prispeli leta 1995.

Vlado Klinar, vodja del Expo biroja na terenu se tudi v družbi Kristin dobro počuti, le malce bolj zebe ga kot leseno »žensko« polovico maskote 17. zimskih olimpijskih iger.

Velik trol v parku Troll se seveda ne bi tako blagohotno smejal, če bi mu mraz »lezel za nohte«. Ali pa mu gre na smeh, ker je iz ravno takšnega kamna, kot bodo olimpijske medalje?

Čeprav je najpogosteje uporabljeni zlasti gradbeni material les, pa olimpijske medalje ne bodo lesene. Izdelali jih bodo iz drugega najpogostejšega materiala – kamna. 115 kompletov bodo seveda pozlatili, posrebrili in »obdali« z bronom. Sive kamne v obliki olimpijskih kolajn pa brošk in drugih spominkov je mogoče tudi kupiti. In verjemite, v primerjavi z olimpijskimi majicami (na njih je številka, ki pove, koliko dni še manjka do začetka olimpiade in jih imajo samo po eno za vsak dan – začeli so jih prodajati tisoč dni pred olimpijskim spektaklom), ki stanejo okoli 500 nemških mark – tisto, na kateri je bila zapisana številka 365, so na avkciji prodali za 6 tisoč mark – so »sivi kamni« vseh oblik prav poceni.

(Se nadaljuje)

Lidija Kosi

Postali so bojevniki

V vojašnici v Murski Soboti je bila v petek prisečna slovesnost, na kateri je prisegla tretja generacija vojakov, ki se usposabljajo v 76. protiokleplnem diviziomu. Najprej je bil mimohod zastavnega oddelka, nato je zadonela himna, nakar je vojakom in njihovim svojcem, tudi dekletom, ki so prišli z vseh koncev Slovenije, spregovoril namestnik poveljnika pokrajinskega štaba Gorazd Vidrih. Dejal je, da so bili vojaki za ta rod vojske izbrani na podlagi strogih kriterijev, usposabljanje bo kratko, toda trdo, in mladeniči bodo postali možje ter bojevniki slovenske vojske. Vojaški vodi so potem prejeli simbolne zastave z znaki škorpiona. Po ustni prisegi, s katero so se obvezali, da bodo branili samostojnost, neodvisnost in ozemeljsko neotakljivost svoje domovine Republike Slovenije ter vestno in odgovorno izpolnjevali svoje dolžnosti pri njeni obrambi, so to svojo voljo potrdili še s podpisi, pri tem pa so bili deležni čestitk svojih starešin in udeležencev slovesnosti. Zaigral je tudi ansambel vojakov, pozneje pa je bila skromna pogostitev.

Š. S.

Poroke

MATIČNI URAD MURSKA SOBOTA: Zdenko Čanak, čuvaj javnega reda in miru, iz Murske Sobote in Lijana Gomboc, natakarica, iz Cankove; Jožef Benkovič, študent, iz Bogojine in Nataša Plemenitaš, študentka, iz Murske Sobote; Robert Vukanič, avtomehanik, z Vaneče in Slavica Zver, delavka v tovarni usnja, z Melinec; Milan Žižek, avtomehanik, iz Beltinec in Tatjana Donko, tekstilna konfekcionarka, z Gornje Bistrice; Mirko Sraka, strojni inženir, iz Lupovec in Jožica Zver, ekonomistka, iz Bratonec; Štefan Vobar, poljedelec, iz Doklebovja in Anica Pavel, šivilja, iz Beltinec.

ČESTITAMO!

Kdo krši embargo?

Blago iz Srbije tudi v Sloveniji

7. novembra 1992. leta je začel veljati zakon o izvajanju resolucije varnostnega sveta organizacije združenih narodov številka 757, s katerim se posameznikom in pravnim osebam prepoveduje promet blaga in storitev ter vzpostavljanje ekonomskih odnosov (izvoz ali uvoz) s posamezniki ali pravnimi osebami v Republiki Srbiji in Republiki Črni gori. Gre seveda za ekonomski pritisk na ti republiki zaradi njunega vojaškega angažiranja v Bosni in Hercegovini. Prepoved pa ne velja za blago, ki je namenjeno za zdravstvene potrebe, za živila ter blago za humanitarne potrebe, vendar je treba za tak (dovoljen) uvoz oziroma izvoz pridobiti dovoljenje ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve. Z resolucijo varnostnega sveta oziroma z našim zakonom o njenem izvajanju so tudi prepovedane prevozne dejavnosti fizičnim in pravnim osebam, povezane z blagom z izvorom v Srbiji ali Črni gori. Prepovedana so tudi vsa plačila v ti dve republiki, razen plačil, namenjenih v zdravstvene ali humanitarne namene... Za kršilce (fizične in pravne osebe) so predpisane visoke kazni in varstveni ukrep: odvzem blaga. Za posameznike, ki bi vozili blago, ki je predmet gospodarskega prestopka ali prekrška, pa je bila z omenjenim zakonom prepisana najnižja kazen 20.000 tolarjev, a je z zakonom o spremembah in dopolnitavh zakona o prekrških (Ur. list 13/93) povečana na najmanj 40.000 tolarjev.

Policisti in cariniki z mednarodnega mejnega prehoda v Dolgi vasi pri Lendavi so doslej odkrili najmanj 36 kršitev zakona o izvajanju resolucije varnostnega sveta oziroma o embargu (prepovedi) trgovanja s Srbijo in Črno goro. Blago, izdelano v Srbiji, namenjeno kupcem v Sloveniji, so pretežno vozili makedonski tovornjaki in tudi šoferji so bili iz te države. Večina blaga, izdelanega v Srbiji, je bila naložena v Makedoniji, to torej kaže, da trgovina med Srbijo in njeno južno sosedo cvete kljub resoluciji varnostnega sveta, h katere izvajanju je poklicana tudi Makedonija, ki je v glavnem tudi že mednarodno priznana, čeprav (od nekaterih držav) le kot Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija. Kot nam je povedala lendavska sodnica za prekrške **Sanija Misja**, je iz posameznih spremljajočih dokumentov razvidno, da so blago naložili tudi v Srbiji in so ga tovornjaki prek Madžarske pripeljali v našo državo. Kršitev ni le, če je blago namenjeno slovenskim kupcem (med temi ni bilo pomurskih podjetij), ampak tudi, če ga nameravajo čez naše ozemlje zapeljati v tretje države, na primer v Italijo.

Pa poglejmo, kakšno blago prihaja iz »prepovedane«, nekdaj bratske države Srbije!

Makedonski tovornjak je pripeljal na mednarodni mejni prehod in cariniki so se »zapičili« v dvobrazdne traktorske pluge. Na njih so bile nalepke z napisom IMT Novi Beograd, pa tudi na jamstvenih listkih je pisalo, da so izdelani v Srbiji.

26 kolutov kablov je bilo izdelanih v tovarni kablov Moša Pijade v Svetozarevu. O tem ni bilo dvoma, ko pa je bil na njih naslov izdelovalca.

Znana tovarna amortizerjev je v Prištini, le-ta pa je v Srbiji oziroma tako imenovani Zvezni republiki Jugoslaviji, zato so cariniki z lahkoto ugotovili, odkod izvirajo amortizerji za osebne avtomobile, ki jih je peljal neki Ljubljančan.

Alfa Vranje izdeluje peči, ki so jih uspešno prodajali tudi v Sloveniji. Tudi zdaj se je našel kupec zanje in jih 83 naročil. Carinikom ni bilo težko odkriti izvora.

Na mejni prehod v Dolgi vasi sta pripeljala dva tovornjaka, polna sirkovih metel. Ne, te niso bile namenjene slovenskemu tržišču, da bi tako konkurirale petišovskemu metlarskemu podjetju, ki je bankrotiralo zaradi prejšnjega dampinšekga uvoza, ampak so bile namenjene v Italijo. Tudi na njih ni bilo nobenih nalepk, a izvor so ugotovili iz spremne deklaracije. Metle so zaplenili.

Trije kamioni telefonskih kablov naj bi bili izdelani v mestu Negotino v Makedoniji, vsaj tako je pisalo v dokumentih, cariniki pa so ugotovili, da gre za kable iz srbskega Svetozareva.

V Srbijo oziroma Črno goro pa je prepovedan tudi izvoz osebnih avtomobilov, kupljenih v Sloveniji. V naši državi imamo veliko zastopstev tujih avtomobilskih izdelovalcev, zato prihajajo k nam posamezniki iz Srbije kupovat avtomobile, vendar jih ne morejo izvoziti. Tudi ne na tista (hrvaška) območja, ki so jih zasedli Srbi oziroma so pod nadzorstvom Unproforja.

Dokaz, da slovenska podjetja skušajo izvažati v Srbijo, čeprav je to prepovedano, je tudi poskus izvoza raznih barv, izdelanih v znani tovarni, ki so bile namenje (vsaj tako je pisalo v dokumentih, ki so jih odkrili pri šoferju) v Novi Sad.

Zaradi prepovedi trgovanja s Srbijo in Črno goro ter pogostih ilegalnih prihodov tujcev se je obseg dela pri lendavski sodnici za prekrške močno povečal. Te nove zadeve imajo prednost in jih rešuje tudi zunaj rednega delovnega časa (dežurstvo). Sicer pa znaša letošnji pripad že 1.900 raznih zadev, iz lanskega leta pa je bilo prenesenih 1.000 nerešenih zadev. Do začetka decembra je sodnica Sanija Misja izdala že 1.312 odločb o kaznovanju zaradi takšnih ali drugačnih prekrškov.

Š. SOBOČAN

Vsak četrtek Vestnik

Zgodil se je zločin

Z ljubimcem v krušno peč

Kam je izginil 32-letni Marjan Kumer iz Desternika pri Ptuju? 39-letna Zinka B., kmetovalka iz Desternika, pri kateri se je zadrževal do izginotja, je na taka vprašanja odgovarjala, da je nekje na Hrvaškem, kjer trguje z orožjem. Naši varnostni organi pa so iz sosednje države dobili sporočilo, da ga tam ni mogoče najti. Res ga ni bilo tam, kajti te dni so v Desterniku odkrili pogrešančeve posmrtne ostanke. Tiste, ki so ostali potem, ko je zgorel v krušni peči.

V sredo, 8. decembra, so priprli omenjeno Zinko, 34-letnega Jožeta C., ki je delavec brez stalnega bivališča, ter 61-letnega Franca K. iz Desternika. Ženska je osumljena umora, moška pa pomoči pri tem gnusnem dejanju. Medtem so namreč že ugotovili, da se Zinka B. in njen prijatelj, ki se je k njej preselil pod pretvezo, da bo pomagal pri delih, nista bogve kako razumela, še več: Marjan naj bi jo pretepal. Tako naj bi bilo tudi nekega letošnjega januarskega dne, ko se je nanjo spravil s polenom. Napadena naj bi stekla v kuhinjo, on pa zanjo s kladivom v roki. V kuhinji naj bi ga odložil, nakar naj bi ga vzela Zinka in ga z njim udarila po glavi, da je omahnil na posteljo. Potem je odšla ven in to povedala Jožetu C., ki naj bi potem pomagal, da sta truplo odnesla in ga potisnila v krušno peč. Dan pozneje sta o dogodku obvestila umorjenčevega očeta Franca K. Skupaj naj bi se dogovorili, kaj storiti s truplom. Zinka naj bi istega dne proti večeru naložila na truplo dračje in drugo kurivo, tudi krvave odeje ter svoja krvava oblačila ter nato prižgala ogenj. Potem so razširili novico, da je Marjan Kumer nenadoma odšel na hrvaško trgovat z orožjem. Osumljena je zdaj v preiskavi že priznala, da je ljubimec zgorel, njegove ostanke pa so našli zakopane v zemlji in na gnojišču.

Š. S.

Ivan Filipič (1930–1993)

Na ljutomerskem pokopališču so se 2. decembra številni prijatelji, znanci in stanovski kolegi poslovili od samostojnega obrtnika mizarskega mojstra Ivana Filipiča iz Babinec.

V kmečki družini je mizarski poklic opravljal že ded in Ivanov oče, danes že več kot stoletno tradicijo mizarstva pri Filipičevih pa je nadaljeval tudi pokojnik. Po vajenskem trileten obdobju je Ivan leta 1947 opravil pomočniški izpit, ko je prišel od vojakov leta 1954 pa še skupaj z bratom Avgustom mojstrskega v M. Soboti. Težki obrtniški časi so zahtevali iskanje dela in kruha zunaj meja Slovenije, Ivan in Avgust sta ga našla v Dalmaciji, kjer sta se v letih 1956–1968 proslavila s svojimi mizarskimi storitvami v mnogih primorskih krajih od Trogirja do Makarske. Po prihodu domov se je začela zasebna obrtna pot v skupni obratovalnici, vsa organizacijsko-strokovna opravila pa so bila v rokah pokojnega Ivana. Žal ne dolgo, saj so bili prvi znaki bolezni vidni že leta 1973, zaradi slabšanja zdravstvenega stanja pa so bile opuščene domala vse večje poslovne aktivnosti. S tem pa ni bilo prekinjeno izjemoma uspešno mizarsko delovanje obratovalnice Filipič, ki jo bo ob Avgustu nadaljeval Ivanov sin Miran. Ivan Filipič je v obdobju svojega aktivnega obrtniškega poslanstva skrbel tudi za povezovanje in organizirano združevanje obrtnikov. Leta 1973 je bil med šestnajstimi zasebniki ljutomerske in ormoške občine, ki so ustanovili obrtno zadrugo Prlekija. Posebno skrbno je vodil in shranjeval obrtniško dokumentacijo še iz prvotnih časov mizarske obrti v rojstnih Babincih, za kar mu bodo hvaležne sedanje in prihodnje generacije obrtnikov. (N. Š.)

Zgodilo se je ...

Hudo poškodovana deklica

Devetletna S. Š. iz Rankovec pri Murski Soboti je v soboto, 11. decembra, dopoldne v domači vasi prečkala cesto. V tistem hipu pa se je iz gederovske smeri pripeljal z osebnim avtom Boris B., star 26 let, iz Gornjih Slaveč. Zaradi neprimerne hitrosti in spolskega cestišča vozila ni uspel ustaviti in je deklico z levim sprednjim delom vozila zadel. Dobila je hude poškodbe, zato so jo odpeljali na zdravljenje v soboško bolnišnico.

Hudo poškodovan otrok

Martina K. od Svete Trojice je v torek, 7. decembra, nekaj minut pred 13. uro peljala osebni avto po regionalni cesti od Senarske proti Lenartu. Za naseljem Senarska je kljub zaviranju trčila v 8-letnega J. Š. iz Gočove, ki je z njene leve strani vozišče; nato pa je njen avto zaneslo na desno in je trčil v tovornjak Janeza M. iz Mengša, ga je voznica prehitevala. Otrok se je hudo poškodoval.

Napadel je policista

Ljutomerski policisti so v torek, 7. decembra, ob 18.15 posredovali na domu 71-letne Marije Ž. Ta jih je poklicala na pomoč, kajti malo pred tem je prišel na njen dom, ne da bi ga kdo povabil, 29-letni Silvester H. iz Črenšovec, ki je po vsej sili hotel, da bi mu ženska dala denar. Dolgo se ga ni mogla znebiti, končno pa je le odšel, vendar ne daleč, ampak v hlev, kjer je močno vinjen zaspal. Medtem sta prišla policista, ki sta ga prebudila in skušala napotiti domov. Mladi mož se je razjezil in enega od mož postave celo udaril. Silvester H. je potem moral na policijo, kjer so ga pridržali do iztreznitve.

Smrtna nesreča pri Benediktu

V petek, 10. decembra, je Ferdinanc Juršič, star 32 let, vozil osebni avto Zastava 101 od Benedikta proti Ihovi, pri tem pa se ni vseskozi držal skrajnega desnega roba vozišča, ampak je zapeljal na levo v hipu, ko je iz nasprotne smeri pravilno pripeljal po svoji desni strani z osebnim avtom Fiat Tipo 22-letni Robert Ivanič iz Noršinec pri Murski Soboti. Vozili sta z levima stranema silovito trčili, nakar se je Juršičev avto obrnil za 80 stopinj in ostal na vozišču, Ivaničev avto pa je odneslo na bližnji travnik. Voznika, ki sta bila sicer pripeta z varnostnima pasovoma, sta se tako hudo poškodovala, da sta na kraju nesreče umrla.

Zasegli lovsko puško

V soboto, 11. decembra, je na mednarodnem mejnem prehodu v Gederovcih vstopil v našo državo Avstrijec Ernest J., star 53 let, iz St. Petra. Na vprašanje, ali ima kaj prijaviti, je odgovoril, da nič, vendar se cariniki s tem odgovorom niso zadovoljili in so avto pregledali. Našli so lovsko puško, daljnogled zanjo in 116 nabojev. Ker orožja ni prijavil, so mu ga zasegli. Če pa bi povedal, kaj vozi, tega (orožja) ne bi mogel prepeljati čez mejo, ker je z resolucijo varnostnega sveta prepovedan vsakršen uvoz (tudi začasen) orožja v republike nekdanje Jugoslavije.

Huda delovna nesreča

7. decembra se je hudo poškodoval 20-letni Dejan N. iz Pince-Marofa. Kmalu popoldne je pod vodstvom zasebnega obrtnika Jožeta K. iz Pince- Marofa s sodelavci čistil sneg in led s strehe stavbe v Partizanski ulici v Lendavi. Čeprav so delavci prinesli na delovišče ustrezne vrvi in varnostne pasove, so delo v višini 9 metrov opravljali nezavarovani. Sneg, ki je zdrsnil s strehe, je Dejana N. potisnil, da je padel na pločnik in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v soboško bolnišnico.

Požar v Trsteniku

Na gospodarskem poslopju Ketiševih v Trsteniku pri Lenartu je sredi noči izbruhnil ogenj, ki je zajel ostrešje v velikosti 26 krat 11 metrov. Le-to je tudi zgorelo. Ogenj je uničil še 6 ton koruze, 7 ton sena in 1,5 tone slame. Škode je za več kot milijon tolarjev. Vzrok požara še raziskujejo.

Tihotapil je dišave

Cariniki na mednarodnem mejnem prehodu v Dolgi vasi so v avtobusu švicarske registracije, ki je peljal iz Italije v ZR Jugoslavijo, našli v 11 kovčkih dišeče vodice, pršila, razne kreme in drugo v skupni teži 330 kilogramov, vredno 14.000 mark. Vse to je tihotapil N. M. iz Čačka. Blago so mu zaplenili, carinski sodnik za prekrške pa je izrekel ustrezno denarno kazen.

7. decembra pa so na istem mejnem prehodu obravnavali Milana C. iz Ljubljane. Ta je potoval iz Slovenije na Madžarsko s tovornjakom. Ko so malo pobrskali po vozilu, so našli 54 različnih nabojev, zato se je srečal s sodnikom za prekrške.

Večji »izplen« so imeli cariniki na prehodu v Gornji Radgoni, kajti pri Daliboru F. iz Bjelovara so odkrili 350 malokalibrskih nabojev. Tudi to tihotapsko blago so zasegli, storilca pa prijavili sodniku za prekrške.

Napad na parkirišču

Nedelja, 12. decembra, je bila nesrečen dan za Draga T. iz Murske Sobote. Okrog 16. ure so ga namreč na parkirišču gostišča Gaj v bližini razbremenilnega kanala v Tišinski ulici v Murski Soboti napadli trije neznanci, pretepli in mu odvzeli denarnico, v kateri je bilo 12.000 tolarjev in 100 mark ter seveda osebni dokumenti. Potem so napadalci izginili. Policisti jih skušajo čimprej najti.

Bogat vlomilski plen

Zdi se, da vsi ljudje ne zaupajo prihrankov bankam, ampak tolarčke in devize hranijo doma, potem pa je joj, ko ostanejo brez denarja. Tako se je zgodilo tudi Martinu D. iz Murske Sobote, ki naj bi imel doma 1.000.000 tolarjev slovenskega in tujega denarja. V soboto, 11. decembra, v neugotovljenem času, naj bi se nekdo vtihotapil v stanovanjsko hišo, odkril hišno blagajno, pobral denar in jo popihal. Le kdo bi to mogel biti?

Ilegalci so med nami

Tujci, zlasti Romuni, ki prihajajo k nam po ilegalni poteh, ker legalno ne morejo, se človeku smilijo, ko jih policisti odkrijejo in vrnejo. Morda pa bo bralec poslej manj sočustvujoč. Tujci namreč tudi vlamljajo. Pred kratkim smo poročali o takem početju treh Madžarov, 9. decembra pa so policisti prijeli ilegalca Romuna Mihaela M. in v postopku ugotovili, da je pred tem vlomil v Lendavi v tri avtomobile. Zoper domnevnega storilca so podali kazensko ovadbo.

V soboto, 11. decembra, pa je policija ob pomoči občana N. N. prijela v Domanjševcih 8 državljanov Romunije, ki so prišli ilegalno čez mejo – z avtom! Na maloobmejnem prehodu v Domanjševcih so namreč s silo odstranili zapornico in se z dvema avtomobiloma zapeljali v Slovenijo. Po prijetju jih je kaznoval sodnik za prekrške, potem pa so jih naši organih vrnili (z avtomobiloma vred) madžarskim kolegom. Ti pa so sprejeli tudi dva državljna tako imenovane Jugoslavije, ki so ju lendavski policisti prijeli v Kamovcih. Med postopkom so ugotovili, da sta mejo prestopila zunaj prehoda.

Priznanja pomurskim športnikom

Atletski klub Pomurje in Podjetje za informiranje sta v hotelu Diana v Murski Soboti pripravila prireditev Večer s športniki, na kateri so razglasili rezultate jubilejne 30. anketa Vestnika za izbor najboljših športnikov, športnic in športnih ekip Pomurja za leto 1993 ter zaslužnim podelili priznanja. Prireditev so popestrili s pogovori z gosti, med katerimi so bili dolgoletna športnika in športna delavca prof. Evgen Titan in Janez Kovač ter državna atletska reprezentantka Brigita Bukovec. Pripravili so tudi šaljive točke in nagradna vprašanja. Pred podelitvijo priznanj pa je udeležence prireditve pozdravil predsednik soboške občinske skupščine Andrej Gerenčer. Pokale, priznanja in nagrade za leto 1993 so prejeli najboljši: *športniki:* 1. Damjan Špur (atletika), 2. Štefan Kovač (nam. tenis), 3. Hary Steržaj (kegljanje); *športnice:* 1. Marika Kardinar (kegljanje), 2. Marija Števanec (atletika), 3. Barbara Berden (atletika); *športni kolektivi:* 1. NTK Arcont Gornja Radgona, 2. HK Lipovci, 3. NK Mura Murska Sobota.

Direktorica Podjetja za informiranje Murska Sobota Irma Benko podeljuje pokal najboljšemu pomurskemu športniku Damjanu Špuru.

Fotografija: N. Juhnov

Druga državna rokometna liga

V derbiju zmagala Pomurka

V zadnjem kolu prvega dela prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je Pomurka iz Bakovec v Murski Soboti v pomurskem derbiju premagala Krog s 26:19 (13:11). Strelci: Okreša 5, Škraban 4, J. Buzeti 4, Petek 3, Lovenjak 3, Ritonja 2, Bedekovič 2, Vereš, Husar in S. Buzeti po 1 za Pomurko ter D. Kolmanko 5, Titan 5, Meolic 4, A. Kolmanko 2, Babič 2 in Kovačič 1 za Krog. Sevnica je premagala Radgono s 27:20 (16:9). Strelci za Radgono: Merčnik 5, Ambruš 5, Javernik 4, Perša 3 ter Vučak, Žalodec in Bratkovič po 1. Rokometaši Krškega pa so premagali Polet iz Murske Sobote s 23:18 (10:10). Strelci za Polet: Murgelj 8, Sečko 6, Horvat 2, L. Sapač 2 in Merica 1.

Druga državna odbojkarska liga

Zmagi Sobočank in Beltinčanov

V desetem kolu prvenstva v drugi državni ženski odbojkarski ligi je ekipa Claudia shop iz Beltinec v gosteh premagala drugouvrščeno moštvo Pan Kovinar s 3:2 (5:15, 15:8, 9:15, 15:10, 15:11) in tako potrdila, da igra vedno bolje. **Claudia shop Beltinci:** Mitja in Marko Janža, Prelog, Krajcar, Hochsteter, Balažic, Horvat, Strniša in Lenarčič.
V desetem kolu tekmovanja v drugi državni ženski odbojkarski ligi pa je ekipa Pomurskih mlekarn iz Murske Sobote premagala Mežico s 3:1 (6:15, 15:5, 15:6, 15:6) ter prikazala dobro igro. **Pomurske mlekarne:** Forjan, Drevenšek, Zver, Šlebinger, Perša, Kuhar, Tanjšek, Flisar, Posavec, Cipot in Casar.

Klub borilnih veščin Ormož

»Saj po novem boljše bo...?«

Klub borilnih veščin je v Ormožu že od leta 1982. Nastal je kot sekcija karate kluba s Ptuja. Čeprav imajo v svojih vrstah štiri člane, ki so državni prvaki, so širši in tudi ormoški javnosti precej neznani. Ukvarjajo se z borilnim športom, vendar ne le v ringu. Peščica zanesenjakov se dan za dnem bojuje z mlini na veter in poskuša klubu zagotoviti preživetje.

Klub šteje 60 članov in članic. Aktivno se jih z borilnimi veščinami ukvarja 30, 16 pa se jih redno udeležuje tekmovanj v »semi«, »light« in »full kontaktu«. Ormoški klub je eden boljših v Sloveniji, dosegli pa so uspehe tudi na mednarodnih tekmovanjih (Črtomir Zadravec je bil leta 1985 na evropskem prvenstvu tretji). Štirje člani Milan Korotaj, Danilo Korotaj, Marcel Fekonja in Smiljan Lukman so se uvrstili v državno reprezentanco, ki je zastopala Slovenijo na nedavnem svetovnem prvenstvu v »semi« in »light kontaktu« v Atlantik Citiju. Marcel Fekonja in Milan Korotaj se bosta udeležila tudi svetovnega prvenstva v »full kontaktu«, ki bo konec novembra v Budimpešti.

Rezultati so zgovorni. Veliko je k uspehu prispeval tudi trener Milan Prosenica, ki zadnja tri leta trenira ekipo. Kdo bi lahko mladim tekmovalcem posredoval več znanja in izkušenj kot trener, ki je osvojil naslov svetovnega prvaka (supertežka kategorija v »full kontaktu« 1982 Hong Kong, 1984 Manchester in 1986 Liverpool).

Predsednik kluba Danilo Korotaj je dejal, da bi več pozornosti radi namenili podmladku, vendar je to iz različnih razlogov težko izvedljivo. Starši imajo velikokrat predsodke, menijo, da so borilne veščine pregrob šport za otroke in se bojijo poškodb. Pomisleki so neutemeljeni, saj je pri pravilni vadbi možnost poškodb veliko manjša kot pri nogometu ali rokometu. Presenetljivo je, da se z borilnimi športi ukvarjajo zelo mirni in uravnovešeni fantje, ki nikakor ne ustrezajo sliki pretepačev, kot si jih marsikdo predstavlja, ko sliši izraz »borilni športi«.

Seveda pa se marsikateri od staršev zamisli ob stroških, saj morajo otroci na tekmovanjih nositi predpisano opremo, ki pa nikakor ni poceni. Za rokavice je treba odšteti 118 DEM, 80 DEM za copate, 90 za čelado, dodati pa je treba še ščitnike za zobe, genitalije in podkolena. Vendar: kjer je volja, tam je tudi pot! V klubu se trudijo opremo priskrbeti po ugodnih cenah in tudi članarina je minimalna.

In težave? Največja težava je gotovo prostor, ki ga v Ormožu ne morejo ali nočejo nameniti klubu. Tako so treningi v kletnih prostorih kulturnega doma, državni prvaki trenirajo skupaj z začetniki. Nekateri »kulturni« Ormožani pa so celo mnenja, da klub ne sodi v kulturni dom. V klubu si želijo majhen prostor, ki bi bil samo njihov, in bi v njem lahko delali. Menda bodo lahko uporabljali novo telovadnico osnovne šole – ko bo leta zgrajena. Njihove potrebe so manjše. Dovolj je manjša dvorana s stropom, na katerega je mogoče obesiti vrečo. Slačilnic, tušev, ogrevanja, dvorane za fitnes niti omenili niso. Vse to so stvari, ki jih imajo veliko manj uspešni klubi, kot je ormoški. Posebna zgodba je tudi potovanje v Ameriko. Kick-boxing zveza Slovenije je registrirana šele krajši čas in zaradi tega še ni članica Zveze športnih organizacij Slovenije . Zato tudi ni bilo denarja. Tekmovalci so si večji delež morali priskrbeti sami. Namesto da bi se koncentrirali na tekmovanje, so morali zbirati denar. Ste že slišali, da so smučarski, nogometni, rokometni ali kakršni koli državni reprezentanti sami plačevali stroške, da so lahko zastopali neko državo? Ali ste že kdaj slišali, da kakšen državni prvak trenira v kletnih prostorih? Tudi jaz

VIKTORIJA KLEMENČIČ

PKL
Rezultata – 5. kolo
Ljutomer : IPC Sebeborci 59:46
Sobota V. : Petrovci 65:80

Sobota V.	4	3	1	287:258	7
Ljutomer	4	3	1	242:225	7
Lindau	4	3	1	256:246	7
Petrovci	4	2	2	283:252	6
IPC Sebeborci	4	1	3	226:230	5
Maraton	4	1	3	242:284	5
Lindau V.	4	1	3	207:258	5

(KG)

Šah

Maričeva prva

Šahovsko društvo Radenska Pomgrad iz Murske Sobote je pripravilo mladinski decembrski turnir. Med 18 šahisti je zmagala Katarina Marič s 6 točkami pred Hreljo 5,5, Števanečevo in Puklom po 5 točk. V skupni uvrstitvi za leto 1993 je zmagala Katarina Marič s 97 točkami pred Števanečevo, 96, Sedonjem, 66, Martino Marič, 58, Gombocem, 45 točk.

Tek na smučeh v Bakovcih

Partizan in OŠ Bakovci organizirata v nedeljo, 19. decembra 1993, ob 9. uri pri OŠ Bakovci odprto vaško prvenstvo v teku na smučeh za pokal KS Bakovci. Prijave bodo zbirali pred startom.

Občinsko prvenstvo

Na občinskem prvenstvu osnovnih šol lendavska občine v šahu je pri ml. dečkih zmagala OŠ Dobrovnik, pri st. dečkih OŠ Kobilje, pri ml. deklicah OŠ Lendava in pri st. deklicah OŠ Črenšovci. (FB)

Karate

Horvat drugi

Na Ravnah je bilo državno prvenstvo Zveze tradicionalnega karateja Slovenije. Sodelovali so tudi člani Karate kluba MURA – Ken iz Murske Sobote in dosegli lep uspeh. Najuspešnejši je bil Roland Horvat, ki je v borbah v absolutni kategoriji zasedel drugo mesto. V katah pa je bil Milan Pjević peti. (R.H.)

TS Radenci

Tek v Topolšici

Tradicionalni Novoletni tek v Topolšici bo v soboto, 18. decembra 1993, prireja pa ga TS Gorenje za pokal Gorenja. Teniška sekcija Radenske namerava organizirati avtobusni prevoz, če bo dovolj prijav. Prispevek za prevoz je 300 SIT za pionirje, 500 za dijake in študente ter 800 za odrasle. Smučarski klub Pohorje iz Hoč pa organizira 19. in 20. februarja 1994 udeležbo na smučarskem teku v Franciji. Podrobnejše informacije dobijo zainteresirani pri Rudiju Babošku. (RB)

Strelstvo

Balaško prvi

V Ljubljani je bil prvi krog strelskega tekmovanja za pokal prijateljstva. Sodelovala je tudi ekipa Pomurke iz Murske Sobote in dosegla lep uspeh. Ekipno je Pomurka zasedla prvo mesto s 543 krogi, med posamezniki pa je zmagal Balaško (Pomurka) s 181 krogi. Kerčmar je s 179 krogi zasedel tretje, Gomboši pa s 174 krogi osmo mesto.

Igra z zvenečo žogo

Sobočani peti

V prvem kolu tekmovanja slepih in slabovidnih v igri z zvenečo žogo, kjer je sodelovalo šest ekip, je ekipa Murske Sobote zasedla šesto mesto. Najboljši strelec v ekipi je bil Potočnik z 20 goli pred Vogrinčičem, 13, in Korošakom, 11 golov. Sobočani so premagali Kranj z 18:2 in Zmaje z 10:4 ter izgubili z Ljubljano 4:5, Celjem 6:7 in Savinjo 6:7. (TK)

Judo

Uspeh na Madžarskem

V Lentiju na madžarskem je bilo mednarodno tekmovanje pionirjev v judu. Sodelovalo je 182 tekmovalcev iz Madžarske in Slovenije. Med njimi so bili tudi soboški in lendavski judoisti ter dosegli lep uspeh. Sobočani so osvojili kar 12 prvih mest. Zmagali so: Škraban, Tadeja Rojko, Pozderec, Kalamar, D. Vehab, Bobič, Rančigaj, L. Cikajlo, Mazouzi, Lazar, Hašaj in Kerec. Drugi v svojih kategorijah so bili: Čuk, Džuban in P. Horvat, tretji pa: Samec, Katarina Borovšak, M. Horvat, Ambruš in Lesjak. Peta mesta so zasedli: Radovan, Santro, Vučko, Pleteršek, D. Horvat, Balažic, Cipot, Vogrinec, Recek, Škof in Čerpnjak. (TK)

Smučanje

Veleslalom pri Gradu

Podjetje Tromejnik organizira v nedeljo, 19. decembra 1993, ob 9.30 pri OŠ Grad tekmovanje v veleslalomu za Gorički pokal. Prijave bodo zbirali uro pred tekmovanjem. Informacije po tel. št. 55 049.

Zmagal Valenčič

V Gornji Radgoni je bil prvi konectedenski šahovski turnir od desetih, ki jih bodo organizirali v raznih krajih Pomurja. Na turnirju je sodelovalo 70 šahistov iz Hrvaške in Slovenije. Zmagal je Valenčič (Maribor) s 7,5 točke. Sledijo: Novčan (MB), Alojz Kos, (MS), Vučko (Le.) in Kelemen (MS) s po 7 točkami. (O. Bakal)

I. DOL – moški

Olimpija	8	8	0	24:6	16
VIGROS P.	7	6	1	20:6	12
Kamnik	8	5	3	18:12	10
LJUTOMER	8	5	3	17:12	10
Bled	8	5	3	17:12	10
Pionir	8	4	4	15:14	8
Žirovnica	8	3	5	10:17	6
Fužinar	7	1	6	7:19	2
Topolšica	8	1	7	8:22	2
Granit	8	1	7	7:23	2

II. DOL – moški

Olimpija II	10	10	0	30:6	20
Šempeter	10	9	1	28:5	18
PAN Kovinar	10	8	2	26:12	16
Črnuče	10	7	3	24:10	14
Izola	10	6	4	22:14	12
Braslovče	10	5	5	19:16	10
CLAUDIA SHOP	10	5	5	18:19	10
Pionir II	10	3	7	11:21	6
Maribor	10	3	7	12:23	6
Mežica	10	3	7	11:23	6
Salonit II	10	1	9	5:27	2
Mislinja	10	0	10	0:30	0

Namizni tenis

Nepričakovan poraz Slovenije

V prvi polfinalni tekmi druge evropske moške lige je reprezentanca Slovenije v Radencih nepričakovano izgubila z 2:4 s povprečno ekipo Finske in ima tako v povratnem srečanju, ki bo 15. januarja prihodnje leto na Finskem, malo možnosti, da se uvrsti v finale in poteguje za prvo evropsko ligo. Slovenija je igrala brez poškodovanega Robija Smrekarja, to pa ni opravičilo za slabo igro reprezentance. Izjema je le Sobočan Štefan Kovač, ki je s svojo igro pokazal mlajšim, kako je treba igrati za barve reprezentance. Obe zmagi za naše je namreč dosegel Kovač in v najlepši partiji dvoboja premagal prvega igralca Finske Valastija, žal pa ni mogel premagati Fincev. Pokazalo se je, da imamo v Sloveniji trenutno samo dva igralca (Kovač, Smrekar), ki lahko tekmujeta v evropskem razredu. Kot državni kapetan je na srečanju debitiral Sobočan Borut Veren. Pohvalo za organizacijo srečanja pa zaslužijo NTK Arcont. Radenska in Športna zveza Gornja Radgona. Izidi: Kovač : Kontala 21:17, 21:12, Ignjatovič : Valasti 20:22, 20:22, Komac : Eriksson 12:21, 17:21, Ignjatovič–Škafar : Kontala–Eriksson 15:21, 21:18, 20:22, Kovač : Valasti 23:21, 23:21, Ignjatovič : Eriksson 14:21, 21:15, 8:21. M. U.

Kapetan državne članske namiznoteniške reprezentance Borut Veren daje nasvete najboljšemu igralci dvoboja Štefanu Kovaču. Oba sta iz Murske Sobote.

Fotografija: Nataša Juhnov

Prva državna odbojkarska liga

Razburljiva tekma v Ljutomeru

V osmem kolu prvenstva v prvi državni moški odbojkarski ligi je Vigros Pomurje iz Murske Sobote v gosteh premagal Žirovnico s 3:0 (15:3, 15:1, 15:7). Sobočani so zmagali brez posebnih težav. **Vigros Pomurje:** Marič, Kempa, Bačvič, Novak, Topovšek, Fujs, Gobec, Kerec, Prša in Vrnak. Odbojkarji Ljutomera pa so po razburljivem razpletu izgubili tekmo z novomeškim Pionirjem 2:3 (8:15, 15:13, 9:15, 15:12, 11:15). Gostje so prikazali eno najboljših iger. **Ljutomer:** Škrobar, Berlot, Kavnik, Belec, Zidar, Marič, Savič, Rajnar, Grut. (NŠ)

Druga državna košarkarska liga

Zmaga Sobočank in poraz Radgončanov

V trinajstem kolu prvenstva v drugi državni ženski košarkarski ligi je Pomurje v Murski soboti premagalo ekipo ŠD Šentvid s 57:52 (20:24). Sobočanke so predvsem po zaslugi Cerove v drugem polčasu povedle z 7 točkami, in to je bilo dovolj za zmago. Strelke: Cer 17 (5:13), Dvoršak 6 (0:2), Kosi 14 (7:13), Horvat 5 (1:1) in Kar 15 (3:4). (ZT)
V predzadnjem kolu prvenstva v drugi državni moški košarkarski ligi je Elektra iz Šoštanja premagala Radgono s 95:91. Radgončani so gostiteljem enakovreden tekmec, vendar so ostali praznih rok. Strelci Radgono: Pisac 29, Ulaga 22, Ozmec 16, Niderl 11, Banič 7 in Bratkovič 6. (VS)

Tretja državna odbojkarska liga

Brez zmage z gostovanj

V desetem kolu prvenstva v tretji državni moški odbojkarski ligi so trije pomurski ligaši gostovali in se vrnili poraženi. Rezultati – Ajdovščina : Radenci 3:2, Vileda : RTC Kranjc 3:1, Šemepeter II : Pomurje II 3:2.

Finale pokala v Soboti

V torek, 21., in v sredo, 22. decembra, bo v telovadnici soboške treh osnovne šole finale pokala Odbojkarske zveze Slovenije za moške. V tekmovanju bodo sodelovale štiri najboljše ekipe. Vileda iz Maribora zmagovalec tretjega srečanja Salonit : Olimpija, Pionir iz Novega mesta, domači Vigros Pomurje. Predsednik častnega odbora tekmovanja je predsednik državnega zbora Herman Rigelnik. Za ljubitelje odbojke bo tekmovanje gotovo zelo privlačno.

V Pečarovcih je bilo tekmovanje v veleslalomu in smučarskih skokih, ki so ga pripravili domači gasilci in mladina. Sodelovalo je 42 veleslalomistov in 26 skakalcev. V veleslalomu je pri mladincih zmagal Žekš pred Horvatom (oba Pečarovci) in Rakarjem (Moščanci), pri članih pa je bil najboljši Špilak (Vidonci) pred Drvaričem (Moščanci) in Kozicem (Gorica). V smučarskih skokih je pri mladincih zmagal Palatin pred Sevrom (oba Pečarovci) in Zelkom (Moščanci), pri članih pa Sever pred Rakarjem in Sinkom (vsi Pečarovci).

Fotografija: N. Juhnov

Kegljanje

Steržaj drugi, Kardinarjeva tretja

V nemškem Regensburgu je bil kegljaški četveroboj reprezentanc Slovaške, Bavarske, Dunaja in Slovenije. V ekipnem delu tekmovanja sta zmagali reprezentanci Slovenije, v katerih sta igrala Marika Kardinar iz Dobrovnika in Hary Steržaj iz Ljutomera. Pri moških je Slovenija podrla 5803, najboljši tekmovalec je bil Steržaj s 1003 podrtimi keglji, tri ženskah je Slovenija dosegla 2616. Karnarjeva kot najboljša v reprezentanci pa je podrla 472 kegljev. V tekmovanju posameznikov je bil Hary Steržaj drugi z 950 podrtimi keglji, pri ženskah pa je Marika Kardinar zasedla tretje mesto s 437 podrtimi keglji. (F. Bobovec).

Radenska premagala Gorico

V dvanajstem kolu prvenstva v drugi državni moški kegljaški ligi je Radenska premagala Gorico s 5:3 (5188:5015). Za Radensko so tekmovali:
M. Steržaj 965, Kučan 863, Kovačič 858, Mundjar 836, Drvarič 835 in Čelec 831 podrtih kegljev. (MŠ)

Druga zmaga Nafte

V dvanajstem kolu tekmovanja v medregijski moški kegljaški ligi je Nafta iz Lendave premagala Šoštanj s 7:1 (4947:4862) ter drugič zmagala. Za Nafto so tekmovali: Horvat 844, Matko 841, Peric 833, Žalik 815, Radakovič 812 in Levačič 802 podrta keglja. (MŽ)

Badminton

Pečanič in Horvat tretja

Športno društvo Mladost iz Lendave je bilo organizator drugega tradicionalnega mednarodnega tekmovanja v badmintonu za Miklavžev pokal. Sodelovalo je 83 tekmovalcev in tekmovalk in 11 ekip iz Slovaške, Avstrije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije. Med njimi pa so bili vsi najboljši iz teh držav. Prvi štirje so dobili pokale, vsi udeleženci pa tudi darila. S prireditvijo so bili zelo zadovoljni. Pri moških je zmagal Kirm (Mirna na Dolenskem) pred Renerjem iz Ljublajne. Lep uspeh pa sta dosegla domača igralca Pečanič in Horvat, ki sta zasedla tretji mesti. Mihbolič (Mladost) je bil med osmerico. Pri ženskah je zmagala Šumijeva (Mirna) pred Mahalovo (Bratislava), Radinovo (Ljubljana) in Kenižolovo (Bratislava). Najboljša domača igralka Bukovčeva je zasedla mesto med osmerico.

Priznanja smučarskim delavcem

Na zboru učiteljev in vaditeljev smučanja Slovenije v Ljubljani so zaslužnim dolgoletnim delavcem podelili priznanja. Prejeli so jih tudi trije učitelji in vaditelji smučanja iz gornjeradgonske občine: Milan Nekrep, starejši, Tonček Žnidarič in Brane Klun.

Mali nogomet

Revialni pokal v Soboti

V soboto in nedeljo bo v novi športni dvorani v Murski Soboti finale 8. tekmovanja za revialni pokal v malem nogometu, ki ga organizira klub malega nogometa Kanal iz Murske Sobote. Na prvo tovrstno tekmovanje se je organizator dobro pripravil. Na turnirju sodeluje 16 najboljših moštev, ki so si pridobili pravico sodelovanja na predhodnih tekmovanjih. Otvoritev turnirja s krajšimi nagovori in kulturnim programom bo v soboto, 18. decembra 1993, ob 13.40, konec pa v nedeljo ob 18.30 v hotelu Diana v Murski Soboti. Ljubitelji malega nogometa bodo tokrat gotovo prišli na svoj račun.

Potrošnik četrti

V Velenju je bilo odigrano tretje in četrto kolo tekmovanja v državni zimski ligi v malem nogometu. Rezultati – 3. kolo: Potrošnik : Mavrica 6:4, Mura : Šmartno 3:4, Rudar : Publikum 3:1, Maribor Branik : Avto bum 2:2; 4. kolo: Mavrica : Publikum 2:4, Šmartno : Avto bum 3:2, Potrošnik : Maribor Branik 2:5 in Mura : Rudar 3:4.

Rudar	4	4	0	0	18:9	8
Maribor	4	2	2	0	12:7	6
Publikum	4	2	0	2	12:10	4
POTROŠNIK	4	2	0	2	18:20	4
Šmartno	4	2	0	2	11:15	4
MURA	4	1	1	2	13:12	3
Avto bum	4	1	1	2	9:13	3
Mavrica	4	0	0	4	12:19	0

Liga veteranov MS

Swing	9	8	1	0	42:8	17
Moščanci	8	7	0	1	20:8	14
Panonska	9	6	1	2	29:16	13
Kupšinci	9	6	0	3	37:23	12
M-SOD-M	8	5	1	2	16:7	11
Bakovci	8	5	0	3	29:12	10
Gradišče	9	4	2	3	29:25	10
Mačkovci	9	4	2	3	30:32	10
Slovan	9	5	0	4	19:21	10
Dokležovje	8	4	1	3	23:16	9
Rakičan	8	4	0	4	41:33	8
Čarda	8	4	0	4	17:21	8
Puconci	8	3	1	4	17:28	7
Tempo	9	3	0	6	25:33	6
Kerenčičeva	8	3	0	5	15:25	6
Šum	8	1	1	6	12:19	3
Mladost	8	1	1	6	7:25	3
VK 79 (– 3)	9	1	1	7	11:34	0
Vidonci	8	0	0	8	19:52	0

II. SNL JESEN 1993	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 AVTO BUM		4:0	1:0	0:0	4:1	0:0	1:0	0:1	3:0	0:0	3:0	2:0	1:1	4:0	8:0	5:0
2 KOROTAN	0:4		2:1	2:1	1:2	1:0	1:1	4:2	2:0	4:0	0:2	1:0	0:0	1:0	1:0	8:0
3 TURNIŠČE	0:1	1:2		2:1	–	0:0	2:1	3:2	3:2	2:1	0:1	2:0	2:1	2:1	4:1	1:1
4 FINALI	0:0	1:2	1:2		2:1	2:0	1:1	1:1	2:1	0:1	1:1	1:0	2:1	1:0	2:2	2:1
5 NAFTA	1:4	2:1	–	1:2		3:0	0:1	5:1	1:1	1:1	1:0	0:1	3:1	0:0	2:0	6:0
6 STEKLAR	0:0	0:1	0:0	0:2	0:3		2:2	1:1	3:1	2:3	3:0	2:1	3:2	2:1	1:1	7:1
7 ŠMARTNO	0:1	1:1	1:2	1:1	1:0	2:2		1:3	6:0	2:2	3:2	4:1	1:2	1:0	2:2	2:2
8 SET VEVČE	1:0	2:4	2:3	1:1	1:5	1:1	3:1		0:0	1:1	1:1	0:1	5:1	0:0	9:0	3:2
9 ELEKTROELEMENT	0:3	0:2	2:3	1:2	1:1	1:3	0:6	0:0		2:2	2:2	2:1	3:1	3:1	4:1	5:1
10 DOM KAFE	0:0	0:4	1:2	1:0	1:1	3:2	2:2	1:1	2:2		1:1	0:0	0:1	0:0	1:1	3:1
11 RUDAR (T)	0:3	2:0	1:0	1:1	0:1	0:3	2:3	1:1	2:2	1:1		2:4	3:2	0:2	4:2	1:0
12 DRAVINJA	0:2	0:1	0:2	0:1	1:0	1:2	1:4	1:0	1:2	0:0	4:2		2:0	1:2	4:0	4:0
13 BELTRANS	1:1	0:0	1:2	1:2	1:3	2:3	2:1	1:5	1:3	1:0	2:3	0:2		5:0	1:0	5:1
14 ST. PIVOVARNA	0:4	0:1	1:2	0:1	0:0	1:2	0:1	0:0	1:3	0:0	2:0	2:1	0:5		2:2	2:1
15 TRIGLAV	0:8	0:1	1:4	2:0	0:2	1:1	2:2	0:9	1:4	1:1	2:4	0:4	0:1	2:2		0:0
16 MEDVODE	0:5	0:8	1:1	1:2	0:6	1:7	2:2	2:3	1:5	1:3	0:1	0:4	1:5	1:2	0:0	

Druga državna nogometna liga

Turnišče in Nafta pri vrhu

Jesenski del prvenstva so sklenili tudi nogometaši v drugi državni ligi. Ostala je le še neodigrana tekma med pomurskima ligašema Nafto in Turniščem, ki bo pred drugim delom prvenstva. Vsi trije pomurski ligaši Turnišče, Nafta in Beltrans so bili v jesenskem delu prvenstva uspešni, saj so nekateri dosegli veliko več, kot so pričakovali.

Turnišče – težko ponovljivi rezultati

Od pomurskih drugoligašev so bili v jesenskem delu prvenstva najuspešnejši nogometaši Turnišča, saj so kljub eni neodigrani tekmi z 20 točkami na odličnem tretjem mestu. Devetkrat so zmagali, dvakrat igrali neodločeno in trikrat izgubili. To je uspeh, ki ga gotovo nihče ni pričakoval. Zanj imajo največ zaslug igralci, ki so kljub nekaterim spodrsljajem (Medvode) prekosili sami sebe. Zato pa imajo vsekakor velike zasluge tudi trener Mirko Škalič, pomočnik Jože Rous, tehnični vodja Alojz Pucko ter upravni odbor na čelu s predsednikom Cirilom Puckom. Po besedah predsednika kluba so v novo prvenstvo štartali z željo, da ponovijo uvrstitev iz prvega leta tekmovanja v drugi državni ligi, to je šesto mesto. Takšna napoved je tudi temeljila na igralskih okrepitvah in izkušnjah iz prejšnje sezone. Po odličnem štartu so sredi jesenskega dela prvenstva nekoliko popustili, in sicer predvsem zaradi poškodbe igralcev. V končnici prvenstva pa so zopet zaigrali tako kot zmorejo in uspeh ni izostal. Ker zaostaja Turnišče s tekmo manj za drugouvrščenim Korotanom le za dve točki, se je klub znašel pred pomembno odločitvijo in odgovorno nalogo, ki je tudi velik izziv. Sicer pa pri NK Turnišču nadaljujejo z odličnimi rezultati pri nižjih selekcijah pod strokovnim vodstvom Alojza Dogarja. V tem trenutku se vodstvo kluba predvsem ukvarja z iskanjem generalnega pokrovitelja in, kot kaže, je možnost, da ga bodo kmalu dobili. Ob teh rezultatih, ki so težko ponovljivi, izreka predsednik kluba Ciril Pucko zahvalo vsem, ki so kakor koli prispevali k tem uspehom, ter jim želi prijetne božične praznike in srečno leto 1994.

Nogometaši Turnišča. Stojijo od leve: Pucko, Stamenkovič, Köveš, Vori, Lackovič, Mujdrica in Dominko; čepijo: Ternar, Novak, Casar in Rous. (Foto: F.B.)

Nafta – odprta pot med prvoligaše

Nogometaši Nafte iz Lendave so v jesenskem delu prvenstva v drugi državni ligi sedemkrat zmagali, trikrat igrali neodločeno in štirikrat izgubili ter s 17 točakmi pristali na petem mestu. Podpredsednik NK Nafta in dolgoletni nogometni delavec Mihael Dominko to uvrstitev ocenjuje takole: »Glede na stanje v klubu po izpadu iz prve lige, težkem razporedu tekem in eni neodigrani tekmi smo z doseženimi rezultati lahko zadovoljni, čeprav bi morali za uvrstitev med prvoligaše še dobiti kakšno točko v gosteh. Neodigrana tekma s Turniščem, ki smo jo zaradi nemogočih vremenskih razmer morali preložiti na pomlad, nam je naredila veliko škode, saj poleg finančnega izpada tako ne vemo, kje smo. Zmaga v igri s Turniščem bi nam še omogočala vrnitev med prvoligaše, seveda ob nekaterih okrepitvah, ki jih nujno potrebujemo, in dobrih pripravah za drugi del prvenstva. Če pa Turnišča ne bi premagali in bi ostali pri sedanjem številu točk, so naše možnosti za dosego cilja minimalne. Potem bi tudi morali spremeniti načrt in pripraviti moštvo za naslednje prvenstvo brez kakršnih koli okrepitev. Smo pred težko odločitvijo, vendar mislim, da se bomo ne glede na izid tekme s Turniščem odločili za prvo različico, to je vrnitev med prvoligaše. V tem trenutku še nimamo konkretnih kadrovskih rešitev, vendar računamo, da bi moštvo okrepili z dvema ali tremi kakovostnimi igralci.

Moram povedati, da si novo vodstvo kluba pred pričetkom prvenstva ni postavljalo cilja, da bi se vrnili med prvoligaše, saj smo iskali možnosti, kako rešiti klub pred najhujšim.

Z novim trenerjem Vabcem smo uspeli doseči določen uspeh, ki nam omogoča doseči zaželjeni cilj. Upam, da ga bomo tudi dosegli, saj je razpored tekem v drugem delu prvenstva ugodnejši, in da bomo prvenstvo nadaljevali okrepljeni. Za dosego tega cilja pa bo potrebno veliko truda na vseh ravneh, zagotoviti potrebna sredstva ter dokazati javnosti, da je NK Nafta zdrava športna ekipa.«

Nogometaši Nafte iz Lendave: Stojijo od leve: Rob, Bukovec, Drvarič, Pal, Herceg, Limani, Šabjan; čepijo: Hozjan, Hranilovič, Novak in Vabec. (Foto: F.B.)

Beltrans – boljša uvrstitev spomladi

Po jesenskem delu prvenstva so nogometaši Beltransa iz Veržeja s 13 točkami na trinajstem mestu. Dosegli so pet zmag, dvakrat igrali neodločeno in doživeli osem porazov. S tem izkupičkom niso povsem zadovoljni, saj so nekaj točk izgubili povsem po nepotrebnem. Neugoden žreb za tekmovanja, saj je moral Beltrans tekmo več odigrati v gosteh, in slab odstotek osvojenih točk na domačem igrišču ter neizkušenost moštva je opravilo svoje. Sicer pa je moral novi trener Zoran Cirkvenčič oblikovati povsem novo moštvo, ki se je bolje »ujelo« šele v končnici prvenstva. Poleg neizkušenosti pa Veržejčanom tudi športna sreča ni bila naklonjena, saj so na primer povsem po nepotrebnem izgubili s Steklarjem in Finali na domačem igrišču. Na rezultate pa so gotovo vplivale tudi poškodbe, saj je bil Brunec dalj časa odsoten, in kartoni, zaradi katerih je moral največ počivati Puklavec. Prva štiri kola pa je moštvo Beltransa igralo tudi brez nove pridobitve Posavca, ki je okrepil obrambno vrsto Veržejčanov, izkazal pa se je tudi kot strelec. Po besedah tehničnega vodje Slavka Osterca računajo, da bodo v drugem delu prvenstva igrali bolje in izboljšali uvrstitev na lestvici. Zato bodo pravočasno začeli s pripravami, računajo pa tudi na enotedenske skupne priprave na morju. V moštvu ne predvidevajo bistvenih sprememb in bodo tudi v drugem delu prvenstva igrali isti igralci kot jeseni.

Feri Maučec

Nogometaši Beltransa iz Veržeja. Stojijo od leve: Cirkvenčič (trener), B. Berendijaš, R. Berendijaš, Karba, Kovačič, Z. Osterc, Balažic, A. Osterc, M. Osterc, Rajh, Kutoš, Jaušovec (pom. trenerja); čepijo: Hošpel, Vozlič, Modlic, Radikovič, Stojko, Brunec, Puklavec, Slana, Kavaš in Posavac. (Foto: F. B.)

Mali nogomet

Zmaga Nafte na Madžarskem

V Zalaegerszegu na Madžarskem je bil tradicionalni turnir veteranov v malem nogometu. Med osmimi moštvi je zmagala lendavska Nafta. To je bila druga zmaga Lendavčanov na tem turnirju. Marjan Dominko je bil najboljši strelec turnirja z 9 goli, hkrati pa razglašen za najboljšega igralca. (FB)

Torcida prva v Lentiju

V Lentiju in Czesztregu na Madžarskem je bil mednarodni turnir v malem nogometu. Med 40 ekipami so sodelovale tudi 4 ekipe iz lendavske občine. Največ uspeha je imela ekipa Torcido iz Gornjega Lakoša, ki je zasedla prvo mesto, prejela pokal in denarno nagrado. Za najboljšega igralca so razglasili Hercega iz Lendave. (F. Bobovec)

LJUTOMER – V operativnem štabu so ugodno ocenili dejavnosti v mesecu varstva pred požari. Na internih kanalih kabelske televizije in plakatih so objavljali preventivna sporočila, izvedenih je bilo 16 gasilskih vaj, opravili so 216 preventivnih pregledov v stanovanjih in na gospodarskih objektih, izvedli so vajo reševanje iz vode, sodelovali so na medobčinski gasilski vaji v Radencih, izvedli so vajo na Moti in prek UKW-omrežja štabno vajo, v akciji Gasilski aparat v vsako vas pa so kupili 98 aparatov za gašenje, društva so preizkusila hidrantna omrežja in tako naprej. (D. K.)

LENART – Sredi leta smo poročali o otvoritvi velikega gasilskega doma v Lenartu, ki pa tedaj še ni imel urejenega pročelja. Vztrajni gasilci pa so medtem zbrali denar in tako tik pred začetkom zimskega obdobja dali narediti še fasado. Ko bodo vremenske razmere dopuščale, bodo dali urediti še okolico doma. (Š. S.)

TRIMLINI – V Kulturno-umetniškem društvu Trimlini delujejo: folklorna skupina, dramski krožek, pevski zbor in krožek ročnih del. Prav ta je v tem zimskem času polno zaživel, saj se kakih 20 članic udeležuje tečaja kvačkanja in šivanja. Poučuje jih mojstrica iz madžarskega Lentija. Izdelujejo namizne prte, manjše zavese, ovratnike, kmalu pa se bodo tečajnice naučile še šivanja bluz in celo oblek. (J. Ž.)

GORNJA RADGONA – Krvodajalstvo je dokaj razvejeno tudi v gornjeradgonski občini, saj je doslej to tekočino, ki rešuje življenje, oddalo 1.600 kravodajalcev, računajo pa, da se jim jih bo do konca leta pridružilo še kakih 100. V zadnji akciji so se posebno izkazali ljudje iz apaške doline, kajti kri za potrebe soboške bolnice je dalo 62 kravodajalcev. (F. Kl.)

GASILSKI DOM – V Banovcih so z velikim navdušenjem obnavljali gasilski dom. Uredili so ostrešje, sanitarije, naredili so vodovodni priključek, v sejni sobi, kuhinji in orodišču so položili keramične ploščice, vgradili so nova vhodna vrata, prebarvali vsa okna in vrata, naredili stopnice na podstrešje, prepleskali vse prostore in končno naredili pročelje gasilskega doma. Nanj so dali napis, da se ve, čigav je dom. Da gre za gasilski objekt, pa priča tudi slika sv. Florijana, ki so jo dali naslikati letos. Pri vseh teh delih so pomagali ne le gasilci, ampak tudi drugi krajani, tako da so vsi skupaj opravili 920 ur prostovoljnega dela. (F. MLINARIČ)

Urejena kanalizacija in ceste

V Moravskih Toplicah so v zadnjem obdobju naredili veliko pri gradnji cestne infrastrukture in napeljavi kanalizacije. V minulih treh letih jim je namreč uspelo dokončati kanalizacijo. Napeljali so okrog 3.600 metrov cevi, vsa kanalizacija pa je priključena na čistilno napravo v Zdravilišču Moravske Toplice. Vse to je posledica sodelovanja. Tako je v vsem spodnjem delu vasi urejena kanalizacija in zdaj na površju nimajo več nobenih odpadkov. Letos so preplastili 1.100 metrov občinske ceste v spodnjem delu kraja, poleg tega pa so uredili 700 metrov občinske ceste v zgornjem delu Moravskih Toplic. Zdaj so dobro povezani s Fokovci in Prosenjakovci ter vzhodnim delom Goričkega. To pa je pomembno tudi za turistični razvoj teh krajev, saj so zdaj mogoči daljši izleti obiskovalcev v neokrnjeni del Prekmurja.

M. JERŠE

KAPELICA – Dolnjelakoška kapelica je majhna, saj meri le 3,5-krat 2 metra. Zgradili so jo 1845. leta kot nadomestek za dotedanji lesen križ. Je tik ob magistralni cesti, ki naj bi jo začeli spomladi širiti, zato se krajanom postavlja vprašanje, ali bo kapelica ostala. Pa nič zato, v neposredni bližini imajo rezerviran prostor za nov veliko večji sakralni objekt. – Fotografija: J. Ž.

Kdo naj čisti pločnike in parkirišča?

Sneg, ki nas je osrečil že novembra, je presenetil tako cestarje kot krajane, saj ga je nasipalo več kot nekaj minulih zim skupaj. Seveda je povzročil obilico preglavic, enim večje, drugim manjše. V lendavski občini cestarji niso pravočasno uredili cest, zlasti lokalnih, pa tudi regionalne ceste od Lendave do Strehovec. Skoraj štirinajst dni bo minilo, odkar je zapadel sneg, pa ponekod še vedno niso očiščeni pločniki in parkirišča. V Dolgi vasi, kjer so letos dobili pločnike, menda menijo, da bi jih moral nekdo očistiti. Seveda jih bo moral vsak pred svojim pragom, tako je vedno bilo in ni vzroka, da tudi v prihodnje ne bi bilo. Komunala je odgovorna za čiščenje lendavskih ulic in to delo dobro opravlja, žal pa so nekatera parkirišča polna snega, pa tudi avtobusna postaja bi morala biti bolje očiščena. Vse kaže, da bo ta problem morala rešiti občinska vlada, zakaj zima se je komaj začela, obeta pa se še obilo snega.

jani

Adventni intervju: Tine Mlinarič

Piše, kadar more, toda ve, da mora

Na uvodno vprašanje, »Kdo ste, Tine Mlinarič?«, je intervjuvanec odgovoril: »Ižakovčan, zdravstveni delavec, mož in oče, ljubiteljski kmet, nedeklariran pesnik in esejist.«

»Nedeklariran?«

»Težko gledam na uradne, predvsem politične funkcije, ker so bolj same sebi namen, zato so se sprijale, tudi korumpirale.«

»Osebna življenjska izkušnja?«

»Že v rani mladosti mi je bilo več stvari izzivalnih – so me zanimale, zato se nisem mogel poklicno vezati le na eno. Gre tudi za osebno filozofsko razmišljanje. To pa predvsem zato, ker v svojem videnju nočem služiti le eni stvari, ampak vidim v vsakem življenjskem koraku nove izzive. Moj poklic ni filozofija, ampak življenjska usmeritev, ker vidim modrost v ljudeh, kot jo je videl tudi Prerok pri Orfeležanih, ki je temu ljudstvu rekel: ‚Ne prinašam vam modrosti, ampak jo črpam od vas!'«

»Rekli ste, da pesnikujete.«

»Moja pesem je miselna, pa tudi čustvena in lirična. Zaradi take opredelitve se ukvarjam tudi z esejistiko.«

»Bi lahko navedli revije, v katerih ste objavljali?«

»Najprej krajša razmišljanja v Znamenju – reviji za teološka, družbena in kulturna vprašanja. Esejistična spise pa sem začel priobčevati v reviji 2000 – časniku za razmišljanje, umetnost, kulturo in religiozna vprašanja. Objavljal sem tudi v Novi reviji.«

»Pišete dokaj kritično. Zakaj?«

»Moj življenjski kredo je krizis, to je biti kritičen in dopustiti razločitev.«

»Kritični ste tudi do katoliške cerkve.«

»Da. Kritičnost sem deloma sprejel od teologov Vekoslava Grmiča in Karla Rahnerja, pa tudi zaradi svojega osebnega videnja te problematike. Rahner je zapisal: ‚Institucionalno bogata cerkev je duhovno revna cerkev!'. Eno je evangelijska cerkev, ki je duhovna, pristna Kristusova, drugo pa je cerkev kot ustanova, ker ji te funkcije otežujejo primarno poslanstvo. To pa ne pomeni ‚podiranja' te rimokatoliške ustanove, ampak klic k negovanju duhovnih ‚predalčkov' znotraj le-te: meditativne skupine, duhovni krožki, mladinske skupine… V sedanji institucionalni cerkvi vidim poseben problem, zato sem tudi napisal esej Quo vadis, ženska?, kjer trdim, da katoliška cerkev v širši družbeni diskriminaciji ženske ni izvzeta, na primer problem ženskega duhovništva.«

»Ste kritični tudo do družbe?«

»Moja kritičnost se nanaša na prejšnji sistem, ki je v svoji ideološki ekskluzivnosti in vase zavarovanosti bil oster boj z vsem drugače mislečim. Najodločneje obsojam nečloveško ravnanje do versko opredeljenih, kot tudi klerikov, ki so bili trn v peti tedanji družbeni ureditvi. Razmišljanje sem objavil v Vestniku v eseju Na rob ideološke ekskluzivnosti.«

»Tudi vam ni vseeno, kaj bo z naravo. Ste ekolog?«

»Nisem deklariran ekolog, amapak v problematiki onesnaževanja okolja *vidim ogroženost ljudi, predvsem otrok, zato sem se angažiral pri ižakovskih Büraških dnevih. Izpostavil sem ekološko problematiko kraja, kot sta na primer farma*

v Nemščaku ter nekontorlirana uporaba škropiv in gnojil v kmetijstvu. K reševanju nisem pristopal kot k enodnevni, ampak kot stalni problematiki, saj je ogrožena naša pitna voda in s tem tudi zdravje naših najmlajših, ki se sami ne morejo braniti. Problem rešujemo, saj se bo naša vas čez čas priključila na občinski vodovod. Zbiramo tudi odpadke in s tradicionalnimi ekološkimi tabori na Büraških dnevih poučujemo krajane o bolj zdravem pridelovanju hrane.«

»Kaj menite o globlji ozaveščenosti ljudi?«

»Menim, da je duhovna raven ljudstva bolj zavrta kot plitva. Razvoj, ki je šel v smeri zgolj materialnega blagostanja, industrijske hiperprodukcije… je ‚pozabljal' na duhovne vrednote. Govorimo o krizi duha. Rešitev vidim v vračanju ljudi h globokim koreninam naših očetov, mater, dedkov in babic, stricev… in v intenzivnejši duhovni angažiranosti krščanskih cerkva.«

»Kako pa po vašem mnenju dvigniti kulturni nivo ljudi?«

»Literarnih večerov in kulturnih predstavitev se udeležuje ozki krog ljudi – elita, ker so v avtentičnih, omejenih prostorih, ki ne pritegujejo širšega sloja. Mi, Ižakovčani, pa smo skupaj z Zvezo kulturnih organizacij na Büraških dnevih, na večeru kulture, uspeli pritegniti številno občinstvo prav zaradi naravnega okolja, ki ne omejuje in ločuje. Ponudili smo nekaj, kar izvira iz ljudske zakladnice oziroma korenin: gledališko uprizoritev Murskih devic, ki je pričarala nekdanje življenje.«

»Pomagate ljudem v stiski?«

»Z ženo Majdo razvijava dejavnost pomoči po evangelijskem vzoru: ‚lačen sem bil, žejen sem bil, gol sem bil… in dala sta mi jesti, odžejala sta me, oblekla sta me…' Gre za nedeklarirano karitativno dejavnost, ki tenkočutno prisluhne: starejšemu krajanu, bolnemu človeku, človeku v stiski…«

»Vseskozi govorite o nedeklariranosti, torej o neuradni pripadnosti temu ali onemu. Nekje pa ste najbrž le vezani?«

»Nisem v nobeni stranki, ker sleherna strmi bolj ali manj za oblastjo. Pri tem pa tudi ni izvzeta krščanska demokratska stranka. Menim, da se bo le-ta morala globoko zamisliti nad svojim nazivom in statusom, saj katolicizmu oziroma krščanstvu zdaj le škoduje. Etična komponenta lahko plemeniti slehernega državljana, ne pa zgolj terminološko strankarsko opredeljenega. ***Ponosen pa sem na svojo edino uradno funkcijo, to je članstvo v svetu staršev na osnovni šoli v Beltincih. To pa zato, ker so deca največje bogastvo in hkrati najmanj sposobni skrbeti sami zase. Močno me prizadene sleherno diktatorstvo staršev in nepripravljenost darovati se svojemu otroku. Roditelji naj bi pravilno ocenili svojega otroka, razvijali njegove danosti, ne pa da bi prek njih uveljavljali svoje nedosežene življenjske ambicije.«***

»Družina vam najbrž veliko pomeni?«

»Vsekakor. Gre za temeljno celico v širši družbeni organiziranosti. Z ženo Majdo za življenje usposabljava Martino, Tomaža in Barbaro. Otrokom poskušava posredovati tudi duhovne vrednote. Bližajo se božični prazniki, ko se prek adventnega časa uvajamo v božično skrivnost. Misliva, da je praznovanje cerkvenih in drugih praznikov skomercializirano, zato poizkušamo najti pristnejše oblike, na primer skromnejša obdarovanja, ob tem pa se zavedava, da je vsako to kamenček v mozaiku srečnega otroštva in družinske uspešnosti.«

»Po poklicu ste zdravstveni delavec – višji rentgenski tehnik. Tudi žena je zaposlena v zdravstvu. Sami veliko berete, pišete, se posvečate družini…, menda pa tudi malo kmetujete?«

»Sem ljubiteljski kmet. Na manjši površini pridelujem hrano za družino, pri tem pa pomagajo tudi otroci in se tako seznanjajo s procesom pridelovanja in povezanostjo človeka z naravo.«

ŠTEFAN SOBOČAN

Prlêškï fückêc

F totên advèntnên cajti pjê fsï ***Prlêkï nêkê odôvlêjo no küpüvlêjo,*** *tákak da bi že vün do kunca vedlï, ka sta* ***dêdêka Božičêk no Mraz*** *že stôra no cüsrava.*

Tüdï ***Radgúnčanï*** *so pjê v dvêh vürah pokupilï fsê stôrê smučê no smúčofkê na sêjmï f* ***têlovadnicï Partizón.*** *Jéžošmárija, kéko bi jih ódalï, čï bi jih odôvalï f têlovadnïci Komunist.*

Tê mi jê êna bífša ravnátêlca z lênarškega kúnca na ***prlêškên cûgï*** *mrčkala, ka jê prê pistíla šólo, pa rajšï zbira no odôvlê stôrê pesmï. Krístuš Bóg, kéko že mómo fküpêr zlôžênih prlêških no slovêskogoriških pesmï! Zaj že fsôki pesmice zbíra, kerêmï jê nê za poštêno delo. Samo toti »zbiratêlï« v vêkoj vêčinï pokvorijo no vničijo šê tistê norodnê pêsmï, kerê so šê ostalê célê. Norodna pésêm jê pjê nê iz Italijê prišvêrcana côta za privôtni butik. Pekï naj pêčêjo krüh, šóštarï pa naj delajo šóljê – né pa obratno, ka pêki fküpêr dünstajo šóljê, šóštarï pa tumplôjo krüh. Samo ka sê odóvlê.*

Naj živí òdôvajê! Pa naj živita naša prêdrôga ása, Kučanof ***Milan*** *no Jónšof* ***Hanzek, kéra nan pjê odôvlêta tokê jagrôfskê,*** *kak da môta zdüto pamêt! Kučan jê prê zahtéva ka morêmo métï Slovêncï vojaško povelstvo tôko, kak je biló négda poveljstvo SFRJ, ün pa prôvï, ka je tó né rêšén!*

Čï je gdo pamêt óda alï sê jêmï fŕka, jê treba tó rêčï, váčik nêdê pré mira, dokič nêdê ***méla Prlêkija svojê*** *vojskê no svojê vojaškê komándê. Pri gnéšjoj brêzposêlnostï bi meli Prlêkï ajns-cvaj-draj puno soldôkov.*

Tê pa naj živí tüdï Hêrman Göring, pardón: Rigêlnik! Totï jê pjê ôvi dé tak z riglï pôka po Lüblanï, ka šê zaj fsê róšta po Prlêkijï.

Nič nê rêčtê, sê dê zaj skoro DÉDÊK BOŽIČÊK zaróšta po Prlêkijï z držõnim sporazumom za ***svobodno odôvajê no trgovójê z Madžarskoj.*** *Tó pa jê résên zlo ponücno, ka do tê Prlêkï za nóvo leto lêžï šli na Madžarsko po* ***pik salamo no sir.*** *Tó šê jê skóz bojšê kak bi biló, čï bi* ***lôtmeřškï precédnik*** *dóba od Božičêka »pisêmsko bómbo« od* ***afstrijske firme*** *Antêja Markovića za kôzên, ka ga jê v Markovičovih cajtih premálo častíja.*

Ptujska občina *pa častí zmajšêvójê brezoselnostï. Jêblan dróg alï, ôvï dén jê oskrbéla za zaposlôvóje afto-klêporof, gda jê lübi Bógêc mêtaf snég s tréhê na autê turistof no domačínof, ka so bilï avti fčista zvihrónï. Za začétêk so zrïhtalï okólï trijéstï autof – vêč pa jih najnč fsi ptujski murkslarï nemrêjô vün sklêpatï do nóvêga leta.*

Po totoj ptujskoj patênterongï naj začneta ***ormoška no lôtmeřška*** *občina podiratï kúčê pa razbjatï vodovód no vničôvatï bílo pa črno têhnik, tê do včasih rôvno lêhko dóbilï delo* ***brêzposêlnï mêštrï.***

Tó jê tüdi odličên rêcépt za našo ministrstvo za délo. Zôtoma ga naj lê fčâsik patêntirajo, ka dê te naš liblénï Drnofšêkof Hânzêk lêhko dalê po svêtï prêdga, kak smo mi naprêdne no êkonómsko navazérana držôvica. Za fsê pa skrbmo. Na radunskên sêjmï, kerêga so odprlï fčêra, na Kristinino, môjo začosno zaposlitêf tüdi prlêškï tolovajčêki.

Váčik pa so ***Prlêkï skós no skós eht originalnï.*** *Samo êni so bolê svêtlï, drügi pa têmni – ta kak originalno blôžêno dobro oljê iz Kocbékovê oljarnê na* ***Stóroj gorï,*** *skoz kerêga vidiš fsê rdêčo, čï poglédnêš skôzjêga, skos tistéga alï, kerêga kúpiš; čï pa sï tíkvï sôn stisnêš v oljarnï na* ***»oljovên«,*** *tê pa pjê vidiš fsê têmno, kak da bi v gêmêjnof mášt pádna. Tê pa vujžgitê lüč, čï jê že têma!*

Zdaj še Nacionalsocialna zveza

Da ljudje v teh časih niso posebno ogreti za strankarsko življenje, priča tudi nedavni poskus Nacionalsocialne zveze Slovenije, da bi v naši pokrajini ustanovila več podružnic. Prekmurska podružnica Nacionalsocialne zveze je namreč v Ljutomeru, Lendavi in Murski Soboti organizirala zbore članstva in simpatizerjev, vendar je zaradi premajhnega zanimanja uspel le murskosoboški. Zdaj imajo v Pomurju 24 članov, v Sloveniji pa jih je okrog tisoč. Ob tej priložnosti so v Murski Soboti ustanovili žensko zvezo Nacionalsocialne zveze, ki šteje 12 članic.

MJ

Obiskali smo krajevno skupnost Tešanovci

Dela bo vedno dovolj

Krajevna skupnost Tešanovci s 1.107 prebivalci sodi med srednje velike v soboški občini. To bi lahko veljalo tudi za naselje Tešanovci, kjer so ob zadnjem popisu našteli 416 duš, v Vučji Gomili jih je bilo 396; Mlajtinci, Suhi Vrh in Lukačevci pa so manjše vasi, ki so še vključene v omenjeno krajevno skupnost.

Ker število prebivalcev nikakor ni merilo delovnosti, ne moremo zapisati, da maloštevilni niso složni in da ne uresničujejo skupnih ciljev.

O življenju in delu v krajevni skupnosti Tešanovci, o njihovih uspehih ter načrtih v prihodnje smo se pogovarjali s predsednikom Gezekom Rituperjem, ki opravlja naloge predsednika že sedem let.

Kaj vse ste letos naredili v posameznih vaseh?

»Glede na to, da smo v začetku lanskega leta izglasovali krajevni samoprispevek v Tešanovcih, Vučji Gomili in Suhem Vrhu – v Mlajtincih-Lukačevcih pa se bo 5-letni program prostovoljnega zbiranja sredstev vaščanov iztekel naslednje leto – smo lahko tudi letos postorili marsikaj.

Kot že zadnjih nekaj let, so bili v iztekajočem se letu najbolj delovni v Suhem Vrhu in Vučji Gomili. V Suhem Vrhu so namreč uspeli asfaltirati skoraj štiri kilometre dolgo cesto, s črnim trakom pa so povezali še zaselek Rumičov breg, zgradili pa so tudi dve postajališči za avtobus in asfaltirali prostor pred gasilskim domom.

V Vučji Gomili se lahko pohvalijo z urejeno okolico na pokopališču, novo mrliško vežico, ki so jo po nekaj letih naposled le dokončali, nekaj bliž v gručastem zaselku pa je dobilo še vodovod.

Pa tudi na Tešanovce ne smemo pozabiti, saj so ob koncu oktobra dobili asfaltno prevleko na 450 metrov dolgem cestnem odseku od spodnjega dela vasi do pokopališča, asfaltirali pa so tudi šolsko dvorišče.

Med krajani Mlajtinec in Lukačevec pa je letos začutiti nekakšno mrtvilo. Upam, da je to le prehodnega značaja.

Nova mrliška vežica v Vučji Gomili. Fotografija: N. J.

Poleg tega pa smo na vse vaške ceste tudi letos navažali gramoz, skupaj kakih 600 m³; spomladi smo odpeljali smeti z nekaj divjih odlagališč ter obnovili slačilnice in drugače uredili okolico nogometnih igrišč v Tešanovcih in Vučji Gomili.

Čeprav je prispevek krajanov glede na celotno vrednost naložbe pri asfaltiranju cest v primerjavi s sredstvi občinskega proračuna minimalen, smo veseli, da smo lahko zagotovili zahtevane deleže (5 % od naložbene vrednosti).«

Kot ste omenili že prej, z naložbenimi sredstvi nimate posebnih težav, saj imate krajevne samoprispevke?

»To ne bo povsem držalo, saj denarja za vse nikoli ni dovolj. Čestokrat se zato odločimo še za zbiralne akcije po gospodinjstvih. Odvisno od vrednosti naložbe določimo potem tudi višino sredstev, ki jih prispeva posamezno gospodinjstvo.

Tako je bilo pri gradnji mrliške vežice v Vučji Gomili, tako je bilo ob asfaltiranju zadnjega cestnega odseka; veliko pa so prispevali iz svojega žepa tudi krajani v Suhem Vrhu, ki so si asfalt tako močno želeli. Pri tem pa ne smemo pozabiti na prispevke lastnikov vinogradov in drugih kmetijskih površin na bližnjem Jelovškovem bregu.

Odzivi na zbiranje sredstev po gospodinjstvih so bili v glavnem povsod zelo dobri, člane vaških odborov moti edino to, da omenjenih oblik zbiranja ne odobravajo vedno isti redki posamezniki po vaseh. Čestokrat so to taki, za katere bi človek najmanj pričakoval, da bodo obrnili hrbet. Če lahko namreč nekateri mali kmetje prispevajo nekaj tisočakov, zakaj tega nočejo nekateri uslužbenci? Mar ne živimo v isti vasi!«

Kljub temu se je v času vašega predsednikovanja veliko postorilo.

»Rekel bi lahko, da zelo dosti. Ni vasi v naši krajevni skupnosti, ki ne bi imela asfaltne ceste. V tem času smo skupaj uspeli asfaltirati okrog 20 kilometrov cest v vse smeri in skozi vse kraje. V Tešanovcih, Vučji Gomili in Suhem Vrhu smo zgradili ali pa povsem preuredili mrliške vežice; razširili smo telefonsko omrežje, to pa pomeni, da imamo tačas čez 200 telefonskih priključkov, naredili smo kabelsko televizijo v Tešanovcih ter v vsaki vasi obnovili tudi vaške domove.

Našteval bi lahko še marsikaj, vendar menim, da bi bilo prav, da naše skupne uspehe za lepši jutri ocenijo mimoidoči in turisti, ki radi zahajajo v naše kraje.«

Brez načrtov najbrž niste?

»Nismo in tudi nikoli ne bomo. Tako naj bi v prihodnje v Vučji Gomili in Suhem Vrhu asfaltirali še nekaj odsekov vaških cest, v Tešanovcih pa bo potrebno očistiti več kot 15 let staro kanalizacijsko omrežje, v Mlajtincih pa zgraditi novo mrliško vežico.

Kar velik zalogaj pa bo brez dvoma obnova vodovodnih omrežij oz. postopna priključitev na primarni vod mestnega vodovoda. V Suhem Vrhu naj bi se to zgodilo že prihodnje leto.«

G. G.

V Turnišču občina?

Po novi politično-teritorialni razporeditvi naj bi bila med novimi občinami na območju sedanje lendavske občine tudi občina Turnišče. Obsegala naj bi območje sedanje krajevne skupnosti, v katero spadajo poleg Turnišča še Nedelica, Gomilica in Renkovci. Nova občina naj bi štela okoli 3000 prebivalcev. Prihodnja občina bi bila sposobna življenja, saj ima industrijo, močno razvito kmetijstvo in obrt, pa tudi nekaj infrastrukturnih objektov, kot so, pošta, šola, zdravstvena postaja, banka in trgovina. V prihodnjem letu bodo ustanovili tudi turistično društvo, saj imajo turistom kaj pokazati, predvsem čevljarski muzej in srednjeveške freske v stari župnijski cerkvi. Izdali bodo tudi turistično razglednico in razvijali turizem na kmetih.

jani

TURNIŠČE – Čeprav ima Turnišče najmanj dve zanimivosti, ki si ju prihajajo ogledovat turisti (freske v stari župnijski cerkvi in čevljarski muzej), v tem krajevnem središču še nimajo turističnega društva, ki bi ti in druge znamenitosti še bolj približalo turistom. Tudi kraj bi bil prav gotovo še lepše urejen, ko bi imeli organizirano skupino ljudi, ki bi skrbela za lepšo podobo naselja. Zdaj pa vse kaže, da bodo turistično društvo vendarle ustanovili še pred koncem tega leta. Le-to naj bi kmalu izdalo razglednico lepot in zgodovinskih vrednot kraja. (J. Ž.)

BANOVCI – Kraj ima 58 hišnih številk in se počasi širi. V letošnjem letu so asfaltirali tako imenovane lokalne ceste, za kar so uporabili denar, zbran s krajevnim samoprispevkom, 18 domačij pa si je dalo asfaltirati priključke od glavne ceste, ki so jih seveda financirali z lastnim denarjem. V prihodnjem letu bodo skušali izolirati temelje vaške kapele, napeljali naj bi ulično razsvetljavo, uredili avtobusno postajališče, dobro bi pa bilo, da bi se našel denar še za pločnik oziroma sprehajalno pot od toplic do središča vasi. Če pa bi zasadili drevored, bi bilo toliko boljše in lepše. Sicer pa imajo za dosedanjo urejenost kraja veliko zaslug banovski člani turističnega društva Veržej. (F. M.)

ODRANCI – Srečanja starejših občanov, ki so ga pripravili župnijska Karitas, Rdeči križ in krajevna skupnost, se je udeležilo le 48 krajanov, starih nad 73 let, čeprav je vseh skupaj 70. S kulturnim programom so nastopili učenci tamkajšnje osnovne šole, malčki iz vrtca in mlade vaške pevke. Starostnikom je spregovoril predsednik KS Franc Mlinarič; starejše ljudi, ki na srečanje niso mogli priti zaradi bolezni, so obiskali na domu. (J. Ž.)

LJUTOMER – Geotermalno vodo, ki ima temperaturo 150 stopinj Celzija, priteka pa iz globine 4.000 metrov na Kamenščaku pri Ljutomeru, bi lahko uporabljali za pridobivanje električne energije, saj prihaja na površje v obliki pare, vsekakor pa tudi za ogrevanje in seveda v zdravstvene namene. Take so ugotovitve študije, ki jo je dala izdelati ljutomerska občinska skupščina. Bodo našli tudi denar za naložbo? (Š. S.)

GORNJA RADGONA – V radgonskem občinskem proračunu so zagotovili 700.000 tolarjev za nakup stroja za posipavanje soli in drugih snovi na cestah, ko je to potrebno zaradi poledice. Podjetje Komunala bo z novim strojem nadomestilo izrabljenega. Sicer pa so v občinskem »budžetu« odrinili še 800.000 tolarjev za alkoskope. (F. Kl.)

ZNAMENJE – V Zbigovcih so obnovili kužno znamenje, ki stoji na Žnidaričevi njivi, postavljeno pa je bilo pred več sto leti, ko je razhajala kuga. Obnova je stala 80.000 tolarjev. Posebnost tega spomenika je, da je nagnjen kot znameniti stolp v Pisi v Italiji. – Fotografija: L. Kr.

POGOSTITEV – Lepo je, da se starejših ljudi in njihovih zaslug za napredek kraja spomnijo v posameznih bivalnih okoljih vsaj enkrat letno, jih povabijo na srečanje, povedo o trenutnih prizadevanjih kraja za napredek, pripravijo ustrezen program in pogostitev. Tako je bilo tudi v krajevni skupnosti Tišina, natančneje v gostišču Majcen v Rankovcih. 70- in večletnikom je spregovoril predsednik sveta KS Alojz Gomboc. – Fotografija: F. Ku.

MLIN – Kdo je v sedemdesetih letih podtaknil ogenj v mlinu in na žagi v Lucovi, še do danes niso odkrili. Vaščani so mlin obnovili in ga spremenili v vaško-gasilski dom, v katerem imajo tudi kulturne in druge prireditve, v delu doma pa so uredili zbiralnico mleka in gasilsko garažo. – Fotografija: M. G.

REČANJE – Od 150 vabljenih je prišlo na srečanje le nekaj več kot polovica (80) starejših ljudi. Vzrok, da udeležba ni bila množična, je najbrž slabo vreme. Zbrane je v imenu organizatorja spregovorila Darinka Černela, krepkega zdravja pa je sokrajanom želel beltinski župan Jože Kavaš. V nadaljevanju so nastopili otroci iz vrtca, šolarji in mladina ter mlada humorista Trezika in Marek. Potem sta bila pogostitev in ples, na katerem so igrali akiregeri. Aktivisti Rdečega križa in podmladkarji so se spomnili tudi 36 starejših, ki so v domu oskrbovancev v Rakičanu, saj jih obiskali in jim izročili darila. Enako pozornost so izkazali tudi starejšim beguncem iz BiH, ki začasno žive v Beltincih. – Fotografija: F. Matko.

MIKLVAVŽ – V Črenšovcih so imeli Miklavžev sejem, istega dne zvečer pa je dobrotnik prišel v vaško dvorano in obdaroval pridne otroke. Uprizorili so tudi igrico Miklavž prihaja. Miklavževanje sta pripravila krajevna organizacija krščanskih demokratov in krajevna skupnost. – Fotografija: Š. GJURICA

APAČE – 5. decembra je apaška dramska skupina pripravila spevoigro Miklavž prihaja. Uživalo je staro in mlado, potem pa je prišel Miklavž in razdelil 250 paketov. Tedaj si je odahnilo tudi 33 nastopajočih na prireditvi. (Ema)

POGREŠATE VESTI IZ DOMAČEGA KRAJA? NAŠI NOVINARJI IN DOSEDANJI DOPISNIKI NE MOREJO »POKRITI« DOGODKOV IN ZANIMIVOSTI IZ VSEH KRAJEV PRLEKIJE IN PREKMURJA, ZATO POSTANITE VESTNIKOV DOPISNIK ALI VSAJ »OBVEŠČEVALEC«. ZVEZO LAHKO VZPOSTAVITE PO TELEFONU, ŠTEVILKA JE 33 019. ZAHTEVAJTE SOBOČANA.

Knjižnice imajo malo denarja

Matična knjižnica lendavske občine je v eni najlepših lendavskih zgradb, v nekdanji Laubhaimerjevi vili, ki je bila po vojni veliko let v lasti vojske. Šele pred dobrimi desetimi leti se je vanjo vselila knjižnica. K matični knjižnici spadajo še knjižnice v Gaberju, Dolini, Petišovcih, Dobrovniku, Genterovcih, V.Polani, Hotizi, Odrancih, G. Bistrici, Črenšovcih, Turnišču in Kobilju. Lani so izposodili 32.000 knjig, glede na število prebivalstva občine je to 1,3 knjige na občana, in to je dokaz, da prebivalci lendavske občine radi berejo. Žal v zadnjih letih zaradi pomanjkanja denarja knjižnica ne more kupiti vseh novosti, ki se na trgu pojavljajo. V matični knjižnici izposojajo tudi videokasete, po te prihajajo predvsem mladi.

jani

Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)

Odgovor, ki smo ga pričakovali na vprašanje št. 13, se glasi: Prvo Nobelovo nagrado za mir sta prejela leta 1901 Henri Dunant (švicarski človekoljub, ustanovitelj Rdečega križa) in Frideric Passay (francoski ekonomist in politik). Tako je odgovoril tudi nekdo iz Smlednika ali okolice, zato naj nam sporoči še svoj polni naslov, če želi, da mu bomo poslali nagrado, kajti žreb je izbral prav njegovo dopisnico. Čestitamo!

KUPON št. 15

Ali veste, kje je najdaljši viseči most na svetu? Odgovore (s kuponi) pošljite najkasneje do 22. decembra na naš naslov in pripišite »ALI VESTE«.

Srečanje z lovcem

Hodili smo po gozdu. Tam smo srečali lovca in se z njim pogovarjali. Oblečen je bil v zeleno obleko. Lovec potrebuje puško, nož in daljnogled. Ima tudi zvestega prijatelja psa. Pozimi krmi živali. Divjad strelja samo takrat, ko je to dovoljeno. Večkrat mora poskrbeti tudi za ranjene živali. Tudi mi smo prinesli s seboj koruzo. Zluščili smo jo in natrosili po krmišču.

DOMINIK SMODIŠ, 2. a
OŠ Bakovci

O slavljenki

Ob obletnicah je priložnost, da o stvareh spregovorimo drugače, jim namenimo pozornost in jih naredimo slovesnejše. 12. novembra letos je bila naša šola stara natanko sto let. To sem prebral v Zgodovini Ljutomera, pa tudi že dolgo se govori o tem.

Pravzaprav nas ta naša šola spremlja že vso mladost. Samo pomislimo, kaj vse se nam je medtem dogajalo: odraščali smo, izgubili mlečne zobe, postajali pametnejši, komaj smo čakali počitnice in se potem veseli znova srečali.

Ko sem dobil to nalogo, gotovo nisem bil hvaležen g. Ohmanovi, da mi jo je naložila, ker res nisem vedel, kako naj stvar izpeljem. Pa sem si nekega dne mislil, grem malo posedet na šolo, mogoče me kaj prešine.

Medtem ko sem šel po cesti navzgor, sem se spomnil maminega pripovedovanja, da je bila to včasih blatna pot, zaraščena s košatim grmovjem. Tako sem počasi prišel na šolsko dvorišče in vstopil v obokano vežo, ki vodi na glavni hodnik. Naslonil sem se na radiator ob široki okenski polici in moja navzočnost ni motila nikogar. Nekje na dolgem hodniku je odmevalo zapiranje vrat tistih, ki pospravljajo za nami. Sicer pa je bila tišina.

Poskušal sem si predstavljati, kako je bilo tu pred mnogimi leti. Najbrž ne veliko drugače kot v naših časih. Veliko različnih usod se je zvrstilo, morda je bilo včasih bolj veselo, drugič zopet manj. Prestali pa so vsi. So bili učitelji takrat strogi? So hodili s palicami po tem hodniku? Nekje sem prebral, mislim, da je bilo v Dickensu, da je bila palica zelo primerno vzgojno sredstvo. Ne bom se spuščal v razglabljanje o tem, ali je to dobro ali ne, na srečo poznajo učitelji dandanes dosti bolj mile oblike kazni in najhujša nesreča je v glavnem »cvek« v redovalnici. Tako pri pouku, če pa pride do prepirov med nami, pa je že od nekdaj znano, da imamo sodnika za plotom. V tem se najbrž nismo nič spremenili. Drugačni smo v tem, da je poleg drugega znanja dobro biti poučen tudi o popularnih stvareh, kot so »wrestling«, »kick-boxing« in o zgagah v Beverly Hillsu na Sky One. Pač času primerno.

Hodnik, v katerem sem sedel, je zidan v starem slogu z oboki. Ali veste, da so za to stavbo naredili 333.000 opek? Včasih šola ni stala tu na griču, temveč spodaj v bližini župnišča. Pred letom 1890 je imel Ljutomer štirirazredno deško in trirazredno dekliško šolo. Otroci vseh okoliških krajev (nekateri imajo danes svoje šole) so obiskovali pouk v Ljutomeru. Zaradi tega je krajevni šolski svet predlagal, da bi zgradili novo. Vsi so bili za to, vendar je primanjkovalo denarja in prostora. V ta namen izvoljeni odbor se je najprej pogajal za Anuškov vrt, nato za Seršenovega, pa ni bilo nič. 1888. leta je Avstro-Ogrska praznovala štiridesetletnico vladanja svojega cesarja Franca Jožefa.

V čast te obletnice je ljutomerski trg daroval šolskemu svetu za stavbišče šolski vrt, ki je bil premajhen, zato so ga zamenjali za dve bližnji parceli. Na cesarjev rojstni dan so slovesno položili »vogelni« kamen. Vendar je delo hitro zastalo, ker je bilo zemljišče premokro, zaradi bližine ceste prašno in nemirno, pa še preveč oddaljeno od cerkve. Glede na vse to je okrajni šolski nadzornik Janez Kukovec predlagal mirnejši bližnji prostor na griču z lepim razgledom na mesto. Tam so odkupili dve parceli: Muratovo njivo in Smodišev gozd za 1200 goldinarjev. Šolski svet je dal še isto leto (1891) napraviti 333.000 kosov opeke, kot sem že omenil. Ko si je vse skupaj ogledala posebna komisija, se je gradnja začela. Le-to je prevzel zidarski mojster Jožef Michel iz Gradca.

Nova šola je imela štiri učilnice za dekliško in štiri za fantovsko šolo, stanovanja za učitelje in različne shrambe ter je stala čez 50.000 goldinarjev. Otvoritev z blagoslovom je bila 12. novembra leta 1893.

Takšna je kratka zgodovina, do otvoritve nove šole. Manj vem o tistih, ki so v njej poučevali, nekaj pa sem jih le izbrskal iz zapisov. Prvi dolgoletni ravnatelj je bil Janez Robič, ki ga je leta 1923 nasledil šolski upravitelj in okrajni nadzornik Franc Karbaš. Od leta 1893 so službovali na tej šoli mnogi prizadevni učitelji; Franc Čeh, Ivan Karba, Julijana Stopar, Franc in Miroslava Zacherl, Ciril Mikl in mnogi drugi. Ta moj vir sega le do leta 1923.

Marsičesa nisem napisal. Moje misli so nametane vsepovprek in so samo delček neke dolge zgodovine. O vsej širini stoletnice ne morem pisati. Za obstoj nekega naroda so pomembni jezik, šola in kultura, to sem si sposodil z drugega zelnika.

Ljutomersko šolo so držali vseskozi pokonci pokončni ljudje in dobri učitelji. O slavljenki pa vse najboljše. Tako sem mislil, ko sem odhajal po asfaltu navzdol.

TOMAŽ ZUPANČIČ, 8. b
OŠ Ivana Cankarja
Ljutomer

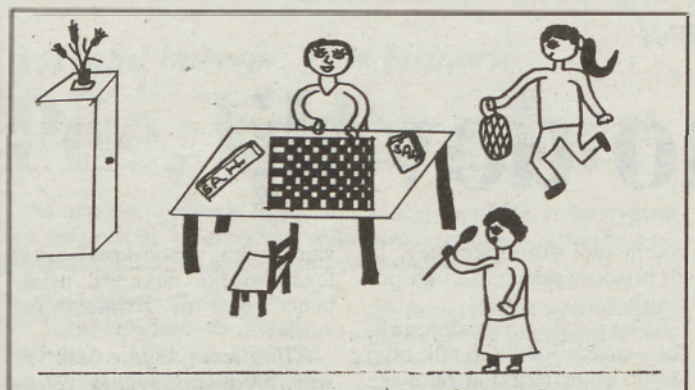

ŠAHIRANJE, NEDA TOMPA 4. r. OBRANCI

Koledar

Koledar na steni visi,
dneve šteje in hiti.
Le zakaj se mu mudi?

Pomlad minila je,
za njo poletje,
zdaj jesen je,
pred vrati pa zima že.

Še od Miklavža, Božička
in dedka Mraza se bomo poslovili
pa novemu letu nazdravili.

MOJCA BALAŽIC, 3. r.
OŠ Oranci

Jaz

Sem učenka 7. razreda, torej najstnica. Sem srednje postave, okrogla plavolaska, oči pa imam mačje zelene. Za modo se ne zmenim preveč. Pomembno je, da se obleka prilega mojemu telesu.

Sem čustveno dekle. Marsikdo misli, da me pozna, vendar ni tako. V sebi nosim skrivnosti, za katere ve malokdo.

Bilo je letos poleti. Z bratrancem sva obiskala njegovega prijatelja. Bil je visoke postave in je imel kakšnih 17 let. Kot se je pokazalo, je bil strasten kadilec. Tudi meni sta ponudila cigareto, a sem jo z močnim glasom odklonila. Onadva pa sta me nagovarjala in nagovarjala, naj poskusim, saj mi ena cigareta ne more škoditi. Začel se je prepir in kmalu sem zapustila prijateljevo stanovanje ter nadaljevala pot proti domu sama. Čez nekaj časa me je dohitel bratranec in mi rekel: »Mislil sem, da si bolj lahkomiselna in razbijaška.« Odkril je torej, da sem trdoglava, da ne popustim zlahka.

Kaj naj še napišem o sebi? Če sem kaj izpustila, naj me kdo opomni.

MATEJA VREČIČ, 7. r.
OŠ Puconci

Rumeni list

Jesenski veter,
kaj tako močno
in glasno pihljaš,
da list na veji niha
in zelo težko diha?

Šum, šum, šum...
in list se od veje loči,
na hladno zemljo skoči.

MATEJA MOLEK, 4. r.
Podružnična
OŠ Spodnja Ščavnica

Dedku Mrazu

Ime mi je Vanja. Rodila sem se 28. 12. 1983. leta. Dragi moj dedek Mraz, vsa ta leta si mi prinašal darila. Mama pravi, da si me prvič obdaril, ko sem bila stara tri dni. Vsa ta darila za novo leto so tudi darila za moje rojstne dneve, ki so se kot v bajki vrstile v najlepšem mestu na svetu – Mostarju. A potem je prišla vojna.

Prej sem si, dragi dedek Mraz, želela, da bi mi za novo leto prinesel igračke. Zdaj pa si želim, da, če moreš, ustaviš vojno, da se bom lahko vrnila v Mostar in da bom lahko spet kot prej srečna in brezskrbna. Želim, da bi bila Slovenija še lepša, ker je sedaj za Bosno in Hercegovino moja druga domovina. Stricu Alojzu in teti Dragici želim trdno zdravje in srečo. Onadva sta nam omogočila, da kljub begunstvu živimo kot državljani Slovenije. Najlepše želje namenjam tudi Rdečemu križu v Murski Soboti. To je sedaj moje drugo mesto.

Dragi dedek Mraz, želim si tudi, da bi Mostar obnovili, da bom spet lahko radostno hodila čez stari most. Prosila bi te še, da prineseš darila otrokom v Mostarju in v BiH ter da ne dovoliš, da bi nanje streljali, medtem ko se igrajo na snegu.

Hvala ti, dedek Mraz

tvoja Vanja

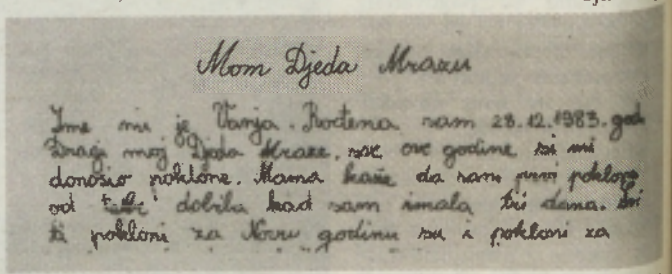

Mom Djeda Mrazu

Ime mi je Vanja. Rođena sam 28.12.1983. god. Dragi moj Djeda Mraze, sve ove godine si mi donosio poklone. Mama kaže da sam prvi poklon od tebe dobila kad sam imala tri dana. Ti si poklони za Novu godinu su i poklони za

P. S.: To pismo je dedku Mrazu napisala 10-letna Vanja Čatić, ki živi pri sorodnikih v Krogu. Saj se vsi strinjate, da se ji te želje uresničijo, mar ne?

Pa še nekaj je potrebno popraviti iz prejšnje številke. ***Ljubo Štrakl, ki je napisal narečni sestavek o martinovanju, obiskuje 8. razred OŠ Gornja Radgona, in ne Križevci.*** Pa brez zamere!

Zgodilo se je

Vprašali boste, kaj se je zgodilo. Mi pa vam lahko zagotovimo, da skoraj nismo mogli verjeti, ko smo videli, da se je vendarle začelo. Starejši so imeli solze v očeh, mlajši so se smejali, objemali, skakali in vpili, kolikor se je dalo. Vsi pa smo bili presrečni. Nihče ni mogel verjeti, da smo vendarle dočakali to dejanje. Strmeli smo in se samo čudili. Nihče ni ostal ravnodušen. Dolgoletne želje in pričakovanja so se začela uresničevati. Ne bodo nas več odpravljali samo z lepimi besedami. Konec je večnih obljub. Kar niso dočakali naši starši in se ni uresničilo našim starejšim bratom in sestram, se je izpolnilo nam. Kaj zato, če smo nekateri že v višjih razredih. Lepo se nam zdi, da se je vendarle zgodilo.

Bil je 25. november. Vsi delavci šole in učenci smo bili navzoči, ko so nam ‚zakoličili' novo šolo. Dolgoletne želje so se začele spreminjati v resničnost. Sprašujemo se, kdaj bomo nastopili na otvoritvi nove šole.

Člani dramskega krožka
OŠ Mala Nedelja

Biber Bober ponuja slovenski gradbeni material avstrijskemu trgu

Avstrijci nas imajo radi le kot kupce

Podjetnika iz Gornje Radgone Robert Krempl (Reflex) in Peter Fridau sta v začetku leta 1992 v avstrijski Radgoni uradno registrirala družbo z omejeno odgovornostjo Biber Bober za prodajo na veliko in drobno. Od septembra lani imajo v Radgoni tudi 300 kvadratnih metrov prodajnih in poslovnih prostorov, ki so jih uredili v nekdanjih garažah. Načrte je naredil ptujski arhitekt, znak je delo Anice Žula, ideja o bobru (v nemščini je to Biber) pa je zrasla v glavi Ivana Žvegla, vodje prodaje, ki skupaj z avstrijskim in slovenskim trgovcem ter direktorjem g. Fridauom ustvarja kar lepe posle. Po več kot enem letu imajo že kar nekaj izkušenj o poslovanju na avstrijskem trgu.

V trgovini je na izbiro gradbeni material v glavnem slovenskih izdelovalcev; cena je ugodnejša zaradi davkov, pa tudi zato, ker lahko nabavljajo blago neposredno pri izdelovalcih; običajno je slovenska drobnoprodajna mreža bolj ali manj odvisna od veleprodaje in številnih posrednikov, zaradi česar je blago dražje. Slovenski kupci dobijo v njihovi trgovini – tako kot v vseh avstrijskih – povrnjen prometni davek, do določene vrednosti pa so oproščeni tudi plačila carine. Kakšni so pogoji delovanja slovenskih podjetnikov v Avstriji? Vodja prodaje **Ivan Žvegla** je povedal:

»Moram priznati, da smo hendikepirani, ker nastopamo kot tuja firma in smo tukaj tujci, in zato, ker je to okolje bolj zaprto kot kakšno drugo. To čutimo predvsem pri kakšnh administrativnih zadevah. Primeri se, da marsikatera stvar traja dlje časa, kot bi bilo zaželjeno! Imamo ljudi, ki so nam naklonjeni in nam pomagajo, toda prek vseh ovir se vedno ne da. Srečujemo se z nezaupanjem določenega sloja kupcev. Doslej Avstrijci niso bili navajeni, da bi se Slovenci v Avstriji pojavljali tudi kot poslovneži. Poznajo nas le kot hvaležne kupce, ne pa kot prodajalce. Toda kupci so zadovoljni in se vračajo. Konkurenca nam ni delala nobenih problemov, saj nikogar ne ogrožamo. Prave trgovine z gradbenim materialom v avstrijski Radgoni pravzaprav ni. Posamezne trgovine prodajajo le določene izdelke, na primer opeko, beton, železo. Pri nas je poudarek na stavbnem pohištvu. Značilno je, da so radgonski trgovci nenaklonjeni vsakemu, ki se pojavi na novo, pa čeprav bi ga ta utegnil ogroziti le v eni blagovni skupini. Zaradi tega potem verjetno prihaja do administrativnih zapletov...administracija in trgovina sta v takih majhnih krajih vedno povezani,« **je povedan Ivan Žvegla.**

Ivan Žvegla, vodja prodaje v firmi Biber Bober v avstrijski Radgoni, ki so jo ustanovili gornjeradgonski podjetniki.

Staro zgradbo z garažami pred radgonsko bolnišnico so leta 1992 obnovili in spremenili v trgovino z gradbenim materialom.

Dokaj uspešni so tudi pri veleprodaji, kjer skušajo trgovski mreži v Avstriji posredovati izdelke slovenskih izdelovalcev, predvsem izdelke matične firme Reflex iz Gornje Radgona. Sodelujejo še z Inlesom, LIP- om, mariborsko Livarno, Metalplastom iz Ruš in litijsko Lesno industrijo. Cilj veleprodaje v Radgoni je razširiti tržišče slovenskim izdelovalcem ter jim omogočiti ugoden nakup reprodukcijskega materiala. Kot uvozno-izvozna firma sodelujejo z Madžarsko, Češko, Slovaško, Poljsko in drugimi. Največji problem je neprilagodljivost slovenskih izdelovalcev, ki se ne zmorejo prilagajati zahtevam trga: »Srečujemo se s problemi, značilnimi za Slovenijo. Naši dobavitelji imajo proizvodnjo prilagojeno velikoserijski proizvodnji za množične gradnje. To pa avstrijskemu trgu ne ustreza: **avstrijski trg je trg individualnega kupca, v poštev pride butični način proizvodnje.** Hkrati imajo slovenski obrtniki premajhne zmogljivosti ali pa nimajo ustrezne tehnologije. Zato iščemo in navezujemo stike s srednje velikimi obrtniki, ki bi zadovoljili prej omenjene zahteve.«

Uspeh na avstrijskem trgu za slovenske podjetnike torej ni več vprašanje. Vprašanje je le, kako dolgo bodo lahko uspešni?

BERNARDA B.PEČEK
Fotografija: Nataša Juhnov

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 7. 12. 1993 in ponedeljkom 13. 12. 1993.

Ljubljanska borza vrednostnih papirjev je 8. 12. vključila v borzni informacijski sistem (BIS) prve tri vrednostne papirje, do konca leta pa se bo preko tega sistema trgovalo z vsemi vrednostnimi papirji, ki kotirajo na borzi. S tem bo odpadel klasičen OTC trg.

V tem tednu je bilo začasno ustavljeno trgovanje kar z dvema vrednostnima papirjema in sicer z obveznico Občina Zagorje, katere tečaj je porasel za več kot trideset odstotkov in delnico MK Založbe, katere tečaj je upadel za več kot trideset odstotkov. Delniška družba MK Založba je sporočilo za javnost objavila v soboto 11. 12., občina Zagorje pa v ponedeljek 13. 12., obe pa sta v sporočilih objavili, da ni prišlo do sprememb, ki bi lahko vplivale na padec oziroma porast tečaj.

Uvrščena kotacija I – obveznice

V začetku tega tedna je enotni tečaj obveznice RSL 1 naraščal. Tako je 7. 12. porasel iz 98,7 na 98,9, ko je bilo za 7201 lot prometa, se na tem nivoju zadržal tudi naslednjega dne pri 6165 lotih prometa, v četrtek pa poskočil na 99,1 (11425 lotov prometa). V petek se je njen enotni tečaj zadržal na nivoju predhodnega dne, ko je bilo za 12513 lotov prometa, v ponedeljek pa padel na 98,8 pri kar 23475 lotih prometa.

Tudi enotni tečaj obveznice RSL 1 z davčno olajšavo je v tem tednu naraščal. 7. 12. je tako poskočil za 1,7 odstotne točke iz 94,0 na 95,7 pri prometu 94 lotov, naslednjega dne so bili po enakem tečaju sklenjeni aplikacijski posli s 5 loti, v četrtek pa je poskočil na 97,5 (100 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj zdrsnil na 96,0 pri prometu 700 lotov, v ponedeljek pa ostal na istem nivoju, ko je bilo za 857 lotov prometa.

Enotni tečaj obveznice RSL 2 je v tem tednu neznatno nihal. Tako je 7. 12. padel iz 98,2 na 98,1 pri prometu 858 lotov prometa, se naslednjega dne vrnil na 98,2 in na tem nivoju ostal še v četrtek, skupno pa je bilo za 900 lotov prometa. V petek so bili s to obveznico sklenjeni le aplikacijski posli s 3 loti, enotni tečaj se je izoblikoval na 98,3, v ponedeljek pa padel na 98,1, ko je bilo za 369 lotov prometa.

Z obveznico RSL 2 z davčno olajšavo so bili 10. 12. sklenjeni aplikacijski posli s 3 loti po tečaju 95,0 (–1,0 odstotno točko).

7. 12. je za 1,4 odstotne točke (iz 84,3 na 85,7) poskočil enotni tečaj RSL 8, ko je bilo za 40 lotov prometa, v petek pa padel celo niže od izhodiščnega in sicer na 84,0 pri prometu 100 lotov.

Uvrščena kotacija II – obveznice

Enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana je v tem tednu naraščal. Tako je 7. 12. porasel iz 96,0 na 96,4 pri 136 lotih prometa, naslednjega dne na 96,5, ko je bilo za 40 lotov prometa, v četrtek pa na 96,8 (85 lotov prometa). V petek in ponedeljek je njen enotni tečaj ostal nespremenjen, skupno pa je bilo za 3626 lotov prometa, od tega v ponedeljek le 36.

Z obveznico Mesto Ljubljana izkoriščeno davčno olajšavo je bil 10. 12. opravljen promet le z 1 lotom po tečaju 91,0, kar predstavlja nespremenjen tečaj glede na zadnji sklenjeni posel 23. 11.

Prosti trg – obveznice

Enotni tečaj obveznice Gorenje se je v času od 7. do 10. 12. zadržal na stabilnih 101,0, skupno je bilo za 4063 lotov prometa, v ponedeljek pa padel na 100,9, ko je bilo za 97 lotov aplikacijskih poslov.

Z obveznico Lek 2 so bili 7. 12. sklenjeni aplikacijski posli s 4 loti po nespremenjenem tečaju 99,5.

V tem tednu je zadržala stabilen enotni tečaj obveznice Občina Laško in sicer 68,7, z njo se je trgovalo v torek in petek, skupno pa je bilo za 1327 lotov prometa. V ponedeljek so bili s 40 loti prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 69,0. Enotni tečaj obveznice občine Zagorje je v tem tednu naraščal. 7. 12. je tako porasel iz 56,4 na 57,2 pri 176 lotih prometa, naslednjega dne pa na 58,3, ko je bilo za 40 lotov prometa. S tem tečajem je tudi presegel 30 odstotno povišanje, zato je bilo trgovanje s tem papirjem začasno ustavljeno in sicer do ponedeljka, ko je njen enotni tečaj poskočil na 60,0 pri 1820 lotih prometa.

Nihal je v tem tednu enotni tečaj obveznice PTT Celje. 7. 12. je tako porasel iz 99,4 na 100,0 (86 lotov prometa), naslednjega dne padel na 99,8 pri 22 lotih prometa, v četrtek pa poskočil na 100,6, ko je bilo za 40 lotov prometa. V petek je njen enotni tečaj neznatno padel na 100,5 pri prometu 61 lotov. Tudi enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica je v tem tednu nihal. 8. 12. so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 54 loti po tečaju 106,0 (+0,6 odstotne točke), naslednjega dne je njen enotni tečaj padel na 105,8, ko je bilo za 164 lotov prometa, v petek poskočil na 106,2 pri 41 lotih prometa, v ponedeljek pa padel na 106,0 (100 lotov prometa). Enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana je 7. 12. padel iz 107,3 na 107,0, ko je bilo za 30 lotov prometa, se naslednjega dne vrnil na 107,3 pri 13 lotih prometa, da bi v četrtek ponovno pristal na 107,0 (190 lotov prometa). Po nespremenjenem tečaju so bili v petek s 13 loti prijavljeni aplikacijski posli.

Enotni tečaj obveznice Rogaška 1 je 7. 12. poskočil iz 84,0 na 87,0 pri 22 lotih prometa, naslednjega dne pa so bili prijavljeni aplikacijski posli s 93 loti ponovno po tečaju 84,0. 7. 12. je bil prijavljen tudi aplikacijski posel z 1 lotom obveznice Rogaška 2 po nespremenjenem tečaju 30,0.

Prosti trg – delnice

V tem tednu je enotni tečaj delnice Dadas rahlo nihal. Tako je 7. 12. porasel iz 165150 na 167580 pri 228 lotih prometa, naslednjega dne padel na 166451, ko je bilo za 191 lotov prometa, v četrtek pa porasel na 167716 (155 lotov prometa). Neznatno je porasel njen enotni tečaj tudi v petek in sicer na 167806 pri 46 lotih prometa in v ponedeljek na 167882, ko je bilo za 75 lotov prometa.

Enotni tečaj redne delnice Finmedia je 7. 12. poskočil iz 86066 na 87421, ko je bilo za 230 lotov prometa, naslednjega dne padel na 86869 pri 107 lotih prometa, v četrtek pa ponovno poskočil, tokrat na 88000 (20 lotov prometa). V ponedeljek so bili s 65 loti prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 87000.

Redna delnica Hipotekarna banke Brežice je v tem tednu nihala. Njen enotni tečaj je 7. 12. porasel iz 3765 na 3790, ko je bilo za 103 lotov prometa, naslednjega dne so bili prijavljeni aplikacijski posli z 22 loti po tečaju 3822, v četrtek pa je njen enotni tečaj padel na 3760 pri 308 lotih prometa.

Enotni tečaj prednostne delnice Hipotekarne banke Brežice je 7. 12. porasel iz 3702 na 3748, ko je bilo za 3271 lotov prometa, naslednjega dne na 3751 pri 742 lotih prometa, v četrtek pa na 3760 (1232 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 3746, ko je bilo za 1012 lotov prometa in se v ponedeljek zadržal na istem nivoju pri 550 lotih prometa.

7. 12. je enotni tečaj prednostne delnice KBT padel iz 37227 na 36957, ko je bilo za 210 lotov prometa, naslednjega dne porasel na 37130 pri 112 lotih prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v četrtek (4 loti prometa). V petek so bili z 20 loti prijavljeni aplikacijski posli po tečajih od 36800 do 37400, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 37250, v ponedeljek pa z 8 loti po tečaju 36500.

Enotni tečaj delnice LEK je 7. 12. padel iz 12183 na 12100 pri prometu 44 lotov, naslednjega dne so bili prijavljeni aplikacijski posli z 8 loti po nespremenjenem tečaju, v četrtek pa je padel na 12000, ko je bilo za 90 lotov prometa. V ponedeljek so bili s 15 loti prijavljeni aplikacijski posli po nespremenjenem tečaju.

Tudi v tem tednu je enotni tečaj delnice MK Založba padal in tako v tednu dni padel za 30 odstotkov. 7. 12. je tako padel iz 3900 na 3510, ko je bilo za 1492 lotov prometa, naslednjega dne pa na 3303 pri 885 lotih prometa. Do ponedeljka (objava sporočila za javnost) je bilo trgovanje s to delnico ustavljeno, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj neznatno porasel na 3357, prometa pa je bilo za 1772 lotov.

Enotni tečaj delnice NIKA je v tem tednu nihal. Tako je 7. 12. porasel iz 84785 na 85350, ko je bilo za 162 lotov prometa, naslednjega dne na 88271 pri 841 lotih prometa, v četrtek pa padel na 85525 (195 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 85459 pri 155 lotih prometa, v ponedeljek pa na 85200, ko je bilo le za 5 lotov prometa.

V tem tednu je nihal tudi enotni tečaj delnice Probanke. 7. 12. je tako padel iz 22510 na 22150, ko je bilo za 943 lotov prometa, naslednjega dne porasel na 22618 pri 4230 lotih prometa, v četrtek pa padel na 21774 (2980 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj padel, tokrat na 21662, ko je bilo za 550 lotov prometa, v ponedeljek pa na 21238 pri 562 lotih prometa.

Enotni tečaj prednostne delnice Rogaške je 7. 12. ostal na istem nivoju (2600), prometa pa je bilo za 20 lotov.

8. 12. je enotni tečaj delnice Salus padel iz 6500 na 6400 pri 20 lotih prometa.

V začetku tedna je enotni tečaj redne delnice SKB v glavnem padel. Tako je 7. 12. padel iz 27191 na 26900, ko je bilo za 3040 lotov prometa, naslednjega dne na 26577 pri 1312 lotih prometa, v petek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli s 33 loti, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 26521. V ponedeljek je njen enotni tečaj poskočil na 26746, prometa pa je bilo za kar 9450 lotov.

Enotni tečaj prednostne delnice SKB je v tem tednu nihal. Tako je 7. 12. porasel iz 22361 na 22539, ko je bilo za 451 lotov prometa, naslednjega dne na 22629 pri 405 lotih prometa, v četrtek pa padel na 22291 (269 lotov prometa). V petek so bili z 208 loti prijavljeni aplikacijski posli, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 22521, v ponedeljek pa je njen enotni tečaj padel na 22250 pri prometu 167 lotov.

Delnica Terme Čatež je v torek 7. 12. padla iz 745 na 727, ko je bilo za 80 lotov prometa, naslednjega dne pa na 721 pri 370 lotih prometa. V petek je njen enotni tečaj porasel na 730 in se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek, skupno pa je bilo za 222 lotov prometa.

7. 12. je enotni tečaj prednostne delnice UBK porasel iz 36477 na 36944, ko je bilo za 310 lotov prometa, naslednjega dne padel na 36458 pri 727 lotih prometa, v četrtek pa ponovno porasel, tokrat na 36913 (770 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj padel na 36752 pri 160 lotih prometa, v ponedeljek pa porasel na 36952, ko je bilo za 106 lotov prijavljenih aplikacijskih poslov.

Božinović Tončka
NIKA d.d.
Poslovalnica Maribor

Tolarski depoziti

Tolarski depoziti so namenjeni varčevalcem, ki imajo večje vsote privarčevanih tolarskih sredstev.

Sredstva lahko vežete za dobo od 31 dni do enega leta.

Višina obresti je spremenljiva in odvisna od višine vezanih sredstev in roka vezave sredstev in znaša od R + 6 do R + 12. Obresti se obračunajo ob zapadlosti depozita.

Pridite v našo enoto v M. Soboti, Lendavska 11 in se prepričajte o naši podrobni ponudbi.

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Revizija v praksi

V Sloveniji smo dobili prve pooblaščene revizorje, ki jih je imenovalo Ministrstvo za finance na predlog Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Tako uradno tudi oživljajo revizorske hiše, za katere je pogoj, da imajo zaposlenega vsaj enega pooblaščenega revizorja.

Na območju Pomurja je bila ustanovljena dosedaj edina revizorska hiša »AUDIT« (angl. revizija).

Revidiranje podjetij

V skladu z zakonom o gospodarskih družbah, ki razvršča gospodarske subjekte v mala, srednja in velika podjetja, je obvezno redno revidiranje letnih računovodskih izkazov (izkaz bilance stanja, izkaz bilance uspeha in v prihodnje izkaz denarnih tokov) v vseh srednjih in velikih podjetjih. Vendar naša podjetja v tej smeri še preveč ne razmišljajo, čeprav omenjeni zakon že nekaj časa velja. V podjetjih so sedaj še najbolj aktualna področja: izdelava otvoritvene bilance na dan 1.1. 1993. **Za to so potrebne cenitve nepremičnin, ki jih opravljajo cenilci, ki imajo licence za vrednotenje nepremičnin po metodi ASA oziroma za otvoritvene bilance.**

Pred vrati so aktivnosti okrog priprav programov lastninskega preoblikovanja. V podjetjih razmišljajo, na podlagi katerih vrednosti se bodo lastninili. V večini podjetij so že pristopili k vrednotenju podjetij pri zato pooblaščenih institucijah. Cenilci vrednosti podjetij jih največkrat vrednotijo po dveh metodah, in sicer po metodi neto sedanje vrednosti in po metodi prihodnjih donosov. Zgrešena so mnenja, **da lahko vrednotiš podjetje samo po eni metodi, kajti tako ne dobiš primerjalne vrednosti in cenitev ni priznana s strani Agencije za prestrukturiranje gospodarstva Republike Slovenije.**

V sklopu naše dejavnosti imamo, poleg pooblaščenega revizorja, cenilca z licenco za vrednotenje podjetij, cenilcev za vrednotenje nepremičnih in premičnin po metodi ASA tudi cenilca za vrednotenje nepremičnin za otvoritveno bilanco.

Ovrednotili smo že približno 15 podjeti, nekaj pa jih še vrednotimo. Sedaj imamo največ dela z izdelavo otvoritvenih bilanc in s svetovanji pri izdelavi le-teh. Kompletirali smo tudi ponudbo z izdelavo programov lastninjenja vse do vpisa v sodni register, kjer sodelujemo s priznanimi strokovnjaki s področja prava (odvetniki prihodnjimi notarji).

Dosti je še podjetij, kjer še ne poteka vrednotenje, vzrokov je več, ali je v podjetjih premalo strokovno sposobnih ljudi, ki bi bili v celoti seznanjeni z vsemi možnimi oblikami lastninskega preoblikovanja, ali pa takih, ki nimajo finančnih sredstev, ker jim tekoče poslovanje to ne dopušča. Obstajajo pa tudi podjetja, v katerih je bila cenitev že opravljena, vendar ta ni več veljavna, ker se ne nanaša na datum 1.1.1993 ali pa nepremičnin in premičnin niso ocenili za to pooblaščeni cenilci.

V letu 1994 bo še potrebno mnoga podjetja ovrednotiti. To je osnovni razlog, da podjetja še niso zainteresirana za revidiranje rednih letnih računovodskih izkazov.

Lastninsko preoblikovanje bo potekalo še v prihodnjem letu. Ko bodo imela podjetja potrjene programe za lastninsko preoblikovanje in bodo izvedla vse aktivnosti v zvezi s tem, bo potrebno vse nove družbe, ki bodo večinoma delniške, tudi legalizirati. To pomeni, vpisati v sodni register. Eden od pogojev je tudi priloženo revizorsko mnenje o zadnjih letnih računovodskih izkazih.

To mnenje je lahko pozitivno, negativno ali s pridržkom. Več bo problemov, kako do tega mnenja priti, kajti zato bo potrebno opraviti revizijo celoletnega poslovanja. Pooblaščeni revizorji so že imenovani, vendar vsi verjetno tudi ne bodo začeli takoj delati v revizijskih hišah in tudi na terenu ne. Tako pričakujemo v naslednjem letu zelo velike potrebe po teh delih. Menimo, da si pooblaščeni revizorji ne bodo dovolili takega pristopa, da bi izdajali revizorska mnenja brez opravljenih revizij, kajti temu sledijo zelo hude posledice.

Po zakonu o gospodarskih družbah sledijo spremembe tudi v družbah z omejeno odgovornostjo (d.o.o). Pri nas je bila moda ustanavljanja teh podjetij. Podjetja so bila ustanovljena z ustanovnim vložkom 2.000, 8.000 in 100.000 tolarjev. Zdaj jih je potrebno, v skladu z zakonom, dokapitalizirati na ustanovni vložek 1.500.000 tolarjev. Za to je več možnih oblik, in sicer: denarno vplačilo oz. stvarni vložek iz ustvarjenega dobička. V veliko družbah z omejeno odgovornostjo knjige niso bile vodene v skladu z zakonom o računovodstvu, saj je zadnje čase tudi SDK namenjal premalo časa kontroli le-teh, to pa zaradi prevelikega obsega dela na drugih področjih. Sedaj so odvetniki oz. prihodnji notarji pred dilemo, kaj takim d.o.o. upoštevati kot znesek dokapitalizacije.

Zato zahtevajo od lastnikov d.o.o. revizorsko mnenje za predložene računovodske izkaze.

Družbe z omejeno odgovornostjo, ki se ne bodo dokapitalizirale v skladu z zakonom do konca maja naslednjega leta, bodo morale biti na lastne stroške izbrisane iz sodnega registra. Za to je možnih več oblik: likvidacija, stečaj, prodaja deleža. To so sedaj najbolj aktualna področja, na katerih lahko pričakujemo revizorji največ dela.

Pooblaščena revizorka
Danica KOS

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
☎ 0608 62-236. Telefaks 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54. Ljubljana 61000
☎ 061 131-155. Telefaks 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5. 62000 Maribor
☎ 062 29-460. Telefaks 062 29-460

agencija
VENERA
tel: 069 22403

	količina	PANONKA M. Sobota	MERCATOR UNIVERZAL Lendava	POMURKA BTC Nemčavci	Samopost. MERCATOR SLOGA G. Radgona	Potrošnik Shoping M. Sobota
Alpsko mleko	1 l	91,70	91,70	89,00	91,70	91,70
Navadni jogurt	lonček	32,50	32,80	32,80	32,80	
Skuta	0,5 kg	151,20	189,00	186,00	189,00	188,90
Surovo maslo	250 g	126,00	165,70	126,00	126,00	126,00
Jajce	1 kos	13,90	13,00	12,00	11,00	15,00
Olje Zvezda	1 l	192,90	200,20	196,40	200,20	192,90
Vinski kis	1 l	106,70	117,40	121,00	118,10	132,00
Sladkor	1 kg	94,50	91,90	91,00	86,80	94,50
Moka, tip 500	1 kg	69,50	69,60	65,40	67,50	51,70
Moka, tip 400	1 kg	101,30	55,00	76,20		106,40
Riž Zlato polje	1 kg	148,20	176,40	170,10	173,30	149,40
Morska sol	1 kg	44,00	47,30		36,60	44,00
Natreen	120 tabl.	169,00	169,00	169,00	169,00	169,00
Čokolešnik	200 g	168,30	177,20	170,10	177,20	184,20
Benquick	400 g	191,60	189,70	183,80	193,20	193,20
Barcaffe	10 dag	75,50	79,70	79,10	79,80	76,90
Radenska	1 l	36,50	36,20		40,70	36,50
Stil	1 l	77,80	69,20	64,50	71,40	80,30
Coca Cola	2 l	230,30	215,10	205,90	215,30	232,20
Toaletno milo Fa	1 kos	108,00	89,90	103,70	112,30	113,20
Mehčalec za perilo Dami	1 l		199,20	230,30		208,80
Pralni prašek Persil	3 kg	998,70	1088,40	900,00	989,00	1007,00
Palomin toaletni papir	1 rola	20,80	27,10	24,34	23,00	27,10
Detergent za posodo Pril	500 ml	203,60	191,60	197,00	162,90	205,40
Zobna pasta Dent-a-Med	tuba	163,50	176,30		157,00	

Morebitne prevelike razlike v ceni so zaradi različnega dneva nabave, v nekaterih primerih tudi zaradi drugega izdelovalca.

Svetovni dan človekovih pravic

10. december je svetovni dan človekovih pravic. Na ta dan pred 45 leti je svetovna organizacija sprejela splošno deklaracijo o človekovih pravicah. V njej med drugim piše, da se vsi ljudje rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice; obdarjeni pa so s pametjo in zavestjo in bi morali ravnati drug z drugim kakor bratje... Do danes so o tej temi sprejeli že vrsto mednarodnopravnih dokumentov, ki podrobneje razčlenjujejo posamezne človekove pravice in temeljne svoboščine. Pomembna je vsekakor tudi evropska konvencija o človekovih pravicah, ki naj bi ji v posameznih državah prilagodili številne predpise. Gre za zakonodajo o državljanstvu, tujcih, stavki, društvih itd.

Če se pri nas lahko pohvalimo, da ni bilo grobih kršitev človekovih pravic, pa dogajanja po svetu kažejo, da so marsikje kršene. Mnogokje še vedno poskušajo omejevati temeljne svoboščine posameznika in diskriminirati določen del ljudi. Vojna v naši soseščini, zlasti v BiH, nas ne sme pustititi neprizadete. Še posebno, ker je val beguncev zajel tudi našo državo in bo nadaljnje urejanje vprašanje dvojnega državljanstva teh ljudi postalo iz dneva v dan aktualnejše. Zato svetovnega dneva človekovih pravic ne bi smeli razumeti le kot enkratni dogodek v vsakem koledarskem letu, ampak kot jasno opozorilo, da je zagotavljanje miru eden od temeljnih pogojev za uveljavljanje osnovnih človekovih pravic.

M. JERŠE

35 let Murskega vala

Dolgih, a veselih 35 let je minilo,
ko Murski val dobil je poživilo;
informira, zabava staro in mlado,
občasno podarja tudi lepo nagrado.

Humor, to sploh ni pretveza,
saj na delu je vaš in naš Geza.
Da zagotovo prišli bi do cilja,
vzorno nas vodi in pomaga Smilja.

Na radiu je zgovorna Lidija Kosi,
saj novice od vsepovsod nosi;
tu je neumorni Branko Žunec,
ki ni več poskusni kunec.

Oddaja zanka in uganka
to nedeljska je križanka
pa sobotna težka stava,
kjer poraz je ali zmaga.

Oddaja London Bi Bi Si
pove, kaj v svetu se godi.
Kar tako tudi niso mali oglasi,
četudi kdo tu in tam kaj kvasi.

Klepetav je Dušan Loparnik,
ki prav tako naš je zabavnik.
Nad vsem bdi Benko Irma,
zato radio je velika firma.

Tu je še oddaja Po domače,
ko vse pleše ali skače,
pa oddaja Nedeljski gost
pa naj bo karkoli, tudi post.

Čestitke in pozdravi so oddaja,
ki z dobrimi željami nas navdaja;
pa besedne zanke premetanke,
to telefonu rešujemo te uganke.

V redu so tudi vsi ostali,
upam, da to ste sami spoznali;
ko bi še nočni program imeli,
še več poslušalcev bi imeli.

Dekleta, fantje, le tako naprej,
saj vaš glas sliši se brez mej;
zabavajte nas še se mnogo let,
dokler bomo pač živeli na svet'.

BRANKO PEČEK,
Murska Sobota

Prva samostojna razstava Anice Žula iz Gornje Radgone

Svilena nežnost

Kdor pozna Anico Žula iz Gornje Radgone ve, da je ustvarjala že vsa leta; v začetku so bili to izdelki v tempera tehniki in oglju, pa tudi lepi dekorativni izdelki, nakit. Največ časa je namenjala grafičnemu oblikovanju, saj je bil to tudi njen poklic. Kar precej podjetij v Pomurju ima izdelano celostno grafično podobo po njenih zamislih. Kaj je bilo zanje pomembnejše, bi težko ugotovili, vsekakor pa so zadnji ustvarjalni dosežki slikanja na svili izraz njene osebnosti – to so nežne, všečne ustvaritve.

Anica Žula je diplomirala 1970. leta na likovnem oddelku Pedagoške akademije v Mariboru in se zaposlila v Radenski. Nekaj let je bila zaposlena v Elkomu v Mariboru, po vrnitvi v Gornjo Radgono nekaj časa v Elradu, nato pa ponovno v Radenski. Marjan Žula, ki njeno delo najbolje pozna, jo je takole predstavil: *»Slikanje na svilo jo je že dolgo privlačilo in po končanem tečaju v Avstriji jo je ta dokaj zahtevna tehnika tako rekoč prevzela. Rute, kravate, broše in podobni svileni izdelki, ki jih je ročno poslikala, so bili večini všeč in tako je nastala serija slik, ki bi jo lahko poimenovali »cvetje v svili«. Namenjena je širšemu krogu in okusu ljudi, saj z nekoliko drugačnim pristopom lahko pritegne pozornost tako bežnega opazovalca kot zahtevnejšega poznavalca likovne umetnosti. Vehementne poteze in obenem prefinjeni drobci, skriti v občutenih slikah, nežno zabrisani prehodi in hkrati smisel za kompozicijo odsevajo njene osebnostne značilnosti. Izreden občutek za skladnost barv in oblik njenih izdelke približa do te mere, da si enostavno želiš imeti ta ali oni izdelek.«*

Anica Žula iz Gornje Radgone bo svoje »svilene slike« razstavljala tudi v Moravskih Toplicah in Lendavi.

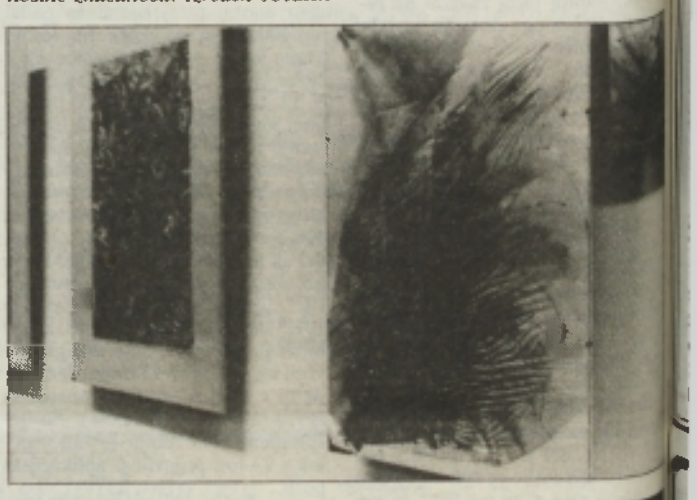

Radenska

"ZVEZDA" M. Sobota, d.o.o.

NAJDALJŠO NOČ
V LETU PREŽIVITE
Z NAMI V:

– Restavraciji hotela ZVEZDA
Cena silvestrskega jedilnika 4.200 SIT – v prednaročilu do 20. decembra 1993 je cena vstopnice samo 3.800 SIT.

Gostišču ZVEZDA – BELTINCI
Cena silvestrskega jedilnika 3.800 SIT – v prednaročilu do vključno 20. decembra je cena vstopnice samo 3.500 SIT.

Ponujamo bogat silvestrski jedilnik in zabavo do zgodnjih jutranjih ur – obenem vam želimo vesele božične praznike ter srečno novo leto 94.

Naročila sprejemamo po tel.: (069) 32 040, 32 041
telefaks: 069 21 278

UBK BANKA d.d. Ljubljana, Tržaška 116

PE MURSKA SOBOTA, SLOMŠKOVA 25, tel.: 32 801, 31 810

PONUDBA ZA OBRTNIKE

Bančne storitve po meri

Žiroračuni
Poslovanje s tujino
Kreditno poslovanje
Vrednostni papirji
Depozitno poslovanje
Izdajanje jamstev
Devizno poslovanje
Factoring poslovanje

VARIS

PROIZVODNJA SANITARNIH CELIC
LENDAVA d.o.o.

Skupščina družbe VARIS, Proizvodnja sanitarnih celic Lendava, d.o.o., razpisuje:

JAVNO DRAŽBO

- za prodajo poslovnih prostorov INDIPA, Industrijska c. 4b Lendava, velikost 313 m², leto gradnje 1974,
- izklicna cena poslovnih prostorov je 578 DEM/m², plačljiva v tolarski protivrednosti po menjalniškem tečaju Pomurske banke, d.d., na dan plačila.

Javna dražba bo v sredo, 22. 12. 1993, ob 11.00 v poslovnih prostorih INDIPA Lendava.

Na javni dražbi lahko sodelujejo vsi, ki bodo do 21. 12. 1993 vplačali 10% varščine od izklicne cene na žiro račun št. 51920 601 17239 VARIS Lendava, d.o.o., ali pri blagajni VARISA Lendava in to dokažejo z virmanom ali blagajniškim prejemkom.
Pravne osebe se morajo pred javno dražbo izkazati z izpiskom iz sodnega registra, fizične osebe pa s potrdilom o državljanstvu.
Dražiteljem, ki na dražbi ne uspejo, se varščina vrne v 3 dneh po dražbi.
Kupec mora skleniti pogodbo v 8 dneh, če pa odstopi od podpisa pogodbe, se varščina ne vrne.
Kupnina se plača 15 dni po podpisu pogodbe, varščina se všteva v kupnino.
Prometni davek ter stroške prepisa in vpisa v zemljiško knjigo plača kupec.
Dražba bo po sistemu videno-kupljeno. Za vse informacije pokličite po telefonu 069/76/111, int. 398.

SEGRAP p.o.
LJUTOMER

ima izredno ugoden

NOVOLETNI POPUST DO 31. 12. 1993

za gramoz in separacijske proizvode iz gramoznice Babinci ob gotovinskem plačilu.
Material vplačate na upravi podjetja ali gramoznici od 7.00 do 15.00, dobite pa kadarkoli v letu 1994, če so ugodne vremenske razmere pa lahko takoj.

CENIK S POPUSTOM:

– gramoz	720,00 SIT
– pesek, naravni	1.790,00 SIT
– pesek, mleti	1.790,00 SIT
– frakcija 4–8	1.080,00 SIT
– frakcija 8–16	700,00 SIT
– frakcija 16–31,5	680,00 SIT
– krogle	630,00 SIT
– drobljenec	720,00 SIT
– mešanica iz mobil. sep.	1.050,00 SIT

In ne pozabite: morda vam ravno ta račun še manjka za uveljavitev celotne olajšave pri dohodnini.
Informacije dobite po telefonu (069) 81 194 in 81 185.

Prednovoletna ponudba pri Nissanu
Nižje cene vseh modelov vozil

SUNNY 1.4 LX 3D kat iS ..... namesto 23.960 DEM le **22.960 DEM**
SUNNY 1.6 SLX 4D kat iE ..... namesto 28.400 DEM le **27.400 DEM**
100 NX 1.6 kat T-bar ..... namesto 34.900 DEM le **29.900 DEM**
PRIMERA 1.6 SLX 4D kat ..... namesto 32.690 DEM le **29.900 DEM**
PATROL 2.8 TD SWB ..... namesto 53.000 DEM le **45.000 DEM**

Vozila Nissan imajo urejeno homologacijo, triletno garancijo in široko servisno mrežo.
Generalni zastopnik pri nas je **NISSAN ADRIA** Ljubljana, telefon (061) 301-355

Pooblaščeni trgovci na področju Slovenije
• *AVTONISS, Ljubljana, tel.: 061 312 022, 317 472* • *KRULC, Moravče tel.: 061 731 143* • *MAGISTER, Radovljica, telefon: 064 715 015* • *MORATTO, Tolmin, telefon: 065 81 659* • *VIDRIH, Otočec - Novo Mesto, telefon: 068 85 180* • *ZIERER, Sevnica, telefon: 0608 81 389* • *LES, Ptuj, telefon: 062 771 161* • *KOS, Polzela, telefon: 063 701 060* • *ŠTAJERSKI AVTODOM, Maribor telefon: 062 33 741* • *AVTOHIŠA, Murska Sobota, tel.: 069 32 209* • *MG, Muta telefon: 0602 61 760* • *AVTORUM, Kočevje, telefon: 061 853 321* • *PANADRIA TYRES, Koper, tel.: 066 37 228, 37 229* • *AVTOHIŠA, Nova gorica, telefon: 065 26 242* • *AVTOSERVIS FABJAN, Branik, telefon: 065 57 012*

NISSAN IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST

o tem in onem

Nekrolog

Dr. Kurt Sonnenschein

V soboto, 4. 12. 1993, je umrl priznani prekmurski zdravnik ginekolog dr. Kurt Sonnenschein. Prekmurje je izgubilo odličnega strokovnjaka, dobrega organizatorja in priljubljenega zdravnika, ki smo ga zdravniki spoštovali kot nestorja ginekologije v Prekmurju in človeka izjemnih humanih vrednot, veliko žena z obeh bregov Mure pa je imelo vanj neizmerno zaupanje. Čeprav smo vedeli za njegovo kruto bolezen, nas je njegova smrt težko prizadela. Tiho, tišje, kot je živel, se je tega neprijaznega jesenskega dne preselil v večnost, kot da bi vedel, da neizbežna smrt ni le konec nekega bivanja, temveč začetek druge, nepoznane resničnosti. Dr. Kurt Sonnenschein se je rodil 14. 6. 1929 na Ptuju. Osnovno šolo in gimnazijo je končal na Ptuju, študij medicine pa 27. 3. 1954 v Zagrebu. Strokovni izpit je opravil 25. 4. 1959 v Sarajevu. Takoj po končanem študiju se je zaposlil pri Svetu za narodno zdravje v Zagrebu, kmalu nato pa je začel naporno pot splošnega zdravnika, najprej v Rečici blizu Karlovca, nato pa se je podal v Bosno in Hercegovino. Vedno je bil ponosen na svoje delo v teh odročnih krajih, kjer je spoznal pravo medicino. Več kot 3 leta se je zadržal v Gornjem Vakufu, nato pa eno leto v Prozoru. Nato se je leta 1960 vrnil v rodno Slovenijo in začel delati v tovarni zdravil Krka v Novem mestu kot znanstveni sodelavec. V Zdravstvenem domu M. Sobota se je zaposlil 1. 7. 1960 kot zdravnik specializant iz ginekologije in porodništva. Specialistični izpit je opravil na ginekološki kliniki v Ljubljani 17. 9. 1964. Že leta 1962 je bil imenovan za šefa dispanzerja za žene v M. Soboti. Dne 26. 2. 1971 je bil imenovan tudi za šefa babiške službe. Leta 1974 je prevzel vodstvo službe za varstvo žena pri takratnem Pomurskem zdravstvenem centru. Svoj poklic je imel izredno rad, želel je biti dober zdravnik, zato se je v svoji stroki nenehno izpopolnjeval. Tako je opravil strokovni tečaj iz kolposkopije in hormonske diagnostike leta 1969 v Parizu, pogosto je obiskoval Ginekološko kliniko, imel stalne stike z vodilnimi slovenskimi ginekologi, s pomočjo katerih je snoval ginekološko službo v Prekmurju. Sodeloval je na številnih ginekoloških kongresih, domačih in tujih. Udeležil se je tudi svetovnega kongresa o raku leta 1974 v Firencah. Tako je dr. Sonnenscheein poleg vsakodnevnega zahtevnega in utrujajočega strokovnega dela v ambulanti našel tudi čas za organizacijsko in družbeno dejavnost. Opravljal je številne strokovne, družbene in društvene funkcije. Tako je bil predsednik delavskega sveta, predsednik strokovnega kolegija ginekologov itd. V svojih mladih letih se je predajal vzgojno-izobraževalnemu delu; verjetno ni vasi v Prekmurju, kjer dr. Sonnenschein ne bi nastopal kot zdravstveni vzgojitelj predavatelj v režiji Rdečega križa ali ljudske univerze. Njegovo strokovno delovanje je bilo usmerjeno na vsa področja ginekologije in porodništva. Bil je tudi zaveden član zdravniškega društva in redni obiskovalec strokovnih srečanj.

S smrtjo dr. Kurta Sonnenscheina izgublja Prekmurje uglednega človeka, prekmursko in slovensko zdravništvo pa spoštovanega kolega. Čeprav je odšel mnogo prezgodaj, je opravil ogromno delo na strokovnem in organizacijskem področju prekmurske ginekologije. Prekmurske žene ga bodo najbolj pogrešale, saj je bil zgled delovne požrtvovalnosti, bil je pokončen človek, za katerega je veljalo, da je mnogo več dajal od sebe, kot pa sprejemal od okolice. Stoično je prenašal udarce, ki mu jih je namenilo življenje. Za poraze ni vedel; klonil je le redkokdaj v svojem napornem življenju, nazadnje in za vedno pa se je to zgodilo tistega usodnega jutra, ko ga je za vselej premagala smrt.

Pogrešali ga bomo vsi, najbolj pa njegove zveste bolnice. Njegovo ime pa bo ostalo za vedno zapisano v zgodovini prekmurske in slovenske medicine.

Primarij dr. Jože Zadravec

Zahvala

Pomursko društvo za cerebralno paralizo združuje otroke s posledicami cerebralne paralize ter njihove starše ali skrbnike. Prek društvene dejavnosti člani rešujemo nekatere vsakdanje probleme.

Naše društvo se financira iz prostovoljnih prispevkov pomurskih delovnih organizacij in obratovalnic, drugih prispevkov, ki jih posamezniki namenjajo našemu društvu, dotacij občinskih sredstev ter Zveze društev za cerebralno paralizo Slovenije.

Vsem, ki ste kakorkoli s prispevki in drugače pomagali našim otrokom, včlanjenim v naše društvo, se v imenu vseh in v svojem imenu najlepše zahvaljujem za pomoč. S prispevki so pomagali: Adriatic, Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije, pomurske občine, Zavod za zdravstveno zavarovanje M. Sobota, Mura, SKB, Pomgrad, LB Pomurska banka, Elektro Maribor, Cadis, Moravske Toplice, KG Rakičan, Carinarnica, Pavlinjek, Makoter, Kamnosečtvo Korošec, Marija Tivadar, Kanal 10.)

Delamo v dobro ljudi s posledicami cerebralne paralize in jim skušamo polepšati nepriljazen vsakdan.

Naj tudi v njihova srca posije sonček upanja, ljubezni, spoštovanja in skrbi širše okolice.

Naj drugačnost otrok ne ločuje ljudi.

Ob koncu leta, ko analiziramo iztekajoče se leto in ko z upanjem in pričakovanji stopamo v novo leto, želimo vsem občankam in občanom pokrajine ob Muri in vsem ljudem dobre volje prijetno božično praznovanje, v novem letu 1994 pa kar največ zdravja, osebne sreče, zadovoljstva, družinske ljubezni in življenjskih uspehov.

Predsednik pomurskega društva
za cerebralno paralizo
Janko REŠETA

Zagnanost društva upokojencev

Na seji predsedstva Društva upokojencev Murska Sobota, ki se lahko ponaša z zares pestro dejavnostjo, so sprejeli izhodišča za nadaljnje delo. Pri tem so precej pozornosti namenili kadrovskim zadevam. Tako bo predsedniške posle še naprej opravljala Greta Škerget, novi podpredsednik je Franc Planinc, upokojeni dr. veterine, nova članica predsedstva pa Marija Horvat. V 7-članskem predsedstvu so še tajnica Katica Dolgov in člani Viljem Čerpnjak, Janez Pugelj in Albin Rodež, ki so gonilna sila na posameznih področjih. Hkrati so izpopolnili komisiji za socialne in stanovanjske zadeve upokojencev ter za rekreacijo in šport.

Kot so poudarili na seji, se bodo kot prostovoljna, humanitarna in nestrankarska organizacija tudi v prihodnje povezovali z vsemi tistimi, ki zastopajo interese upokojencev. Ker je v sobo- ško društvo trenutno vključenih okrog 48 odstotkov vseh upokojencev, si bodo prizadevali, da bi to število povečali vsaj na 60 odstotkov. Še dalje pa se bodo povezovali s humanitarnimi organizacijami in Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kjer imajo v skupščini svojo predstavnico **dr. Anico Gregorc–Kastelic.** Posebno pozornost nameravajo posvetiti vzajemni samopomoči članstva, v kar je zdaj vključenih 1260 posameznikov, in financiranju svojih dejavnosti, zlasti s pomočjo članarine in dotacijami krajevnih skupnosti za posamezne akcije. V ospredje postavljajo tudi sodelovanje z vodstvi domov ostarelih in večjo skrb za obolele upokojence.

Ob vsem tem pa niso pozabili na zelo razvejeno kulturno dejavnost, v okviru katere se je že uveljavila gledališka skupina, čedalje zanimivejše pa postaja tudi likovno področje. V prihodnjem letu pa bo tudi veliko raznih izletov in letovanj po Sloveniji in sosednjih državah Madžarski, Avstriji in Italiji. Med rekreativnimi dejavnostmi omenjajo predvsem kolesarjenje, pohodništvo, gimnastiko v bazenu, balinanje, ribolov in šah. Z uvajanjem različnih oblik predavanj in izobraževanj skušajo vnesti v življenje starejših čimveč pestrosti.

MILAN JERŠE

Vestnik

Tehnični pripomočki za gluhe in naglušne

Medobčinsko društvo slušno prizadetih M. Sobota je pripravilo v sodelovanju s podjetjem ASIS iz Ljubljane predstavitev tehničnih pripomočkov – singalizacijskih naprav ter slušnih aparatov. Predstavitev je bila v prostorih občine Murska Sobota 7. 12. 1993.

Predstavili smo pripomočke, ki na osnovi svetlobnega utripanja opozarjajo gluhe osebe na dogajanje v prostoru. Naprave, ki oddajajo različne svetlobne znake, gluhi osebi nadomestijo zvonec na hišnih vratih, uro budilko, telefon ter zaznajo otroški jok v sosednjem prostoru.

Podjetje ASIS servisira slušne aparate, izdeluje ušesne odlitke, z najsodobnejšimi napravami ugotavlja izgubo sluha ter opravlja mobilno servisiranje za vso Slovenijo. Po želji omogoča tudi preskus novega slušnega aparata tipa Philips.

Medobčinsko društvo slušno prizadetih M. Sobota si je že vrsto let prizadevalo približati servis slušnih aparatov svojemu območju delovanja, ker se zavedamo, da to predvsem starejšim ljudem pomeni veliko pridobitev. Najbližji servis je namreč v Ljubljani. Podjetju ASIS smo ponudili svoje prostore, kjer zaenkrat dvakrat mesečno opravlja svojo dejavnost, na voljo pa nam je tudi večji prostor, ki nam ga je odobril IS SO M. Sobota. Tako bomo lahko servisiranje aparatov prenesli iz naših premajhnih društvenih prostorov v primernejše.

Podrobnejše informacije dajemo na sedežu društva v ulici Staneta Rozmana 3 ali po tel. 21 151. SONJA ŠVENDA

VARIS

PROIZVODNJA SANITARNIH CELIC
L E N D A V A d.o.o.

VABILO K SODELOVANJU PRI LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETJA VARIS LENDAVA, d.o.o.

K sodelovanju vabimo vse nekdaj zaposlene in upokojence nekdanjih podjetij

MEHANIKA, INDIP, GORENJE VARSTROJ IN GORENJE IMO

ki lahko svoje lastniške certifikate vložijo v VARIS Lendava, d.o.o. S tem postanete delničarji podjetja, katerega ste soustvarjali tudi VI.
Družbeno podjetje VARIS, proizvodnja sanitarnih celic Lendava, d.o.o., z dejavnostjo: izdelava, projektiranje in montaža sanitarnih kabin, tlačnih posod in cevnih radiatorjev je podjetje, ki vedno bolj prodira na tuji trg. S svojimi strokovnimi kadri zagotavlja intenziven razvoj, vodi učinkovito finančno politiko in se uspešno uveljavlja na tržišču.
Zato prej navedene upravičence vabimo k podpisu izjave v 30 dneh po objavi, s katero bodo potrdili pripravljenost za sodelovanje pri interni razdelitvi in notranjem odkupu delnic podjetja. Dodatne informacije lahko dobite na sedežu podjetja ali po telefonu št. 76 111, int. 398.

Delavci MEHANIKE, INDIPA, GORENJE VARSTROJA, GORENJE IMA PRIČAKUJEMO VAS!

VARIS Lendava, d.o.o.

Vsem cenjenim gostom, poslovnim partnerjem, sorodnikom in prijateljem želimo lepe božične praznike in »NA ZDRAVJE« v NOVEM LETU

GOSTILNA K ROTUNDI

GOSTILNA K ROTUNDI, SELO (rezervacije sprejemamo po telefonu, številka je 44 035)

15-ODSTOTNO VELIKO NOVOLETNO ZNIŽANJE CEN GRADBENEGA MATERIALA IN PEČI ZA CENTRALNO KURJAVO DO 31. DECEMBRA 1993.

– stavbno pohištvo JELOVICA		
– betonska opeka (30 cm)	kos	66,30 SIT
– betonska opeka (20 cm)	kos	51,00 SIT
– opeka 6/1	kos	31,90 SIT
– polnila	kos	41,80 SIT
– nosilci do 3,60 m	meter	266,75 SIT
– bramac (barvni)	kos	76,40 SIT
– betonski strešnik (sivi)	kos	50,00 SIT
– izotem (2. razred)	kg	58,66 SIT
– tervol (2. razred)	m^3	3.314,00 SIT
– zidne obloge	m^2	550,00 SIT
– stiropor (od 1 do 5 cm) m^2 debeline 1 centimetra		63,80 SIT

– **KOMBINIRANE PEČI ZA CENTRALNO KURJAVO**
že od 65.000 SIT

– **PEČI NA OLJE (litoželezne)**
že od 44.015,00 SIT

– gorilniki LIBELA	52.230,00 SIT
– gorilniki SPARK	41.685,40 SIT
TONA PREMOGA	6.480,00 SIT

Cena je s prometnim davkom!
Cene gradbenega materiala so brez prometnega davka.
Vse blago lahko kupite s plačilom na 3 do 12 obrokov.

VSEM KUPCEM ŽELIMO VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO NOVO LETO

DISKONT UNIVERZAL BELEC

Ljutomer, tel.: 81 160, delovni čas od 7.00 do 16.00.
Križevci pri Ljutomeru, tel.: 87 630, delovni čas od 7.00 do 19.00.

Republika Slovenija
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
REPUBLIŠKA DIREKCIJA ZA VARSTVO
OKOLJA IN UREJANJE VODA
Izpostava Murska Sobota
MURSKA SOBOTA
Grajska 1c

razpisuje prosti delovni mesti

1. **SVETOVALEC DIREKTORJA** – VODJA IZPOSTAVE MURSKA SOBOTA
   Pogoji: – visoka izobrazba tehniške smeri
   – 8 let delovnih izkušenj pri vodnem gospodarstvu
2. **VIŠJI STROKOVNI DELAVEC** – za nadzor
   Pogoji: – diplomirani gradbeni inženir
   – 5 let delovnih izkušenj pri vodnem gospodarstvu
   – 5-mesečno poskusno delo

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še splošne pogoje, določene z Zakonom o delavcih v državnih organih (Uradni list RS, št. 15/90).

Za razpisana delovna mesta bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom in poskusnim delom, kjer je posebej zahtevano.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter življenjepisom pošljite v 8 dneh na naslov: Ministrstvo za okolje in prostor, Republiška direkcija za varstvo okolja in urejanje voda, Ljubljana, Vojkova cesta 1b.

Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili.

UBK BANKA

Poslovna enota M. Sobota, Slomškova 25, tel. 069 32 801, 31 810

ZA VAS OPRAVLJA VSE VRSTE BANČNIH POSLOV
OBJAVLJAMO OBRESTNE MERE ZA DEPOZITE

I. Tolarsko varčevanje

– nad 1 mesec	R* 7,00
– nad 3 mesece	R* 7,50
– nad 6 mesecev	R* 8,00

II. Devizno varčevanje

	DEM	ATS	CHF	USD
– nad 1 mesec	5,40%	5,30%	3,70%	2,10%
– nad 3 mesece	5,70%	5,60%	3,80%	2,20%
– nad 6 mesecev	5,95%	5,70%	3,95%	2,40%
– nad 12 mesecev	6,00%	5,75%	4,00%	2,60%

DELOVNI ČAS
Vsak dan od 8.30 do 11.30 in od 14.00 do 17.00, ob sobotah zaprto.

Lendava: Mednarodna konferenca o madžarskih manjšinah v sosednjih državah

Sami odgovorni za obstoj

10. december je bil svetovni dan človekovih pravic in tedaj so pripravili v Lendavi 1. mednarodno konferenco z naslovom *Oblikovanje narodne zavesti pri madžarskih narodnih manjšinah*, ki sta jo organizirala Pomurska madžarska samoupravna narodnostna skupnost ter Mednarodna organizacija za madžarski jezik in kulturo iz Budimpešte. Čeprav je konferenca sovpadala z omenjenim datumom bolj po naključju kot namensko, je bila tema, ki so jo obravnavali, zelo povezana s človekovimi pravicami. Zaščita manjšin je namreč eden od temeljev za preskus demokracije v tej ali oni državi.

Kaj bi se zgodilo, če pripadniki madžarske narodnosti ne bi smeli ‚posredovati' svojim vnukom narodne zavesti; če jih ne bi naučili pomena besed mati, domovina, dom, svoboda; če ne bi spoznali veličine del pesnika Sandorja Petőfija, Radnotija in drugih velikanov madžarske literature; če... če jim ne bi znali položiti v roke pravega kompasa narodnostne zavesti, se je med drugim med odprtjem te konference vprašala predsednica Pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti Lendava MARIA POŽONEC.

BELA POMAGATS, literarni zgodovinar iz Budimpešte, pa je v uvodnem referatu o madžarski narodni identiteti pri manjšinskih skupnostih poudaril, da se mora povezati vseh 15 milijonov Madžarov, med katerimi jih je tretjina raztresenih po svetu, in sicer pri oblikovanju skupne kulture. Manjšinska kultura namreč ne more biti nekaj ločenega od ustvarjalnosti matičnega naroda. To se mora prepletati. Madžarska država je dolžna pomagati manjšinskim ustanovam v sosednjih državah, vendar pa morajo pripadniki narodnosti sami spoznati, da so v prvi vrsti oni odgovorni za svoj položaj in razvoj. Njihova zavest bo tembolj zdrava in trdna, če bo tudi Madžarska kar najbolj samostojna, demokratična, svobodna, gospodarska in kulturno razvita evropska država; če bodo pripadniki narodnosti spoznali, da se splača biti Madžar.

To so bila tudi osnovna izhodišča konference v Lendavi, kjer so potem predstavniki posameznih skupnosti poročali o svojem položaju in videnju prihodnosti.

SANDOR GAL iz Slovaške je bil dokaj zaskrbljen za usodo madžarske manjšine v tej mladi samostojni državi, saj je njihov parlament že sprejel nekaj zakonov, ki bodo pospešili asimilacijo. Do leta 1950 je živelo tamkaj okrog milijon Mažarov, sedaj jih je le še okrog 350.000. Vendar če jih niso mogli uničiti doslej, jih ne bodo mogli tudi v prihodnosti.

JOSZEF CSÖRGITS iz Hrvaške je opisal predvsem tragične trenutke za madžarsko narodnost v tej državi zaradi vojne. Okrog 10.000 se jih je moralo izseliti, 165 jih je padlo, 100 pa je pogrešanih. Po uradnih podatkih iz popisa leta 1991 živi na Hrvaškem nekaj čez 22.000 pripadnikov madžarske narodnosti, po podatkih njihove zveze pa jih govori madžarski jezik okrog 40.000. Še vedno so izpostavljeni asmilacijskim pritiskom, čeprav imajo tudi precej pravic (lastne časopise, radijske in televizijske oddaje idr.).

JANOS DEZSO, po rodu vojvodinski Madžar, ki trenutno živi na Madžarskem, je primerjal položaj njihove skupnosti za časa Titove Jugoslavije in v sedanji ‚mali' Jugoslaviji ali ‚veliki' Srbiji in med drugim dejal, da so imeli prej veliko boljše možnosti za razvoj, čeprav so poskušali v prejšnjem sistemu narediti iz njih neko atrakcijo, kot skupino ljudi, ki poje in pleše nekaj posebnega. Sedaj je njihov položaj skoraj nemogoč. Od 5.000 ljudi jih mora 2.000 prositi za obrok hrane. Več deset tisoč jih je pobegnilo v druge države.

Na Gradiščanskem v Avstriji živi po zadnjih podatkih okrog 6.700 Madžarov. Kot je povedal njihov predstavnik FERENC GALAMBOS, pa je njihova narodnostna zavest na zelo nizki ravni. Mnogi niti ne rečejo, da so Madžari ali Nemci, ampak da so ‚od tu'. To je tudi posledica tega, ker je bil njihov standard precej višji v primerjavi z rojaki v matični državi, zato niso imeli zgleda in tudi niso dovolj zavzeto kazali potrebe po ohranjanju lastne kulture. Zato jim, kot je bolj za šalo kot zares dejal Galambos, ne bi škodil kakšen pretres, da bi si okrepili narodno zavest.

JOŽE GRAJ

BELA POMAGATS: Matična država mora podpirati manjšinske ustanove, sicer pa so pripadniki narodnosti predvsem sami odgovorni za svoj obstoj. (Fotografija: J. G.)

Dežurstva

Zdravnik

MURSKA SOBOTA: Zdravstveni dom v Grajski ulici 22 – od 6.00 do 22.00.
LENDAVA: Zdravstveni dom v Kidričevi ulici 32 – od 6.30 do do 22.00.
G. RADGONA: Zdravstveni dom v Partizanski ulici 34 – od 7.00 do 22.00.
LJUTOMER: Zdr. dom v Ulici 1. slov. tabora 2 – od 7.00 do 19.00.
LENART: Dežurstvo od 20. do 6.00, telefonska številka (062) 721 141.

Zobozdravnik

MURSKA SOBOTA: Zobna ambul. od ponedeljka do petka od 7.00 do 19.00.
LENDAVA: Zobna ambul. od od ponedeljka do četrtka od 6.30 do 19.00.
G. RADGONA: Zdravstveni dom od ponedeljka do petka od 7.30 do 18.00.
LJUTOMER: Zdravstveni dom od ponedeljka do petka od 7.00 do 19.00.

Lekarna

MURSKA SOBOTA: Kocljeva 2, telefonska številka (069) 21 293.

Veterinar

MURSKA SOBOTA: Veterinarska postaja na Lendavski cesti 27, neprekinjeno, telefonska številka (069) 21 492.
LENDAVA: Veterinarska postaja v Kolodvorski ulici 75, neprekinjeno, telefonska številka (069) 75 088.
G. RADGONA: Veterinarska postaja na Parizanski 44, neprekinjeno, telefonska številka (069) 61 243.

INTERDOM
SALON POHIŠTVA
Maribor, Tržaška c.65 (Vegros)
Tel.(062)306-406

V soboto 18.12.93 odprto do 18. ure!!

NOVOLETNA AKCIJSKA PRODAJA VSEH VRST POHIŠTVA

VRTLJIVI STOLI ZA VAŠE OTROKE samo **4.515,oo sit.**

POSEBNA PONUDBA: STOLI IN MIZE VSEH BARV, 3-D garderobne omare z drsnimi vrati za samo **29.900,oo sit.**

KOTNE SEDEŽNE GARNITURE Z LEŽIŠČEM ZA SAMO **49.900,oo**

PRI NAKUPU SPALNIC AVONA- brezplačni tabure

-43% popusta za gotovino za masivne kuhinje TENA in MACA

KUHINJA DOLŽINE 2,60 m ZA SAMO **55.300,oo SIT**

PREKO 50 RAZLIČNIH MODELOV

INTERDOM-*SALON KUHINJ*
Ruška 104, Maribor
Tel:(062) 102-618

Smo tudi Prekmurci ali Pomurci dobili svoje Butalce? Pri nas naj bi to bili ZALETENCI, ki sta jih znova oživila, napisala in narisala pisatelj Bogdan Novak in akademski slikar Franc Mesarič v knjigi

ZALETENCI

To so vesele, zabavne in zbadljive pripovesti in zgodbe, ki jih je Novak »prevzel, predelal, zabelil in na novo napisal po prekmurskih ljudskih motivih, zbranih v zapuščini Števana Kuharja iz Bratonec«.
O ZALETENCIH, pravi Novak v uvodu, vemo samo »da niso bili poleg, ko je dobri Bog ljudem pamet delil«.
In kje je Zaletensko? Nemara z leve, nemara z desne strani reke Mure. Zaletenci, ki se v eni od zgodb popeljejo v Gradec, se okrog in okrog zemeljske krogle pripeljejo spet na Zaletensko in veseli ugotavljajo: »Zaletensko je povsod, celi sveit je zaleteinski...« Skratka, ZALETENCI je knjiga, ki vas bo razveseljevala in zabavala v teh dolgih zimskih večerih.

POMURSKA ZALOŽBA

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam knjigo
Bogdan Novak
ZALETENCI
Cena: 2.520,00 SIT
Kupnino bom poravnal(a):
– po povzetju (za plačilo po povzetju damo 20 % popusta)
Naročnik
Priimek, ime
Bivališče
Datum naročila
Podpis

POMURSKA ZALOŽBA, Lendavska 1, 69000 MURSKA SOBOTA
tel. 069 32 420

TIGOP d.o.o.
GANČANI
Tel. 42 101

- Prodaja rezervnih delov za gospodinjske stroje.
- Servis štedilnikov, pralnih strojev, hladilnikov in zamrzovalnikov ter malih gospodinjskih aparatov.
- Možnost plačila z odlogom na 3 čeke.

Vam ostaja premalo časa za čiščenje stanovanja, niste kos napornemu čiščenju po pleskarskih in podobnih delih?

ČISTILNI SERVIS **BOJANA**
Lendavska 17b/40, Murska Sobota

ZATO SMO TU MI!
Hitro in kakovostno očistimo vaše stanovanje od stropa do tal. Enaka dela izvajamo redno ali občasno tudi v poslovnih prostorih.

Ponudbe sprejemamo vsak dan od 16.00 do 18.00 po telefonu, številka je: 22 176.

FINEA

PODJETJE ZA GOSPODARSKO SVETOVANJE d.o.o., PE MURSKA SOBOTA

k sodelovanju vabimo iniciativne in ustvarjalne sodelavce za naslednji delovni mesti

1. **VODJO RAČUNOVODSTVA**
   Pogoja:
   - visokošolska ali višješolska izobrazba ekonomske smeri
   - 5 let delovnih izkušenj
2. **SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJO**
   Pogoja:
   - srednješolska izobrazba ekonomske smeri
   - 5 let delovnih izkušenj

Pisne prošnje s kratkim življenjepisom pošljite na naš naslov v 8 dneh po objavi in povabili vas bomo na razgovor.

NAŠE ZNANJE - VAŠ USPEH

FINEA d.o.o., Vita Kraigherja 10, 62000 Maribor, tel.: 062/26-584

SVET OŠ RAZKRIŽJE, Šafarsko 24, 69240 LJUTOMER

razpisuje delovno mesto

Ravnatelja

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz 137. člena Zakona o osnovni šoli in imeti:
- pedagoško izobrazbo;
- najmanj 5 let delovnih izkušenj pri vzgojno-izobraževalnem delu;
- strokovni izpit;
- delovne uspehe, ki zagotavljajo, da bo lahko uspešno opravljal naloge ravnatelja.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Začetek dela: 1. 3. 1994.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na zgornji naslov (s pripisom – prijava na razpis) v 8 dneh po objavi razpisa.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po objavi.

Vsak četrtek Vestnik

S sodobno tehniko – s strojnim rezanjem

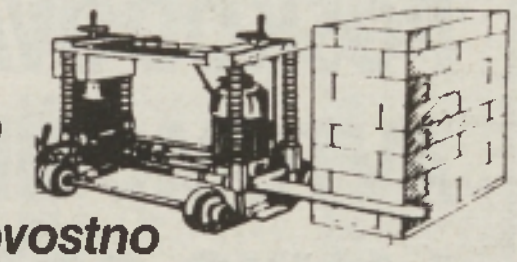

hitro in kakovostno

izoliramo zidove vaše hiše, kleti in gospodarskih poslopij pred vlago.
Strokovno hidroizoliramo terasaste strehe – z domačim in uvoženim izolacijskim materialom.
Naredimo zunanjo in notranjo toplotno izolacijo objektov.

Kakovostne storitve, ugodne cene, 5-letna garancija.

Vsem našim strankam in bralcem Vestnika želimo vesele božične praznike in srečno novo leto!

Gradbene izolacije

HACK,

69223 Dobrovnik 244, tel./telefaks: (069) 79 166

tel. 069 22403

VENERA

ZAS

Zavarovalna agencija ZAS iz Ljubljane razpisuje **prosto delovno mesto finančno-zavarovalniških svetovalcev.**

Dober zaslužek, možnost napredovanja in zaposlitev za nedoločen čas.

Prošnje pošljite na naslov: Organizacijski direktor Alan Jurkovič, Vrtna 8, Murska Sobota.

SIRS

Svetovanje in računalniške storitve
Kocljeva 7
69000 MURSKA SOBOTA
Tel. & telefaks: 069/31 610

Računalnik 486

že za **169.390,00** in vključuje:
- procesor 486SLC–50 Mhz, LB
- delovni spomin 4 Mb
- ohišje AT Baby ali mini Tower
- disketno enoto 3,5", 1,44 MB
- trdi disk 250 MB
- monitor 14" color, 1024 × 768, 0,28 mm LR
- SVGA 512 kB, 1024 × 768
- krmilnik AT (IDE) BUS HD/FDD + i/0
- tipkovnico z našim črkopisom

Člani kluba SIRS imajo še dodatni 5% popust pri gotovinskem plačilu ali možnost nakupa na 3 obroke brez obresti.
Možen nakup na posojilo na 6 ali 12 mesecev!

NOVO – VIDEOIGRE ZA STARE IN MLADE
SEGA – 16 BIT
ARCADE – 16 BIT
SEGA MASTER SYSTEM
GENIUS IQ–1000 2 igralni palici na daljinsko upravljanje + slušalke
CENA: že od 8.325 SIT
Cene so brez prometnega davka.

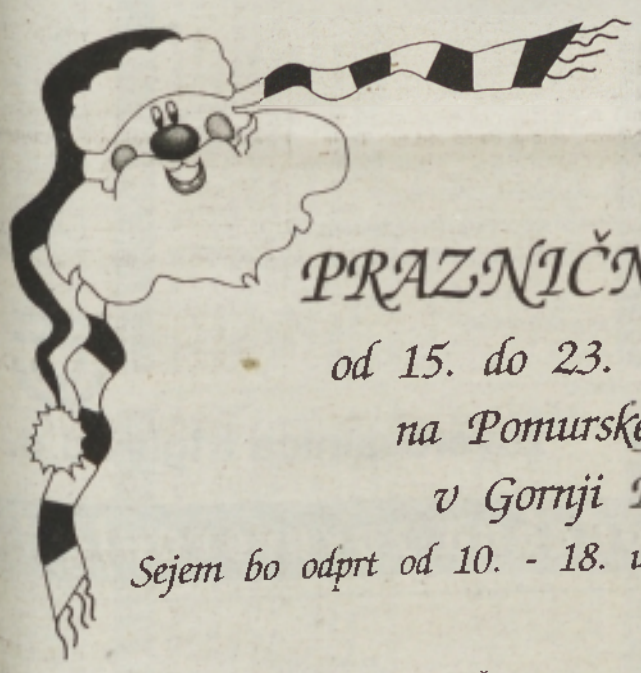

PRAZNIČNI SEJEM

od 15. do 23. decembra '93

na Pomurskem sejmu

v Gornji Radgoni

Sejem bo odprt od 10. - 18. ure - "vstopnine ni"

SPREMLJAJOČI PROGRAM

SREDA	15. 12.	ob 10. uri	otvoritev sejma
		ob 16. uri	**VELIKA PREDSTAVA - TO SMO MI** - učenci OŠ Radenci
ČETRTEK	16. 12.	ob 16. uri	**ZA VSE NAŠE PRIJATELJE** - Lutkovna predstava **"ŽOGICA NOGICA"** - učenci OŠ Radenci
		ob 17. uri	Za vas poje **IVO RADIN**
PETEK	17. 12.	ob 16. uri	**ZA VSE VAS** PREDSTAVA GOSTINSKE ŠOLE RADENCI
SOBOTA	18. 12.	ob 15. uri	**DANES POJEMO** Ansambel **PIK AS** z **MIHOM BALAŽIČEM** in učenci OŠ Bakovci, OŠ Videm ob Ščavnici Program povezuje MURSKI VAL
NEDELJA	19. 12.	ob 15. uri	**ČARODEJ "DANY"** in njegov Dedek Mraz Danijel Gorjup iz Maribora
PONEDELJEK	20. 12.	ob 16. uri	Javna radijska oddaja z Danilo in Mikijem **"TO SEM JAZ"** - MURSKI VAL *** **PRIHOD DEDKA MRAZA** ***
TOREK	21. 12.	ob 16. uri	**GALA ZABAVA Z RADGONSKO ŠOLO** - učenci OŠ G. Radgona *** **PRIHOD DEDKA MRAZA** ***
SREDA	22. 12.	ob 16. uri	**DANES PLEŠEMO** - učenci OŠ Kapela, OŠ Bakovci, VVZ G. Radgona Program povezuje MURSKI VAL *** **PRIHOD DEDKA MRAZA** ***
ČETRTEK	23. 12.	ob 16. uri	**TO SMO MI - VAŠI MALI IN VELIKI PRIJATELJI** - učenci VVZ G. Radgona, VVZ Radenci, Glasbene šole G. Radgona (program povezuje MURSKI VAL) *** **PRIHOD DEDKA MRAZA** ***

V nedelja ob 14.30 nastop Kluba ŠPORTNO-RITMIČNE GIMNASTIKE MURSKA SOBOTA pod vodstvom Vanje Kovač.

RAZVESELIMO NASTOPAJOČE Z NAŠIM OBISKOM !

MATERINSKI DOM

Akcijska prodaja

stolov, miz in kotnih klopi v decembru

posebno ugodna ponudba v tem mesecu pa so razni ostanki izvoznih programov.

Ugodnosti:
- obročno odplačevanje (polog + 3 obroki, polog + 5 obrokov nad 50.000 SIT)
- možnost zavarovanja posojila s čeki
- 20 % popust pri plačilu z gotovino

Ob nakupu pohištva vas čaka presenečenje!

Obiščete nas lahko vsak dan od 7.00 do 15.00 v Kolodvorski 3 v Ljutomeru in v soboto od 8.00 do 12.00. Informacije po telefonu (069) 81 301 in 82 413. Z obiskom se prepričajte o pestri ponudbi!

Odkupujemo tudi hlodovino in žagan les:
- **hrastovino**
- **jesenovino**
- **bukovino in jelševino**

Pokličite ob ponedeljkih od 7.00 do 15.00 po telefonu 069 82 412 ali vsak dan po telefonu 062 701 105

Tovarna masivnega pohištva, p.o.

69240 Ljutomer, Kolodvorska 3

muralesa

VEČ KOT TRDEN STOL JE MURALESOV STOL!

zavarovalnica triglav d.d.
območna enota M. Sobota

objavlja

prosta delovna mesta:

1. **zavarovalnih zastopnikov za:**
   - območje Tišine, Černelavec, Puconec + obledavski del, Martjanec, Gederovec,
   - območje Cankove, Rogašovec, Grada, Mačkovec,
   - območje Beltinec, Bakovec, Črenšovec, Bistrice,
   - območje Turnišča, Dobrovnika, Bogojine, Prosenjakovec
2. **zavarovalnih zastopnikov za sklepanje rentnih in življenjskih zavarovanj za:**
   - območje občine Murska Sobota 2 zastopnika,
   - območje občine Ljutomer 1 zastopnika,
   - območje občine Lendava 1 zastopnika,
   - območje občine Gornja Radgona 1 zastopnika.

Za objavljenja delovna mesta se poleg splošnih pogojev zahteva še srednješolska izobrazba V. kategorije zahtevnosti z ustreznimi delovnimi izkušnjami.

Za objavljena delovna mesta pod točko 1 in 2 se sklepa delovno razmerje s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela naj pošljejo kandidati v osmih dneh od objave na naslov: zavarovalnica TRIGLAV, d.d., Območna enota Murska Sobota, Lendavska 5. Kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Jajca japonskih prepelic za vaše zdravje!

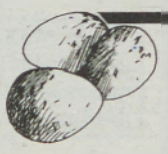

OZDRAVITE LAHKO NASLEDNJE BOLEZNI:

povišan krvni tlak, rano na želodcu, arteriosklerozo, sladkorno bolezen, bronhialno asmo, tuberkulozo, slabokrvnost, migreno, infarkt, povečanje holesterola, neredno prebavo, z njimi pa si lahko polepšate polt, pomladite organizem in okrepite spomin.

Informacije po telefonu: 069/40 123

KEOR

SPECIALIZIRANA TRGOVINA Z ITALIJANSKO KERAMIKO

KEOR

vam v sodelovanju s priznanimi italijanskimi proizvajalci v svojih razstavno-prodajnih salonih ponuja

- stenske in talne keramične plošče
- armature
- zaščitno-okrasne letve za keramiko
- luš kabine
- specializirana trgovina z orodjem in stroji za polaganje ploščic

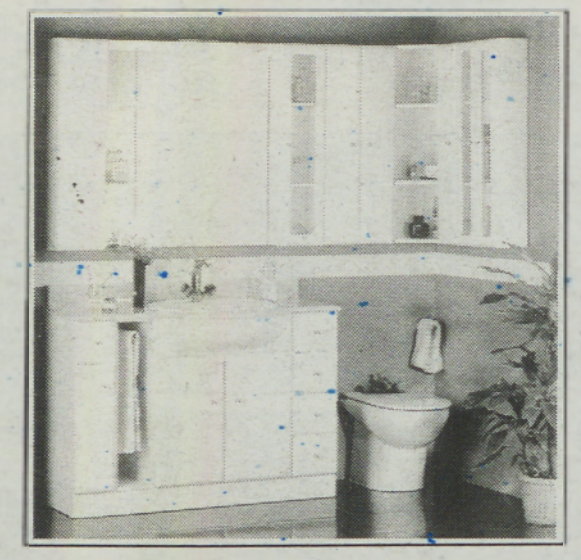

- sanitarno keramiko
- orodja in stroje za polaganje ploščic

VAŠEGA OBISKA BOMO VESELI V RAZSTAVNO-PRODAJNEM SALONU

PE BELTINCI
Štefana Kovača 21
tel. telefaks: 069 42 202

MARIBOR, Židovska ul. 12
tel.: 062 224 312

KEOR

MARIBOR, Zrkovska c. 52, tel./faks: 062/514-485

Naročilnica – Vestnik

Naročam knjigo Pop design. Knjiga bo izšla na 130 straneh ob koncu leta. Prednaročniška cena do 31. 12. je 1700 SIT.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Naročilnico pošljite na naslov: Pop design, Mala čolnarska 2c, 61000 Ljubljana

PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE

STE POMISLILI, DA BI SE KLJUB POŠKODOVANEMU AVTOMOBILU LAHKO ODPELJALI NAPREJ?

Mi smo! Zato vam ob poškodbi vašega avtomobila krijemo stroške najema nadomestnega vozila

Poleg tega pa ponuja paketno zavarovanje še naslednje prednosti:

- *Sami se boste odločili o vsebini vašega paketa;*
- *kasko zavarovanje je v paketu 20 odstotkov cenejše;*
- *10-odstotni popust za vsa ostala zavarovanja v paketu;*
- *popust za takojšnje plačilo;*
- *možnost obročnega brezobrestnega odplačevanja;*
- *pri kraji ali uničenju avtomobila vam povrnemo denar za nakup novega;*
- *v primeru poškodbe vašega avtomobila vam krijemo stroške najema drugega vozila;*
- *zavarovanje pravne zaščite vam krije morebitne stroške odvetnikov in sodnega postopka;*
- *turistično zavarovanje za potovanja v prostem času;*
- *Triglavov bonus - nagrado za vaše preudarno ravnanje v prometu;*
- *dodatni popust za zvestobo Zavarovalnici Triglav;*
- *enake pogoje zavarovanja za posameznike kot za podjetja.*

zavarovalnica triglav d.d.

Končno popolno in sodobno zavarovanje !

IŠČEMO PRIJETNE SOSTANOVALCE...

Da bo odločitev lažja, ponujamo pri nakupu HIŠ, OKEN, POLKEN, VRAT poleg gotovinskega, še

5% NOVOLETNI POPUST

Naj bo vaše življenje z našimi izdelki prijetno tudi v letu 1994 ! **JELOVICA**

Lesna industrija, Kidričeva 58, 64220 Škofja Loka, tel.: 064/631-241, fax: 064/632-2

PRODAJANA MESTA: **Murska Sobota** Cankarjeva 25, tel./fax 069/22-921; **Diskont Univerzal** Križevci/Ljutomer

televizijski spored od 17. do 23. decembra

17 DECEMBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

8.45 Ebba in Didrik – 9.20 Spartak, ameriški film – 12.15 Že veste – 13.00 Poročila – 13.05 Umetniški večer – 14.05 Ves svet je oder – 16.10 Osmi dan – 17.00 Dnevnik – 17.10 Tok tok – 18.00 Studio Koper – 18.45 Štiri v vrsto, tv-igra – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.10 Forum – 20.35 Sanjarjenje o Riti, švedski film – 22.30 Dnevnik – 22.55 Sova: Ko se srca vnamejo, amer. nanizanka; Palača vetrov, angl. nadaljevanka – 0.20 Zvezdni prah, angleški film

Drugi program

16.25 Četrtkove posebnosti – 17.25 Sova – 18.45 Učite se z nami – 19.30 Dnevnik – 20.10 Znanost – 20.35 Izbor najlepše urejenega turističnega kraja – 21.35 Angleški kraljevi balet – 21.55 Koncert orkestra Slovenske filharmonije

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Ženskar, francoski film – 14.40 Monoplus – 15.30 Angleščina – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Alpe-Donava-Jadran – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Zabavnoglasbena oddaja – 21.10 Latinica – 22.10 Poročila – 22.15 Lepa naša – 22.45 Slika na sliko – 23.50 Moody Beach, kanadski film

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Kultura – 10.00 Mladinska reportaža – 10.30 Satanovo srce, film – 12.05 Živali našega sveta – 12.15 Reportaže iz Avstrije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Družinske vezi – 14.00 Ladja zaljubljencev – 14.45 Jutrišnji mojstri – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 17.35 Luč v temi – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Mož na potezi – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Derrick – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Ghostbusters II, fantazijska komedija – 23.10 Čas v sliki – 23.15 Večerni šport – 23.35 Nevarno srečanje, kriminalka – 1.00 Miami Vice, nanizanka.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 10.30 Dallas, 156. del: Nenavadno zavezništvo – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon in poročila – 12.07 Ponovitve: Usode, Nemščina – 15.00 Namizni tenis – 16.00 Dnevnik – 16.10 Domače naloge – 16.30 Euroklick – 17.00 Za upokojence – 17.30 Teka – 17.40 Okno s prilogo – 18.58 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.20 Dallas, pon. – 21.15 Panorama, svetovna politika – 22.20 Clairino koleno, francoski film – 0.05 Dnevniki.

2. program
14.55 Videostrani – 15.05 Družinski popoldan – 15.55 Za otroke – 16.20 Svetovna zgodovina – 17.20 Helikopter – 17.45 Tiplista – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.15 Meje znanosti – 18.42 Kojak, kriminalka – 19.25 Zbiralci – 19.30 Kolesa in koraki – 20.20 Barok – 21.00 Tamás in prijatelji – 21.15 Božič – 21.30 Dnevnik, pisan s čopičem – 21.25 Da se ti bo zmešalo, magazin – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 24 ur – 22.50 Arena.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Klan volkov – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Šaljivi val – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Pri gostilničarju Stanglu – 21.15 Narodna glasba – 21.45 Pod odejo: Slovo – 22.15 Kako, prosim? – 23.15 Gottschalk, nato poročila – 0.00 Josefine, priljubljena mačkica, erotični film – 1.25 Svetovna katastrofa, film.

18 DECEMBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

8.10 Otroški program – 8.40 Otroci širnega sveta – 9.05 Klub klobuk – 9.55 Tok tok – 10.45 Zgodbe iz školjke – 11.45 Brezrepi Peter, švedski risani film – 13.00 Poročila – 13.05 Tednik – 15.05 Sanjarjenje o Riti, švedski film – 17.00 Dnevnik – 17.10 Terra X, nemška serija – 18.00 Studio Ljubljana – 19.00 Risanka – 19.10 Žrebanje 3x3 – 19.30 Dnevnik – 20.10 Utrip – 20.30 Slovenski ljudski plesi, prenos iz CD – 21.20 Domače obrti na Slovenskem – 22.05 Dnevnik – 22.40 Sova: Palača vetrov, angl. nadaljevanka; Smrtonosni vpliv, ameriški film

Drugi program

11.35 SP v alpskem smučanju: Smuk (ž), prenos – 12.50 Antologija slovenske glasbe – 14.10 Sova – 15.35 Onkraj gozda, ameriški film (čb) – 17.10 Športna sobota – 18.50 Vodne pustolovščine – 19.30 Dnevnik – 20.05 Udobna vožnja, angl. nadaljevanka – 21.00 Veliki zločini in procesi – 21.30 Poglej in zadeni – 22.35 Sobotna noč

HTV 1

8.55 Poročila – 9.00 Dobro jutro – 10.30 Poročila – 10.35 Risana serija – 11.00 Oddaja za mlade – 12.00 Poročila – 12.05 Pikova dama, opera – 13.05 Prizma – 13.50 Poročila – 13.55 Ameriški film za otroke – 15.35 Hišni ljubljenci – 16.05 Mladi Indiana Jones – 17.00 Poročila – 17.05 Hrvaška knjiga – 18.00 Televizija o televiziji – 18.30 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Film-video-film – 21.00 Charley Varrick, ameriški film – 22.45 Poročila – 22.50 Športna sobota – 23.10 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Najboljše iz oddaje Kdor se smeje, zmaga, ponovitev – 10.15 Evropski turizem – 10.30 Mož La Mancha, muzikl – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Pesem zapravljivčka, melodrama – 15.10 Poklicno usposabljanje – 16.00 Otroška glasbena skrinja – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Velikih deset glasbenih uspešnic – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Magazin Alpe-Donava-Jadran – 18.30 Mož na potezi – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Narodna glasba – 21.30 Zlata dekleta – 21.55 Tvoj sodelavec je smrt, shrljivka – 23.35 Čas v sliki – 23.40 Buddies, dva trda tipa, pustolovska komedija.

TV MADŽARSKA

6.25 Vaška TV z vaškim doktorjem – 6.45 Dnevnik – 7.00 Sončni vzhod – 8.15 Verski program – 8.25 Program za otroke – 11.30 Podeželske zgodbe – 12.00 Opoldanski zvon in videostrani – 12.05 Sezamova ulica – 13.05 Narodnoglasbeni magazin – 13.35 Panorama – 14.35 Potovalni kviz – 15.25 Zapoznela sreča, amer. film – 17.10 Naše mesto v Evropi – 17.35 Loto – 17.40 Barometer – 18.40 Kolo sreče – 19.12 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.30 Rojeni 4. julija, amer. film – 22.55 Kavalir z rožo, filmska opera po R. Straussu.

2. program
7.00 Sončnica – 8.00 Za Rome – 8.25 Narodnostne oddaje – 11.00 Telešport: košarka, namizni tenis – 13.00 Familija – 13.30 Drugačni glasovi, 1. del – 14.20 Čudovite živali – 14.45 Potepanje po deželi – 15.25 Veliki zorni kot – 16.20 Bar Nostalgija – 16.40 Avtomagazin – 17.05 Dolly Roll, šov – 17.41 Smrkci – 18.12 Novi Lassie, serija – 18.40 Omizje pravice – 19.10 Policijski dnevnik – 19.30 Nepričakovano potovanje, serija – 20.25 Glasbena ure – 21.25 Genus Loci – 21.50 Japonske skice – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Fitzcarraldo.

RTL

6.00 Različna nadaljevanke – 12.15 Hary in Hendersonovi – 12.40 Nora hiša – 13.10 Prince iz Bel Aira – 13.40 major Dad – 14.10 Sanjska poroka – 14.45 Knight Rider – 15.45 Ekipa A – 16.45 21, Jump Street – 17.45 Vlavje – 18.45 Poročila – 19.10 Beverly Hills – 20.15 Zdraviliški flirt – 21.00 Boks – 23.00 RTL v soboto ponoči – 0.00 Cyborg, film.

19 DECEMBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.35 Živ žav – 9.25 Hov!, angl. nanizanka – 9.50 Lutkovna igrica – 10.45 Naši zbori – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Slovenci v zamejstvu – 12.30 Vodne pustolovščine – 13.00 Poročila – 14.00 Blueberry Hill, ameriški film – 15.30 Dediščina sončnih bogov, amer. serija – 16.00 Edvard VII., angl. nadaljevanka – 17.00 Dnevnik – 17.10 Po domače – 19.00 Risanka – 19.15 Loto – 19.30 Dnevnik – 20.10 Zrcalo tedna – 20.35 Nedeljskih 60 – 21.35 S Petrom Ustinovim okoli sveta – 22.10 Dnevnik – 22.30 Sova: Ludwig, ital. nadaljevanka; Palača vetrov, angl. nadaljevanka

Drugi program

9.50 Veleslalom, 1. tek – 11.00 Poglej in zadeni – 12.50 Veleslalom, 2. tek – 14.40 Joseph Conrad, franc. nadaljevanka – 15.35 Intervju: Igor Torkar – 16.50 Marie, ameriški film – 18.35 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik – 20.00 Alpe-Donava-Jadran – 20.30 SP v biatlonu – 21.00 Las Vegas: Žrebanje za SP v nogometu '94 – 22.30 SP v biatlonu – 23.15 Športni pregled

HTV 1

8.00 Poročila – 8.05 Eddiejev oče, ameriški film – 10.00 Poročila – 10.05 Nedeljski živec – 11.00 Malavizija – 12.00 Poročila – 12.05 Razglasitev športnikov leta, prenos – 13.05 Dalmatinske pesmi – 13.25 Mir in dobro – 14.00 Poročila – 14.05 Risana serija – 15.00 Opera Box – 15.30 Poročila – 15.35 Sissi, avstrijski film – 17.15 Družinski zabavnik – 18.50 Zajčkove zgodbe – 19.30 Dnevnik – 20.15 Sedma noč – 21.50 Odletel bom – 22.40 Šport – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Šov – 9.15 Ghostbusters II, ponovitev – 12.00 Tednik – 12.30 Orientacija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Havaji, film – 15.30 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Srečni Lukec – 18.00 Čas v sliki – 18.05 X-Large, reportaže – 18.30 Mož na potezi – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Solni baron, nadaljevanka – 21.55 Rimokatoliška cerkev v Avstriji – 22.40 Novice iz filmskega sveta – 23.10 Film.

TV MADŽARSKA

6.05 Vaška TV – 6.50 Risanka – 7.15 Biblijsko sporočilo – 7.25 Mladinski magazin – 7.55 Nedeljski magazin za vsakogar – 10.30 Koncert popevk glasbenih šol – 12.00 Opoldanski zvon in videostrani – 12.05 Tv-magister – 13.40 Dan in ura, francoski čb film – 15.35 Pesem doni – 16.10 Adventne sveče – 16.20 Reformatorski verski program – 16.45 Disney: Chip'N Dale, Polly, Račje zgodbe – 18.30 Kolo sreče – 19.00 Teden – 20.00 Dnevnik – 20.20 Vodnar, New Age Magazine – 21.10 Otrok, ki mu je ime Jezus, italijanski film – 22.40 Zvezdniki rocka: Eric Clapton.

2. program
7.37 Znanost – 8.02 Julijina šola – 8.35 Računalništvo – 9.05 Za otroke – 10.07 Evropski narodni parki – 10.51 Herodot pripoveduje – 11.20 Kanon bogoslužja – 11.50 Dokler zvonijo – 12.00 Usode – 12.40 Za kmetovalce – 13.10 Drugačni glasovi, 2. del – 14.00 János Vitéz v Erdelju – 14.40 Madžarska danes – 15.20 Umetnik meseca – 15.35 Baywatch, amer. serija – 16.30 Zaklad Rimljanov – 16.55 Odškodnina – 17.15 Risanka – 17.35 Delta – 18.00 Regionalni program – 18.40 Za otroke – 19.00 Familija, serija – 19.35 Zaljubljena srca, madž. film – 21.10 Beethoven – 22.20 Geopolis – 23.05 Telešport.

RTL

6.00 Različne nadaljevanke – 11.00 Nazaj v preteklost – 12.00 Tropska vročina – 13.00 Družinski dvoboj – 13.50 Družina Munster – 14.00 Hrošč, komedija – 16.30 Buddy v Hongkongu – 18.45 Poročila – 19.10 Mini Playback šov – 20.15 Sanjska poroka – 21.55 Špeglov tv-magazin – 22.40 Prime Time – Pozna izdaja – 23.00 Raj – 23.30 Playboy Late Night – Kanal 4 – 0.35 Družina Munster – 1.00 Družinska groza.

20 DECEMBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

10.50 Vrnitev antilope, angl. nadaljevanka – 11.20 Znanost – 11.45 Učite se z nami – 12.15 Terra X, nemška serija – 13.00 Poročila – 13.05 Alpe-Donava-Jadran – 13.35 Športni pregled – 16.20 Dober dan, Koroška – 17.10 Radovedni Taček – 17.25 Risanke – 18.00 Studio Maribor – 18.45 ABC, tv-igra – 19.10 Otroci voščijo otrokom – 19.30 Dnevnik – 20.10 Gospodarska oddaja – 21.00 Televizijska konferenca – 22.20 Dnevnik – 22.45 Sova: Ljubezen na prvi pogled, amer. nanizanka; Zgodbe Dicka Francesa, amer. nanizanka

Drugi program

9.50 Slalom (m), 1. tek – 12.50 Slalom, 2. tek – 13.45 Forum, Utrip, Zrcalo – 14.45 Nedeljskih 60 – 15.45 Obzorja duha – 16.15 Sova – 18.50 Podjetniška mreža – 19.30 Dnevnik – 20.10 Sedma steza – 20.30 Vpreženi pavi, 2. del angleške drame – 21.25 Znanstvena oddaja – 21.55 Studio City – 22.55 Večer jazza – 23.25 Posnetek slaloma

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Sentimentalni blues, ameriški film – 14.40 Monofon – 15.30 Spoznavajmo Hrvaško – 16.00 Poročila – 16.05 Že veste – 16.30 Otrok, šola, dom – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Dramska serija – 21.15 Hrvaška in svet – 21.55 Poročila – 22.05 Športna oddaja

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Iz parlamenta – 10.30 Lilije, ponovitev filma – 12.00 Metroji sveta: Washington – 12.15 Naprej in ne nazaj – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Kraljeva dolina, film – 14.35 Družinske vezi – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 17.35 Luč v temi – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Mož na potezi – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Športna arena – 21.08 Industrija na preobratu – 22.00 Vodič v prihodnost, film – 23.40 Čas v sliki – 23.45 Hollywood Shuffle, komedija.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Disney, pon. – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon in poročila – 12.07 Opoldanski posli – 12.37 Čez dan – 13.33 Glasba, ples – 13.50 Howardu Carterju v spomin – 14.21 Siva veverica – 14.55 Koncert čudežnih otrok – 16.00 Dnevnik – 16.10 Črka na črko – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Dediščina – 17.55 Simboli: Jelka – 18.00 Za otroke – 18.35 Kolo sreče – 19.07 Pravljica – 19.17 O veri za otroke – 19.30 Dnevnik – 20.05 Columbo, kriminalka – 21.20 Usodna vprašanja, politični debatni večer – 21.15 Gledališki dnevnik – 22.55 Portreti – 23.35 Dnevniki.

2. program
14.05 Teden, pon. – 15.00 Prenos zasedanja parlamenta – 17.00 Napoved programa, vreme – 17.05 Za otroke – 17.30 Civilna korajža – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.20 Privatizacijske zgodbe – 18.25 Medicina – 18.35 Zelena točka – 19.05 Uvod v umetnosti, serija Open University – 19.30 Telešport: plavanje, rokomet – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Filmski klub: Ti še živiš? madžarski čb film.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Šaljivi val – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinska groza – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Kolegi, kolegi – 21.15 Mestna klinika – 22.15 Sprašujemo – 23.00 Deset pred enajsto – 23.30 Odprto – 0.00 Berlin Break – 1.00 Družinska groza.

21 DECEMBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

9.55 Otroški program – 11.00 Podjetniška mreža – 11.30 Znanstvena oddaja – 12.00 Vpreženi pavi, 2. del angleške drame – 13.00 Poročila – 13.05 Sobotna noč – 16.05 Sedma steza – 16.25 Porabski utrinki – 17.00 Dnevnik – 17.10 Lonček, kuhaj! – 17.15 Poletje s Selikom, norveška nadaljevanka – 17.45 Risanka – 18.00 Studio Koper – 18.45 ABC, tv-igra – 19.10 Otroci voščijo otrokom – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.35 Moda, moč in slava – 21.35 Osmi dan – 22.20 Dnevnik – 22.55 Sova: Medvedja usluga, angl. nanizanka; Zgodbe Dicka Francesa, amer. nanizanka

Drugi program

15.25 Gospodarska oddaja – 16.05 Slovenci v zamejstvu – 16.35 Sova – 18.45 Znanje za znanje – 19.30 Dnevnik – 20.10 Železni Gustav, nemška nadaljevanka – 21.05 Intervju – 22.05 Videošpon – 23.00 Svet poroča

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Ljubezen med tatovi, ameriški film – 14.30 Monofon – 15.30 Spoznavajmo Hrvaško – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Cena denarja – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Dokumentarna serija – 21.00 TV-parlament – 22.50 Nocoj z vami – 23.20 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Obletnica kluba za starejše – 10.15 Dancing Time, plesni film – 12.00 Rojstni dan dr. Waldheima – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Watusi, pustolovski film – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 17.30 Luč v temi – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Mož na potezi – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Zvezda iz Betlehema – 21.07 Božični čas na Dunaju – 22.35 Pogledi s strani – 22.35 Tveganje, film o artistih.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.00 Friderikusov talkšov – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon in poročila – 12.07 Angleščina – 12.42 Čez dan – 14.05 Glasba, ples – 14.26 Srne v bližini mesta – 14.48 Družina Forgách z devetimi otroki – 15.31 Za živi svet – 16.15 Risanka – 16.00 Dnevnik – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Svet knjige – 17.40 Za boljši jezik – 17.50 Za otroke – 18.25 Barkochba – 18.50 Katoliška kronika – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.25 Moja zgodba, serija – 21.25 Gospodarski magazin – 22.10 Leteči cirkus Montyja Pythona – 22.40 Mislec, znanstvena tv-revija – 23.00 Čar športa – 0.10 Dnevniki.

2. program
10.00 Prenos zasedanja parlamenta – 16.05 Koliko je vreden podeželan? Podjetniki, podjetnost – 16.20 Za otroke – 17.10 Nemščina – 17.25 Mena, magazin za starejše ljudi – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.20 Čajkovski: Labodje jezero – 18.30 Madžarska v sedanjem času – 19.30 Grenko bogastvo, serija – 20.22 Studio'93, kulturni tv-tednik – 21.16 Sanjske bukve – 21.25 Vse ali nič, kviz – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 24 ur – 22.50 Mala večerna glasba.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Šaljivi val – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinska groza – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Columbo – 21.45 Quincy – 22.45 Šov Dirka Bacha

22 DECEMBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

9.55 Biskvitki – 10.30 Videošpon – 11.25 Znanje za znanje – 11.55 Veliki zločini in procesi – 12.25 S Petrom Ustinovim okoli sveta – 13.00 Poročila – 13.05 Studio City – 14.20 Intervju – 15.20 Železni Gustav, nemška nadaljevanka – 16.15 Svet poroča – 17.00 Dnevnik – 17.10 Klub klobuk – 18.00 Studio Ljubljana – 18.45 ABC, tv-igra – 19.10 Otroci voščijo otrokom – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.40 Nasmeh pod pajčolanom, drama – 22.15 Dnevnik – 22.40 Sova: Burleske; Zgodbe Dicka Francesa, amer. nanizanka

Drugi program

9.55 Slalom (ž), 1. tek – 12.55 Slalom, 2. tek – 14.30 Televizijska konferenca – 15.45 Moda, moč in slava – 16.40 Sova – 18.45 Šola podjetništva – 19.30 Dnevnik – 20.05 Športna sreda – 22.30 Opus

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška oddaja – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Družina za Joeja, ameriški film – 14.30 Monofon – 15.30 Spoznavajmo Hrvaško – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška serija – 16.30 Iz sveta znanosti – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.10 Loto – 20.15 Evropa Makarski – 21.00 Politični magazin – 21.45 Poročila – 21.50 Večer ob glasbi – 22.50 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Ko se bizoni znova selijo, ponovitev – 10.15 Znanstvena oddaja – 10.30 Nedonošenček, komedija – 12.10 Leteči zaboj – 12.15 Predsednik – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Tarzan – 14.35 Družinske vezi – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 17.35 Luč v temi – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Me ženske – 18.30 Mož na potezi – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Ptič na žični vrvi, akcijska komedija – 22.00 Čas v sliki – 22.10 Mož iz Eatom Placea – 22.55 Big Jake, vestern.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.30 Marx in Coca Cola, 1. del filma – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon in poročila – 12.07 Književnost – 12.25 Pnevmatika – 12.41 Čez dan – 13.33 Glasba, ples – 14.13 V privlačnosti – 14.53 Zborovski koncert – 15.30 Sotrpini – 15.45 Pomoč v duševni stiski – 16.00 Dnevnik – 16.10 Nacionalna zakladnica, Göcsej – 16.25 Oblast in strast, serija – 17.15 Svetovni dan varstva okolja – 18.00 Za otroke – 18.50 Andersenove sanje – 19.00 Vprašanja kristjanov – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Družinski krog, en dan sreče – 21.10 Madžarski svetniki, pon. – 21.35 Na prelomnici tisočletja, srednjeevropski magazin – 22.20 Evropska filmoteka: Sužnji ljubezni, ruski film

2. program
16.05 Videostrani, napoved programa, vreme – 16.15 Za otroke – 17.05 V objemu Šive, reportaža – 17.40 Računalništvo – 18.00 Dnevniki in magazini regionalnih studiev – 18.55 Znanost in tehnika, serija – 19.10 Kratki filmi: 1. Burleska, 2. Pustolovščine na morju 3. Zgodovina stekla – 20.15 Huni in Madžari – 20.55 24 ur – 21.15 Božič – 21.25 Vse ali nič, kviz – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Ceausescu - in kar je izza mita, dokumentarni film.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Šaljivi val – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinska groza – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Odprto – 21.45 Ekstra – 23.00 Gottschalk – 23.45 Aljaska

23 DECEMBER ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

10.50 Zgodbe iz školjke – 11.50 Naši zbori – 12.30 Šola podjetništva – 13.00 Poročila – 13.05 Po domače – 15.50 Opus – 17.00 Dnevnik – 17.10 Živ žav – 18.00 Studio Maribor – 18.45 ABC, tv-igra – 19.10 Otroci voščijo otrokom – 19.30 Dnevnik – 20.10 Žarišče – 20.40 Četrtek na ledu – 21.40 Tednik – 22.30 Dnevnik – 23.05 Sova: Hiša naprodaj, amer. nanizanka; Dinastija Strauss, amer. nadaljevanka

Drugi program

15.15 Nasmeh pod pajčolanom, drama – 16.45 Sova – 18.45 Že veste – 19.30 Dnevnik – 20.10 Dediščina sončnih bogov, serija – 20.40 Umetniški večer: Baletni umetniki – 21.50 Alica, evropski kulturni magazin

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroški program – 12.00 Poročila – 12.15 Zvezda vodnica – 13.00 Božična zgodba, ameriški film – 14.30 Monofon – 15.30 Spoznavajmo Hrvaško – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Družinski magazin – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Politične stranke – 20.55 Glasbena oddaja – 21.55 Poročila – 22.00 Ekran brez okvira – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Avstrija v sliki – 10.30 Otroška ura, melodrama – 12.15 Industrija na preobratu, ponovitev – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Bela bolniška sestra v Kongu – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Zgodbe iz domovine – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Hribovski zdravnik – 21.00 Čas v sliki – 21.20 Na lastno odgovornost – 22.10 Grozeč strah, film – 23.40 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.30 Maigret in nora ženska, kriminalka – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon in poročila – 12.07 Opoldanski posli – 12.37 Čez dan – 13.10 Ponovitve: Usode, Čudežni otroci – 14.50 Novi Reflektor – 15.30 Iskalka, magazin, vmes ob 16.00 Dnevnik – 16.25 Telešport – 17.00 Miami Vice, kriminalka – 17.55 Za otroke – 18.30 Ženski magazin – 18.55 Otroški kotiček – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Sosedje, 174. poglavje tv-romana – 20.45 Friderikusov nepolitični talkšov malo drugače – 22.10 Apropo, Andras Képes – 23.10 24 ur – 23.35 Dnevniki.

2. program
16.00 Videostrani, napoved programa, vreme – 16.10 Dusty, serija – 16.38 Za otroke – 17.10 Nemščina – 17.25 Prizma, način življenja – 18.00 Regionalni dnevniki – 18.20 Candide, risanka – 18.35 Pomagaj si sam, dokumentarna serija – 19.05 Voskresenski – 19.30 Idealna družina zabavni kviz – 20.32 Madžarska polpreteklost; nezakoniti socializem 7. Pot k diktaturi – 21.15 Vse ali nič, kviz – 22.00 Dnevnik, vreme – 22.25 Titania, Titania, madžarski film (1988).

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Šef – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Šaljivi val – 11.00 Vroča nagrada – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Družinska groza – 18.00 Klic srca – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Oprosti mi – 21.15 Hans Meiser – 22.45 Gottschalk – 23.30 Zakon – 0.25 Družinska groza – 1.15 Kdo je tukaj šef?

motorna vozila

Ford
S.O.S. Company
69000 MURSKA SOBOTA, Veščica 9a
telefon 069/23 507, fax: [illegible]
UGODNO:
– SEAT IBIZA 1,2 CLX
letnik 1993

GOLF dizel, letnik 1984, prodam. Črešnjevci 123, G. Radgona.
m4307

ZASTAVO 101, na novo registrirano, prodam. Slavko Kolar, Radomerščak 60, 69240 Ljutomer.
m8774

AX ALLURE, letnik 1992, zatemnjena stekla, prevoženih 13.000 km, prodam. Tel.: 21 222 ob delavnikih od 9. do 15. ure.
m4302

LADO RIVO, letnik 1986, registrirano do julija 1994, prodam. Bakovci, Mladinska 44, tel.: 43 149.
m1803

VW HROŠČ 1303 S, letnik 1974, neregistriran, na novo prebarvan, ugodno prodam. Turnišče, Ulica 4. maja 11.
m1807

GOLF in HROŠČ ter razne rezervne dele prodam. Renkovci 133.
m1810

JUGO KORAL 55, letnik 1988, registriran do novembra 1994, prodam za 4.000 DEM. Robert Horvat, Tišina 31a.
m1815

SAT SISTEMI
TRGOVINA IN SERVIS
TRAJBAR
40-099

Želite prodati ali kupiti, najeti ali oddati v najem stanovanje, hišo, počitniško hišico, zemljišče, poslovni prostor, gostinski lokal, skladiščni prostor?

Pri tem vam lahko pomagamo s celostno storitvijo, tj. z informacijami o kupcih in prodajalcih, s cenitvijo nepremičnin, pripravo pogodbe ...!

B.I.K., d.o.o., Kardoševa 1, M. Sobota, tel.: 069/21 049

1800 OGLASOV, avtomobilske novosti, humor, križanke – najdete v KOMERC OGLASNIKU. Časopis dobite na vseh kioskih za 50 SIT.
mrč

VECTRO 2,0 IGT GLS, letnik 1989, in Renault 5, letnik 1992, prodam. Tel.: 45 331.
m1793

ZASTAVO 128, letnik 1987, ugodno prodam. Tel.: 24 466 po 15. uri.
m1795

DIANO, letnik 1977, registrirano do septembra 1994, prodam. Gustav Gomboc, Moravske Toplice, Delavska 5, tel.: 48 658.
m1769

kmetijska mehanizacija

PRI AGROIZBIRI KRANJ po ugodni ceni rezervni deli za generalno popravilo traktorjev Fiat, Zetor, Univerzal, Ursus, Torpedo, Tomo Vinkovič, IMT; akumulatorji Vesna in Topla: 12 V 97–100 Ah, cena 8.100 SIT; gume Barum 12.4/11–28, cena 21.600 SIT. Pokličite nas! Tel. št. je 061 324 802.
mrč

TRAKTOR ZETOR 5011 ali traktor Masser Ferguson, 42 KS, prodam. Štefan Baler, Kuštanovci 18.
m1806

Preživite najdaljšo noč v letu v GOSTILNI ŽELEZEN v BEZNOVCIH. Bogat silvestrski menu s prijetno glasbo. Rezervacije sprejemajo po tel.: 49 025. Vabljeni!

SATELITSKI KOMPLETI!
Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

DILL d.o.o.
POSREDNIŠKO IN AGENCIJSKO PODJETJE
KUPUJETE, PRODAJATE, ODDAJATE, NAJEMATE, IŠČETE ... VSE VRSTE NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJAJTE ČASA IN DENARJA!
TEL. (069) 32 322.
FAX (069) 33 001
A. NOVAKA 4. M. SOBOTA

GLOBINSKI SESALCI
že od 30.000 SIT.
Tel.: 40 271.

NAKLADALNO PRIKOLICO, 25 m³, skoraj novo, prodam. Tel.: (069) 86 103.
m8769

KUPIM kosilnico BCS in žetveno napravo, lahko tudi nevozno. Pisne ponudbe pošljite na naslov: Silvo Klun, Slatnik 23, 61310 Ribnica na Dolenjskem.
m1787

PLUG Vogel-Noot, nov, dvobrazdni, z dodatno opremo, prodam za 500 DEM ceneje. Bakovci, Partizanska 30.
m1768

TRAKTOR ZETOR 6911, letnik 1979, prodam. Gomboc, Gerlinci 130, Cankova.
m1784

posesti

MANJŠO ENODRUŽINSKO PRITLIČNO HIŠO, podkleteno, v mirnem naselju v M. Soboti, takoj vseljivo, prodam. Informacije zjutraj in zvečer po tel.: 24 750.
m1729

VINOGRAD, 66 arov, v Koprivi 15 pri Ljutomeru, prodam; hiša z garažo in kletjo, asfalt, voda, elektrika in ves inventar za vinograd. Možna zamenjava ob morju Istra-Kvarner ali za manjši vinograd z dopłačilom. Drago Posavec, Nedelišče, M. Tita 46, tel.: 00385 042 831 305.
m8768

ENOSOBNO STANOVANJE v Radencih, na novo opremljeno, primerno tudi za pisarniške prostore, oddam v najem. Naslov v upravi lista.
m1761

VINOGRAD S SADOVNJAKOM, 9 arov, možna gradnja počitniške hišice, v omrežju elektrika in vodovod, prodam. Dobrovnik 218.
m1763

V POMURJU prodajamo, kupujemo, oddajamo, zamenjujemo, iščemo: hiše, stanovanja, počitniške hišice, posesti, gradbene parcele, vinograde, gozdove, poslovne in gostinske lokale... Velika izbira, ugodni pogoji plačila. Tel.: 32 322, DILL, d.o.o., Arhitekta Novaka 4 (stara kirurgija), M. Sobota.
mop

MEDETAŽNO HIŠO na lepi parceli v M. Soboti prodam. Tel.: 24 493 in 061 347 849.
m1800

SOBO ali MANJŠE STANOVANJE vzamem v najem. Tel.: 24 344.
m1796

VINOGRAD v Vidmu ob Ščavnici prodam. Tel.: 062 31 014.
mpp

3-SOBNO STANOVANJE v M. Soboti ugodno prodam ali zamenjam. Ponudbe pošljite na upravo Vestnika pod šifro »Center«.
m1808

POSLOVNE PROSTORE v centru Gornje Radgone damo v najem. Tel.: 69 415.
m4306

trgovina
IVANKE ROŠKAR
Iwea Handels-GMBH
Langgasse 15
AVSTRIJSKA RADGONA
KATALOŠKA PRODAJA TRGOVINE
Quelle

KROJAŠTVO Kiš, Petišovci, Lendavska cesta 40, daje v najem moderno opremljeno krojaško delavnico (zaradi bolezni). Tel.: 76 050.
mle

NOVEJŠO HIŠO v Markišavcih prodam. Tel.: 32 232.
m1788

GRADBENO PARCELO, 30 arov, z vso dokumentacijo, na Razkrižju, prodam. Ivan Muršič, Ljutomer, Frana Kovačiča 12.
m8761

GARSONJERO ali SOBO s telefonom v M. Soboti vzame v najem učitelj. Tel.: 062 304 296.
m1819

POČITNIŠKA HIŠICA, 7 x 6 m, na Jelovškovem bregu pri Moravskih Toplicah, vinograd, sadovnjak, 75 a, lahko po delih, naprodaj. Tel. 24 130 zvečer.
nene

živali

KRAVO, staro 6 let, brejo 9 mesecev, dobro mlekarico, kontrola A, prodam. Žižki 57, Črenšovci.
m1770

PUJSKE prodam. Tišina 57.
m1773

MLADO KOZO, brejo, prodam. Tel.: 54 113.
m1771

PUJSKE prodam. Pajič, Satahovci 58b.
m1777

TELICO, staro 1 leto, prodam. Irma Ferko, Kruplivnik 75, Grad.
m1783

PUJSKE prodam. Gradišče 46, Tišina.
m1789

KOZE, srnaste pasme, prodam. Mobitel: 0043663 9133049.
m4309

PUJSKE prodam. Markišavci 21.
m1791

RODOVNIŠKE PSE, pasme srednji šnavcer, belo-sive barve, odličnih staršev, prodam. Tel.: 061 487 356.
mpp

NOVOZELANDSKE MLADIČE večkratnih razstavnih zmagovalcev, oče črno- beli, prodam. Oto Fantur, tel.: 061 59 085.
m1809

razno

LADIJSKI POD, smrekov, suh, 7 cm, I. kak. r., prodam z dostavo za 480 SIT. Tel.: 063 33 343.
m1781

KOTEL ZA ŽGANJEKUHO Bosna z mešalcem, še nerabljen, in termoakumulacijsko peč, 4,5 KW, rabljeno eno sezono (cena 10.000 SIT) prodam. Tel.: 43 125.
m1794

AVTOPRIKOLICO in dva pločevinasta zabojnika za zbiranje odpadkov, 8 m³, prodam. Tel.: 59 018 in 44 141.
m1797

VEČJO KOLIČINO PESE in nemškega ovčarja prodam. Tel.: 89 031.
m8767

DVE PUŠKI, rusko bokarico 12 in risanico 7 x 64 z daljnogledom, skoraj novi, in novo lovsko obleko ter motor za Golfa 1100 in več delov za Zastavo 750 prodam. Naslov v upravi lista.
mpp

GEM WX2 IN GEM S2, vrhunska sintetizatorja, zelo nujno poceni prodam. Tel.: (069) 61 561, int. 221, Peter.
m8768

CEPLJENO BELO VINO prodam. Tel.: 79 361 v večernih urah.
mle

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, trajnogorečo peč in spalnico z jogijem ugodno prodam. Tel.: 21 292.
mpp

KOMERC OGLASNIK – največji tovrstni časopis z več kot 1800 brezplačnimi malimi oglasi za Štajersko-Prekmurje-Koroško. Dobite ga v vseh kioskih – cena 50 tolarjev.
mrč

BETONSKO GALANTERIJO (cevi, jaške, peskolove, prekatne greznice, studence) prodajamo z 10% novoletnim popustom. Cenjenim strankam želimo srečen božič in uspešno 1994. CGM PERKO, Žepovci pri Apačah.
m1759

ELEKTRONSKO HARMONIKO Farfisa, stroj za izdelavo betonskih blokov Zenit in horizontalni mešalec Viktor ugodno prodam. Janez Perko, Lastomerci 13a, tel.: 60 516.
m1760

VSO OPREMO iz hiše prodajamo zaradi selitve. Jožefa Murad, Lendavsko naselje 16, M. Sobota, tel.: 26 738.
m1756

ŠTEDILNIK ZA CENTRALNO OGREVANJE Gorenje MIV in 80-litrski bojler, stara 3 leta, ugodno prodam. Perš, Vučja Gomila 85.
m1774

PEČ na petrosol, staro 3 mesece, prodam 20% ceneje. Tel.: 42 800.
m1780

DVA ANGLEŠKA BOKSA po 100 W prodam. Rogašovci 75.
m1811

BUKOVE DESKE, 3 cm, koruzo na storžih in seno prodam. Puconci 108.
m1814

5-DELNI REGAL za dnevno sobo in kavč 1,65 m, poceni in na obroke prodam. Pok, Zvezna 4, stanovanje 25 (nad trgovino Borovo).
m1817

NOVE ŠKORNJE št. 43 in brezrokavnik (za narodnozabavnega muzikanta) za 150 DEM in equilizer Boss RG 10 za bas kitaro za 200 DEM prodam. Tel.: 062 304 296.
m1820

OSAMLJENI VDOVEC, upokojenec, z lastno hišo na deželi, želi spoznati gospodinjo ali oskrbovalko. Podari ji svoje imetje. Naslov v upravi Vestnika.
m1767

PROSIM VOZNIKA osebnih avtomobilov, ki sta vozila 18.01.1993 ob 15.20 v smeri M. Sobota-Bakovci in sta bila očividca prometne nesreče pri odcepu proti avtobusni postaji, da se oglasita po tel.: 21 556 ali 70 231 dopoldne, popoldne pa 70 702 ali 70 852.
mop

PREKLICUJEM veljavnost hranilne knjižice št. 29705-1 HKS Panonka M. Sobota, izdane na ime Ivan Mihoič, Glavna ul. 9, Dokležovje.
m1757

PREKLICUJEM veljavnost zaključnega spričevala za šolsko leto 1973/74, izdanega na Poklicni gostinski šoli Radenci na ime Dragica Fartek, Trdkova 101.
m1776

PREKLICUJEM veljavnost zaključnega spričevala za šolsko leto 1973/74, izdanega na CPŠ M. Sobota na ime Jožef Vöröš, Rankovci št. 9.
m1802

PREKLICUJEM veljavnost hranilne knjižice št. 095679 HKS Panonka M. Sobota, izdane na ime Jože Zelko, Kančarovci 80.
m1805

delo

ZASTOPNIKE za prodajo zanimivega artikla iščemo. Tel.: 69 415.
m4305

BOBNARJA išče uigrana domača skupina. Tel.: 76 413.
mle

MEDNARODNI »MLM« išče organizatorja marketinga za Slovenijo. Kandidat, izključno z izkušnjami, naj se pisno oglasi na naslov: ADL&KJ, d.o.o., Trimlini 59, 69220 Lendava.
mrč

ŽENSKO brez obveznosti zaposlimo za pomoč pri kmetijskih in gospodinjskih delih. Dajemo stanovanje in hrano, drugo po dogovoru. Tel.: 49 025.
mpp

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
kruta smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

V SPOMIN

20. decembra se spominjamo tretje obletnice smrti

Jurija Hajdinjaka

iz Rogašovec 3a

Hvala vsem, ki še mislite nanj.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga

Ana Božič

Božičeva mati,
roj. Pokrivač, iz Grab

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste našo drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, šopke in za svete maše ter nam izrekli sožalje. Hvala g. župniku Vinkoviču za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, društvu upokojencev Križevci, zdravnici Zdravstvenega doma Križevci in govorniku Jožku Žalarju.

Grabe, 9. 12. 1993

Žalujoči: sinova Franc z ženo Frančiško in Janko z ženo Treziko, vnuki Marjan z ženo Anico, Mirko z Matejo, Mirko z ženo Vido, Drago, Branko z ženo Anico, Bojan z ženo Tino, pravnuki Dejan, Davor, Sebastijan, Anita, Natalija in Simon

JAVNA DRAŽBA

Temeljno sodišče v M. Soboti, Enota v M. Soboti odreja v delitveni zadevi nepremičnin (solastniki dr. Franc Štivan, Marta Jeraj, Janez Vlaj in Marija Peterka) **dražbo, ki bo v sredo, 29.12.1993, ob 8. uri v sobi št. 14 tega sodišča, za prodajo nepremičnine vl. št. 1624, k.o. M. Sobota, s parcelno št. 343 in 344, v skupni izmeri 9,13 a z večjo stanovanjsko hišo v Kardoševi ulici št. 5 v M. Soboti. Izklicna cena je 15,694.702,00 SIT.**

Za kupca se lahko priglasi vsak državljan Republike Slovenije, ki pri tem sodišču prej plača varščino v višini 10 % izklicne cene. Najboljšemu ponudniku se nepremičnina domakne s sklepom, s tem da se mu varščina všteje v kupnino, preostalo kupnino pa bo moral plačati v 15 dneh po pravnomočnosti sklepa o domiku. Neuspešnemu kupcu se varščina po dražbi vrne.

Podrobnejše podatke dobite na sodišču.

TRGOVINA ANŽEL
TRATE 23, GORNJA RADGONA
Tel.: (069) 61 755
- Vodovodni in ogrevalni material
- Vse za gradnjo
- Vse za kurjavo
- Kmetijska mehanizacija

NAJUGODNEJŠE CENE – ZAUPAJTE NAM!

FONTRADE d.o.o.
69000 Murska Sobota, Staneta Rozmana 17, Fax/tel.: 069/ 32-230
» PRODAJA « » MONTAŽA «
» SERVIS TELEFONSKIH NAPRAV «
NUDIMO VAM:
» BREZŽIČNE TELEFONE TEL. TAJNICE «
» TELEFONE TEL. CENTRALE «
» TELEFAXE POTROŠNI MATERIJAL «
delovni čas: 8.00 do 16.00 sobota - zaprto !
Panasonic

V SPOMIN

20. decembra bosta minili dve žalostni leti, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi mož, oče, tast in dedi

Bogomir Jagodič

iz Kroga

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Vsi njegovi

Skromno, tiho si živela,
za nas si delala in skrbela,
srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa solzijo se oči.

ZAHVALA

V 64. letu nas je za vedno zapustila draga žena, mama in stara mama

Marija Rajner

roj. Bernadi, iz Beltinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, darovali cvetje in z nami sočustvovali. Posebna hvala osebju doma oskrbovancev v Rakičanu, osebju internega oddelka soboške bolnišnice, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in g. Zveru za zahvalne besede.

Žalujoči: mož Anton ter hčerki Marinka in Milena z družinama

Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj, komaj v 76. letu starosti, nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Štefan Felbar

upokojenec iz Renkovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nas tolažili in nam izrazili sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter za sv. maše. Hvala zdravstvenemu osebju infekcijskega oddelka soboške bolnišnice za lajšanje bolečin, g. župniku za pogrebni obred, pevkam, kolektivoma Beltinke in Planike, ZZB Tornišče ter govornikoma g. Ferčaku in g. Balažicu. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Helena, sinova Geza in Štefan z družinama ter drugo sorodstvo

IN MEMORIAM

Ti nisi umrla,
ti samo spiš, ko bomo umrli mi,
takrat boš umrla tudi ti.

Cvetka Vargazon

roj. Pušenjak iz Krapja
16. 12. 1992–16. 12. 1993

Hvala vsem, ki postojite ob njenem preranem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate sveče. Neizmerno te pogrešamo!

Tvoji najdražji

DR. KURTU SONNENSCHEINU

V SLOVO

SODELAVCI DISPANZERJA ZA ŽENSKE MURSKA SOBOTA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih večno
boš ostal.

ZAHVALA

V 45. letu starosti nas je brez slovesa nepričakovano zapustil naš dragi mož in oče

Viktor Štiblar

iz Šratovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče in za sv. maše, ter ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu preranemu grobu. Posebna hvala tudi podjetju Integral iz Lendave in Mura TLO iz M. Sobote, dijakom SSTS 4T1 z razredničarko in GD Šratovci. Iskrena hvala g. župniku in g. kaplanu, pevcem, g. Lampetu za odigrano Tišino in govornikoma za poslovilne besede. Hvala tudi g. Vrbnjaku za pogrebne storitve. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija ter hčerki Valerija in Lidija

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

Marjete Pal

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti. Hvala za ustna in pisna sožalja ter darovano cvetje.

Sin Feri z družino

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše drage žene in mame

Marije Čahuk

iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali lepo cvetje. Hvala g. Novaku za poslovilni obred in pevcem za ubrano petje. Posebno zahvalo izrekamo Aladarju in Magdi za nesebično pomoč.

Vsi, ki jo imamo radi

Ponosen, trden kakor kamen,
vso ljubezen si nam dal,
za vse, prav vse
tisočkrat hvala,
pozabili te ne bomo nikdar.

ZAHVALA

Življenjsko pot je v 88. letu končal naš dragi oče, tast, dedek, pradedek in stric

Martin Vinčec

iz Trnja 63

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali vence, cvetje in za svete maše ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala gospodu kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in govorniku g. Mlinariču. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi, ki so ga imeli radi

Ko je srca bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le duša nemo vpije,
zakaj več tebe ni.

V SPOMIN

22. decembra mineva žalostno leto, odkar me je zapustil moj dragi mož

Alojz Hedl

iz Bakovec

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavite ob njegovem grobu, prižigate svečke in prinašate cvetje – iskrena hvala.

V tihi žalosti vsi njegovi

Za vse si skrbel,
le zase časa nisi imel,
zato v naših srcih
boš večno živel.

V SPOMIN

Skrb, delo in sledovi tvojih rok spremljajo spomin na 16. december '92, ko se je ustavilo srce našega dragega moža, očeta, dedka in brata

Romana Arpada

s Hodoša

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in sveče.

Njegovi najdražji

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

ZAHVALA

V 67. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in opa

Emil Erniša

iz Tešanovec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje in v dobrodelne namene ter z nami sočustvovali. Posebna hvala družinam Ritoper, Koca in Šinkec, osebju internega oddelka soboške bolnišnice, posebno dr. Hauserjevi, kolektivoma ŽVZ-ja in Mure iz M. Sobote, govorniku g. Šonaji iz ŽVZ-ja, duhovniku g. Škaliču za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in Stanku za odigrano Tišino.

Žalujoči vsi njegovi

OPAPI

Oh, kako boli, ko ljubega opapo izgubiš.
Ostali so sledovi tvojih pridnih rok,
ki cenil jih bo pozni rod.

Tvoja Borut in Anita

Obdobja v našem življenju so štiri.
Enaka so kot štirje letni časi.
Pomladi vse vzcvete in umre v zimi.
Tako od rojstva vse živi in dela,
dokler se ne napolni naša čaša
in najdeš mir v zemlje globini.
(J. Kunej)

ZAHVALA

Ob zadnjem slovesu od najinega dragega očeta

Ivana Debelaka

se iskreno zahvaljujeva vsem, ki so se nama pridružili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Posebna hvala osebju internega oddelka soboške bolnišnice, g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke, ter g. Merklinu za besede slovesa.

Sin Jožek in hčerka Jelka z družinama

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.

ZAHVALA

V 57. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, tašča in babica

Ruža Požonec

iz Lendave

V globoki žalosti se zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter za svete maše. Hvala tudi internemu in kirurškemu oddelku bolnišnice v Rakičanu, še posebno dr. Hauserjevi in vsemu zdravniškemu osebju, ki so ji stali ob strani med njeno boleznijo. Hvala gospodu župniku Jožetu Bernardu za lep pogrebni obred, pa tudi pevkam za milo odpete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Lendava, 3. 12. 1993

Žalujoči: sinova Vlado in Edo z družinama ter drugo sorodstvo

---

Tvoje življenje je tvoja rast,
ki jo je zima usojena streti,
še preden ga moreš do kraja živeti.

ZAHVALA

V 89. letu starosti je umrl dragi mož

Franc Temlin

iz Šalamenec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala osebju kirurškega oddelka soboške bolnišnice, duhovniku g. Balažicu za besede slovesa, pevcem za odpete žalostinke in govornici Marti za ganljive besede ob odprtem grobu.

Šalamenci, 7. 12. 1993

Žalujoči: žena Marija, brat Geza z družino in drugo sorodstvo

---

En sončni soj, en topel dan
iz tal izvabi cvet krasan;
en črn oblak, en nočni mraz –
in strt je cvet na večni čas.
/S. Gregorčič/

ZAHVALA

2. decembra je v starosti 78 let za vedno zatisnil svoje plemenite oči

Jože Horvat

upokojeni inkasant iz Nedelice

V tihi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem od blizu in daleč, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke in za maše ter nam izrazili sožalje. Posebna hvala g. župniku za svečan pogrebni obred z mašo, g. Gerlecu za poslovilne besede, posebej hvala pevcem za čudovito odpete pesmi. Vsem še enkrat hvala.

Vsi njegovi

Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče v grobu spi,
nam pa solzijo se oči.

ZAHVALA

8. decembra se je v 68. letu pretrgala nit življenja našemu ljubemu možu, očetu in dedku

Martinu Hozjanu

iz Črenšovec

V tihi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke, za maše ter nam izrazili sožalje. Hvala sodelavcem Nafte iz Lendave, sodelavcem ŽVZ-ja iz M. Sobote, govorniku GD Črenšovci, g. kaplanu, župniku g. Stanku Zveru iz Bogojine za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: žena Katarina, sinova Martin in Ignac ter hčerki Marija in Štefka z družinami

Ko so pri **Visokem komisariatu za begunce** prebrali sporočilo Prezidija v prešnji izdaji sporočil o stanju krvi in zemlje, da si Slovenci lupijo **mandarine** namenjene beguncem, so sklenili, da bodo slovensko pogoltno ‚čud' razkrinkali do konca. Že dalj časa se namreč ve, da slovenska vlada pomoč za begunce uporablja za sabotiranje kmečkega lobija, ki ga vodi svetnik **Evgen Sapač-Brzko**. Dobljeno pomoč v hrani po nizkih cenah prodaja na domačem trgu, da zbija cene kmečkim pridelkom. Pri Visokem komisariatu so na Sapačev nasvet najprej nameravali moki, ki jo pošiljajo beguncem nastanjenim v Sloveniji, primešati vijoličasto barvilo. Tako naj bi se razločno videlo, čigav krub jedo državljani pod **Drnovškovo vladavino**. Vendar Brzku ni uspelo preskrbeti dovolj velikih količin **modre galice**, zato so se odločili za ekološko mehkejšo varianto in so moki primešali traktorsko olje in žižke.

* * *

»**Ribičev France**, imenovan tudi **France Prešeren,** je bil gospod, ki ga je rad cuknil. Svoj podpis je zato vedno videl dvojno, tako kot je bil reproduciran na doslejšnjem bankovcu za tisoč tolarjev. *Prekmursko-prleška loža prijateljev pijanega kranjskega pesnika* zato protestira proti umiku bankovca za tisoč tolarjev s podpisom, ki je verodostojno označeval najžlahtnejšo pesnikovo lastnost. Dobro vino vedno podvoji pogled, zgodovinske raziskave pa so pokazale, da je Presheren pil vino iz goričkih goric pred napadom peronospore.« **Memorandum** s to vsebino je guvernerju Banke Slovenije v imenu omenjene lože poslal **Ernest Novak-E(r)nolog**, predsednik Društva goričkih vinogradnikov. (Pojasnilo za tiste, ki plačujejo samo s kreditnimi karticami: na bankovcu za tisoč tolarjev, ki ga jemljejo iz obtoka, je bil faksimile Prešernovega podpisa »premaknjen«, na novem je enovit.)

* * *

Iz soboške **Mesne industrije** so v teh dneh poslali rejcem prašičev novoletne čestitke s pripisom: »*V imenu harmonije zdrave narave vas zakoljemo tudi na domu!*« Eskadroni mesarjev so nenehno na terenu, vozijo se v avtobusih. Pripis je namenjen prašičem, ne rejcem.

* * *

Gusti Grof-Agoston Panonski je svojemu varovancu **Ivanu Obalu-Idžiju**, sekretarju za kmetijstvo v Osterčevem kabinetu, povrnil uslugo. Idži ga je po prevratu varoval pred demosovskimi pritiski na rdeče grofe, zdaj pa je Grof iz Pomurkinega ‚budžeta' poravnal dolgove, ki jih je imelo kmetijsko ministrvo pri firmi Adit.

* * *

Prekmurska domoljubka **Bernada Balažic Peček-Vitka**, ki je predlagala patentno zaščito za prekmurske gibanice, je izjavila: »Menim, da državljanom **Prekmursko-prleške republike** ni potrebno pretiravati in v nacionalističnem zanosu iztrebljati **smrečje**, ker v njih vidijo **tujerodno alpsko drevo**. Predlagam, da jih za božično uporabo kupijo s koreninami in potem posadijo, da bomo lahko Kranjcem izza njih kazali osle. Našo jelšo bomo poslali papežu za božično drevo na Petrovem trgu...«

KESEDA IN KONJ

Radgonski mehurčki

Kaj naj vam danes povem, ljube moje in tisti moški svet, ki s strahom čakate, če boste našli svoje ime ali kratice ali »funkcijo« v mehurčkih? Meni, znani klepetulji, se je zgodila da sem izgubil besedo. Hudič je šalo vzel! Vendar je meni v tem adventnem času lepo. Kavica in topla peč to že pogreje. No, *pogreje* pa me tudi pokvarjenost ljudi v naši fari.

Redno sem hodila v našo lepo farno cerkev. Zdaj pa... V prve vrste se rinejo in kažejo tisti nekdanji, saj veste kdo! Želim samo to, da se v mojem času ne bodo še enkrat *obrnili*. Take, ki se toliko obračajo zaradi dnevne politike, bi lahko uporabili za klopotce oziroma strašila proti vranam, ki so pojedle in popile miklavževo vino v Radgonskih goricah. O ti ljuba firma, ki msi znala zastražiti tega bogastva. Pa toliko pravih in divjih lovcev imamo v Radgoni – črno piko imate zaradi črnih vran.

Pa nesreča ne pride sama. Zdaj vam zabijajo nož v hrbet ti hudičevi »močvirniki« in ponujajo neko slabo vino (to ni pravi dobri prijatelj, ki je od sonca razvajen!) »*ŠENTJANŽEVEC*«. Ne sekirajte se, bomo pa odličnega JANŽEVCA sami spili, saj se bliža novo leto. In spet bodo zabave! Dobrostoječe firme pa podjetja pa občina pa šola in še kdo bo poskrbel za svoje delavke in delavce.

Kaj pa me, čakajoče na delo? In čakajoči? Nekateri Radgončani so dobri organizatorji (svetovno prvenstvo v spidveju, pa festivala, pa kultura in šport, pa cerkev in šola, vojna je bila tudi dobro organizirana, pa naši sejmi), prosim vas, skupaj se zberite in organizirajte zabavo (seveda brezplačno!) za vse nas »čakajoče«. Mlada ekipa Pomurskega sejma: morebi vi podaljšali praznični sejem še za en dan. Seznam čakajočih je na zavodu za zaposlovanje. Govorov ne potrebujemo. Spomnim se še lanskoletnih obljub o novih delovnih mestih. No, saj niso lagali. Jaz sem na novem delovnem mestu (in še mnogo drugih) – na »zavodu«!

Jočem in čakam! Žalostno! O, ti hudič, semaforji še vedno ne delajo. Vidim pa, da stalno nekaj »praskajo« okoli tega čuda. Moja pobožna želja je, da bi za Božič zasvetili. Do takrat pa čakam in sanjam o lepši prihodnosti.

Čakajoča
radgonska klepetulja

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Zdi se, da je okrog propadlega podjetja Turri-In, od katerega smo si v naši občini veliko obetali, v zadnjem času vse tiho. No, *ena TOTA* pa je zadnjič v neki družbi le obudila spomin na italijanskega gospoda **Turrija**, ki je bil večinski lastnik omenjenega podjetja. Pripovedovala je, da so delavke, ki niso hotele biti njegove ‚prijateljice', kaj hitro prišle v nemilost. Ko je za to pripoved slišala ena druga *TOTA*, pa je menila, da to skoraj ne more biti res. Gospod Turri naj bi bil namreč dokaj simpatičen dedec, tako da se je menda celo nekoliko branil pred zapeljivkami, ki so si obetale od njega tudi lagodno življenje. Če naj bi bilo tako, potem je ‚kritizerska' *TOTA*, menda je še neporočena, vse to rekla zato, ker ni uspela omrežiti gospoda Turrija. Njemu pa je to šlo bolje pri ‚zapeljevanju' ministrice za delo **J. P.** in še koga, da je uspel dobiti toliko in toliko slovenskega državnega denarja, ki si ga je precej vtaknil tudi v lasten žep in... zdaj ga ni več.

Ampak eno in drugo ni nikjer uradno potrjeno, niti niso o vsej tej zadevi poročali na *lotmerški* interni televiziji. Mogoče je celo bolje tako, kajti potem bi se *en TOTI* dvakrat razburjal. Poleg tega da bi ga stiskalo pri srcu zaradi izgubljenega denarja in propadle tovarne, bi se po vsej verjetnosti jezil tudi zavoljo napak, slovničnih in drugih, ki se vrstijo v programu kot na tekočem traku.

Nogometni klub Mura

Posavec direktor, Tkalčec tehnični vodja

Upravni odbor Nogometnega kluba Mura iz Murske Sobote je za novega direktorja kluba imenoval Draga Posavca, za tehničnega vodjo prvega moštva pa Zlatka Tkalčeca. Oba bivša nogometaša Mure sta v preteklosti v klubu že imela odgovorne funkcije. Dosedanji direktor Ervin Kerčmar se je funkciji odpovedal zaradi preobremenjenosti v podjetju, tehnični vodja prvega moštva Franc Litrop pa na svojo željo odhaja iz kluba.

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica Murska Sobota	Osred. ljublj. tržnica
Jabolka	60,00	55,00
Pomaranče	130,00	180,00
Limone	120,00	80,00
Banane	130,00	120,00
Hruške	100,00	100,00
Krompir	35,00	35,00
Solata	100,00	100,00
Zelje	40,00	40,00
Čebula	35,00	80,00
Česen	290,00	260,00
Korenje	100,00	120,00
Cvetača	160,00	180,00
Kumare	180,00	150,00
Jajca	13,00	13,00
O. jedrca	1.000,00	400,00

Pod vprašajem regijsko organizirane zdravstvene dejavnosti

Soboška vlada je razpravljala o mreži osnovnega zdravstvenega varstva v občini. Po tem ko je direktor zdravstvenega doma, specialist klinične psihologije Ignac Gerič predstavil obstoječo osnovno zdravstveno mrežo tudi po kadrovski zasedenosti glede na število prebivalcev, je sledila razprava in načela vprašanje, ali je potrebno zdavnike, ki opravljajo samostojno zdravstveno dejavnost in za to nimajo koncesije, upoštevati pri načrtovanju osnovne zdravstvene mreže.

Primarij dr. Jože Bedernjak je v imenu zdravniške zbornice zagovarjal stališče, da bi ga vendar morali upoštevati, tega pa člani izvršnega sveta niso sprejeli. Več kot o sami mreži pa so se na seji izvršnega sveta pogovarjali o zdravstvenih dejavnostih, ki so organizirane pri soboškem zdravstvenem domu, vendar namenjene celotnemu Pomurju. Gre torej za medobčinsko organizirane zdravstvene dejavnosti, o katerih se sedaj, v času občinskih ločevanj in lokalizmov, kot je bilo rečeno, s strani soboškega zdravstvenega doma ne morejo s preostalimi občinami o ničemer dogovoriti. Ker ne sprejemajo, da bi zgolj soboški zdravstveni dom sofinanciral te dejavnosti tudi na račun drugih dejavnosti, so sprejeli sklep, da se na ravni še obstoječega Pomurskega zdravstvenega zavoda skliče razgovor na to temo, kjer bi naj pripravili predlog rešitve za medobčinsko organizirane zdravstvene dejavnosti. Tu naj bi se pogovorili tudi o organiziranosti nujne medicinske pomoči. Janko Halb pa je sestavil še drugi sklep, ki so ga člani vlade sprejeli, in sicer, da nalagajo zdravstvenemu domu, da v pol leta organizira funcionalno zdravstveno mrežo z upoštevanjem vsaj minimalnih kadrovskih standardov. Potem pa bodo videli, koliko bo ustanovitelj moral finančno prispevati za dobro delovanje nastavljene mreže. Janko Halb je tudi izjavil, da se izvršni svet ograjuje od dajanja kakršnih koli izjav v zvezi z kadrovskimi spremembami v zdravstvenem domu. Za to je vendar pristojen svet zdravstvenega zavoda, ki naj bi v prihodnje odgovarjal tudi na vprašanja poslancev.

Prav tako so s sklepom zavezali Pomurske lekarne, da v dveh mesecih pripravijo nov predlog osnovne lekarniške mreže, potem pa se bodo pogovarjali o tem, koliko te bo pokrivala javna lekarniška dejavnost, koliko pa bo zasebnega lekarniškega dela.

MH

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov pri soboškem Agroservisu so prodajalci pripeljali 37 vozil, prodali pa 3. Opel kadett 1.3, letnik 1985, s prevoženimi 78.000 kilometri, je stal 7.500 DEM; lada samara 1300, letnik 1990, s prevoženimi 13.800 kilometri, je zamenjala lastnika za 400.000 SIT; jugo 45, letnik 1988, s prevoženimi 55.000 kilometri, pa za 3.500 DEM.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Renault 5	1992	16.000	11.000 DEM
Renault 4 GTL	1987	105.000	3.700 DEM
Renault 19 TS	1989	104.000	14.500 DEM
Zastava 126 p	1987	52.000	2.060 DEM
Zastava 128	1986	72.000	3.100 DEM
Jugo 55	1988	53.000	3.800 DEM
Peugeot 405 GRI	1990	44.000	18.000 DEM
Opel Vectra 20 iGT	1989	46.000	18.000 DEM
Honda Civic GL	1991	29.000	16.500 DEM
Ford Orion D	1991	44.000	18.500 DEM
Golf JX	1988	70.000	12.000 DEM
Lada Riva	1986	65.000	3.200 DEM
Škoda Favorit	1991	23.000	9.100 DEM

Lendavski *pereci*

Kje so tisti dobri stari časi, ko smo se po naših kolnikih vozili s kravjo ali konjsko vprego in ko so le tu in tam peljali kak »luksusni« ali »teretni« avto, še redkeje pa »prdaš«? Ko je kje kaj (za)brnelo, smo otroci stekli do lesenih dvoriščnih ograj in prestrašeni opazovali ta kolnična čuda.

Razvoj je šel naprej in motorna vozila ter motorni delovni stroji so prišli tudi na kmečka dvorišča. Hkrati pa so s kmetij izginjali konji, pozneje tudi krave, tako da je zdaj najmanj polovica hlevov praznih. Naše podeželje je oropano prvobitnosti.

In kaj nam je prinesla motorizacija? Če smo prej hiteli k cesti, da bi videli osebni avto, tovornjak ali motorno kolo, zdaj velikokrat prekolnemo, ko kdo dlje časa »kurbla« traktor, avto; negodujemo, če ima kdo pred našo hišo v prostem teku motorno kosilnico; »mularijo«, ki ima »sfrizirane motorbicikline«, torej izpušne cevi brez dušilcev, bi najrajši pocukali za lase, če bi si to upali.

V naši dolgi Dolgi vasi, kjer so si toliko obetali od mejnega prehoda, pa so sploh z živci na psu. Najprej so moledovali, tudi cesto so zaprli, samo da bi država zgradila še en vozni pas; zdaj ko so ga dobili, za »nagrado« pa še pločnike in kanalizacijo, zahtevajo, naj tovornjaki ja ne stojijo v vrsti kot ljudje v tem advetnem času pred spovednico, ampak naj prihajajo »po kapljicah«. Malo me čudi, da so naenkrat zasovražili tovornjakarje. Morda pa je vmes moška ljubosumnost. Čul sem praviti, da vozniki niso sami, ampak imajo lepe spremljevalke. Prav gotovo je to res, ko pa je o damskih vložkih, ki da iz tovornjakov letijo na sosednja dvorišča, poročal celo osrednji slovenski dnevnik Delo!

Bolj miroljubni pa so v dveh Lakoših, Gaberju in Kapci, čeprav tudi skozi te vasi vozijo težki tovornjaki in te dni je pot podobna kraterjem, kot smo jih videli s posnetkov na Luni. Prav čudi me, zakaj Madžari iz teh vasi ne pokličejo »na odgovornost« svoje narodnostne poslanke (kakor to očitno delajo Dolgovaščani z isto poslanko, sicer sovaščanko!), da bi ji predočili: »zriktaj« cesto, sicer te odpokličemo! Morda pa je tem štirim vasem tako, kot je zdaj, celo pogodu, kajti tovornjaki, osebni avti in motorji ne morejo drveti, ampak se guncajo, kar je dobro, saj je tako manj nevarnosti, da bi povozili katerega od krajanov, ki se »obešajo« na dvoriščne ograje. Varen je tudi razposajen dedek, ki gre vsako jutro od lokala do lokala, proti večeru pa se po isti poti vrača. Pred počasneži so varni tudi psi, mačke, vsekakor tudi kure.

Na Lendavo pa bi skoraj pozabil. Dobili smo dva nova gostinska lokala! Prvi je tik ob občini, policiji, pošti..., skratka na dobri lokaciji, zato bo imel prav gotovo dober promet, saj je znano, da se uradniki, »milčari« in tudi naš poštni upravnik, sicer znan čebelar, kapljice ne branijo. Tudi nam, ki hodimo po opravkih, bo dobro del požirek; potem nam korajše pred birokrati gotovo ne bo zmanjkalo. Dobrodošel je tudi lokalček pri zdravstvenem domu; v njem bomo lahko »nevtralizirali« zobobol (z žganjem seveda) preden bomo (pri)šli k zdravniku, ki se ga bo lotil s kleščami. Požirek bo potreben še zaradi poguma pred injekcijo... Pa kaj bi nizal, ko pa vsi vemo, zakaj hodimo v gostilne!

Naj sklenem: ne želim si hitre ceste ne vseh teh motornih vozil, ampak dober kmečki voz, še rajši pa »koleslin«. Tudi postelja s slamarico bi bila dobra za moža, ki je »prešprical« Abrahama. Da ne bi ob tej moji nostalgiji pomislili, da sem se vdal v usodo in sem na psu, moram naznaniti, da si letom navkljub želim – žrebičko!

NACI

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so pripeljali rejci na sejem 35 pujskov, ki so bili stari 10 tednov in težki od 15 do 20 kilogramov.

Pujski so stali od 7.000 do 12.000 tolarjev, kupci pa so kupili 20 živali.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 14. decembra 1993, tečaji veljajo od 15. 12. 1993 od 00.00.
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 14. decembra 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1,075.6780	1,055.00	1.088.00
Francija	100	2,205.5106	2,161.00	2,227.00
Nemčija	100	7,563.4794	7,560.00	7,685.00
Italija	100	7.6126	7.45	7.70
Švica	100	8,803.8900	8,625.00	8,915.00
ZDA	1	128.2312	126.90	129.90

Na sedežih poslovnih enot v **Murski Soboti, Ljutomeru, Gornji Radgoni, Lendavi** in v ekspozituri v **Radencih** odobravamo poleg kratkoročnih gotovinskih in namenskih posojil tudi ugodna **POSOJILA ZA NAKUP AVTOMOBILOV,** ki jih prodajajo pooblaščeni prodajalci. Odplačilna doba do 36 mesecev po ugodni obrestni meri.